Rok XX ZESZYT 23

POLSKA GOSPODARCZA
TYGODNIK

1939

CENA zł 1·50

SKARBOFERM

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
POLSKICH KOPALŃ SKARBOWYCH
NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA AKCYJNA W KATOWICACH

ADRES: CHORZÓW I, PL. MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO 12

ADRES TELEGRAFICZNY: SKARBOFERM—CHORZÓW

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ:

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW

I SIARCZANU AMONU

Z KOPALŃ:

„KRÓL" W CHORZOWIE, „BIELSZOWICE"

I „KNURÓW"

ZJEDNOCZONE FABRYKI ZWIĄZKÓW AZOTOWYCH

W MOŚCICACH I W CHORZOWIE

wyrabiają oprócz

NAWOZÓW AZOTOWYCH i FOSFOROWYCH

następujące PRODUKTY CHEMICZNE we wszystkich gatunkach handlowych:

Azotowe: Azot
Amoniak skroplony
Wodę amoniakalną chemicznie czystą
Kwas azotowy chemicznie czysty
Kwas azotowy techniczny
Nitrozę
Azotyn sodowy
Saletrę amonową
Saletrę sodową
Saletrę potasową
Salmiak rafinowany
Salmiak sublimowany
Węglan amonu
Siarczan amonu (do celów technicznych)

Chlorowe: Chlor ciekły
Kwas solny chemicznie czysty
Ług bielący (podchloryn sodowy)
Herbatox (preparat do tępienia chwastów)
Chlorobenzen
Paradwuchlorobenzen
Ortodwuchlorobenzen
Chloronaftalen
Woskol (wosk syntetyczny)

Różne: Karbid, Tlen, Wodór, Wapień mielony

Adres dla korespondencji: Z. F. Z. A. Chorzów III

Bank Gospodarstwa Krajowego

zawiadamia, że — w myśl § 16 statutu — przeprowadzono w dn. 25 i 26 maja 1939 r.

LOSOWANIE

5½% (dawnych 8%) **Listów Zastawnych**
5½% (dawnych 7%) **Listów Zastawnych Emisji II—VII**
5½% (dawnych 8%) **Obligacyj Budowlanych Emisji I—III**
skonwertowanych na zasadzie ustawy z dn. 20 grudnia 1932 r. („*Dz. Ust. R. P.*" Nr 115, poz. 950) względnie dekretu Prezydenta R. P. z dn. 18 listopada 1938 r. („*Dz. Ust. R. P.*" Nr 89, poz. 607)

i

skonwertowanych na 4½% na zasadzie wyżej wymienionej ustawy

8% i 7% **Listów Zastawnych wymienionych Emisyj** zabezpieczonych pożyczkami ziemskimi

następnie

4½% **Listów Zastawnych Emisji II PZ/1**
pochodzących z konwersji 7% listów zastawnych tej emisji, przeprowadzonej na zasadzie umowy, zawartej w dn. 30 VI 1938 r. z amerykańską grupą posiadaczy tych listów zastawnych

oraz

6% **Listów Zastawnych Emisji VIII** i 6% **Obligacyj Budowlanych Emisji IV**

wreszcie

4½% i 4% **Listów Zastawnych**

b. Banku Krajowego, przejętych i skonwertowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Wykazy numeryczne wylosowanych odcinków zawiera „*Monitor Polski*" Nr 127 z dn. 5 czerwca 1939 r. Tabele losowań mogą zainteresowani przejrzeć względnie podjąć w centrali lub oddziałach Banku.

Wypłata należności za wylosowane odcinki odbywać się będzie, począwszy od dn. 30 czerwca 1939 r. w centrali Banku w Warszawie i oddziałach prowincjonalnych z wyjątkiem 4½% listów zastawnych emisji II PZ/1, które opłaca Irving Trust Company w New Yorku, począwszy od dn. 1 lipca 1939 r.

Oprocentowanie wylosowanych odcinków ustaje w dn. 30 czerwca 1939 r.

Emisjami b. Banku Krajowego administruje Oddział Banku we Lwowie, dokąd należy się zwracać bezpośrednio w sprawach, dotyczących listów zastawnych tych emisyj. 1381

UKAZAŁY SIĘ W SPRZEDAŻY
PAPIEROSY
„DAMES-FILTR"
i
„BAŁTYK"

ZAOPATRZONE W FILTR Z LIGNINY, KTÓRY, ŁAGODZĄC DYM, PODNOSI ZNAKOMICIE ICH SMAK I AROMAT

Ponad 125000 osób
odbyło podróże polskimi samolotami

SAMOLOTY KURSUJĄ CODZIENNIE!
NISKIE CENY BILETÓW!

ROK XX WARSZAWA, DNIA 10 CZERWCA ZESZYT 23

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGR.

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

Str.

WSTRZĄSY GOSPODARKI ŚWIATOWEJ — *A. W-SKI* . . 879

TŁO EKONOMICZNE ZAGADNIENIA ZIEM WSCHODNICH — *W. SKRZYWAN* 883

ROZDROBNIENIE PRZYWOZU W ŚWIETLE LICZB — *B. RZEPECKI* 884

KRONIKA GOSPODARCZA:

Inauguracyjne posiedzenie Pomorskiej Rady Gospodarczej

SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH . . 897

GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ:

GÓRNICTWO WĘGLOWE 898

PRZEMYSŁ NAFTOWY 899

HUTNICTWO 899

ROLNICTWO 900

Wielka i mała własność w uprawie nasion oleistych — *P. K.*

HANDEL:

TARGI I WYSTAWY 902

Prace Komitetu do Spraw Targów i Wystaw Gospodarczych — *K. Kopka*

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE 903

RYNEK AKCYJNY 903

Str.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT 904

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE 904

M/S „Sobieski" — *G. N.*

KRONIKA TYGODNIOWA:

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ 905

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH 906

SKARBOWOŚĆ I FINANSE:

PIENIĄDZ I KREDYT 906

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH . . . 906

Z BANKU POLSKIEGO 907

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:

KRONIKA ZAGRANICZNA:

NIEMCY 908

WŁOCHY 909

LITWA 910

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH 910

BIBLIOGRAFIA 912

WSTRZĄSY GOSPODARKI ŚWIATOWEJ

NIEJEDNOKROTNIE przychodzić musi na myśl każdemu czytelnikowi codziennej prasy politycznej, jak to odbijać się może obecna międzynarodowa sytuacja polityczna na rozmiarach i tempie rozwojowym gospodarstwa światowego. Problem jest o tyle skomplikowany, iż brak jest na ogół jakichś alarmów co do ujemnego wpływu obecnych wydarzeń politycznych na dzisiejszy stan rzeczy w gospodarce poszczególnych krajów. Zobaczymy zresztą zaraz, iż jeśli obserwuje się fluktuacje w syntetycznych liczbach, tyczących się całokształtu gospodarstwa światowego, to mają one swe źródło widocznie zupełnie w przejawach, niezwiązanych bezpośrednio z trudnościami politycznymi doby obecnej. Wydawałoby się więc na pozór, że napięta sytuacja polityczna nie oddziaływa jak gdyby specjalnie ostro na „oeconomicum" światowe. Dopiero przy bliższym przyjrzeniu się sytuacji dojrzymy przecież, gdzie tkwią zarodki przyszłych zaburzeń i trudności na interesującym nas w tej chwili terenie.

Jeśli brać—przybliżone, oczywista, z natury rzeczy—wskaźniki światowej produkcji górniczej i przemysłowej, ogłaszane periodycznie przez biura studiów Ligi Narodów, okaże się, iż rok 1938 wykazał wprawdzie (bez uwzględnienia nieogłaszanych statystyk produkcyjnych Z. S. R. R.) poważny spadek w stosunku do 1937 r., ale że z końcem ub. r. wskaźniki kierowały się jak gdyby znów ku likwidowaniu tego spadku. Przy podstawie: 1929 r.=100 wskaźnik produkcji górniczej i przemysłowej świata wynosił w 1937 r. 103·5, a w 1938 r.—w przybliżeniu 92·7. Natomiast przeciętna za I połowę ub. r. dawała tylko

ok. 89, z czego by właśnie wynikało, iż w II półroczu nastąpiła wyraźna poprawa sytuacji (np. wskaźnik za grudzień ub. r. doszedł do 100·8). Nie w tym jednak leży sedno całego zagadnienia. Jeśli bowiem zwrócimy uwagę na główne elementy obliczeniowe owego syntetycznego wskaźnika światowego, mianowicie na wskaźnik produkcji europejskiej i północno-amerykańskiej, okaże się, iż prawie w całości wszystkie przedstawione powyżej fluktuacje spowodowane zostały wahaniami tego drugiego. Tak więc, o ile w 1937 r. wskaźnik produkcji przemysłowej i górniczej Europy wynosił 110·8, Ameryki Północnej zaś—93·4 (ciągle przy tej samej podstawie: 1929 r.=100), to odpowiednie liczby za 1938 r. wynosiły: 109·4 i 73·8. Wynika z tego, iż we wskaźniku europejskim nastąpiło tylko minimalne obniżenie, podczas gdy wskaźnik północno-amerykański spadł o przeszło 20%, pociągając za sobą—z uwagi, rzecz prosta, na ciężar gatunkowy, jaki reprezentują, w całokształcie produkcji światowej Stany Zjednoczone—całość wskaźnika światowego, w którym spadek wynosił ok. 10%.

Nie dość na tym. Jeśli przypatrzyć się wahaniom, wykazywanym przez wspomniane wskaźniki w obrębie 1938 r., okaże się znów, że poprawa wskaźnika światowego w II połowie 1938 r., o której wspominaliśmy powyżej, wywołana została znów wyłącznie nieomal przez wzrost produkcji północno-amerykańskiej, a więc właściwie Stanów Zjednoczonych. W istocie, wskaźnik północno-amerykański w I połowie ub. r. nie przekraczał poziomu 67—68, poczem wzrósł stopniowo aż do 88·2 wgrudniu ub. r., podczas gdy wahania wskaźnika europejskiego ograniczały się do zakresu 107—111 (z wyjątkiem sierpnia i września, gdzie był on nieco niższy). Wyciągnąć należy z tego wniosek ogólny, iż jeśli wskaźnik ogólny produkcji światowej wykazywał w okresie ostatniego roku jakieś większe wahania, to przyczyną ich były nie fluktuacje produkcji europejskiej, ale północno-amerykańskiej—mówiąc wyraźnie: produkcji Stanów Zjednoczonych.

Toż samo—jakkolwiek z mniejszą nieco dokładnością—widzimy, obserwując drugi ważny element koniunktury światowej, mianowicie stan zapasów najważniejszych produktów „podstawowych" (surowców i artykułów spożywczych). Wskaźnik (surowy) zapasów tych na koniec grudnia 1938 r. wynosił (przy podstawie: 1929 r.=100) 117·7, przewyższając znacznie tym samym poziom z końca 1937 r. (111·3), a jeszcze bardziej z końca 1936 r. (101·4). Faktem jest jednak, iż we wzroście tego wskaźnika główną rolę odegrały zapasy surowców przemysłowych, których wskaźnik na koniec ub. r. wyniósł aż 119·1, jakkolwiek w końcu 1935 r. wynosił on tylko 100·8, mniejszą zaś—zapasy artykułów spożywczych. Na pierwszym miejscu wśród surowców przemysłowych stoi bawełna, której zapas światowy przeciętnie w ub. r. wynosił przeszło 19·8 miln. bel, jakkolwiek w 1937 r. nie przekraczał on 11·9 miln. bel, przy czym prawie cały wzrost przypadł na zwiększenie się zapasów w Stanach Zjedn. W zakresie miedzi całe zwiększenie się światowego zapasu (z 310·3 tys. t w 1937 r. na 462·3 tys. t w 1938 r.) przypada na Stany Zjedn., Kanadę i Amerykę Południową. Wydaje się w ogóle, że w jednym tylko węglu zwiększenie zapasów światowych odbyło się wyłącznie na skutek zwiększenia się zapasów europejskich—nie zaś amerykańskich.

Jeśli chodzi o handel światowy, to w zakresie jego rozmiarów (a przez to w dużej mierze i jego wartości ogólnej) wahał się on równolegle do wahań produkcji. W ostatnim kwartale 1937 r. osiągnął on, jak pamiętamy, po raz pierwszy od początku kryzysu rozmiary równe rozmiarom z 1929 r. Ale załamanie się produkcji światowej, wywołane krachem amerykańskim w II połowie 1937 r., nie mogło nie zostawić i tu swoich śladów. I kwartał ub. r. wykazał zatem „quantum" handlu światowego na poziomie 88·2 w stosunku do poziomu 1929 r.=100, II kwartał—nawet na poziomie 85·4. Następuje po nich lekka poprawa, doprowadzająca w ostatnim kwartale ub. r. rozmiary handlu światowego znów do 94·5. I znów tutaj Stany Zjednoczone odegrały rolę decydującą. Jeśli przyjąć przeciętny miesięczny przywóz światowy (a więc przeciętną miesięczną sumy przywozów 76 krajów świata) w 1937 r. na ok. $ zł. 1 290 miln., a w 1938 r. —na $ zł. 1 120 miln., to w różnicy $ zł. 170 miln. Stany Zjedn. uczestniczą na pierwszym miejscu z kwotą zmniejszenia swego miesięcznego przywozu o zgórą $ zł. 52 miln.—podczas gdy skurczenie się przywozu brytyjskiego (znacznie przecież większego rozmiarami i wartością) wynosi zaledwie $ zł. 27 miln., francuskiego—$ zł. 18·5 miln. itd. itd. Stosunkowo o wiele mniej spadł wywóz Stanów, bo w skali miesięcznej przeciętnie tylko o niecałe $ zł. 12 miln. (na ogólny przeciętny spadek miesięczny eksportu światowego o ok. $ zł. 176 miln.). Tu kraje zamorskie, jak Indie Holenderskie, Japonia, Indie Brytyjskie (a także i Niemcy) dosięgają nieomal rozmiarów spadku amerykańskiego, a W. Brytania i Argentyna nawet go przewyższają. Inna rzecz, że jasny jest związek, zachodzący pomiędzy skurczeniem się przywozu na tak wielkim rynku światowym surowców, jaki przedstawiają sobą Stany Zjedn., i spadkiem cen tych surowców (a więc—co za tym idzie—i wartości wywozów krajów, produkujących te surowce). I tu z tem klucz sytuacji leży w Stanach.

Zagadnienie cen światowych przedstawia się w dalszym ciągu raczej niekorzystnie. W rozwoju ich brak na ogół tych fluktuacyj, jakie obserwujemy zarówno w produkcji jak i w rozmiarach handlu światowego. Począwszy od połowy 1937 r. ceny światowe wyraźnie i powolnie zniżkują. Z 48·5 (w stosunku do poziomu: 1929 r.=100) w III kwartale 1937 r. doszły one do 43·5 w ostatnim kwartale ub. r., co daje ogólną zniżkę ok. 10·3%. Ceny wewnętrzne w Stanach Zjedn. zniżkowały—jeśli chodzi o porównanie lat 1937 i 1938—o ok. 9%, w Anglii natomiast (wg wskaźnika Board of Trade) o zaledwie 6%. I tu i tam jednak zniżkowy ruch cen utrzymuje się nadal i w 1939 r., czego dowodem jest, iż wspomniany wskaźnik brytyjski wynosił w grudniu ub. r. 86·1, w marcu b. r. zaś—84·6 (przy podstawie: 1929 r.=100).

W sumie wszystkie powyżej przytoczone objawy dałyby się streścić w następującym sformułowaniu sytuacji: koniunktura w głównych mocarstwach świata, dająca zasadnicze elementy dla syntetycznego określenia tzw. koniunktury światowej, znajduje się dotychczas jeszcze—jeśli chodzi o liczby ogólne—pod przemożnym wpływem koniunktury Stanów Zjedn.—tak, iż wypadki polityczne w Europie nie wywarły na główne jej składniki decydującego wpływu. Stan przewlekłego marazmu ilustrowany jest właściwie tylko stałym i powolnym spadkiem cen,

podczas gdy rozmiary produkcji, zapasów, handlu itd. utrzymują się na ogół (z korekturą amerykańską i uwzględnieniem spadku cen, jeśli chodzi np. o wartość obrotów międzynarodowych) na mniej więcej dawnych podstawach.

Są jednak nawet w owych syntetycznych liczbach, obrazujących sytuację gospodarczą na kuli ziemskiej, czynniki wyraźnie niekorzystne, zmuszające już w tej fazie obserwacji do pesymistycznych wniosków. Brak równowagi w podziale złota na kuli ziemskiej, istniejący już od czasów wojny, a spotęgowany przez kryzys, nie tylko nie maleje, ale przeciwnie—wzrasta. W grudniu 1937 r. na ogólną ilość zapasów złota monetarnego na kuli ziemskiej, obliczaną na ok. $ zł. 13 763 miln. (bez Z.S.R.R. i Hiszpanii), w Stanach Zjedn. znajdowało się $ zł. 7 536 miln., a więc przeszło 57%. W marcu b. r. na ogólny zapas światowy złota, obliczany na $ zł. 14 134 miln., Stany Zjedn. posiadały już kruszcu tego za $ zł. 9 012 miln., a więc prawie 64·5%. Absurdalność sytuacji, w której $^2/_3$ nieomal zapasu światowego kruszcu leży bezużytecznie w skarbcach banków amerykańskich, podczas gdy na całym prawie świecie daje się odczuwać wyraźny brak środków obrotowych, bije wprost w oczy. Większość tego nowego olbrzymiego napływu złota stanowią, oczywista, kapitały, uciekające z Europy w obawie zawieruchy wojennej. Ale pogarszają sytuację również i elementy stałe. Tak np., porównywając bilanse handlowe 6 wielkich krajów wierzycielskich świata (Stanów Zjedn., W. Brytanii, Francji, Belgii, Holandii i Szwajcarii) w latach 1937 i 1938, konstatujemy—po sprowadzeniu ich do wspólnego mianownika obliczeniowego — że łączne ujemne saldo ich bilansu handlowego z resztą świata, wynoszące za 1937 r. ok. $ zł. 1 803 miln., spadło w 1938 r. do $ zł. 931·7 miln., a więc prawie o połowę. Przyczyniło się do tego, oczywiście, nie tylko zmniejszenie się ujemnych sald bilansów handlowych takiej W. Brytanii czy Francji, ale również znaczny wzrost dodatniego salda bilansowego Stanów Zjedn. z $ zł. 146·8 miln. w 1937 r. aż do $ zł. 654 miln. w 1938 r.)—owej anomalii powojennej sytuacji gospodarczej świata.

*

Powiedzieliśmy już na samym wstępie niniejszych rozważań—i stwierdziliśmy to liczbami ogólnymi—iż mimo wszelkich niekorzystnych wpływów politycznych produkcja europejska nie wykazuje w sumie spadku, i że zniżka linii koniunkturalnej świata zależy wyłącznie nieomal od wewnętrznych przemian koniunkturalnych Stanów Zjedn. Powstaje więc teraz pytanie, czemu to należy przypisać, iż liczby, obrazujące rozwój produkcji europejskiej, utrzymują się nadal na stosunkowo wysokim poziomie, jakkolwiek—oczywiste jest—brak przesłanek gospodarczych dla dostatecznego wyjaśnienia tego faktu.

Różnolitość systemów statystycznych poszczególnych krajów utrudnia w wielu wypadkach wyprowadzanie zupełnie ścisłych i ogólnych wniosków. W każdym razie jednak stwierdzić można, co następuje:

a) rozpatrując tam, gdzie istnieją po temu odpowiednie statystyki, rozwój produkcji dóbr produkcyjnych i spożycia, konstatujemy na ogół znaczne przechylenie się ciężaru produkcji na korzyść pierwszych kosztem drugich; tak np. w Niemczech wskaźnik produkcji dóbr wytwórczych wynosił w 1937 r. już 124·4—wobec 104·6 wskaźnika dóbr spożycia (1929 r. =100), w 1938 r. zaś odpowiednie liczby wynosiły nawet 136·2 i 112·5; w szeregu krajów (m. in. i w Polsce) obserwujemy identyczne zjawisko;

b) przy ściślejszym jeszcze badaniu tych przemian fakt, wspomniany powyżej, uwidocznia się nawet bardziej wyraźnie; tak np. wskaźniki produkcji włókienniczej (a więc typowego dobra spożycia) w 1938 r. wyraźnie spadły—z minimalnymi wyjątkami, do których, jak jeszcze zobaczymy, należy i Polska; natomiast brak oznak spadku produkcji w takich surowcach, jak ropa naftowa, gdzie kilkaset tysięcy ton zmniejszenia się produkcji w 1938 r. w porównaniu z 1937 r. przypada całkowicie już na produkcję amerykańską;

c) jeszcze bardziej charakterystyczne są liczby następujące: francuski wskaźnik produkcji przemysłowej (podstawa: 1928 r.=100) wynosił w 1938 r. 82; jednak już ostatnie 2 miesiące ub. r. posiadały wskaźniki 85 i 86, a I kwartał b. r.—odpowiednio: 88, 89 i 92; co wpłynęło na to zwiększenie?—niewątpliwie wskaźnik obróbki metali, który przy przeciętnej 78 za 1938 r. wynosił w I kwartale b. r.: 83, 85 i 89, dalej—wskaźnik produkcji metalurgicznej, który z przeciętnej 68 za ub. r. podniósł się w I kwartale b. r. do: 76, 79 i 81, wreszcie i wskaźnik produkcji samochodowej, który z tejże przeciętnej 91 wzrósł w I kwartale b. r. do 110; jeśli chodzi o W. Brytanię, to nie posiadamy jeszcze danych co do kwartalnego wskaźnika produkcji ogólnej za I kwartał b. r., ale widzimy już takie objawy, jak podniesienie się wskaźnika produkcji stali z 107·4 w grudniu ub. r. (podstawa: 1930 r.=100) do 191·8 w marcu b. r., jak analogiczny skok produkcji surówki—z 86·4 na 117·0 itd. itd.;

d) w ogóle, jeśli chodzi o produkcję żelaza i stali, mamy do zanotowania w b. r. bardzo wyraźne postępy; porównywając produkcję surówki w I kwart. ub. r. i b. r., stwierdzamy, iż produkcja ta podniosła się w Stanach Zjedn. o 59%, w Niemczech o 13·4%, w Luksemburgu o 24·5% i w Polsce o 26% (przy uwzględnieniu odzyskanego Zaolzia); w Belgii i Francji była ona nieomal bez zmian, ale z wyraźną tendencją do wzrostu, w W. Brytanii natomiast wykazywała spadek, ale wyżej przytoczone liczby również wykazują, iż obniżenie to będzie w najbliższej przyszłości już zlikwidowane; co do produkcji stali, to—porównywając wspomniane pierwsze kwartały — widzimy, iż wzrosła ona w Stanach Zjedn. o 74%, w Niemczech—o 13·1%, we Francji—o 4·9%, w Belgii—o 9·0%, w Luksemburgu—o 19·3% i w Polsce—o 30·1% (również przy uwzględnieniu Zaolzia); jedna Anglia tylko wykazywała jeszcze spadek—o ok. 9·3% w stosunku do 1938 r., ale również z tendencjami szybkiej jego likwidacji.

Wydaje się, że powyższe dane nie mogą dowodzić niczego innego, jak tylko olbrzymiego rozwoju koniunktury wojennej na całym świecie. Jeśli wskaźniki produkcji europejskiej utrzymują się na dotychczasowym poziomie, a nawet niejednokrotnie wykazują wzrost, to wynika to przede wszystkim ze wzrostu pewnych—ściśle związanych z przygotowaniami wojennymi—elementów gospodarstw narodowych, a nie z jakiegoś normalnego i jednolitego wzrostu wszystkich elementów tych gospodarstw,. Również i ruch cen w ostatnich tygodniach wskazuje na takież same wyróżnianie się niektórych artykułów, posiadających specjalne znaczenie czy to dla samych przygotowań wojennych czy dla rezerw aprowizacyjnych. Podczas

gdy ogólny poziom cen światowych, jak to wykazywaliśmy powyżej, nie odzwierciadlał do ostatnich czasów żadnej specjalnej zwyżki, pewne określone artykuły zwyżkowały niejednokrotnie nawet dość silnie. Tak — przykładowo biorąc — w końcu kwietnia w ciągu jednego tygodnia cukier skoczył o 7·1% (w stosunku do poziomu sprzed roku zwyżkował aż o 51%), a juta—nawet o 9·2%. Zwyżka węgla, pszenicy, bawełny, niektórych tłuszczów itd. była zupełnie wyraźna. Wypada się i tu zatem zgodzić z oceną „*Neue Züricher Ztg.*", który—omawiając owe tendencje zwyżkowe, nie odpowiadające normalnemu i „pokojowemu" zapotrzebowaniu koniunkturalnemu, stwierdził, iż „czynniki kompensujące, a związane wprost lub pośrednio z przygotowaniami wojennymi, miały większe znaczenie niż koniunktura przemysłowa". Również i na odcinku pracy skutki takiego gwałtownego ożywienia niektórych dziedzin przemysłu nie dały na siebie czekać. W marcu b. r. Niemcy miały już tylko 134 tys. zarejestrowanych bezrobotnych (oprócz 95 tys. w Sudetach), co równa się właściwie wyraźnemu brakowi rąk do pracy. W Anglii w kwietniu b. r. zatrudnionych było o 41 tys. robotników więcej niż w styczniu b. r., jakkolwiek w ub. r. różnica w stanie zatrudnienia pomiędzy tymi miesiącami wynosiła zaledwie 9 tys. Odezwały się tam nawet głosy, iż, o ile zbrojenia pójdą w dotychczasowych rozmiarach naprzód, może po prostu nie wystarczyć 1½-milionowej rezerwy bezrobotnych, ciążącej na Anglii od wielu lat. W innych krajach zmniejszenie się bezrobocia z przyczyn „wojennych" jest może nieco słabsze, ale dość wyraźne.

W sumie można powiedzieć, że koniunktura szeregu krajów europejskich rozwija się w ciągu ostatnich miesięcy dość anormalnie i jednostronnie, jakkolwiek liczby ogólne nie wskazywałyby, biorąc je powierzchownie, nic szczególnego. Fakt jednak, iż ów jednostronny rozwój dokonywa się na skutek wkładów pieniężnych ze strony rządów—i, oczywista, pod ich kontrolą—powoduje, że wzrastać musi jednocześnie i ingerencja państwa do życia gospodarczego—nawet w tych krajach, które dotychczas hołdowały na ogół „liberalnemu" kursowi w swej polityce gospodarczej. Koncentrując wszystkie swe siły żywotne do ewentualnego starcia zbrojnego, każdy organizm gospodarczy ipso facto wkraczać musi na tory coraz to wyraźniejszego interwencjonizmu w jego polityce gospodarczej. Problemy zasadnicze, które do niedawna interesowały (bo interesować, niestety, musiały...) tylko kraje ubogie, gdzie wobec szczupłości środków zagadnienie dzielenia dochodu społecznego narzuca się wprost ośrodkowi dyspozycji w państwie jako nieodparta konieczność—nawet w czasach tzw. pokojowych, problemy te—powiadamy—stały się nagle troską również i krajów posiadających. Czy będą to zagadnienia aprowizacyjne, obrotu kapitałowego z zagranicą (np. nowe znane ograniczenia w Anglii), czy sprawy manipulowania zapasami własnego złota, aby koncentrować je w „pewnym" miejscu dla ewentualnych płatności w chwili potrzeby, czy wreszcie zagadnienie warunków i czasu pracy w poszczególnych fabrykach itd. itd.—wszystko to sprowadza się do wzrastania coraz to silniej ingerencji państwa w prywatne życie gospodarcze. Wojna światowa widziała ten objaw również, ale odbywało się to dopiero podczas samej wojny, dziś natomiast mamy z tym do czynienia w oczekiwaniu ewent. przyszłej wojny, którego okresu trwania—oczywiście—nikt przewidzieć nie może. Mówiąc prościej, wydaje się nam, że z obecnej kierowanej koniunktury w wielu krajach europejskich urodzić się może i musi nie tylko przejściowa koniunktura w innych zależnych od nich krajach, ale—co więcej—nowy system polityczno-gospodarczy, spłodzony ad usum konieczności przemijających, ale mogący (w wypadku, o ile napięcie nie ustąpi) przemienić się w system—tout court.

*

Jak na tle tego zamieszania międzynarodowego wygląda gospodarstwo polskie? Musimy stwierdzić od razu, że wysoce korzystnie. Ogólny wskaźnik naszej produkcji przemysłowej wykazuje stały i nieprzerwany wzrost, ważniejsze jest jednak bodaj od tego, że wzrost ten dotyczy zarówno dóbr produkcyjnych jak i dóbr spożycia, że jest więc bardziej normalny od rozwoju w szeregu innych krajów. Nasz wskaźnik produkcji maszynowej należy (po Szwecji) do najwyższych w Europie, dochodząc np. w lutym b. r. do poziomu o przeszło 61% wyższego od poziomu z 1929 r., podczas gdy np. we Francji był on o prawie 24% niższy. Lutowy wskaźnik produkcji włókienniczej wynosi 138 (przy podstawie: 1929 r.= 100), podczas gdy analogiczne wskaźniki—przy tej samej podstawie—wynoszą dla: Stanów Zjedn. — 94·8, Kanady—106, Francji—97·9, Niemiec (w styczniu)—124, a wyższe są od naszych na ogół tylko w krajach skandynawskich. Rozwój i układ bilansu handlowego wyraźnie się poprawił w stosunku do ub. r. (wystąpiło znów saldo dodatnie), jakkolwiek przecież ożywienie przemysłowe uzasadniałoby i bilans ujemny. Wykorzystaliśmy wygodnie okres spadku cen w naszym przywozie i ograniczyliśmy przywóz niektórych artykułów, podczas gdy w wywozie naszym poczynamy na wielu punktach odczuwać wyraźną prężność (eksportowane przez nas surowce i artykuły spożywcze są poszukiwane). Poziom cen nie wykazuje u nas zwyżki i przedstawione w skali logarytmicznej wahania produkcji przemysłowej wraz z cenami hurtowymi u nas właśnie—w odróżnieniu od wielu krajów — formują jakgdyby boki ostrego kąta, stale oddalające się w miarę ich przedłużania.

Że okres, w którym żyjemy, stwarza i w naszym gospodarstwie warunki zupełnie specjalne, do których winien by przystosować się ogólny nasz rozwój gospodarczy, albowiem trwać one mogą przez czas dłuższy—o tym wątpić, oczywista, nie należy. Wydaje się jednak, iż przy odpowiednim skombinowaniu własnych sił z odpowiednimi zabezpieczeniami zewnętrznymi organizm gospodarczy Polski łatwiej stosunkowo od wielu innych krajów przystosować się może na czas krótszy lub dłuższy do specyficznych potrzeb „wojennej" koniunktury w okresie pokoju. A taka jest właśnie koniunktura europejska dnia dzisiejszego.

A. W-ski

TŁO EKONOMICZNE ZAGADNIENIA ZIEM WSCHODNICH

ZAGADNIENIE ziem wschodnich istnieje nie tylko jako kompleks zagadnień losów i egzystencji ludności tych obszarów; wówczas należałoby je traktować na tle podobnych zagadnień regionalnych, mających kardynalne znaczenie dla szeregu regionów Rzplitej—zagadnień często nie mniej ważnych i czasem z punktu widzenia hierarchii celów nawet bardziej istotnych dla całości geopolitycznej Polski. Zagadnienie ziem wschodnich nabiera szczególnej wagi dopiero w odniesieniu do rozwoju całości organizmu gospodarczego Polski; pod tym kątem widzenia dla świadomości społecznej staje się ono coraz to istotniejszym. Odczucie tego znaczenia odległych od centrum, zdaje się, połaci Rzeczypospolitej jest w wielu wypadkach intuicyjne; problematyka jego jest jednak niezmiernie interesująca i skomplikowana. Argumentacja co do ważności ziem wschodnich dla rozwoju gospodarczego całego Państwa jest zazwyczaj oparta jedynie na twierdzeniach, zaczerpniętych z geograficzno-gospodarczego sformułowania rzeczywistości, natomiast zagadnienia czysto ekonomiczne są na ogół pomijane. Jest to zrozumiałe: bardziej namacalne są argumenty empiryczne, którymi operuje geografia gospodarcza; sądzimy jednak, że nie mniej przekonywające są również argumenty teoretyczno-ekonomiczne, tym bardziej, że sięgają one w głąb treści życia gospodarczego.

Na czym polega możliwość rozwoju gospodarczego kraju?

Zwiększenie możliwości zaspokojenia potrzeb jest istotne o tyle, o ile następuje ono w przeliczeniu na głowę ludności. Możemy mówić o optimum stanu zaludnienia danego kraju, gdy dochód każdego zarobkującego członka społeczeństwa (płaca) jest tak wysoki, że pozwala na zakup dóbr wyprodukowanych, przypadających na robotnika. Każde zwiększenie produkcji, doprowadzające do zwiększenia dochodów indywidualnych, sprowadzić może wzrost płac. O tym jednak, czy ten wzrost płac, a więc i zdolności konsumcyjnej społeczeństwa, sprowadzać będzie dalsze zwiększenie produkcji, a zwłaszcza czy to zwiększenie będzie dotrzymywało kroku przyrostowi ludności, decydować będzie tzw. krańcowa produkcyjność pracy. Jeśli przyrost globalnego produktu na każdego dodatkowo zatrudnionego robotnika jest większy od przeciętnej kwoty produktu, przypadającej na 1 robotnika, istnieć będą tendencje do rozszerzania tej produkcji. Tendencje te będą zwłaszcza silne wówczas, gdy przyrosty globalnego produktu będą wzrastać stosunkowo silniej niż produkt. Wówczas możemy oczekiwać silnego tempa rozwoju życia gospodarczego, intensywnego wzrostu produkcyjności pracy oraz silnego i ciągłego ruchu inwestycyjnego.

Powstaje tu istotny problemat zakresu ważności powyższego rozumowania. Niewątpliwie, im bardziej „rynkowa" jest produkcja, tj. im mniej potrzeb gospodarujący może zaspokoić we własnym zakresie, tym więcej będzie skoncentrowana produkcja na rynek, tym silniej wzrastać będzie wydajność pracy, inaczej produkcyjność pracy 1 robotnika. Społeczeństwo, posiadające znaczną liczbę niewciągniętych do produkcji rynkowej jednostek, co w wielu wypadkach potocznie rozumiemy jako np. wysoki odsetek ludności rolniczej, ma w ten sposób możliwości silnego zwielokrotnienia swego dochodu społecznego.

Powstaje jednak pytanie, w jakich warunkach nastąpi wykorzystanie tych możliwości. I tu tak abstrakcyjne nasze rozumowania wkraczają i zazębiają się z terenem empirycznym—znanej nam geografii gospodarczej ziem wschodnich. Stwierdzamy, że pierwsze dozy nowych czynników produkcji, zastosowane do czynnika niepomnażalnego, dają najbardziej silne przyrosty produkcyjności. Uważając, że tym czynnikiem niepomnażalnym jest praca (chociażby dlatego, że rejon ten wskutek niskiej stopy życiowej jest przeciążony, ma ludność w rozmiarach powyżej optymalnych), należy stwierdzić, że przyrosty produkcji w razie zastosowania dodatkowej dozy kapitału i innych czynników wytwórczych muszą być wzrastające, będąc wyższymi niż przeciętny produkt na jednostkę pracującą.

Stwierdzamy tymczasem rzeczy znane, mniej uświadomionym jest fakt wzrastania przyrostów produkcji w początkach stosowania nowych dóz czynników wytwórczych. Teza ta dotyczy zresztą całości przemysłu; w zastosowaniu do poszczególnych warsztatów pracy ma ona mniejsze znaczenie ze względu na komplementarność czynników wytwórczych. W swym konkretnym sensie znaczy ona tyle, co stwierdzenie, że nowe dozy kapitału, a więc poszczególne inwestycje, nie sprowadzają bynajmniej obniżenia krańcowej produkcyjności, lecz okazują się komplementarne: jedna pociąga za sobą logicznie drugą, aż dojdzie do utworzenia pewnego asortymentu przedsiębiorstw, mogącego w danej sytuacji geograficznej egzystować, w oparciu o istniejące warunki surowcowe i komunikacyjne. Zmianie ulega sytuacja ludności: podnosi się produkt na głowę robotnika i na głowę ludności—m. in. wskutek tego, że zmniejsza się udział ludności nieczynnej dla rynkowej produkcji.

I to, co nas najbardziej interesuje: procesy inwestycyjne, wyzwolone przez uprzemysłowienie rejonów zaniedbanych, są źródłem zwiększenia produkcji dóbr inwestycyjnych i konsumcyjnych innych okręgów Państwa, które uczestniczą w tej rozbudowie gospodarczej jako dostawcy kapitału rzeczowego z jednej strony, a z drugiej jako producenci tych konsumcyjnych dóbr rynkowych, które coraz to w większych rozmiarach stają się przedmiotem zapotrzebowania nowozagospodarowywanych obszarów. W związku z tym następować muszą zmiany kierunków produkcji w staroprzemysłowych częściach kraju, występować musi proces inwestycyjny—oczywiście, różny od obserwowanego w nowych dzielnicach. Ulega bowiem ogólnie wzrostowi globalny produkt na głowę ludności, wzrasta odpowiednio stopa życiowa: wzrost ten w pewnych wypadkach może być nawet wyższy w starych dzielnicach niż w nowych.

Procesy, o których mówimy, są to procesy typowe, właściwe dla każdego uprzemysłowienia lub uproduktywnienia krajów kolonialnych i relatywnie niedostatecznie niezagospodarowanych. Akcja inwestycyjna, zwłaszcza jeśli dotyczy tzw. urządzeń podstawowych, sprowadza na tych terenach oczywiście kumulacyjność ruchu inwestycyjnego, wytwarza tzw. długą falę koniunkturalnego ożywienia[1]).

[1]) W tej sprawie — p. artykuły autora w zesz. 24 i 33 tyg. „*Polska Gospodarcza*" z 1937 r. oraz w „*Ekonomiście*" t. IV z 1937 r.

Zarówno ziemie wschodnie jak i C. O. P. są przykładami możliwości realizacji tego przyśpieszonego postępu gospodarczego, jaki jest nie do pomyślenia w wielu uprzemysłowionych krajach, a należy natomiast do naszych możliwości. „Samopodtrzymujące" się nasilenie ruchu inwestycyjnego w tych rejonach jest źródłem ożywienia i w pozostałych częściach Polski. Jasne jest, że zarówno tempo rozwoju gospodarczego, jak i stałość tego tempa w omawianych warunkach korzystniej się kształtować mogą dla Polski niż w innych warunkach. Oczywiste jest więc znaczenie faktu, że w tych „odległych" ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej każda zainicjowana inwestycja będzie—podobnie jak w C. O. P.—posiadać znaczenie silnego impulsu, wzmagającego rozwój gospodarczy całego kraju. Posuńmy się nieco dalej, by bez przesady stwiedzić, że ani możliwości eksportowe ani inne czynniki rozrostu produkcji w Polsce nie mogłyby mieć tego znaczenia, co możliwość rozwoju gospodarczego jej niedostatecznie zagospodarowanych ziem, a zwłaszcza ziem wschodnich.

O słuszności tego twierdzenia świadczyć będzie każda naukowa analiza skutków inwestycyj w C. O. P. Trzeba pamiętać o tym, że w istocie rzeczy inwestycje nie zwalczają się wzajemnie, lecz siebie uzupełniają. Możliwości ich przeprowadzenia są wyznaczone przez siły ludzkie, których rezerwuar jest u nas znaczny. Należy jednak znaleźć dla nich racjonalne gospodarcze zastosowanie, którym są inwestycje, celowo podnoszące ogólny poziom gospodarczy Polski poprzez rozbudowę jej części. Dlatego ziemie wschodnie są problematem realizacji jutra gospodarczego, które nie jest bez nich do pomyślenia.

W. Skrzywan

ROZDROBNIENIE PRZYWOZU W ŚWIETLE LICZB

WŚRÓD poszczególnych zagadnień, które stanowiły przedmiot prac marcowej Konferencji Importowej[1]), sprawa rozdrobnienia przydziałów w przywozie wywołała największe zainteresowanie i największy oddźwięk przede wszystkim wśród sfer bezpośrednio z przywozem związanych. Sprawa ta wywołała również dyskusję w prasie gospodarczej oraz stanowiła temat kilku poświęconych tej sprawie odczytów itd. We wspomnianej jednak dyskusji posługiwano się przeważnie liczbami fragmentarycznymi, co skłania nas do oświetlenia zagadnienia rozdrobnienia przywozu w oparciu o możliwie wyczerpującą analizę materiałów statystycznych.

W związku z pracami przygotowawczymi do Konferencji Importowej Ministerstwo Przemysłu i Handlu wysunęło sprawę statystycznego oświetlenia rozdrobnienia przydziałów celem odtworzenia istotnego stanu rzeczy, istniejącego na tym odcinku naszego handlu zagranicznego. W tym celu zostały opracowane materiały statystyczne, znajdujące się w Komitecie Przywozowym Rady Handlu Zagranicznego (poprzednio — w Centralnej Komisji Przywozowej), pod kątem widzenia liczby wydanych przydziałów, ich wysokości, z uwzględnieniem również geograficznego podziału otrzymanych pozwoleń przez firmy, tj. wg okręgów poszczególnych izb przemysłowo-handlowych.

Z przyczyn natury technicznej opracowanie mogło dotyczyć stosunkowo niewielkiej liczby artykułów importowych, objętych Konferencją Importową, oraz za bardzo ograniczony okres, tzn. sięgający najdalej 1932 r.

Przed szczegółowym omówieniem materiałów statystycznych uważamy za konieczne poprzedzić je kilkoma uwagami natury metodologicznej.

Dane statystyczne, które stanowiły przedmiot wspomnianych wyżej opracowań, były zbierane i przechowywane w innych celach niż te, które stanowiły przedmiot opracowań. Z tego też względu stanowiły one materiał surowy; w wielu wypadkach trudno było przeprowadzić ścisłą kontrolę otrzymanych liczb. Konieczność ukończenia prac przygotowawczych do Konferencji w pewnym terminie również uniemożliwiła kontrolę indywidualną poszczególnych firm, otrzymujących pozwolenia, względnie poszczególnych ośrodków, jak również niemożliwe było przeprowadzenie analizy statystycznej co do kumulacji przydziałów, o czym, zresztą, powiemy dalej.

Należy poza tym zdać sobie sprawę z tego, że omawiane materiały statystyczne, ilustrujące wysokość otrzymanych pozwoleń na dokonanie przywozu, nie są identyczne z faktycznie dokonanym przywozem. Przede wszystkim, statystyka przydziałów wykazuje przyznane przydziały firmom, które o te przydziały się ubiegały. Natomiast realizacja otrzymanych przydziałów odbywała się z reguły w okresie o kilka miesięcy późniejszym od chwili otrzymania przydziału. Powstaje wobec tego różnica pomiędzy wysokością wydanych pozwoleń na przywóz oraz danymi statystyki handlu zagranicznego Głównego Urzędu Statystycznego, obejmującymi, jak wiadomo, faktycznie dokonany przywóz. Następnie, każdy importer zasadniczo dąży do otrzymania możliwie największego przydziału, częstokroć znacznie przewyższającego jego zapotrzebowanie faktyczne względnie jego możliwości finansowe. Oczywiście, zjawisko to występuje przeważnie w okresie „liberalnej" polityki kontyngentowej (co staje się coraz rzadszym), a bardzo częste są wypadki, kiedy pozwolenia z tych czy innych przyczyn bywają wykorzystywane zaledwie w pewnej części.

Do powyższych wyjaśniających uwag przywiązujemy szczególne znaczenie, dążąc do uniknięcia nieporozumień, które występowały jaskrawo w dyskusji na temat rozdrobnienia przydziałów. Mianowicie, w dyskusji zwłaszcza sfery importerskie podnosiły, że rozdrobnienie przydziałów wcale nie oznacza istotnego stanu rozdrobnienia przywozu, poddając często w wątpliwość odnośne materiały liczbowe. Istotnie, rozdrobnienie przydziałów nie jest identyczne z rozdrobnieniem przywozu, słuszne jest również, że w praktyce dokonywa się proces kumulacji zbyt drobnych przydziałów. Jednak należy stwierdzić że rozdrobnienie przydziałów wywiera decydujący wpływ na dyspozycje przywozem—zarówno pod względem liczby firm, otrzymujących pozwolenia, które w ten czy inny sposób muszą uciekać od realizacji zbyt drobnych przydziałów, jak i pod względem wysokości poszczególnych transakcyj importowych, zwłaszcza

[1]) P. zesz. 10/1939, str. 409.

gdy chodzi np. o terminowe sprowadzenie jakiegoś towaru, kiedy nie ma możności czekać, nim się zbierze większą partię, albo gdy stoi na przeszkodzie do łączenia przydziałów szereg momentów natury techniczno-handlowej.

Nasza statystyka handlu zagranicznego nie opracowuje dotychczas liczb, ilustrujących przywóz pod względem poszczególnych transakcyj względnie poszczególnych partyj importowanego towaru; stanowiłoby to ścisłą odpowiedź na pytanie: w jakim stopniu import nasz jest faktycznie rozdrobniony? Dla charakterystyki jednak procesu rozdrobnienia możemy się posługiwać liczbami wydanych przydziałów, które w decydującym stopniu odźwierciadlają rozdrobnienie importu, przynajmniej w stosunku do znacznej liczby towarów.

Do ostatniego czasu przy wszelkiego rodzaju rozważaniach na temat rozdrobnienia importu czy rozdrobnienia przydziałów opierano się na liczbach, przedstawiających te zagadnienia w sposób fragmentaryczny, przypadkowy; framentaryczne te liczby uogólniano, a również nierzadkie były wypadki, kiedy opierano się na tzw. wyczuciu praktycznym.

Z powyższych więc względów uważamy, że analiza udzielonych przydziałów importowych—jakkolwiek daleka od doskonałości—może się jednak przyczynić do możliwie ścisłego, jak na nasze warunki, oświetlenia tej sprawy i może niejednokrotnie sprostować nieścisłe poglądy w tej dziedzinie panujące.

*

Po tych uwagach wstępnych przechodzimy do właściwej analizy opracowanych materiałów. Dla oświetlenia tendencyj, jakie wykazuje rozdrobnienie przydziałów w Polsce w ostatnich latach, podamy liczby, charakteryzujące przywóz poszczególnych towarów, bądź posiadających większe znaczenie w naszym przywozie, bądź typowych dla danej branży, omawiając w miarę możności sytuację w każdym poszczególnym towarze, gdyż posługiwanie się sumarycznym zestawieniem omówionych towarów mogłoby doprowadzić do wniosków bardzo nieścisłych.

W przywozie skór surowych podajemy oddzielne zestawienia dla firm przemysłowych i dla firm handlowych. Uważamy przy tym za wskazane zaznaczyć — na podstawie informacyj, pochodzących z przemysłu garbarskiego—że w liczbie firm handlowych znajduje się pewna ilość firm, które właściwie należy odnieść do przemysłu. Są to przede wszystkim firmy handlowe, posiadające garbarnie we własnym zarządzie; wobec tego faktyczne przydziały dla handlu są mniejsze od podanych.

Przydziały na przywóz skór surowych

Rok	Przydziały w granicach										Ogółem	Przeciętny przydział t
	do 2·5 t	2·5 ÷ 5 t	5 ÷ 10 t	10÷15 t	15÷20 t	20÷30 t	30÷50 t	50÷70 t	70÷100 t	ponad 100 t		
	Przydziały w tonach											
Przemysł												
1932	9	442	2 593	2 504	2 786	2 478	2 466	818	674	583	15 353	17·3
1933	29	465	2 767	2 338	2 820	4 039	3 587	646	2 138	2 097	20 926	21·3
1934	66	476	2 771	2 687	3 351	5 039	6 482	3 671	3 760	3 809	32 112	25·3
1935	51	575	2 807	2 969	3 092	3 836	4 464	3 012	3 508	2 465	26 779	22·0
1936	316	1 852	5 167	3 982	3 596	4 478	3 466	800	778	—	24 535	14·0
1937	687	1 880	4 849	4 307	3 674	4 725	2 496	1 360	1 168	345	24 491	10·4
Handel												
1932	6	200	185	109	230	312	343	—	—	—	1 386	13·7
1933	6	78	348	120	157	255	410	453	280	324	2 432	23·6
1934	12	164	387	221	412	514	767	692	673	370	4 212	22·6
1935	3	70	191	90	180	101	305	300	391	—	1 631	22·7
1936	27	225	456	455	440	817	699	190	710	265	2 284	17·1
1937	130	368	1 142	1 073	907	1 278	622	360	166	—	6 046	11·0
	Liczba przydziałów											
Przemysł												Liczba firm
1932	8	95	280	179	147	91	99	14	8	5	926	103
1933	15	102	296	158	145	134	83	11	23	13	980	116
1934	46	103	298	186	170	180	153	60	43	28	1 267	156
1935	35	130	320	212	161	143	107	51	40	18	1 217	152
1936	208	391	404	293	176	167	86	15	9	—	1 749	179
1937	406	486	628	337	204	187	66	23	2	3	2 342	172
Handel												
1932	3	40	19	8	12	11	8	—	—	—	101	11
1933	3	17	37	8	8	9	9	7	3	2	103	11
1934	13	35	42	16	21	18	18	11	8	2	186	23
1935	2	13	21	6	9	4	7	5	5	—	72	10
1936	29	51	54	34	23	30	17	3	8	2	251	35
1937	93	94	155	83	50	51	16	6	2	—	550	42

Ogólna liczba firm przemysłowych, którym były wydane pozwolenia przywozu w ciągu omawianego okresu 1932 ÷ 37, stale wzrastała: z 103 w 1932 r. i 116 w 1933 r. wzrosła na 152 w 1935 r. oraz 179 w 1936 r. Ogólna liczba przyznanych przydziałów wzrosła w tym samym czasie w stopniu o wiele silniejszym, mianowicie z 926 w 1932 r. do 1 749 w 1936 r. i do 2 342 w 1937 r. Wobec tego, że ogólna ilość przydzielonych skór surowych w omawianym okresie wzrosła o 60·1%, natomiast liczba przydziałów wzrosła o 153·6%, przeto przeciętny przydział, zwłaszcza w ostatnich latach, znacznie spadł; w 1932 r. wynosił 17·3 t, w 1936 r.—14·0 t i w 1937 r.—10·4 t. W latach 1933 ÷ 35 obserwujemy pewien wzrost przeciętnych

nego przydziału, co było wynikiem zliberalizowania polityki reglamentacyjnej.

Rozdrobnienie występuje wyraźniej przy rozpatrywaniu przydziałów wg ich wysokości. Liczba najmniejszych przydziałów—do 2·5 t—wzrosła w okresie 1932÷37 przeszło 50-krotnie (przeciętny przydział w tej grupie wyniósł w 1937 r.—1·68 t), liczba przydziałów 2·5 ÷ 5·0 t wzrosła z 95 do 486, w mniejszym stopniu wzrosła liczba przydziałów 5÷10 t—z 280 na 628 i, wreszcie, przydziały od 70 ton w zwyż w ostatnich latach wykazały nawet niewielki spadek, przy czym udział ich w ogólnym przywozie znacznie skurczył się.

Podane wyżej uwagi, dotyczące kształtowania się wydanych przydziałów skór surowych dla przemysłu, powinny być na ogół powtórzone przy omawianiu przydziałów handlowych.

Liczba firm wzrosła prawie 4-krotnie, liczba przydziałów wzrosła jeszcze wydatniej, bo o 450%; wobec wzrostu do 1937 r. ilości przydzielonych skór tylko o 334·5% występuje w tymże roku spadek przeciętnego przydziału z 13·7 t w 1932 r. na 11·0 t w1937 r .Wydatnie wzrosła również liczba najmniejszych przydziałów, tj. do 2·5 t—z 3 w 1932 r. na 29 w 1936 r. i na 93 w 1937 r.

Należy przy tym podkreślić, że przed wprowadzeniem reglamentacji przywozu nie posiadaliśmy handlu skórami surowymi importowanymi. Skóry były zakupywane przez poszczególne fabryki bądź u firm zagranicznych bezpośrednio lub przez ich przedstawicieli. Powstanie handlu skórami importowanymi jest więc w znacznej mierze wynikiem reglamentacji przywozu; zgłosił również zapotrzebowanie na przydział skór drobny przemysł, który poprzednio zasadniczo nie przerabiał skór importowanych. W wyniku tego powstało znaczne rozdrobnienie przywozu skór surowych, jak również znaczny wzrost ilości firm, otrzymujących przydziały.

Dla uplastycznienia procesu rozdrobnienia przydziałów podajemy zestawienie udzielonych pozwoleń na przywóz skór surowych poszczególnym firmom przemysłowym w ciągu także całego roku; przyjmujemy tu, oczywiście, inny podział na grupy, niż w zestawieniu poprzednim:

Przydziały na skóry surowe, wydane firmom przemysłowym w ciągu roku

Rok	Przydziały w granicach								
	do 10 t	10÷25 t	25÷50 t	50÷100 t	100÷250 t	250÷500 t	500÷750 t	750÷1 000 t	powyżej 1 000 t
1932	17	14	14	12	26	14	4	2	—
1933	20	16	23	10	16	18	7	1	3
1934	23	22	11	25	24	18	7	7	5
1935	23	18	20	29	27	19	8	2	4
1936	31	24	25	31	35	23	9	1	—
1937	29	24	31	22	39	29	4	2	2

Udział firm w ogólnej ilości otrzymanych przydziałów w zależności od wysokości otrzymanych przez nich w ciągu roku pozwoleń zmienia się bardzo poważnie i również potwierdza podane wyżej zjawisko rozdrobnienia przywozu. Liczba firm, które otrzymywały pozwolenia na ogólną sumę do 10 t rocznie, w ciągu omawianego okresu wybitnie wzrasta; wzrasta również liczba firm, które otrzymywały rocznie 10÷25 t oraz 25÷50 t. Natomiast liczba firm, które otrzymały większe, jak na nasze stosunki, przydziały, tzn. 500÷750 t i jeszcze wyższe, wykazała na ogół wzrost bardzo nieznaczny.

*

Rozdrobnienie przydziałów skór baranich wykazuje nieco inną tendencję niż przy imporcie skór surowych. Liczba firm przemysłowych, otrzymujących pozwolenia, w okresie 1933÷37 lat spadła z 20 do 13, wobec czego przeciętny przydział dla jednej firmy w tymże okresie wzrósł z 46·5 t na 68·1 t. Natomiast obserwujemy wybitne zwiększenie liczby przydziałów z 58 na 152, w związku z tym przeciętny przydział spadł z 16·0 t do 5·8 t; ilustrują to z następujące liczby:

Przydziały na przywóz skór baranich

	Waga ton	Liczba firm	Przeciętna roczna dla 1 firmy ton	Liczba przydziałów	Przeciętny przydział ton
			Przemysł		
1933	930	20	46·5	58	16·0
1934	1 181	27	43·7	98	12·0
1935	842	21	40·1	110	7·6
1936	419	18	23·3	63	6·6
1937	886	13	68·1	152	5·8
			Handel		
1933	1 176	36	32·7	136	8·6
1934	2 159	68	31·7	325	6·6
1935	1 160	42	27·6	162	7·1
1936	1 089	48	22·7	214	5·0
1937	1 576	54	29·2	248	6·3

Jednocześnie wzrasta udział firm handlowych w ogólnej ilości przydziałów: w 1933 r.—56%, w 1935 r. —58%, w 1936 r.—72% i w 1937 r.—64%. Liczba firm handlowych, które przydziały otrzymały, jak również liczba przydziałów w omawianym okresie wydatnie wzrosła; spowodowało to również zmniejszenie się przeciętnego przydziału z 8·6 t w 1933 r. do 5·0 t w 1936 r. i 6·3 t w 1937 r.

Rozdrobnienie przydziałów charakteryzuje podane niżej zestawienie ilości wydawanych rocznie przydziałów:

Przydziały w granicach: ton	*Przemysł* 1933	*Przemysł* 1937	*Handel* 1933	*Handel* 1937
do 0·25	—	4	1	32
0·25÷0·5	3	5	2	21
0·5 ÷ 1	3	16	15	16
1 ÷ 2	8	21	22	20
2 ÷ 3	3	23	8	9
3 ÷ 5	9	28	13	48
5 ÷ 10	14	38	43	69
ponad 10	18	17	32	33

Wzrost liczby przydziałów wykazują przede wszystkim grupy przydziałów drobnych, których waga łączna w ogólnym przywozie ma stosunkowo znikomy udział: w 1937 r. przydziały do 0·5 t stanowiły 0·2% ogólnej wagi przydziałów.

INSTYTUT BADANIA KONIUNKTUR GOSPODARCZYCH I CEN

PRZEGLĄD MIESIĘCZNY i TABLICE STATYSTYCZNE

PODREDAKCJĄ PROF. EDWARDA LIPIŃSKIEGO

MAJ 1939
WARSZAWA

ROK VIII NUMER 5

PRZEDRUK DOZWOLONY TYLKO Z POWOŁANIEM SIĘ NA ŹRÓDŁO

ZMIANY ŚWIATOWYCH REZERW MONETARNYCH ZŁOTA W OSTATNIM DZIESIĘCIOLECIU

(opracował *J. Z.*)

Złoto, jako podstawa ustroju monetarnego, przez długi okres dziejów ludzkości było czynnikiem nader istotnym w rozwoju gospodarczym. W gospodarce współczesnej rola złota niepomiernie zmalała. Analiza ruchu zapasów monetarnych złota rzuca pewne światło na znaczenie złota w gospodarce współczesnej. Poniższe zestawienie zapasów monetarnych złota opiera się na danych Ligi Narodów i dotyczy wszystkich zapasów złota (nie tylko wchodzących do statutowego pokrycia) w instytucjach emisyjnych.

czym główną rolę odegrały prywatne skarbce Indii. Detezauryzacja złota, podobnie jak i wzmożona produkcja złota, były spowodowane spadkiem cen i wzrostem wartości złota. Po bliższej analizie poniższej tablicy można zauważyć, że tak znaczny ruch rezerw złota zachodził tylko w niektórych krajach, podczas gdy w większości krajów stan rezerw zmieniał się stosunkowo nieznacznie. Bardzo silny wzrost rezerw — o 100% — wykazały kraje bankierskie (Stany Zjednoczone, Francja, Anglia, Holandia, Belgia, Szwajcaria). Wyjąt-

ŚWIATOWE REZERWY MONETARNE ZŁOTA

według stanu w końcu roku w milionach dolarów w złocie

	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Stany Zjedn. Am. Półn.	3.746	3.900	4.225	4.051	4.045	4.012	4.865	5.980	6 649	7.536	8.571
Francja	1.247	1.631	2.099	2.683	3.257	3.015	3.218	2.598	1.769	1.516	1.435
Anglia	746	711	722	590	587	933	938	977	1.529	1.592	1.589
Holandia	175	180	171	357	415	371	338	259	289	549	587
Belgia	126	163	191	354	361	380	348	346	373	353	343
Szwajcaria	103	115	138	453	477	386	368	268	387	383	413
Kraje bankierskie razem	**5.143**	**6 700**	**7.546**	**8.486**	**9.142**	**9.097**	**10.075**	**10 428**	**10.996**	**11.929**	**12.938**
Niemcy	666	560	544	251	209	109	36	37	16	17	17
Japonia	541	542	412	234	212	212	232	251	273	154	97
Włochy	266	273	279	296	307	373	306	159	123	123	114
Kraje gospodarki „totalnej" razem	**1.473**	**1.375**	**1 235**	**781**	**728**	**694**	**574**	**447**	**412**	**294**	**228**
Pozostałe kraje	**1.816**	**1.682**	**1.552**	**1 361**	**1.337**	**1.392**	**1.446**	**1.497**	**1.572**	**1.552**	**1 597**
w tym Polska	70	79	63	67	56	53	56	50	44	49	50
Ogółem światowe rezerwy złota*)	**9 432**	**9 757**	**10.333**	**10 630**	**11.207**	**11 183**	**12.095**	**12 362**	**12.980**	**13.775**	**14 763**

*) bez Hiszpanii i Z. S. R. R.

W ciągu ostatniego dziesięciolecia stan rezerw monetarnych świata podniósł się o 50% z górą, podczas gdy rozmiary światowej produkcji przemysłowej na początku i na końcu dziesięciolecia pozostawały na tym samym poziomie. Napływ więc złota do instytucji emisyjnych nie powodował ekspansji gospodarczej. Wzrost rezerw złota w instytucjach emisyjnych był o 10% wyższy od rozmiarów całej produkcji złota w tym samym czasie. Źródłem więc wzrostu rezerw była nie tylko wzmożona produkcja, lecz także w znacznej mierze detezauryzacja złota, w

kowo silnie spadły rezerwy złota w krajach któreby można nazwać krajami gospodarki totalnej (Niemcy, Japonia, Włochy). Najbardziej charakterystyczny jest przykład Niemiec, podczas gdy w Japonii i Włoszech spadek rezerw łączy się nie tyle z czynną polityką koniunkturalną, co bezpośrednio z prowadzeniem wojen. Pozostałe kraje, jak już zaznaczono, wykazują zmiany niewielkie. Dla lepszego poznania roli jaką odgrywają rezerwy złota w poszczególnych krajach, pożytecznym by było porównać stan rezerw złota z dochodem społecznym.

(Dokończenie na str. 8)

TABLICA 1. BANK POLSKI. RYNEK PIENIĘŻNY

Rok lub miesiąc	BANK POLSKI: Bilety bankowe w obiegu i natychmiast płatne zobowiązania: Ogółem	Bilety bankowe w obiegu	Rachunki żyrowe: ogółem	Rachunki żyrowe: kas państwowych	Pozostałe pasywa	Złoto, waluty i dewizy	Kredyty udziel. i portfel papierów procentowych	Pozostałe aktywa	Obieg pieniężny (bilety bankowe, monety srebrne i bilon)	Weksle wystawione	WYPŁACALNOŚĆ: Odsetek weksli zaprotestowanych w bankach prywatnych: Ogółem	Weksle dyskontowe	Weksle inkasowe	w urzędach pocztowych	Liczba upadłości ogłoszonych
	Stan w końcu miesiąca w milionach złotych									w mil. złotych					
1930	1 609,3	1 328,9	250,6	118,5	453,6	1 064,4	833,1	165,5	1 561,3	957,7	.	.	.	.	70
1931	1 452,7	1 245,0	169,5	27,0	458,7	877,9	824,3	209,1	1 484,4	774,7	.	.	.	26,6	64
1932	1 258,2	1 089,9	150,6	11,1	565,1	684,4	919,1	219,8	1 362,9	501,4	.	.	.	27,9	46
1933	1 185,3	1 009,0	156,7	17,2	549,8	567,6	959,4	208,1	1 343,7	357,7	.	.	.	20,5	26
1934	1 178,7	950,3	206,2	29,8	489,7	539,0	928,4	200,9	1 312,2	334,2	.	.	.	15,0	22
1935	1 165,3	971,0	170,0	11,7	536,1	507,9	981,0	212,5	1 365,7	343,6	.	.	.	12,1	13
1936	1 203,6	1 020,0	151,1	1,2	549,0	409,3	1 100,4	243,9	1 431,7	364,1	.	.	.	11,8	12
1937	1 283,4	1 019,3	195,6	12,8	405,8	454,4	954,8	280,0	1 454,3	425,7	4,0	2,8	6,3	11,0	10
1938	1 458,4	1 217,8	187,1	35,9	354,1	457,9	1 086,2	268,4	1 659,2	485,5	4,5	3,4	6,9	13,2	11
1938 IV	1 365,2	1 141,0	168,8	51,7	341,7	453,8	975,4	277,7	1 578,6	446,7	4,5	3,3	7,0	11,9	13
V	1 401,3	1 123,3	219,2	61,6	347,5	460,8	980,4	307,6	1 548,6	533,2	4,4	3,2	7,1	13,2	11
VI	1 396,7	1 137,4	198,3	37,4	349,9	458,6	1 002,7	285,3	1 568,8	441,1	4,5	3,3	7,4	13,6	13
VII	1 387,0	1 123,5	206,1	54,2	354,5	459,1	1 017,1	265,3	1 562,7	426,3	4,5	3,5	6,4	13,9	12
VIII	1 398,0	1 149,2	195,9	40,5	357,5	460,1	1 052,6	242,8	1 598,3	552,9	4,2	3,3	5,8	12,0	14
IX	1 728,7	1 547,5	138,1	15,7	363,1	450,6	1 428,9	212,3	2 009,7	482,5	4,3	3,3	6,5	13,2	3
X	1 597,1	1 475,7	84,6	1,3	370,4	445,8	1 295,3	226,4	1 947,9	533,6	5,0	3,9	7,6	14,1	10
XI	1 568,1	1 372,8	155,2	9,0	374,8	453,7	1 236,4	252,8	1 828,1	551,2	4,6	3,5	6,9	13,2	14
XII	1 657,3	1 406,2	206,1	1,4	369,2	463,2	1 259,6	273,7	1 866,4	513,4	5,3	4,0	8,1	14,9	15
1939 I	1 574,0	1 348,2	177,0	25,6	332,4	464,6	1 175,2	266,6	1 791,7	473,9	5,8	4,6	8,1	15,9	12
II	1 587,5	1 334,1	181,3	17,4	328,4	463,7	1 188,4	263,8	1 800,0	467,2	4,9	3,8	7,1	14,8	15
III	1 817,5	1 669,4	137,3	7,9	316,4	460,6	1 453,9	249,4	2 124,8	459,9	5,4c	4,0	8,2	16,6	18
IV	1 970,2	1 807,8	118,0	8,0	320,4	455,8	1 584,1	230,0	2 271,9	366,1	8,0	6,0	11,8	18,9	.

TABLICA 2. DZIAŁALNOŚĆ KREDYTOWA BANKÓW. POGOTOWIE KASOWE

Rok lub miesiąc	KRÓTKOTERMINOWA DZIAŁALNOŚĆ KREDYTOWA BANKÓW: Ogółem	Banki prywatne: Kredyt dyskontowy	Banki prywatne: Otwarty kredyt	Banki prywatne: Pożyczki terminowe	Banki państwowe: Kredyt dyskontowy	Banki państwowe: Otwarty kredyt	Banki państwowe: Pożyczki terminowe	Długoterminowa działalność kredytowa banków: Portfel papierów wartościowych: w bankach prywat.	Portfel papierów wartościowych: w bankach państw.	Długotermin. kredyt gotówk. w bank. państw.	Działalność kredytowa PKO: Kredyt krótkoterminowy	Portfel papierów wartościowych	Kredyty udzielone bankom zagranicznym: Banki prywatne	Banki państwowe	Pogotowie kasowe: Banki prywatn.	BGK	PKO
	Stan w końcu miesiąca w milionach złotych														Stan w końcu miesiąca w % zobowiązań		
1930	2 471,3	809,4	953,6	26,8	282,9	143,5	155,1	104,4	215,4	909,1	19,4	276,7	79,4	31,6	8,0	13,7	10,1
1931	2 079,8	693,6	804,0	24,4	261,2	153,6	140,2	93,5	240,8	1 109,0	16,0	340,5	68,6	26,2	8,5	16,2	11,1
1932	1 612,3	498,3	577,4	20,8	257,1	148,1	100,6	85,5	250,5	1 185,6	15,2	386,4	68,3	9,6	8,5	13,7	12,8
1933	1 399,9	425,8	460,3	17,4	270,9	139,1	86,3	80,9	199,9	1 256,3	17,0	451,2	62,7	6,7	8,9	11,9	13,9
1934	1 380,1	385,9	425,3	36,5	272,8	149,5	110,1	84,9	160,1	1 292,6	19,6	549,7	41,5	7,0	8,0	10,2	16,8
1935	1 411,2	371,4	416,6	56,7	258,1	154,3	151,8	88,5	149,6	1 305,8	23,8	646,9	36,3	8,1	7,9	8,9	14,6
1936	1 408,6	361,4	400,3	74,4	244,9	161,1	166,6	77,6	137,6	1 299,3	22,7	664,0	32,2	9,4	9,0	8,6	12,4
1937	1 422,8u	378,2u	368,3u	66,1u	264,8	156,0	189,5	65,4u	238,8	1 293,8	24,0	812,4	36,1u	17,7	8,4u	6,2	13,3
1938	1 550,7	412,3	325,7	125,1	323,5	169,4	194,7	83,3	281,0	1 349,3	29,0	903,7	28,3	13,8	8,3	5,5	8,9
1938 IV	1 574,1	417,6	333,0	126,3	341,5	158,9	196,8	78,5	300,7	1 273,9	27,7	900,4	30,4	12,6	6,9	4,5	7,3
V	1 550,0	412,0	335,2	125,0	320,8	160,3	196,7	82,8	305,7	1 310,4	27,3	893,2	31,5	12,6	7,0	4,4	9,2
VI	1 518,2	402,2	324,8	128,8	301,0	164,9	196,5	85,2	294,7	1 355,9	27,8	897,7	32,0	13,2	8,5	4,5	11,0
VII	1 528,3	405,3	323,6	126,5	303,3	173,3	196,3	88,2	287,1	1 360,8	28,0	921,0	27,2	13,0	7,8	3,8	9,3
VIII	1 538,3	411,9	319,8	126,2	315,1	168,6	196,7	87,3	288,9	1 373,7	28,3	928,9	25,4	9,6	8,5	4,7	9,5
IX	1 579,7	417,1	325,3	123,9	343,6	169,5	200,3	85,7	284,9	1 385,7	29,4	909,2	23,1	10,0	8,0	6,6	5,9
X	1 542,9	417,4	327,6	123,1	310,3	166,8	197,7	84,9	279,9	1 451,7	28,8	872,4	24,2	15,8	9,3	4,2	5,2
XI	1 534,5	420,0	322,3	124,3	303,0	169,0	195,9	86,1	273,9	1 490,9	28,7	881,6	26,0	15,9	8,9	5,2	7,8
XII	1 539,8	437,8	314,2	127,7	296,2	171,0	189,9	85,5	273,4	1 465,7	28,7	882,2	22,5	21,3	12,4	11,4	12,3
1939 I	1 544,0u	433,3u	305,9u	128,1u	311,0	180,1	185,6	83,4u	277,1	1 442,0	28,0	883,9	18,9u	8,8	7,9u	5,5	7,6
II	1 531,7	442,0	303,1	126,7	279,8	189,6	185,5	83,7	280,5	1 474,8	28,8	911,5	19,7	9,5	5,9	6,0	8,6
III	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	30,1	922,5	.	.	.	.	6,3
IV	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

TABLICA 3. ŚRODKI OPERACYJNE BANKÓW

Rok lub miesiąc	WKŁADY W BANKACH I KASACH OSZCZĘDNOŚCI: Ogółem	Banki: Razem	Banki prywatne: Salda kredyt. r-ków bieżąc.	Banki prywatne: Wkłady a vista i oszczędnośc.	Banki prywatne: Wkłady terminowe	Banki państwowe: Salda kredyt. r-ków bieżąc.	Banki państwowe: Wkłady a vista i oszczędn.	Banki państwowe: Wkłady terminowe	P. K. O.: Wkłady czekowe	P. K. O.: Wkłady oszczędnościowe	Komunalne kasy oszczędności*): Salda kredyt. r-ków bieżąc.	Komunalne kasy oszczędności*): Wkłady oszczędnościowe	Lokaty Skarbu Państwa w bankach państwowych	Redyskonto: Banki prywatne	Redyskonto: Banki państwowe	Kredyty otrzymane od banków zagranicznych: Banki prywatne	Banki państwowe
	Stan w końcu miesiąca w milionach złotych																
1930	2 375,8	1 457,4	285,9	421,6	395,9	24,0	186,0	144,0	201,3	220,2	49,3	444,6	950,1	252,6	101,6	513,9	108,5
1931	2 249,2	1 181,0	240,4	318,6	308,8	19,1	152,6	141,5	188,0	295,3	49,4	535,5	1 123,5	245,1	135,3	403,5	92,4
1932	2 069,6	918,0	185,7	223,3	190,1	15,9	180,9	122,1	181,1	391,4	46,4	531,6	1 153,1	220,6	189,3	251,6	18,1
1933	2 112,6	855,0	166,9	202,4	150,9	17,8	183,6	133,4	194,4	463,8	45,7	552,6	1 198,5	175,2	187,7	192,7	17,4
1934	2 283,6	888,1	157,9	203,3	120,9	26,6	223,1	147,3	232,0	558,7	46,1	558,3	1 229,5	167,2	153,4	162,3	13,5
1935	2 461,5	909,9	146,8	234,5	131,8	25,9	225,9	145,0	217,5	660,5	61,7	611,9	1 268,9	170,1	198,5	136,7	20,5
1936	2 488,2	934,4	169,7	230,8	115,4	25,4	239,6	153,5	205,5	662,2	71,6	614,5	1 185,4	157,7	215,2	115,5	20,3
1937	2 918,8	1 218,4u	204,9u	245,2u	124,0u	33,3	345,7	265,3	230,1	721,0	92,1	657,2	1 194,8	138,4u	151,0	85,7u	22,8
1938	3 165,5	1 311,3	229,1	283,0	137,5	33,1	355,1	273,5	254,2	778,3	103,8	717,9	1 254,9	142,4	182,0	66,4	19,1
1938 IV	3 166,5	1 326,9	206,6	279,3	138,6	37,3	363,5	301,6	245,7	780,0	101,2	712,7	1 178,2	161,2	153,4	70,6	18,2
V	3 175,9	1 327,2	227,4	287,3	138,9	32,0	343,5	298,1	244,1	778,6	108,8	717,2	1 216,4	145,1	151,3	67,0	22,5
VI	3 204,9	1 323,6	227,5	292,1	137,5	31,6	349,2	285,7	254,0	791,2	106,4	729,7	1 258,6	131,8	151,2	64,5	24,0
VII	3 211,6	1 317,4	226,5	291,9	137,6	32,1	353,7	275,6	236,8	806,6	109,8	742,0	1 271,2	126,8	150,7	65,0	23,2
VIII	3 154,1	1 329,0	237,0	299,7	136,6	32,3	350,0	273,4	251,8	814,2	112,9	746,2	1 283,0	123,1	169,5	63,8	19,5
IX	2 884,8	1 194,6	226,3	250,1	135,3	28,4	317,1	237,4	222,9	725,9	97,6	643,8	1 288,1	169,7	263,2	60,6	13,2
X	3 022,4	1 255,4	249,2	285,1	133,9	26,6	330,4	230,2	254,2	715,6	97,7	699,5	1 355,9	143,7	226,1	60,6	12,2
XI	3 111,2	1 283,9	257,2	290,2	134,8	29,2	339,9	232,6	251,4	756,1	101,4	719,4	1 391,9	124,6	217,5	62,4	12,9
XII	3 293,4	1 348,3	265,4	304,1	132,7	29,0	372,9	243,9	305,2	788,8	103,2	747,9	1 379,2	138,0	223,1	64,2	19,0
1939 I	3 264,3	1 343,0u	261,7u	314,8u	131,1u	34,2	340,8	260,4	239,0	806,8	109,9	765,6	1 349,4	119,8u	184,8	46,6u	17,9
II	3 318,9	1 341,0	261,7	314,8	137,5	34,1	335,8	257,1	258,3	820,4	117,4	781,7	1 382,7	109,9	176,8	43,0	17,9
III	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
IV	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

*) W poprzednich numerach obok wkładów w Komunalnych Kasach Oszczędności podawane były także wkłady dla paru Kas Oszczędności o specjalnym charakterze. Od stycznia 1939 r. zbierane są tylko liczby dla K. K. O., w związku z tym liczby za okres czasu wstecz zostały odpowiednio poprawione.

TABLICA 4. RYNEK LOKACYJNY

Rok lub miesiąc	Emisje listów zastawnych i obligacji	Listy i obligacje w obiegu — Stan w końcu miesiąca	Rentowność — pożyczek państwowych — 5% konwersyjnej z roku 1924	Rentowność — pożyczek państwowych — 4½% wewnętrznej z roku 1937	Rentowność — listów zastawnych — 4½% T-wa Kred. Ziemsk. w W-wie	Rentowność — listów zastawnych — 5% T-wa Kred. m. W-wy z r. 1933	Rentowność — listów zastawnych — 5% T. Kred. 6 miast prowin. z r. 1933	Oprocentowanie rzeczywiste — pożyczek państwowych — 5% konwersyjnej z roku 1924	Oprocentowanie rzeczywiste — pożyczek państwowych — 4½% wewnętrznej z roku 1937	Oprocentowanie rzeczywiste — listów zastawnych — 4½% T-wa Kred. Ziemsk. w W-wie	Oprocentowanie rzeczywiste — listów zastawnych — 5% T-wa Kred. m. W-wy z r. 1933	Oprocentowanie rzeczywiste — listów zastawnych — 8% T. Kred. 6 miast prowin. z r. 1933	Wskaźnik kursów — 10 papierów o stałym oprocentowaniu	Wskaźnik kursów — 9 akcji przemysłowych	Obroty na giełdzie w Warszawie — papierami procentowymi	Obroty na giełdzie w Warszawie — akcjami
	w milionach złotych												1928 = 100		w tys. złotych	
1930	70,4	2 070,0k	11,87	.	10,67	11,40	12.96	9,42	.	8,34	6,72	11.43	94,8	50,2	7 419	1 633
1931	48,9	2 225,3k	14,30	.	12,41	12,47	14,04	11,09	.	9,43	7,30	12,32	85,7	28,7	6 603	1 262
1932	21,5	2 267,9k	17,00	.	16,30	14,69	16,45	12,93	.	11,99	8,83	14,23	70,8	20,0	6 358	729
1933	0,7	2 043,9k	14,82	.	14,98	13,46	15,30u	10,75	.	10,92	11,56u	13,17u	64,0	21,3	5 884	628
1934	4,8	1 977,2k	10,91	.	12,15	10,23	12,96	7,86	.	8,91	8,74	10,94	81,9	20,5	7 694	903
1935	16,2	1 972,7k	10,65	.	10,00u	10,45	13,31	7,47	.	9,42u	8,77	10,97	82,0	23,5	6 315	879
1936	38,8	2 014,1k	10,02u	.	9,85	9,65u	12,04u	9,44u	.	9,76	9,24u	11,67u	74,0	27,4	7 021	1 468
1937	18,5	1 973,9k	9,01	.	8,44	8,79	10,60	8,41	.	8,31	8,36	10.16	84,1	31,9	7 927	1 123
1938	23,0	2 013,3k	7,74	8,03u	7,18	7,30	8,57	7,21	6,87u	7,04	6,93	8,12	100,6	43,5	7 766	1 385
1938 IV		1 977,1	7,64	7,99	7.15	7.37	8,76	7.12	6,86	7.01	7,00	8,30	100,3	40,5	8 271	900
V	13,1	.	7,65	8,10	7,11	7,22	8,64	7.13	6,93	6,97	6,86	8.19	100,9	39,2	7 303	957
VI		.	7,55	7,93	7,09	6,99	8,54	7,04	6,80	6,96	6,66	8.09	102,5	39,7	6 018	886
VII		1 973,8	7,67	7,80	7,05	7,08	8,27	7,14	6,69	6,92	6,74	7.83	102,9	43,6	6 878	1 128
VIII	15,9	.	7,69	7,88	7,06	7,14	8,25	7,15	6,75	6,93	6,79	7,81	102,6	46,9	5 011	1 461
IX		.	7,97	8,26	7,33	7,42	8,50	7,40	7,04	7,19	7,04	8,04	98,9	45,2	7 009	1 563
X		1 983,7	7,82	8,02	7,19	7,17	8,44	7,27	6,85	7,05	6,81	7,98	101.2	47,5	6 777	1 402
XI	55,7	.	7,85	8,18	7,16	7,25	8,50	7,29	6,96	7,02	6,88	8,03	100,5	47,7	6 558	1 351
XII		.	7,85	8,14	7,12	7,34	8,64	7,28	6,92	6,98	6,96	8.17	100,2	49,0	6 721	1 545
1939 I		2 013,3	7,73	8,06	7,23	7,29	8,48	7,17	6,85	7,08	6,91	8,01	100,9	48,5	6 855	1 612
II	.	.	7,50	7,83	7,12	7,09	8,23	6,98	6,67	6,98	6,74	7,77	103,5	54,6	10 174	3 186
III		.	7,86	8,22	7,36	7,48	8,74	7,28	6,97	7,21	7,09	8,26	98,8	52,9	11 628	2 549
IV	.	.	8,06	8,75	7,75	7,70	9,01	7,46	7,36	7,60	7,28	8,50	95,2	52,9	9 374	2 074

TABLICA 5—6. CENY I PŁACE

Tablica 5

Rok lub miesiąc	Wskaźnik ogólny cen hurtowych	Ceny hurtowe artykułów przemysłowych — Ogółem	Surowce i półfabrykaty — uzależnione od zagranicy	Surowce i półfabrykaty — skartelizowane	Surowce i półfabrykaty — pozostałe	Surowce — Ogółem	Surowce — Węgiel kamienny	Surowce — Drewno surowe	Surowce — Surowce włókiennicze	Półfabrykaty — Ogółem	Półfabrykaty — Żelazo	Półfabrykaty — Mineralne materiały budowlane	Półfabrykaty — Drewno obrobione	Półfabrykaty — Przędza	Wyroby gotowe — Ogółem	Wyroby gotowe — Tkaniny
	1928 = 100															
1930	85,5	89,8	69,7	108,2	81,0	83,8	116,1	71,9	62,7	87,7	100,9	91,8	84,9	77,8	96.9	94,1
1931	74,6	76,8	51,6	106,8	63,7	69,8	116,1	49,5	45,1	74.8	99.0	82,9	63,7	58,4	84.7	80,9
1932	65,5	67,4	42,2	103,4	52,5	62,1	116,1	38,3	36,4	64,9	91.8	75,5	46,7	50,1	74.4	69,7
1933	59,0	61,0	44,9	91,9	49,1	57,6	97,9	38,7	38,3	59,6	85,2	58,9	39,3	48,6	65,3	59,8
1934	55,7	59,4	44,0	87,6	49,1	57,6	92,7	44,3	38,0	57,1	82.0	45,4	41,3	47,2	63,2	59,2
1935	53,0	56,7	42,4	81,7	47,3	54,3	83,9	44,0	36,6	54,9	78,1	47,9	39,7	45,9	60.7	56,7
1936	54,0	57,1	46,0	75,4	50,9	56,4	77,3	52,3	39,6	55,4	70.9	46,0	43,5	49,9	59,5	56,4
1937	59,4	60,9	51,7	76,8	57,2	63,0	77,3	68,3	41,3	59,4	75.4	48,1	54,6	53,3	60,9	58,5
1938	56,2	57,8	40,9	77,7	52,9	56,7	77,3	57,7	33,6	57,0	79,9	48,6	52,0	48,2	59,6	56,6
1938 IV	57,2	58,4	41,8	78,1	53,5	57,6	77,3	60,6	34,4	57,4	79,9	48,9	51,8	49,1	60,1	57,4
V	56,9	57,8	40.2	78,0	52.7	56,0	77,3	56,7	33,0	57,3	79,9	48,9	52,2	49,0	59,9	57,1
VI	56,8	57,5	40,5	77,9	52,6	55,1	77,3	53,5	33,9	57,2	79,9	48,8	52,1	48,5	59,8	57,0
VII	56,4	57,1	40,5	77,3	51,4	55,0	77,3	53.2	33,8	56,3	79,9	48.5	52,0	46,5	59,5	56,6
VIII	55,1	56,9	39,8	77,4	51,4	54,6	77,3	51,3	33,0	56,5	79,9	48,6	51,8	47,0	59,2	56,2
IX	55,0	56,8	39,7	77,4	51,4	54,6	77,3	51,2	32,7	56,5	79,9	48,3	51,5	47,1	59,0	55,8
X	54,8	57,0	41,0	77,4	51,6	55,1	77,3	51,8	33,3	56,6	79,9	48,9	51,3	47,4	58,9	55,8
XI	54,6	57,2	40,9	77,2	52,1	55,8	77,3	53,4	32,8	56,6	79,9	48,9	51,0	47,7	58,8	55,6
XII	55,0	57,3	39,4	77,3	52,7	56,3	77,3	56,9	32,2	56,5c	79,9	48,8	50,9c	47,7	58,8	55,5c
1939 I	54,9	57,3	39,6	77,4	52,6	56,2	77,3	56,2	32,5	56,6	79,9	48,8	50,6	47,7	58,9	55,6
II	55,0	57,3	40,0	77,5	52,6	56,3	77,3	56,2	32,7	56,7	79,9	48,9	50,9	47,6	58.8	55,5
III	55,1	57,3	40,4	77,5	52,4	56,3	77 3	55,7	32,9c	56,5c	79,9	48,7	50,9	47,3	59,0	55,7
IV	55,6	57,4	42,1	77,5	52,2	56,6	77,3	54,6	34,1	56,5	79,9	48,8	51,0	47,1	59,1	55,8

Tablica 6

Rok lub miesiąc	Ceny hurtowe — Artykuły przemysłowe nabywane przez rolników — Ogółem	Artykuły przemysłowe nabywane przez rolników — Maszyny rolnicze	Artykuły przemysłowe nabywane przez rolników — Nawozy sztuczne	Artykuły sprzedawane bezpośrednio przez rolników — Ogółem — surowe	Ogółem — z usunięciem sezon.	Zboża	Zwierzęta rzeźne	Nabiał	Koszty utrzymania — rodzin robotniczych — Ogółem	Rodzin robotniczych — Żywność	Rodzin pracowników umysłowych	Płace nominalne — robotników przemysłowych	Płace nominalne — pracowników państwowych	Płace realne — robotników przemysłowych	Płace realne — pracowników państwowych — urzędników	Płace realne — pracowników państwowych — funkcjonariuszy niższych
	1928 = 100															
1930	98,5	108,8	100,1	67,6		50,8	86,9	79,4	92,1	83,7	96,9	108,1	104,8	117,4	108,2	113,9
1931	90,4	103,4	91,4	59,5		54,5	56,7	70,1	82.8	73,9	86,7	100,9	94,0	121,9	109,1	113,4
1932	81,0	87,0	79,9	48,9		49,4	43,8	55,0	74,8	64 8	76,6	92,8	83,2	124,2	108,8	111,4
1933	72,6	82,5	78,4	42,6		42,0	42,5	46,7	67,5	58,0	69,6	85,5	80,1	126.6	115,2u	118.8u
1934	70,3	75,5	74,0	37,0		35,0	36,7	41,2	62,6	52,3	65,6	82,0	79,3	131,0	121,0u	126,7u
1935	66,3	66,7	70,0	35,8		32 8	35,5	41,2	60,0	49,9	63,6	80,7	78,5	134,6	123,5u	131,1u
1936	64,6	62,2	68,9	38,7		37,7	38,7	40.4	58.0	48,5	61,2	80,5	71,2	138,8	114,9	125,3u
1937	66,2	62,8	68,6	49,2		55,8	43,5	48.2	62,0	53,9	63,0	82,8	71,2	133,7	111,6	117,4
1938	65,0	61,7	66,9	43,8		41,1	42,1	47,6	60,9	52,1	62,9	85,6	73,9	140 6	114,7	126,0
1938 IV	65,4	64,6	69,4	46,0	44,5	48,1	42,4	48,0	60,9	52,1	63,3	85,3	74,8	140,1	115,0	128,1
V	65,2	64,6	68,9	45,9	43,6	50,4	41,0	42,6	61,0	52,2	63,8	85,3	74,8	139,8	114,1	127,9
VI	65,1	64,6	68,2	46,3	44,3	50,8	41,8	43,1	60,8	51,9	64,2	85,5	74,8	140,6	113.4	128,3
VII	64,7	64,6	64,7	45,6	43,8	47,5	43,5	43,4	60,8	52,0	63,1	85,3	74,8	140,3	115,4	128,3
VIII	64,7	64,6	65,3	40,7	40,9	37,8	44,1	41,4	60,8	52,0	62,1	85,4	74,8	140,5	117,2	128,3
IX	64,6	64,6	65,3	41,1	41,5	36,1	45,7	46,6	60,6	51,8	62,0	85,7	74 8	141,4	117.4	128,7
X	64,5	64,6	65,3	41,0	41,4	36,0	44,4	48,6	60,6	51,7	62,4	85,9	74,8	141,7	116,7	128,7
XI	64,4	64,6	64,5	40,5	41,3	35,3	40,9	53,1	60 6	51 7	62,6	86,3	74 8	142,4	116 3	128 7
XII	64,4	67,0	64,9	41,2	42.2	35,8	47,4	52,1	60 8	52 0	62 9	86,5	74 8	142,3	115 7	128.3
1939 I	64,5	67,0	65,4	40,9	43,4	35,6	42,3	50,6	60,6	51,8	62,7	.	74,8	.	116,1	128,7
II	64,7	67,0	67,0	41,3	43,5	35,7	44,0	49,3	60,6	51,7	62,4	.	74,8	.	116,7	128,7
III	64,9	67,0	67 2	41,6	42,2	36,7	44,4	47,1	60,7	51,9c	62,6	.	74,8	.	116.3	128,5c
IV	64,9	67,0	67,2	42,6	41,3	38,8	44,3	47,9	60,9	52,2	62,6	.	75.6	.	117,3	130,0

TABLICA 1. BANK POLSKI. RYNEK PIENIĘŻNY

Rok lub miesiąc	BANK POLSKI: Bilety bankowe w obiegu i natychmiast płatne zobowiązania: Ogółem	Bilety bankowe w obiegu	Rachunki żyrowe: ogółem	Rachunki żyrowe: kas państwowych	Pozostałe pasywa	Złoto, waluty i dewizy	Kredyty udziel. i portfel papierów procentowych	Pozostałe aktywa	Obieg pieniężny (bilety bankowe, monety srebrne i bilon)	Weksle wystawione	WYPŁACALNOŚĆ: Odsetek weksli zaprotestowanych: w bankach prywatnych: Ogółem	Weksle dyskontowe	Weksle inkasowe	w urzędach pocztowych	Liczba upadłości ogłoszonych
	Stan w końcu miesiąca w milionach złotych									w mil. złotych					
1930	1 609,3	1 328,9	250,6	118,5	453,6	1 064,4	833,1	165,5	1 561,3	957,7	.	.	.	.	70
1931	1 452,7	1 245,0	169,5	27,0	458,7	877,9	824,3	209,1	1 484,4	774,7	.	.	.	26,6	64
1932	1 258,2	1 089,9	150,6	11,1	565,1	684,4	919,1	219,8	1 362,9	501,4	.	.	.	27,9	46
1933	1 185,3	1 009,0	156,7	17,2	549,8	567,6	959,4	208,1	1 343,7	357,7	.	.	.	20,5	26
1934	1 178,7	950,3	206,2	28,8	489,7	539,0	928,4	200,9	1 312,2	334,2	.	.	.	15,0	22
1935	1 165,3	971,0	170,0	11,7	536,1	507,9	981,0	212,5	1 365,7	343,6	.	.	.	12,1	13
1936	1 203,6	1 020,0	151,1	1,2	549,0	408,3	1 100,4	243,9	1 431,7	364,1	.	.	.	11,8	12
1937	1 283,4	1 019,3	195,6	12,8	405,8	454,4	954,8	280,0	1 454,3	425,7	4,0	2,8	6,3	11,0	10
1938	1 458,4	1 217,8	187,1	35,9	354,1	457,9	1 086,2	268,4	1 659,2	485,5	4,5	3,4	6,9	13,2	11
1938 IV	1 365,2	1 141,0	168,8	51,7	341,7	453,8	975,4	277,7	1 578,6	446,7	4,5	3,3	7,0	11,9	13
V	1 401,3	1 123,3	219,2	61,6	347,5	460,8	980,4	307,6	1 548,6	533,2	4,4	3,2	7,1	13,2	11
VI	1 396,7	1 137,4	198,3	37,4	349,9	458,6	1 002,7	285,3	1 568,8	441,1	4,5	3,3	7,4	13,6	13
VII	1 387,0	1 123,5	206,1	54,2	354,5	459,1	1 017,1	265,3	1 562,7	426,3	4,5	3,5	6,4	13,9	12
VIII	1 398,0	1 149,2	195,9	40,5	357,5	460,1	1 052,6	242,8	1 598,3	552,9	4,2	3,3	5,8	12,0	14
IX	1 728,7	1 547,5	138,1	15,7	363,1	450,6	1 428,9	212,3	2 009,7	482,5	4,3	3,3	6,5	13,2	3
X	1 597,1	1 475,7	84,6	1,3	370,4	445,8	1 295,3	226,4	1 947,9	533,6	5,0	3,9	7,6	14,1	10
XI	1 568,1	1 372,8	155,2	9,0	374,8	453,7	1 236,4	252,8	1 828,1	551,2	4,6	3,5	6,9	13,2	14
XII	1 657,3	1 406,2	205,1	1,4	369,2	463,2	1 259,6	273,7	1 866,4	513,4	5,3	4,0	8,1	14,9	15
1939 I	1 574,0	1 348,2	177,0	25,6	332,4	464,6	1 175,2	266,6	1 791,7	473,9	5,8	4,6	8,1	15,9	12
II	1 587,5	1 334,1	181,3	17,4	328,4	463,7	1 188,4	263,8	1 800,0	467,2	4,9	3,8	7,1	14,8	15
III	1 817,5	1 669,4	137,3	7,9	316,4	460,6	1 453,9	249,4	2 124,8	459,9	5,4c	4,0	8,2	16,6	18
IV	1 970,2	1 807,8	118,0	8,0	320,4	455,8	1 584,4	230,0	2 271,9	366,1	8,0	6,0	11,8	18,9	.

TABLICA 2. DZIAŁALNOŚĆ KREDYTOWA BANKÓW. POGOTOWIE KASOWE

Rok lub miesiąc	KRÓTKOTERMINOWA DZIAŁALNOŚĆ KREDYTOWA BANKÓW: Ogółem	Banki prywatne: Kredyt dyskontowy	Banki prywatne: Otwarty kredyt	Banki prywatne: Pożyczki terminowe	Banki państwowe: Kredyt dyskontowy	Banki państwowe: Otwarty kredyt	Banki państwowe: Pożyczki terminowe	Długoterminowa działalność kredytowa banków: Portfel papierów wartościowych: w bankach prywat.	w bankach państw.	Długotermin. kredyt gotówk. w bank. państw.	Działalność kredytowa PKO: Kredyt krótkoterminowy	Portfel papierów wartościowych	Kredyty udzielone bankom zagranicznym: Banki prywatne	Banki państwowe	Pogotowie kasowe: Banki prywatn.	BGK	PKO
	Stan w końcu miesiąca w milionach złotych														Stan w końcu miesiąca w % zobowiązań		
1930	2 471,3	609,4	953,6	26,8	282,9	143,5	155,1	104,4	245,4	909,1	19,4	276,7	79,4	31,6	8,0	13,7	10,1
1931	2 079,0	695,6	801,0	24,4	261,2	153,6	140,2	93,5	240,8	1 109,0	16,0	340,5	68,6	26,2	8,5	16,3	11,1
1932	1 612,3	498,3	577,4	20,8	237,1	148,1	100,6	85,5	230,5	1 185,6	15,2	386,4	68,3	9,6	8,5	13,7	12,8
1933	1 399,8	425,8	460,3	17,4	270,9	139,1	86,3	80,9	199,9	1 256,3	17,0	451,2	62,7	6,7	8,9	11,9	13,9
1934	1 380,1	385,9	425,3	36,5	272,8	149,5	110,1	84,9	160,1	1 292,6	19,6	549,7	41,5	7,0	8,0	10,2	16,8
1935	1 411,2	373,1	416,6	56,7	258,4	154,3	151,8	88,5	149,6	1 305,8	23,8	646,9	36,3	8,1	7,9	8,9	14,6
1936	1 408,6	361,4	400,3	74,4	244,9	161,1	166,6	77,6	137,6	1 299,3	22,7	664,0	32,2	9,4	9,0	8,6	12,4
1937	1 422,6u	378,2u	368,3u	66,1u	264,8	156,0	189,5	65,4u	238,8	1 293,8	24,0	812,4	36,1u	17,7	8,4u	6,2	13,3
1938	1 550,7	412,3	325,7	125,1	323,5	169,4	194,7	83,3	281,0	1 349,3	28,0	903,7	28,3	13,8	8,3	5,5	8,9
1938 IV	1 574,1	417,6	333,0	126,3	341,5	158,9	196,8	78,5	300,7	1 273,9	27,7	900,4	30,4	12,6	6,9	4,5	7,3
V	1 550,0	412,0	335,2	125,0	320,8	160,3	196,7	82,8	305,7	1 310,4	27,3	893,2	31,5	12,6	7,0	4,4	9,2
VI	1 518,2	402,2	324,8	128,8	301,0	164,9	196,5	85,2	294,7	1 355,9	27,8	897,7	32,0	13,2	8,5	4,5	11,0
VII	1 528,3	405,3	323,6	126,5	303,3	173,3	196,3	88,2	287,1	1 360,8	28,0	921,0	27,2	13,0	7,8	3,8	9,3
VIII	1 539,3	411,9	319,8	126,2	315,1	168,6	196,7	87,3	288,9	1 373,7	28,3	928,9	25,4	9,6	8,5	4,7	9,5
IX	1 579,7	417,1	325,3	123,9	343,6	169,5	200,3	85,7	284,9	1 385,7	29,4	909,2	23,1	10,0	8,0	6,6	5,9
X	1 542,9	417,4	327,6	123,1	310,3	166,8	197,7	84,9	279,9	1 451,7	28,8	872,4	24,2	15,8	9,3	4,2	5,2
XI	1 534,5	420,0	322,3	124,3	303,0	169,0	195,9	86,1	273,9	1 490,9	28,7	881,6	26,0	15,9	8,9	5,2	7,8
XII	1 539,8	437,8	314,2	127,7	296,2	171,0	189,9	85,5	273,4	1 465,7	28,7	882,2	22,5	21,3	12,4	11,4	12,3
1939 I	1 544,0u	433,3u	305,9u	128,1u	311,0	180,1	185,6	83,4u	277,1	1 442,0	28,0	883,9	18,9u	8,8	7,9u	5,5	7,6
II	1 531,7	442,0	308,1	126,7	279,8	189,6	185,5	83,7	280,5	1 474,8	28,8	911,5	19,7	9,5	5,9	6,0	8,6
III	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	30,1	922,5	.	.	.	.	6,3
IV	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

TABLICA 3. ŚRODKI OPERACYJNE BANKÓW

Rok lub miesiąc	WKŁADY W BANKACH I KASACH OSZCZĘDNOŚCI: Ogółem	Banki: Razem	Banki prywatne: Salda kredyt. r-ków bieżąc.	Banki prywatne: Wkłady a vista i oszczędnośc.	Banki prywatne: Wkłady terminowe	Banki państwowe: Salda kredyt. r-ków bieżąc.	Banki państwowe: Wkłady a vista i oszczędn.	Banki państwowe: Wkłady terminowe	P. K. O.: Wkłady czekowe	P. K. O.: Wkłady oszczędnościowe	Komunalne kasy oszczędności*): Salda kredyt. r-ków bieżąc.	Komunalne kasy oszczędności*): Wkłady oszczędnościowe	Lokaty Skarbu Państwa w bankach państwowych	Redyskonto: Banki prywatne	Redyskonto: Banki państwowe	Kredyty otrzymane od banków zagranicznych: Banki prywatne	Banki państwowe
	Stan w końcu miesiąca w milionach złotych																
1930	2 375,8	1 457,4	285,9	421,6	395,9	24,0	186,0	144,0	201,3	220,2	49,3	444,6	950,1	252,6	101,6	513,9	108,5
1931	2 249,2	1 181,0	240,4	318,6	308,8	19,1	152,6	141,5	188,0	295,3	49,4	533,5	1 123,5	245,1	135,3	403,5	92,4
1932	2 069,6	918,0	185,7	223,3	190,1	15,9	180,9	122,1	181,1	391,4	46,4	531,6	1 153,1	220,6	189,3	251,6	18,1
1933	2 112,6	855,0	166,9	202,4	150,9	17,8	183,6	133,4	194,4	463,8	45,7	553,6	1 198,5	175,2	187,7	192,7	17,4
1934	2 283,6	888,1	157,9	203,3	120,9	26,6	223,1	147,3	232,0	558,7	46,4	558,3	1 229,5	167,2	153,4	162,3	13,5
1935	2 461,5	909,9	146,8	234,5	131,8	25,9	225,9	145,0	217,5	660,5	61,7	611,9	1 268,9	170,1	198,5	136,7	20,5
1936	2 488,2	934,4	169,7	230,8	115,4	25,4	239,6	153,5	205,5	662,2	71,6	614,5	1 185,4	157,7	215,2	115,5	20,3
1937	2 918,8	1 218,4u	204,9u	245,2u	124,0u	33,3	345,7	265,3	230,1	721,0	92,1	657,2	1 194,8	138,4u	151,0	85,7u	22,8
1938	3 165,5	1 311,3	229,1	283,0	137,5	33,1	355,1	273,5	254,2	778,3	103,8	717,9	1 254,9	142,4	182,0	66,4	19,1
1938 IV	3 166,5	1 326,9	206,6	279,3	138,6	37,3	363,5	301,6	245,7	780,0	101,2	712,7	1 178,2	161,2	153,4	70,6	18,2
V	3 175,9	1 327,2	227,4	287,3	138,9	32,0	343,5	298,1	244,1	778,6	108,8	717,2	1 216,4	145,1	151,3	67,0	22,5
VI	3 204,9	1 323,6	227,5	292,1	137,5	31,6	349,2	285,7	254,0	791,2	106,4	729,7	1 258,6	131,8	151,2	64,5	24,0
VII	3 211,6	1 317,4	226,5	291,9	137,6	32,1	353,7	275,6	236,8	806,6	103,8	742,0	1 271,2	126,8	150,7	65,0	23,2
VIII	3 154,1	1 329,0	237,0	299,7	136,6	32,3	350,0	273,4	251,8	814,2	112,9	746,2	1 283,0	123,1	169,5	63,8	19,5
IX	2 881,8	1 194,6	226,3	250,1	135,3	28,4	317,1	237,4	222,9	725,9	97,6	643,8	1 288,1	169,7	263,2	60,6	13,2
X	3 022,4	1 255,4	249,2	285,1	133,9	26,6	330,4	230,2	254,2	715,6	97,7	699,5	1 355,9	143,7	226,1	60,6	12,2
XI	3 111,2	1 283,9	257,2	290,2	134,8	29,2	339,9	232,6	251,4	756,1	101,4	718,4	1 391,9	124,6	217,5	62,4	12,9
XII	3 293,4	1 348,3	265,4	304,4	132,7	29,0	372,9	243,9	305,2	788,8	103,2	747,9	1 379,2	138,0	223,1	64,2	19,0
1939 I	3 264,3	1 343,0u	261,7u	314,8u	131,1u	34,2	340,8	260,4	239,0	806,8	109,9	765,6	1 349,4	119,8u	184,8	46,6u	17,9
II	3 318,9	1 341,0	261,7	314,8	137,5	34,1	335,8	257,1	258,3	820,4	117,4	781,7	1 382,7	109,9	176,8	43,0	17,9
III	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
IV	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

*) W poprzednich numerach obok wkładów w Komunalnych Kasach Oszczędności podawane były także wkłady dla paru Kas Oszczędności o specjalnym charakterze. Od stycznia 1939 r. zbierane są tylko liczby dla K. K. O., w związku z tym liczby za okres czasu wstecz zostały odpowiednio poprawione.

TABLICA 4. RYNEK LOKACYJNY

Rok lub miesiąc	Emisje listów zastawnych i obligacji	Listy i obligacje w obiegu Stan w końcu miesiąca	Rentowność: pożyczek państwowych 5% konwersyjnej z roku 1924	Rentowność: pożyczek państwowych 4½% wewnętrznej z roku 1937	Rentowność: listów zastawnych 4½% T-wa Kred. Ziemsk. w W-wie	Rentowność: listów zastawnych 5% T-wa Kred. m. W-wy z r. 1933	Rentowność: listów zastawnych 5% T. Kred. 6 miast prowin. z r. 1933	Oprocentowanie rzeczywiste: pożyczek państwowych 5% konwersyjnej z roku 1924	Oprocentowanie rzeczywiste: pożyczek państwowych 4½% wewnętrznej z roku 1937	Oprocentowanie rzeczywiste: listów zastawnych 4½% T-wa Kred. Ziemsk. w W-wie	Oprocentowanie rzeczywiste: listów zastawnych 5% T-wa Kred. m. W-wy z r. 1933	Oprocentowanie rzeczywiste: listów zastawnych 8% T. Kred. 6 miast prowin. z r. 1933	Wskaźnik kursów: 10 papierów o stałym oprocentowaniu	Wskaźnik kursów: 9 akcji przemysłowych	Obroty na giełdzie w Warszawie: papierami procentowymi	Obroty na giełdzie w Warszawie: akcjami
	w milionach złotych												1928 = 100		w tys. złotych	
1930	70,4	2 070,0k	11,87	.	10,67	11,40	12,96	9,42	.	8,34	6,72	11,43	94,8	50,2	7 419	1 633
1931	48,9	2 225,3k	14,30	.	12,41	12,47	14,04	11,09	.	9,43	7,30	12,32	85,7	28,7	6 603	1 262
1932	21,5	2 267,9k	17,00	.	16,30	14,69	16,45	12,93	.	11,99	8,83	14,23	70,8	20,0	6 358	729
1933	0,7	2 043,9k	14,82	.	14,98	13,46	15,30u	10,75	.	10,92	11,56u	13,17u	64,0	21,3	5 884	628
1934	4,8	1 977,2k	10,91	.	12,15	10,23	12,96	7,86	.	8,91	8,74	10,94	81,9	20,5	7 694	903
1935	16,2	1 972,7k	10,65	.	10,00u	10,45	13,31	7,47	.	9,42u	8,77	10,97	82,0	23,5	6 315	879
1936	38,8	2 014,1k	10,02u	.	9,85	9,65u	12,04u	9,44u	.	9,76	9,24u	11,67u	74,0	27,4	7 021	1 468
1937	18,5	1 973,9k	9,01	.	8,44	8,79	10,60	8,41	.	8,31	8,36	10,16	84,1	31,9	7 927	1 123
1938	23,0	2 013,3k	7,74	8,03u	7,18	7,30	8,57	7,21	6,87u	7,04	6,93	8,12	100,6	43,5	7 766	1 385
1938 IV	13,1	1 977,1	7,64	7,99	7,15	7,37	8,76	7,12	6,86	7,01	7,00	8,30	100,3	40,5	8 271	900
V		.	7,65	8,10	7,11	7,22	8,64	7,13	6,93	6,97	6,86	8,19	100,9	39,2	7 303	957
VI		.	7,55	7,93	7,09	6,99	8,54	7,04	6,80	6,96	6,66	8,09	102,5	39,7	6 018	886
VII	15,9	1 973,8	7,67	7,80	7,05	7,08	8,27	7,14	6,69	6,92	6,74	7,83	102,9	43,6	6 878	1 128
VIII		.	7,69	7,88	7,06	7,14	8,25	7,15	6,75	6,93	6,79	7,81	102,6	46,9	5 011	1 461
IX		.	7,97	8,26	7,33	7,42	8,50	7,40	7,04	7,19	7,04	8,04	98,9	45,2	7 009	1 563
X	55,7	1 983,7	7,82	8,02	7,19	7,17	8,44	7,27	6,85	7,05	6,81	7,98	101,2	47,5	6 777	1 402
XI		.	7,85	8,18	7,16	7,25	8,50	7,29	6,96	7,02	6,88	8,03	100,5	47,7	6 558	1 351
XII		.	7,85	8,14	7,12	7,34	8,64	7,28	6,92	6,98	6,96	8,17	100,2	49,0	6 721	1 545
1939 I	.	2 013,3	7,73	8,06	7,23	7,29	8,48	7,17	6,85	7,08	6,91	8,01	100,9	48,5	6 855	1 612
II		.	7,50	7,83	7,12	7,09	8,23	6,98	6,67	6,98	6,74	7,77	103,5	54,6	10 174	3 186
III		.	7,86	8,22	7,36	7,48	8,74	7,28	6,97	7,21	7,09	8,26	98,8	52,9	11 628	2 549
IV		.	8,06	8,75	7,75	7,70	9,01	7,46	7,36	7,60	7,28	8,50	95,2	52,9	9 374	2 074

TABLICA 5—6. CENY I PŁACE

Tablica 5

Rok lub miesiąc	Wskaźnik ogólny cen hurtowych	Ceny hurtowe artykułów przemysłowych: Ogółem	Surowce i półfabrykaty: uzależnione od zagranicy	Surowce i półfabrykaty: skartelizowane	Surowce i półfabrykaty: pozostałe	Surowce: Ogółem	Surowce: Węgiel kamienny	Surowce: Drewno surowe	Surowce: Surowce włókiennicze	Półfabrykaty: Ogółem	Półfabrykaty: Żelazo	Półfabrykaty: Mineralne materiały budowlane	Półfabrykaty: Drewno obrobione	Półfabrykaty: Przędza	Wyroby gotowe: Ogółem	Wyroby gotowe: Tkaniny
	1928 = 100															
1930	85,5	89,8	69,7	108,2	81,0	83,8	116,1	71,9	62,7	87,7	100,9	91,8	84,9	77,8	96,9	94,1
1931	74,6	76,8	51,6	106,8	63,7	69,8	116,1	49,5	45,1	74,8	99,0	82,9	63,7	58,4	84,7	80,9
1932	65,5	67,4	42,2	103,4	52,5	62,1	116,1	38,3	36,4	64,9	91,8	75,5	46,7	50,1	74,4	69,7
1933	59,0	61,0	44,9	91,9	49,1	57,6	97,9	38,7	38,3	59,6	85,2	58,9	39,3	48,6	65,3	59,8
1934	55,7	59,4	44,0	87,6	49,1	57,6	92,7	44,3	38,0	57,1	82,0	45,4	41,3	47,2	63,2	59,2
1935	53,0	56,7	42,4	81,7	47,3	54,3	83,9	44,0	36,6	54,9	78,1	47,9	39,7	45,9	60,7	56,7
1936	54,0	57,1	46,0	75,4	50,9	56,4	77,3	52,3	39,6	55,4	70,9	46,0	43,5	49,9	59,5	56,4
1937	59,4	60,9	51,7	76,8	57,2	63,0	77,3	68,3	41,3	59,4	75,4	48,1	54,6	53,3	60,9	58,5
1938	56,2	57,8	40,9	77,7	52,9	56,7	77,3	57,7	33,6	57,0	79,9	48,6	52,0	48,2	59,6	56,6
1938 IV	57,2	58,4	41,8	78,1	53,5	57,6	77,3	60,6	34,4	57,4	79,9	48,9	51,8	49,1	60,1	57,4
V	56,9	57,8	40,2	78,0	52,7	56,0	77,3	56,7	33,0	57,3	79,9	48,9	52,2	49,0	59,9	57,1
VI	56,8	57,5	40,5	77,9	52,6	55,1	77,3	53,5	33,9	57,2	79,9	48,8	52,1	48,5	59,8	57,0
VII	56,4	57,1	40,5	77,3	51,4	55,0	77,3	53,2	33,8	56,3	79,9	48,5	52,0	46,5	59,5	56,6
VIII	55,1	56,9	39,8	77,4	51,4	54,6	77,3	51,3	33,0	56,5	79,9	48,6	51,8	47,0	59,2	56,2
IX	55,0	56,8	39,7	77,4	51,4	54,6	77,3	51,2	32,7	56,5	79,9	48,3	51,5	47,1	59,0	55,8
X	54,8	57,0	41,0	77,4	51,6	55,1	77,3	51,8	33,3	56,6	79,9	48,9	51,3	47,4	58,9	55,8
XI	54,6	57,2	40,9	77,2	52,1	55,8	77,3	53,4	32,8	56,6	79,9	48,9	51,0	47,7	58,8	55,6
XII	55,0	57,3	39,4	77,3	52,7	56,3	77,3	56,9	32,2	56,5c	79,9	48,8	50,9c	47,7	58,8	55,5c
1939 I	54,9	57,3	39,6	77,4	52,6	56,2	77,3	56,2	32,5	56,6	79,9	48,8	50,6	47,7	58,9	55,6
II	55,0	57,3	40,0	77,5	52,6	56,3	77,3	56,2	32,7	56,7	79,9	48,9	50,9	47,6	58,8	55,5
III	55,1	57,3	40,4	77,5	52,4	56,3	77,3	55,7	32,9c	56,5c	79,9	48,7	50,9	47,3	59,0	55,7
IV	55,6	57,4	42,1	77,5	52,2	56,6	77,3	54,6	34,1	56,5	79,9	48,8	51,0	47,1	59,1	55,8

Tablica 6

Rok lub miesiąc	Ceny hurtowe: Artykuły przemysłowe nabywane przez rolników: Ogółem	Maszyny rolnicze	Nawozy sztuczne	Artykuły sprzedawane bezpośrednio przez rolników: Ogółem: surowe	Ogółem: z usunięciem sezon.	Zboża	Zwierzęta rzeźne	Nabiał	Koszty utrzymania: rodzin robotniczych: Ogółem	Żywność	rodzin pracowników umysłowych	Płace nominalne: robotników przemysłowych	pracowników państwowych	Płace realne: robotników przemysłowych	pracowników państwowych: urzędników	funkcjonariuszy niższych
	1928 = 100															
1930	98,5	108,8	100,1	67,6		50,8	86,9	79,4	92,1	83,7	96,9	108,1	104,8	117,4	108,2	113,9
1931	90,4	103,4	91,4	59,5		54,5	56,7	70,1	82,8	73,9	86,7	100,9	94,0	121,9	109,1	113,4
1932	81,0	87,0	79,9	48,9		49,4	43,8	55,0	74,8	64,8	76,6	92,8	83,2	124,2	108,8	111,4
1933	72,6	82,5	78,4	42,6		42,0	42,5	46,7	67,5	58,0	69,6	85,5	80,1	126,6	115,2u	118,8u
1934	70,3	75,5	74,0	37,0		35,0	36,7	41,2	62,6	52,3	65,6	82,0	79,3	131,0	121,0u	126,7u
1935	66,3	66,7	70,0	35,8		32,8	35,5	41,2	60,0	49,9	63,6	80,7	78,5	134,6	123,5u	131,1u
1936	64,6	62,2	68,9	38,7		37,7	38,7	40,4	58,0	48,5	61,2	80,5	71,2	138,8	114,9u	125,3u
1937	66,2	62,8	68,6	49,2		55,8	43,5	48,2	62,0	53,9	63,0	82,8	71,2	133,7	111,6	117,4
1938	65,0	64,7	66,9	43,8		41,1	42,1	47,6	60,9	52,1	62,9	85,6	73,9	140,6	114,7	126,0
1938 IV	65,4	64,6	69,4	46,0	44,5	48,1	42,4	48,0	60,9	52,1	63,3	85,3	74,8	140,1	115,0	128,1
V	65,2	64,6	69,9	45,9	43,6	50,4	41,0	42,6	61,0	52,2	63,8	85,3	74,8	139,8	114,1	127,9
VI	65,1	64,6	69,2	46,3	44,3	50,8	41,8	43,1	60,8	51,9	64,2	85,5	74,8	140,6	113,4	128,3
VII	64,7	64,6	64,7	45,6	43,8	47,5	43,5	43,4	60,8	52,0	63,1	85,3	74,8	140,3	115,4	128,3
VIII	64,7	64,6	65,3	40,7	40,9	37,8	44,1	41,4	60,8	52,0	62,1	85,4	74,8	140,5	117,2	128,3
IX	64,6	64,6	65,3	41,1	41,5	36,1	45,7	46,6	60,6	51,8	62,0	85,7	74,8	141,4	117,4	128,7
X	64,5	64,6	65,3	41,0	41,4	36,0	44,4	48,6	60,6	51,7	62,4	85,9	74,8	141,7	116,7	128,7
XI	64,4	64,6	64,5	40,5	41,3	35,3	40,9	53,1	60,6	51,7	62,6	86,3	74,8	142,4	116,3	128,7
XII	64,4	67,0	64,9	41,2	42,2	35,8	42,4	52,1	60,8	52,0	62,9	86,5	74,8	142,3	115,7	128,3
1939 I	64,5	67,0	65,4	40,9	43,4	35,6	42,3	50,6	60,6	51,8	62,7	.	74,8	.	116,1	128,7
II	64,7	67,0	67,0	41,3	43,5	35,7	44,0	49,3	60,6	51,7	62,4	.	74,8	.	116,7	128,7
III	64,9	67,0	67,2	41,6	42,2	36,7	44,4	47,1	60,7	51,9c	62,6	.	74,8	.	116,3	128,5c
IV	64,9	67,0	67,2	42,6	41,3	38,8	44,3	47,9	60,9	52,2	62,6	.	75,6	.	117,3	130,0

TABLICA 7—8. INWESTYCJE. WSKAŹNIKI PRODUKCJI PRZEMYSŁOWEJ

Tablica 7

Rok lub miesiąc	INWESTYCJE								PRODUKCJA PRZEMYSŁOWA								
	Zbyt w kraju wyrobów walcowanych, rur, cegły, cementu i wapna			Kubatura rozpoczętych budowli mieszkaniow. *u*	Inwestycje maszynowe				Wskaźnik ogólny	Dobra wytwórcze	Dobra spożycia	Dobra pozostałe (energetyczne i eksport.)	Górnictwo				
	Ogółem	Wyroby walcowane	Cegła, cement i wapno		w przemyśle i komunikacji	w przemyśle	w komunikacji	w rolnictwie					Węgiel kamienny	Ropa naftowa	Gaz ziemny	Ruda żelazna	Ruda cynkowa i ołów
	z usunięciem sezonowości 1928 = 100					z usun. sezon. 1937 = 100			z usunięciem sezonowości 1928 = 100								
1930	65,4	60,4	72,2	.	69,0	.	.	45,5	89,7	86,9	90,0	93,5	92,2	89,5	106,2	68,1	95,6
1931	49,2	47,3	52,9	.	48,1	.	.	25,6	78,2	73,2	78,0	86,8	93,8	85,2	103,3	40,4	55,8
1932	34,9	32,1	41,3	48,0	33,7	.	.	11,8	63,7	56,6	67,1	69,6	70,3	74,9	94,9	11,0	22,0
1933	41,4	39,7	45,5	56,9	34,8	.	.	14,3	70,0	67,7	71,4	71,4	67,6	74,3	100,7	23,3	32,0
1934	52,5	46,1	65,3	58,4	40,1	.	.	16,1	78,8	79,7	78,6	77,7	72,2	71,4	102,2	36,0	33,7
1935	58,4	53,3	68,0	82,8	48,4	.	.	22,0	84,9	88,0	86,1	77,8	69,6	69,5	106,4	47,6	28,6
1936	73,8	67,7	83,7	121,4	61,9	.	.	30,5	94,3	103,1	93,0	82,2	72,3	68,7	105,0	66,5	31,1
1937	94,5	88,7	98,0	94,5	82,3	100,0	100,0	46,0	110,7	127,3	102,7	97,1	88,6	67,7	115,6	111,1	44,7
1938	105,0*c*	101,6*c*	108,1	94,5	108,6*c*	141,8	121,5	53,5	119,5	140,0	109,0	104,0	95,6	68,4	127,3	125,4	45,4
1938 IV					114,4	147,0	133,0	52,2	116,9	136,3	106,4	103,4	94,1	69,3	123,2	120,8	45,1
V	103,1	101,8	105,3	67,7	111,9	144,4	130,1	51,3	116,9	135,0	107,7	103,3	92,5	69,1	127,0	107,2	47,5
VI					109,7	145,7	117,1	46,3	119,2	140,4	108,3	103,5	94,6	67,5	126,0	114,9	45,1
VII					108,5	142,3	112,3	53,1	117,7	136,2	107,9	104,2	95,0	68,0	124,4	125,4	45,2
VIII	101,5	93,7	109,9	70,5	110,0	149,7	114,1	53,9	120,8	144,3	108,9	103,2	94,3	67,4	127,9	123,3	46,1
IX					109,4	149,8	117,2	52,4	121,5	142,6	111,5	104,4	96,5	68,7	132,9	128,8	45,1
X					109,3*c*	146,1	120,0	53,0	121,1	142,2	110,9	104,1	93,9	68,2	134,7	135,2	45,6
XI	111,8	107,9	115,4	158,5	110,3*c*	147,1	120,1	53,2	124,4	145,2	114,8	106,9	100,3	68,6	138,1	122,8	46,1
XII					111,6*c*	142,3	125,9	59,1	124,5	143,4	115,4	109,3	101,6	68,3	140,2	133,5	45,7
1939 I					110,0	140,3	127,0*c*	62,0*c*	120,6	140,3	109,8	107,1	98,0	70,5	137,0	141,3	45,3
II	111,8	106,0	119,9	.	111,8	136,4	133,2	71,3	123,1	145,9*c*	110,0	108,4	96,8	71,8	133,2	148,3	45,4
III					113,3	.	.	.	126,8	149,3*c*	112,7	114,3	102,6	73,0*c*	145,9*c*	140,6	45,9
IV	.	.	.	.	.	.	.	.	129,4	155,4	112,1	116,8	113,0	72,4	139,4	127,6	45,8

Tablica 8

Rok lub miesiąc	PRODUKCJA PRZEMYSŁOWA															
	Górnictwo		Hutnictwo		Energia elektryczna	Przemysł przetwórczy										
	Sole potasowe *u*	Sól kamienna i warzona	Żelazne	Cynkowe		Metalowy i maszynowy	Elektrotechniczny	Chemiczny	Mineralny	Drzewny	Włókienniczy	Odzieżowy	Skórny	Spożywczy	Papierniczy	Poligraficzny
	z usunięciem sezonowości 1928 = 100															
1930	89,2	97,3	83,6	108,1	111,3	82,8	88,1	99,5	75,8	73,3	71,0	89,2	81,9	108,2	97,7	99,9
1931	76,3	102,4	68,3	81,0	99,6	69,0	73,3	88,6	60,0	56,9	67,7	74,8	75,8	87,0	82,5	90,6
1932	87,2	89,8	36,1	52,5	86,3	54,9	58,1	78,9	45,9	52,6	60,7	59,7	81,2	70,8	78,7	77,9
1933	87,3	82,1	54,8	51,4	91,4	64,0	77,6	87,5	53,3	63,5	73,3	77,7	91,1	63,7	84,8	91,7
1934	88,0	92,3	57,8	57,6	100,3	76,1	111,5	102,3	70,5	78,1	77,6	89,0	103,1	72,9	98,2	93,1
1935	112,3	94,0	62,3	52,4	107,4	86,7	174,1	103,7	79,4	80,0	89,8	93,0	119,2	74,6	106,9	107,9
1936	126,5	100,7	77,7	57,2	117,7	103,6	232,3	112,2	93,7	86,1	97,6	98,1	127,1	79,0	126,9	115,1
1937	152,0	107,7	100,4	66,5	137,9	130,0	308,8	132,8	109,0	101,3	108,0	99,2	135,1	87,8	144,1	126,4
1938	165,4	129,9	103,8	66,9	152,6	148,6	374,9	143,4	115,1	104,0	112,8	107,2	133,2	94,9	156,5	135,3
1938 IV	148,7	116,6	107,5	65,9	156,2	144,3	341,7	139,3	109,7	100,3	109,4	101,5	128,3	93,5	155,8	130,4
V	143,1	168,3	97,3	65,2	155,1	144,6	366,6	139,8	111,0	105,0	113,3	91,0	132,2	92,8	153,6	134,3
VI	131,9	141,8	104,8	63,8	156,8	149,4	395,8	142,2	116,7	99,8	112,3	85,8	131,4	95,7	156,9	134,4
VII	84,0	140,1	98,1	68,4	156,0	144,2	388,5	142,5	114,5	102,7	119,4	98,4	144,2	95,1	153,4	135,8
VIII	171,5	136,8	112,3	66,0	153,9	154,0	385,6	144,7	114,1	101,7	111,5	108,6	129,9	95,6	157,3	135,9
IX	191,8	137,5	107,2	69,8	154,4	149,4	400,2	145,0	113,6	99,9	116,3	115,9	130,7	95,8	158,7	137,8
X	176,7	116,1	104,4	70,5	147,3	152,2	389,7	145,0	112,8	99,6	114,3	112,9	130,1	97,1	157,2	139,4
XI	178,8	138,0	104,3	69,5	153,0	154,7	392,9	150,2	119,1	105,6	115,7	125,5	132,6	102,5	160,9	143,1
XII	149,4	106,5	98,8	73,2	158,2	153,3	396,4	149,3	121,7	109,2	119,2	128,1	137,4	100,5	160,5	140,7
1939 I	143,3	135,3	97,0	69,5	156,4	151,1	414,2	145,7	110,2	108,4	110,6	111,3	143,5	97,3	158,8	138,6
II	193,4	118,8	100,2	74,1	161,5	156,6	420,8	148,9	119,0	112,1	112,5	119,3	134,9	95,0	163,2	139,5
III	255,6	122,0	110,2*c*	74,9*c*	172,1*c*	156,1*c*	426,2*c*	149,2*c*	120,1*c*	116,8*c*	115,6	119,4	135,4	98,2	164,2	139,1*c*
IV	159,2	135,4	115,5	70,8	165,5	163,6	498,3	157,6	117,4	109,2	109,1	114,0	138,7	102,4	170,9	143,8

TABLICA 9 — 11. PRODUKCJA I ZBYT (Liczby surowe)

Tablica 9

Rok lub miesiąc	WĘGIEL KAMIENNY						KOKS	PRZEMYSŁ NAFTOWY						Gaz ziemny	Ruda żelazna	Ruda cynkowo-ołowiana	HUTNICTWO CYNKOWE		
	Wydobycie	Zbyt w kraju				Wywóz	Produkcja	Wydobycie ropy naftowej	Zbyt przetworów naftowych w kraju				Wywóz przetwor. naftowych	Wydobycie			Produkcja cynku	Zbyt cynku	
		Ogółem	Przemysł	Koleje	Pozostali odbiorcy				Ogółem	Nafta	Benzyna	Olej smarowy		w miln. m³	w tys. ton			W kraju	Wywóz
	w tysiącach ton																		
1930	3 125	1 691	952	305	434	1 068	132	55,2	32,4	12,0	8,0	4,2	16,0	40,7	39,7	87,8	14,5	1,7	11,1
1931	3 189	1 587	810	304	473	1 194	113	52,6	28,8	11,3	6,9	3,4	18,3	39,5	23,7	50,9	10,9	1,3	8,9
1932	2 403	1 266	632	244	390	864	91	46,4	25,4	10,1	5,9	2,8	18,5	36,4	6,4	20,0	7,1	1,0	6,1
1933	2 280	1 272	651	242	379	803	98	45,9	25,7	9,8	5,5	3,2	18,9	38,5	13,4	29,2	6,9	1,2	5,2
1934	2 436	1 315	699	253	363	867	111	44,1	25,3	9,7	5,4	2,5	17,0	39,1	20,6	30,8	7,7	1,6	5,2
1935	2 379	1 407	732	250	425	764	116	42,9	26,1	10,2	5,1	2,6	14,1	40,5	27,7	26,4	7,1	1,9	4,6
1936	2 479	1 552	848	251	453	735	135	42,6	27,5	10,7	5,3	2,8	13,3	40,2	39,0	28,8	7,7	2,2	5,1
1937	3 018	1 836	1 001	298	537	943	177	41,8	30,6	11,2	6,7	3,1	10,6	44,2	65,0	41,0	9,0	2,4	5,8
1938	3 175	1 921	1 097	286	538	974	191	42,2	34,2	11,4	8,9	3,2	4,2	48,8	72,7	41,5	9,0	2,8	4,9
1938 IV	2 911	1 697	1 046	261	390	947	192	41,7	28,2	7,2	8,0	2,9	3,6	46,1	67,5	41,6	8,8	2,4	5,2
V	2 858	1 659	1 051	263	345	935	201	42,8	28,1	5,8	8,9	2,8	4,0	45,6	60,2	40,7	8,8	2,7	5,5
VI	2 902	1 687	1 081	267	339	997	194	41,6	27,3	4,3	9,2	3,1	3,5	43,1	66,9	38,1	8,5	2,8	4,7
VII	3 151	1 831	1 101	282	448	1 031	195	43,3	32,4	5,7	11,0	3,3	3,5	43,6	74,3	43,0	9,1	3,4	4,3
VIII	3 139	1 946	1 117	339	490	965	188	43,3	37,1	9,6	11,0	3,7	3,4	44,7	76,9	43,4	9,0	3,7	4,8
IX	3 347	2 082	1 170	277	635	996	179	42,4	41,2	12,8	11,6	3,9	5,8	46,3	78,2	42,8	9,1	3,4	3,7
X	3 505	2 174	1 240	218	716	1 121	188	43,6	42,6	16,3	10,1	3,8	3,8	52,8	83,2	43,2	9,6	2,9	4,6
XI	3 391	2 122	1 175	214	733	1 099	185	42,2	41,8	17,5	9,5	3,7	2,1	55,5	76,1	40,3	9,2	2,6	5,0
XII	3 444	2 107	1 111	271	725	951	187	42,6	40,4	19,1	8,5	3,0	2,8	59,6	72,6	40,7	10,1	3,1	4,7
1939 I	4 119*u*	2 407*u*	1 272*u*	367*u*	763*u*	1 371*u*	261*u*	43,8	38,8	18,6	7,8	3,2	2,8	58,1	76,2	42,9	9,8	3,2	4,7
II	3 623	2 043	1 130	431	479	1 220	231	40,2	31,2	12,3	7,2	2,9	3,1	54,6	75,6	39,7	9,3	2,8	5,2
III	3 652	2 272	1 299	485	488	1 088	259	45,0	33,4	10,1	9,6	3,1	2,8	60,9	87,5	46,5	10,4	3,4	4,1
IV	3 766	2 251	1 303	487	461	1 276	242	43,5	33,3	8,3	11,5	3,3	3,5	52,2	68,4	40,5	9,4	4,6	3,9

TABLICA 9 — 11. PRODUKCJA I ZBYT (Liczby surowe) u

Tablica 10

Rok lub miesiąc	HUTNICTWO ŻELAZNE										PRZEMYSŁ METALOWY					PRZEMYSŁ ELEKTROTECHNICZNY			
	Produkcja				Zbyt wyrobów walcowanych w kraju		Zużycie wyrob. walcowanych we własnych zakład.	Wywóz wyrobów walcowanych	Zbyt rur		Produkcja								
	Surówka	Stal	Wyroby walcowane	Rury	Ogółem	Materiały nawierzch. kolejow.			Zbyt w kraju	Wywóz	Drut żelazny	Gwoździe żelazne	Wyroby śrubowe żelazn.	Blacha żelazn. cynkowana	Naczynia blasz. emal.	Maszyny elektr.	Przewodniki	Żarówki	Lamp. aparaty radiowe
	w tysiącach ton															w tys. zł.	w tys. ton	w tys. sztuk	
												u	u	u					u
1930	39,8	103,2	75,3	7,4	39,2	5,5	9,2	29,8	2,7	4,8	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1931	28,9	86,5	62,7	5,2	29,7	6,6	8,7	28,4	1,7	3,6	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1932	16,6	47,0	33,8	2,8	20,2	3,7	6,4	10,7	0,9	2,0	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1933	25,5	69,4	49,9	3,9	24,9	3,3	7,3	19,8	1,3	2,4	.	.	.	.	0,29	216	.	.	.
1934	31,8	71,3	51,7	4,4	29,0	3,0	8,2	17,1	1,5	2,9	.	.	0,9	.	0,35	383	.	.	2
1935	33,0	78,8	56,2	4,9	33,2	4,2	9,7	17,2	1,9	3,0	.	2,4	1,0	.	0,43	376	0,7	788	7
1936	49,1	95,4	69,0	5,1	43,2	5,7	11,0	18,9	2,7	2,4	.	2,6	1,2	2,2	0,46	464	1,1	1 004	12
1937	61,1	120,4	87,9	7,9	57,2	6,9	14,5	18,6	4,9	3,0	6,7	2,8	1,5	2,1	0,79	944	1,4	970	12
1938	73,2	119,8	89,4	6,7	62,8	9,0	17,0	16,5	4,2	2,5	6,9	3,1	1,9	2,5	0,72	1 141	1,5	903	12
1938 IV	76,9	128,3	91,7	7,3	65,8	11,7	19,0	15,7	3,7	3,7	.	3,3	2,5	2,5	0,63	1 124	1,5	993	7
V	64,9	112,8	85,7	7,5	66,6	12,3	15,5	18,4	4,6	3,2	.	3,2	2,1	2,5	0,54	941	1,8	887	6
VI	68,1	118,9	86,7	6,6	62,9	12,9	15,0	23,8	5,1	2,0	.	3,0	2,2	2,6	0,66	1 073	1,8	1 037	3
VII	72,3	121,9	91,5	6,3	63,1	9,6	19,0	15,0	4,9	2,0	.	4,0	2,1	4,0	0,70	1 275	2,1	456	6
VIII	79,6	129,6	99,3	6,9	64,7	5,6	19,0	20,5	5,0	1,5	.	3,1	2,0	3,8	0,67	1 204	1,8	933	13
IX	81,1	126,6	97,6	7,5	73,5	6,1	17,1	14,7	5,4	1,1	.	3,4	1,7	3,5	0,81	1 103	1,5	1 056	19
X	75,2	135,4	93,9	6,5	71,2	2,9	14,1	19,9	4,1	3,1	.	3,5	1,4	2,3	0,81	1 326	1,7	1 091	21
XI	73,9	114,2	85,7	7,0	55,1	1,6	16,4	15,4	3,5	6,0	.	3,1	1,4	2,4	0,84	1 424	1,5	1 096	18
XII	67,3	88,9	74,5	6,4	48,0	4,4	16,6	18,7	4,2	5,1	.	2,8	1,2	2,1	0,71	1 244	1,5	1 065	19
1939 I	98,5u	152,5u	92,5u	8,7u	51,0u	11,0u	. u	25,8u	3,6u	3,7u	4,6	2,0	1,0	0,8	0,65	1 048	1,1	1 079	13
II	92,2	141,5	95,7	8,5	56,9	8,8	.	27,2	2,7	3,0	5,1	2,4	1,2	1,0	0,88	1 027	1,4	969	10
III	111,5c	179,5c	117,3c	10,9	73,7c	7,2	.	24,4	4 3	4,3	6,7	3,8	2,2	2,3	1,10	1 382	2,1	1 171	14
IV	115,0	175,0	111,7	9,0	77,1	.	.	22,6	3,8	4,7	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Tablica 11

Rok lub miesiąc	PRZEMYSŁ CHEMICZNY					PRZEMYSŁ MINERALNY				Przem. drzew.		PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY					Skóry podeszwowe	PRZEM. PAPIERN.		
	Produkcja					Produkcja				Produkcja		Przędza baweln.		Produkcja			Produkcja	Produkcja		
	Soda kalcynowana	Soda żrąca	Barwniki	Przędza jedwabiu sztucznego	Sztuczne włókna cięte	Cement	Wyroby szamotowe	Szkło taflowe	Szkło butelkowe	Dykta klejona	Meble gięte	Produkcja	Zbyt ogółem	Zbyt na rynku	Przędza jutowa	Stożki wełniane	Produkcja	Papier ogółem	Papier pakowy	Tektura
	w tysiącach ton									w tys. m³	w tys. sztuk	w tysiącach ton				w tys. sztuk	w tysiącach ton			
											u					u	u			u
1930	.	0,8	.	.	.	69,3	.	1,7	.	5	176	5,0	.	.	1,7	.	1,1	.	.	2,7
1931	.	0,8	.	.	.	45,5	.	1,2	.	4	110	4,6	.	.	1,2	.	1,1	.	.	2,3
1932	.	1,2	.	0,28	.	29,5	.	1,4	.	6	71	3,6	.	.	1,1	204	1,0	.	.	2,2
1933	.	1,4	.	0,30	0,02	34,3	.	1,4	.	7	81	4,1	.	.	1,0	223	1,0	.	.	2,5
1934	.	1,6	.	0,36	0,03	60,1	.	2,0	2,6	9	109	4,6	4,2	2,1	1,2	302	1,2	.	.	2,8
1935	.	1,7	.	0,45	0,03	70,2	.	2,2	3,0	11	127	4,7	4,5	2,3	1,2	510	1,4	.	.	2,9
1936	.	1,7	.	0,44	0,05	87,6	.	2,3	3,8	13	144	5,0	4,8	2,3	1,3	593	1,4	.	.	3,2
1937	7,4	1,8	0,15	0,52	0,09	107,0	10,2	2,4	5,4	15	165	4,9	5,1	2,3	1,2	525	1,4	16,3	5,5	3,3
1938	7,3	2,5	0,16	0,52	0,33	143,3	10,4	2,1	6,4	14	147	5,4	5,4	2,3	1,2	450	1,5	17,0	5,8	5,3
1938 IV	6,7	2,1	0,17	0,50	0,32	135,5	9,7	1,6	5,9	14	137	5,4	5,3	2,3	1,0	461	1,4	16,3	5,5	3,8
V	6,8	3,9	0,16	0,55	0,32	162,3	11,1	2,0	5,9	15	116	5,1	5,1	2,2	1,0	575	1,5	17,3	5,6	3,8
VI	5,7	2,8	0,16	0,50	0,32	182,0	11,0	2,0	5,6	14	145	5,2	4,8	1,9	0,9	505	1,4	17,2	5,5	3,1
VII	7,4	2,6	0,14	0,48	0,39	200,8	11,3	1,7	5,5	11	155	4,3	4,2	1,7	1,0	412	1,6	18,1	5,6	3,5
VIII	7,5	2,9	0,14	0,54	0,42	210,8	11,0	1,7	5,5	14	150	5,5	5,8	2,5	1,6	497	1,6	17,0	6,0	3,5
IX	7,7	2,3	0,20	0,51	0,44	192,6	11,2	2,6	6,3	14	170	6,5	6,7	2,9	1,5	688	1,7	18,2	6,1	3,5
X	8,1	2,6	0,20	0,53	0,48	198,3	10,9	2,9	6,7	13	169	5,8	5,4	2,4	1,5	531	1,7	17,9	5,9	4,0
XI	7,2	2,8	0,17	0,55	0,44	167,6	8,7	2,9	7,6	13	161	5,6	5,5	2,4	1,5	376	1,6	17,2	6,0	3,2
XII	8,2	2,1	0,13	0,50	0,49	129,3	9,9	3,0	7,6	11	174	4,9	4,5	2,0	1,4	197	1,4	17,1	6,1	3,4
1939 I	7,8	3,0	0,11	0,62	0,48u	37,0	10,3	2,7	7,0	12	152	5,0	5,1	2,4	1,1	324	1,5	18,2	6,0	3,1
II	7,6	2,7	0,16	0,59	0,48	64,0	9,8	2,6	6,8	13	159	5,1	5,6	2,8	0,7	340	1,5	17 7	6,3	3,4
III	7,4	2,7	0,17	0,66	0,58	124,0	11,1	2,9	8,2	16	192	6,3	6,6	2,7	1,2	557	1,6	19,8	6,9	4,4
IV	6,9	3,0	0,16	0,54	0,57	163,3	11,3	.	.	13	136	4,7	4,3	1,6	0,9	442	.	.	.	3,7

TABLICA 12 — 13. ZATRUDNIENIE I SPOŻYCIE

Tablica 12

Rok lub miesiąc	PRZEPRACOWANE ROBOTNIKO-GODZINY W TYSIĄCACH NA DZIEŃ ROBOCZY *)																
	Ogółem poza budownictwem i robotami publiczn.	Górnictwo		Hutnictwo		Duży i średni przemysł przetwórczy											Na robotach publicznych u
		Kopalnie węgla	Kopalnie rud	Żelazne	Cynkowe	Metalowy i maszynowy	Elektrotechniczny	Chemiczny	Mineralny	Drzewny	Włókienniczy	Odzieżowy	Skórny	Spożywczy	Papierniczy	Poligraficzny	
1930	4 794	798	77	394	94	883	39	279	379	331	831	106	34	442	91	86	—
1931	4 085	745	42	250	69	717	31	251	293	244	790	89	30	374	82	78	—
1932	3 236	545	14	160	40	597	26	212	222	188	680	68	31	313	76	64	—
1933	3 220	466	18	185	35	597	30	207	245	214	703	76	33	272	75	64	—
1934	3 623	466	24	212	38	697	47	231	310	254	787	92	37	293	84	69	—
1935	3 843	436	28	233	34	734	64	248	348	279	838	88	41	310	88	74	—
1986	4 173	438	39	260	34	818	76	266	402	312	882	90	43	339	98	76	—
1937	4 793	532	62	323	40	983	101	307	452	360	931	95	43	376	106	82	—
1938	5 171	542	71	361	42	1 125	122	331	475	368	982	102	42	405	115	88	—
1938 IV	4 954	497	66	358	40	1 094	107	325	438	393	982	105	38	313	112	86	657
V	5 187	511	67	366	41	1 129	113	339	531	426	979	103	42	334	116	90	1 166
VI	5 000	540	71	368	42	1 120	113	338	568	418	947	84	43	340	119	89	1 519
VII	4 912	521	74	346	41	1 060	110	315	562	403	844	74	42	323	112	85	1 521
VIII	5 248	522	75	354	42	1 151	124	327	573	384	1 006	100	43	345	115	87	1 533
IX	5 396	548	76	357	42	1 162	135	334	574	356	1 076	119	46	368	115	88	1 587
X	5 527	567	77	362	44	1 180	140	335	529	326	993	123	47	598	116	89	1 436
XI	5 781	584	74	.	45	1 180	144	349	489	321	1 004	129	47	809	120	94	1 163
XII	5 282	576	67	.	43	1 170	143	347	415	313	968	119	44	490	120	97	516
1939 I	. u	. u	.	. u	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	304
II	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	269
III	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	432
IV	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	866

*) W numerach 1—4 „Przeglądu miesięcznego i tablic statystycznych" nagłówek tablicy 12 brzmiał: „przepracowane robotniko-godziny w tysiącach" — powinno być: „przepracowane robotniko-godziny w tysiącach **na dzień roboczy**".

TABLICA 12 — 13. ZATRUDNIENIE I SPOŻYCIE

Tabl. 13

Rok lub miesiąc	LICZBA ZATRUDNIONYCH ROBOTNIKÓW: Razem poza robotami publicznymi	w górnictwie	w hutnictwie	w dużym i średnim przemyśle przetwórcz. poza budown.	w elektrowniach i wodociągach	na robotach publicznych u	Przepracowane robotniko-godziny	Realna wartość godzinnych zarobków	Realna wartość sumy zarobków robotniczych	SPOŻYCIE: Ogółem 6 pozycji spożycia o charakterze elastycznym	Frekwencja w kinematografach u	Cukier	Tytoń	Spirytus	Piwo	Nafta
	w końcu miesiąca w tysiącach						w przemyśle u			z usunięciem sezonowości 1928 = 100						
1930	720,9	148,6	55,3	509,2	7,8	.	84,2	117,4	98,9	95,9	109,2	99,3	92,2	78,6	101,8	97,9
1931	621,6	132,1	46,8	435,7	7,0	.	71,8	121,9	87,5	81,1	92,0	91,1	80,5	58,4	80,1	91,8
1932	538,3	111,6	34,1	385,7	6,9	.	56,9	124,2	70,7	69,9	82,0	83,7	73,8	48,1	58,9	82,2
1933	536,8	93,9	33,3	402,5	7,1	.	56,6	126,5	71,6	67,3	85,7	81,0	72,7	52,7	43,6	79,7
1934	579,9	92,4	35,9	444,3	7,3	.	63,7	129,1	82,2	69,1	86,6	84,6	72,8	54,9	47,7	78,6
1935	699,5	89,2	37,9	474,8	7,6	.	67,5	130,3	88,0	71,9	92,4	85,7	74,1	64,0	44,6	82,7
1936	649,5	90,2	40,1	511,5	7,7	.	73,3	134,0	98,2	77,7	100,2	101,1	75,9	72,3	46,0	86,5
1937	731,7	101,3	47,1	574,8	8,5	.	84,4	127,8	107,9	84,7	108,4	108,7	79,1	81,6	53,4	91,2
1938	784,9	107,6	52,1	616,1	9,1	.	91,0	137,9	125,3	92,7	129,5	120,1	81,9	88,9	61,3	92,2
1938 IV	769,5	105,5	52,9	602,2	8,9	113,4	88,4	136,5	120,7							
V	783,0	105,2	51,5	617,2	9,1	179,1	88,9	138,0	122,7							
VI	790,4	106,3	51,7	623,2	9,2	221,0	91,9	139,3	128,0	91,4	135,9	119,3	77,9	89,7	56,2	91,4
VII	798,2	107,6	52,6	628,4	9,6	214,9	90,1	138,0	124,3							
VIII	812,6	108,9	53,1	641,0	9,6	216,5	91,9	138,0	126,8							
IX	815,9	109,6	53,0	643,7	9,6	206,4	90,7	138,4	125,5	95,3	128,1	123,1	82,9	87,6	70,6	92,4
X	855,8	109,4	53,1	683,8	9,5	180,6	89,9	138,6	124,6							
XI	830,1	109,5	52,7	658,3	9,6	138,5	92,2	138,1	128,3							
XII	762,1	109,0	51,8	592,2	9,1	43,3	93,9	141,0	132,4	95,2	133,6	123,3	82,8	94,6	62,0	93,1
1939 I	771,0u	120,5u	57,4u	593,1u	9,0u	33,7	.	.	.							
II	791,3	121,0	57,5	612,8	9,0	35,8	.	.	.							
III	808,9	120,1	58,1	630,7	9,1	59,3	.	.	.	97,0	136,0	129,7	81,1	90,6	63,0	101,9
IV	831,7	122,1	59,7	610,3	9,6	151,6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

TABLICA 14. HANDEL ZAGRANICZNY

Rok lub miesiąc	PRZYWÓZ: Ogółem	Surowce, półfabrykaty i narzędzia	Maszyny, aparaty i środki komunikacyjne	Artykuły konsumcyjne	WYWÓZ: Ogółem	Wytwory: gospodarki roślinnej i leśnej	gospodarki zwierzęcej	przemysłu	Przywóz w cenach stałych: Ogółem	Surowce, półfabrykaty i narzędzia	Wywóz w cenach stałych: Ogółem	Wytwory: rolnictwa	przemysłu	Ceny Przywozu: Ogółem	Surowce, półfabrykaty i narzędzia	Ceny Wywozu: Ogółem	Wytwory: rolnictwa	przemysłu
	w milionach złotych								z usunięciem sezonowości 1928 = 100					1928 = 100				
1930	187,2	96,3	25,4	65,5	202,8	33,9	47,2	121,7	74,7	80,7	113,4	121,8	107,7	86,0	83,2	81,1	74,9	85,9
1931	122,4	62,8	14,7	44,9	156,6	17,9	38,0	100,7	62,1	70,3	102,3	98,5	104,9	66,9	62,4	69,4	63,8	72,9
1932	71,8	38,2	6,7	26,9	90,3	15,1	19,1	56,1	48,9	56,9	73,0	79,4	68,7	50,4	46,8	56,1	48,6	61,9
1933	68,9	40,1	6,3	22,5	80,0	13,8	14,7	51,5	52,0	64,8	71,2	73,6	69,7	45,5	43,1	50,9	43,6	56,1
1934	66,6	41,6	5,7	19,3	81,3	17,6	12,8	50,9	53,9	70,6	78,4	85,3	73,8	42,2	40,9	47,1	40,2	52,5
1935	71,7	42,7	8,0	21,9	77,1	18,2	13,3	45,6	58,6	74,1	80,3	94,1	71,0	42,0	40,2	43,5	37,6	48,7
1936	83,6	51,8	10,0	21,8	85,5	21,5	18,9	45,1	61,3	79,3	86,8	109,6	71,5	46,8	45,4	41,8	41,6	48,1
1937	104,5	65,2	13,5	25,8	99,6	16,0	24,5	59,1	66,5	85,0	81,0	79,0	82,3	53,9	53,6	56,2	59,3	54,5
1938	108,3	58,9	21,1	28,4	98,7	16,2	26,0	56,5	76,0	90,1	78,5	83,6	75,1	48,4	45,5	57,1	57,1	57,1
1938 IV	114,4	64,9	23,6	26,0	93,6	15,3	26,6	51,7										
V	112,7	61,0	24,9	26,8	95,9	13,6	29,5	52,8										
VI	98,9	54,0	19,7	25,3	87,9	9,8	25,4	52,7	75,4	88,4c	73,7	78,6	70,4	49,4	46,7	57,5	57,3	57,6
VII	107,2	57,5	24,8	24,9	95,8	9,3	26,4	60,1										
VIII	105,6	56,7	23,9	25,1	95,2	9,9	27,3	58,0										
IX	108,3	53,2	23,1	32,0	91,6	12,8	25,6	53,2	78,1	91,0	74,5	75,9	73,6	47,9	43,3	57,5	59,6	56,1
X	98,1	50,5	20,6	27,0	107,5	19,7	30,9	56,9										
XI	106,0	55,9	18,9	31,2	115,8	21,4	25,7	68,7										
XII	111,4	55,8	21,0	34,7	122,8	31,5	24,2	67,1	77,9	88,4	83,6u	100,3	72,4u	45,2	41,7	51,8	52,1	57,1
1939 I	97,6	52,8	17,3	27,5	113,7	23,4	21,8	68,5										
II	95,3	52,6	15,7	27,0	109,4	24,6	23,1	61,7										
III	115,6	65,2	18,8	31,6	117,0	27,0	24,4	65,7c	79,3	94,2	96,0u	115,9	82,6u	45,6	42,8	52,1	48,3	55,3
IV	104,9	61,7	18,7	24,5	109,2	23,7	23,9	61,6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

OBJAŚNIENIA DO TABLIC

Dokładne objaśnienia poszczególnych szeregów statystycznych oraz metod konstrukcji wskaźników patrz zeszyt specjalny Miesięcznych Tablic Statystycznych z grudnia 1938 r. p. t. **„Koniunktura Gospodarcza Polski w liczbach i wykresach w latach 1928 — 1938".**

UWAGI OGÓLNE

Układ. Podstawową jednostką czasu przyjętą w tablicach jest miesiąc. Jedynie w nielicznych wypadkach, gdy brak było danych miesięcznych lub gdy wykazywały one zbyt duże wahania przypadkowe, podano liczby kwartalne. Liczby bezwzględne dla okresów rocznych — w celu umożliwienia bezpośredniego porównania z liczbami miesięcznymi — podano w postaci przeciętnych miesięcznych z danego roku.

Odnośniki. W tablicach zastosowano nast. rodzaje odnośników:

c — oznacza, że dane w porównaniu z ostatnio opublikowanymi zostały poprawione,

k — oznacza, że liczby nie dotyczą przeciętnych rocznych, a tylko stanu z końca roku,

u — oznacza uwagę, której treść znajduje się w objaśnieniach do danego szeregu.

TABLICA 1. BANK POLSKI. RYNEK PIENIĘŻNY

Kredyty udzielone. W skład tej grupy wchodzą: 1) Portfel weksli, warrantów, czeków i kuponów, 2) pożyczki i kredyty zabezpieczone zastawami, 3) portfel biletów skarbowych, 4) portfel papierów procentowych, 5) Skarb Państwa — dług bezprocentowy, 6) Skarb Państwa — dług oprocentowany książkowy, 7) obligacje przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" i Państwowego Funduszu Drogowego oraz 8) papiery funduszu zapasowego.

Obieg pieniężny. W skład obiegu pieniężnego wlicza się bilety Banku Polskiego w obiegu, monety srebrne

i bilon, oraz od stycznia 1928 r. do czerwca 1932 r. wliczane były obiegające wówczas bilety państwowe.

Odsetek weksli zaprotestowanych w bankach prywatnych. Według ankiety Instytutu, obejmującej około 60 oddziałów prywatnych banków akcyjnych i domów bankowych.

TABLICA 2 i 3. DZIAŁALNOŚĆ KREDYTOWA I ŚRODKI OPERACYJNE BANKÓW

Banki prywatne. Banki akcyjne i domy bankowe wchodzące w skład łącznego bilansu Ministerstwa Skarbu z wyłączeniem, do dnia 31 grudnia 1936 r., Banku Akceptacyjnego, Banku P. K. O., Polskiego Banku Komunalnego w Warszawie i Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu.

Z dniem 1 stycznia 1937 r. skład banków wchodzących do łącznego bilansu Ministerstwa Skarbu uległ zmianie. Oprócz czterech wyżej wymienionych banków, które Instytut dotychczas we własnym zakresie wyłączał z ogólnych liczb bilansowych, wyłączono ponadto Bank Ziemski w Wilnie oraz 6 banków kredytu krótkoterminowego, znajdujących się w stanie cichej lub jawnej likwidacji, włączono natomiast 20 mniejszych domów bankowych. Stąd też szeregi dotyczące banków prywatnych, publikowane przez Instytut do grudnia 1936 r. i od stycznia 1937 r., nie są zbyt ściśle ze sobą porównywalne.

Z dniem 1 stycznia 1938 r. w bilansie łącznym Ministerstwa Skarbu zostały wprowadzone zmiany w układzie niektórych pozycji.

Od dnia 1 stycznia 1939 r. wykreślono z bilansu łącznego Min. Skarbu kilka likwidujących się banków i domów bankowych. W związku z tym obniżyła się wysokość poszczególnych pozycji bilansowych. Według nowego bilansu dla grudnia 1938 r. stan kredytów krótkoterminowych był niższy o 2%, w tym stan kredytu otwartego był niższy o 5%, portfel papierów procentowych był niższy o 2%, należności zagraniczne były niższe o 17%, wkłady były niższe o 1%, w tym wkłady terminowe o 2%, redyskonto było niższe o 1% i zobowiązania zagraniczne o 26%. Pozostałe pozycje wykazywały różnice minimalne.

Banki państwowe. Od dnia 1 stycznia 1939 r. w bilansie Banku Gospodarstwa Krajowego zostały przeprowadzone zmiany. W związku z tym różnice na koniec grudnia 1938 r. były następujące: portfel papierów procentowych obniżył się o 1%, wkłady ogółem obniżyły się o 1%, w tym salda kredyt. rachunków bieżących wzrosły o 3%, a wkłady á vista i oszczędnościowe spadły o 2%, zobowiązania zagraniczne wzrosły o 1%, a pogotowie kasowe B. G. K. wzrosło o 2%. Pozostałe pozycje wykazały różnice minimalne.

TABLICA 4. RYNEK LOKACYJNY

Rentowność i oprocentowanie rzeczywiste papierów procentowych. W styczniu 1936 roku nastąpiło przedłużenie o 20 lat okresu umorzenia *5% pożyczki konwersyjnej z 1924 roku.*

W marcu 1935 roku nastąpiło przedłużenie okresu umorzenia i warunków amortyzacji *4½% listów zastawnych Tow. Kredyt. Ziemsk. w Warszawie.*

Od grudnia 1932 roku oprocentowanie nominalne 8% *listów zastawnych Tow. Kred. m. Warszawy i 6 miast prowincjonalnych* zostało zmniejszone do 5%, jednocześnie nastąpiło przedłużenie okresu umorzenia oraz wprowadzenie 3-letniego okresu ulgowego. W styczniu 1936 roku nastąpiło dalsze przedłużenie okresu ulgowego.

TABLICA 5 — 6. CENY I PŁACE

Płace realne pracowników państwowych. Subskrypcja pożyczek państwowych wpłynęła przejściowo na obniżenie bieżących dochodów *pracowników państwowych.* Potrącenie wpłat na Pożyczkę Narodową, wpłynęłoby na obniżenie wskaźnika realnych płac — *urzędników* w październiku 1933 r. o 13,4%, a od listopada 1933 r. do sierpnia 1934 r. o 6,7%, — *niższych funkcjonariuszy* w październiku 1933 r. o 5,7%, a od listopada 1933 r. do sierpnia 1934 r. o 2,8%.

Potrącenie wpłat na Pożyczkę Inwestycyjną wpłynęłoby na obniżenie wskaźnika realnych płac — *urzędników* od maja do listopada 1935 r. o 7%, od grudnia 1935 r. do lutego 1936 r. o 4,6% i od marca do września 1936 r. o 1,5%, — *niższych funkcjonariuszy* od maja do listopada 1935 r. o 2,8%, od grudnia 1935 r. do lutego 1936 r. o 1,7% i od marca do września 1936 r. o 0,5%.

TABLICA 7 — 8. INWESTYCJE I WSKAŹNIKI PRODUKCJI PRZEMYSŁOWEJ

Budownictwo mieszkaniowe, kubatura budowli rozpoczętych. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego dla miast o powyżej 20.000 mieszkańców. Kubatura nowych budowli, nadbudówek i dobudówek jest sumowana.

Sole potasowe bez wyeliminowania wpływu wahań sezonowych.

TABLICA 9—11. PRODUKCJA I ZBYT (LICZBY SUROWE)

Górnictwo i Hutnictwo. Od stycznia 1939 r. razem z danymi dla Śląska Zaolziańskiego.

Przemysł przetwórczy. Według miesięcznej statystyki G. U. S. Dane obejmują wszystkie zakłady od I do VII kat. Wyjątki wyszczególniono niżej.

Dane, dotyczące produkcji **gwoździ żelaznych, wyrobów śrubowych żelaznych, blachy żelaznej cynkowanej, lampowych aparatów radiowych, mebli giętych, stożków wełnianych, skór podeszwowych** oraz **tektury** nie obejmują wszystkich zakładów.

Sztuczne włókna cięte. Do grudnia 1938 r. dane o produkcji dotyczyły jednej fabryki — która do 1938 r. była jedynym producentem tego artykułu, — od stycznia 1939 r. dane dotyczą dwóch fabryk, obejmując całość produkcji sztucznych włókien ciętych w Polsce.

TABLICA 12—13. ZATRUDNIENIE I SPOŻYCIE

Przepracowane robotniko-godziny na 1 dzień roboczy i liczba zatrudnionych robotników. Od stycznia 1939 r. łącznie z danymi dla Śląska Zaolziańskiego.

Zatrudnienie na robotach publicznych. Dane Funduszu Pracy. Liczby te mogą także obejmować część robotników, wykazanych w statystyce zatrudnienia w przemyśle, jednakże takie wypadki poza budownictwem, wyłączonym w tablicach Instytutu z ogólnych liczb zatrudnienia w przemyśle, są bardzo rzadkie i pozbawione większego wpływu na wysokość liczby zatrudnionych.

Przepracowane robotniko - godziny i realna wartość sumy zarobków robotniczych nie obejmują robót publicznych, budownictwa, drobnego przemysłu przetwórczego, kopalń nafty, oraz soli kamiennej i warzonej oraz soli potasowych.

Frekwencja w kinematografach. Do r. 1938 według danych 6 największych miast, od stycznia 1938 według danych 14 miast liczących ponad 100 tys. mieszkańców.

TABLICA 14. HANDEL ZAGRANICZNY

Wywóz w cenach stałych wytworów przemysłu. Od października 1938 r. wyeliminowano wpływ przyłączenia Śląska Zaolziańskiego. Wywóz Śląska Zaolziańskiego oszacowano w wysokości 15% ogólnego wywozu wytworów przemysłu z Polski.

Początek na str. 1.

Porównanie to przedstawia poniższa tabliczka[1]).

Nazwa kraju	Stosunek rezerw monetarnych złota do dochodu społ. w r. 1929 w ‰
Hiszpania	2,6
Argentyna	2,1
Francja	1,9
Japonia	1,4
Stany Zjednoczone	0,8
Anglia	0,7
Włochy	0,7
Nowa Zelandia	0,5
Australia	0,5
Kanada	0,4
Niemcy	0,4
Polska	0,4
Rumunia	0,4
Węgry	0,4

W powyższym zestawieniu, przedstawiającym stosunek rezerw monetarnych złota do dochodu społecznego, można odróżnić trzy grupy krajów. Pierwsza grupa, odznaczająca się wysokim stosunkiem rezerw złota do dochodu społecznego, obejmuje kraje tezauryzujące złoto. Są to przeważnie kraje, które podczas wojny światowej, zachowując neutralność i prowadząc handel ze stronami wojującymi, nagromadziły znaczne rezerwy złota, których stan następnie był uważany za normalny. Jeśli chodzi natomiast o Francję, to wysoki stan rezerw złota można tłumaczyć, stosując analizę Keynes'a, nadmierną skłonnością do oszczędzania, przez co rozwój gospodarczy tego kraju był powolniejszy, niżby pozwalały na to okoliczności. Drugą grupę stanowią kraje bankierskie, w których wysoki stan rezerw złota wynika z częstych wędrówek kapitałów krótkoterminowych, pociągających za sobą konieczność większych ruchów złota. Znakomita większość krajów należy do pozostałej grupy, wykazującej w przybliżeniu jednakowy stosunek rezerw złota do dochodu społecznego. Jest to zupełnie zrozumiałe jeśli się weźmie pod uwagę, że na ogół ustawowy stopień pokrycia obiegu pieniężnego nie wykazuje znaczniejszych różnic. Oczywiście stan ten dotyczył roku 1929. Od tego czasu, na skutek spadku cen, stan rezerw złota do dochodu społecznego znacznie się podniósł — poza krajami gospodarki totalnej. Wyjątkowo silnie jednak wzrósł stan rezerw w porównaniu z dochodem społecznym w krajach bankierskich.

Powyższe zestawienia statystyczne stanowią dość interesujący przyczynek dla oceny roli złota w gospodarce współczesnej. W notatce niniejszej ograniczamy się tylko do ogólnych wniosków. Przede wszystkim należy stwierdzić, że ogólnemu znacznemu wzrostowi rezerw monetarnych złota nie towarzyszył wzrost produkcji. Dotyczy to szczególnie krajów bankierskich, gdzie stan rezerw złota wykazał wzrost o 100% w ciągu dziesięciu lat, podczas gdy rozmiary produkcji były nawet nieco niższe niż przed dziesięciu laty. Odwrotnie jest w krajach gospodarki totalnej, gdzie spadkowi rezerw monetarnych złota towarzyszy znaczny wzrost produkcji.

PRODUKCJA I ZAPASY MONETARNE ZŁOTA

Skala logarytmiczna

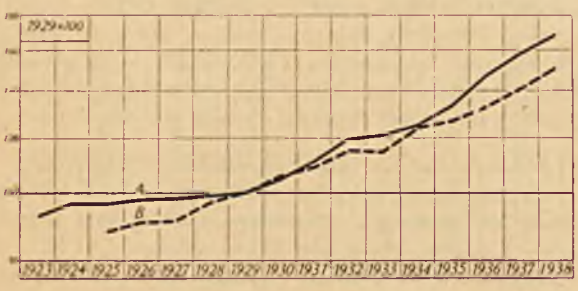

A — produkcja złota,

B — zapasy złota w instytucjach emisyjnych.

ZAPASY MONETARNE ZŁOTA

Skala logarytmiczna

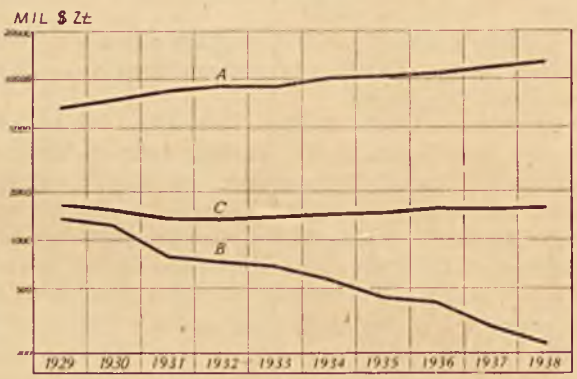

A — w krajach „bankierskich" (Stany Zjednoczone, Francja, Anglia, Holandia, Belgia, Szwajcaria),

B — w krajach gospodarki totalnej (Niemcy, Włochy, Japonia),

C — w pozostałych krajach.

Struktura rynku pieniężnego w gospodarstwie współczesnym jest bardzo złożona. Rezerwy monetarne złota stanowią w tej strukturze czynnik raczej coraz bardziej podrzędny, służący tylko do specjalnych funkcji technicznych, wynikających z faktu przyjęcia złota za podstawę ustrojów monetarnych. Tak więc ruchy kapitałów odbywają się przy pomocy ruchów złota. Tym się też tłumaczy wysoki stan tych rezerw w krajach bankierskich, między którymi ruchy kapitałów krótkoterminowych odbywają się na większą skalę. Z tego samego powodu bogactwo nagromadzone w postaci złota jest bogactwem najpłynniejszym, najłatwiej, w razie potrzeby, zbywalnym. W nowoczesnej więc gospodarce istotna rola złota w systemie gospodarczym sprowadza się głównie do dwóch funkcji: 1) jako środek wypłat w stosunkach międzynarodowych z racji przejściowych, przypadkowych zmian w układzie bilansu płatniczego, jak np. naskutek ruchu krótkoterminowych kapitałów — bardziej istotne i trwalsze zmiany bilansu płatniczego wyrównują się zawsze przy pomocy towarów, 2) jako środek gromadzenia bogactw „na zapas" czyli środek tezauryzacji.

---

[1]) Szacunki dochodu społecznego zaczerpnęliśmy z książki L. Landaua p. t. Gospodarka światowa, Instytut Gospodarstwa Społecznego, Warszawa, 1938. Jakkolwiek szacunki te opierają się częściowo na niezbyt pewnych materiałach i jednocześnie pewne pozycje dochodu społecznego pomijają, przez co w odniesieniu do poszczególnych krajów zachodzić mogą znaczniejsze odchylenia od rzeczywistości, jednakże w odniesieniu do grup krajów, ze względu na zastosowanie jednolitej metody, szacunki te powinny dość dobrze odzwierciedlać istniejące rozpiętości dochodu społecznego.

DRUK. „KADRA", WARSZAWA, DŁUGA 50 (9.VI. 1939)

Decydujące znaczenie w przywozie skór baranich posiadają przydziały 5÷10 t oraz przydziały ponad 10 t, których udział w ogólnym przywozie stanowi w ciągu omawianego okresu następujący % ogólnej wagi przydziałów:

	Przydziały 5 ÷ 10 t:		*Przydziały ponad 10 t:*	
	przemysł	*handel*	*przemysł*	*handel*
1933	10	34	80	55
1934	18	40	71	56
1935	30	24	50	60
1936	25	29	50	47
1937	38	39	31	43

Przydziały największe, tj. ponad 10 t, wydawane zarówno firmom handlowym jak i przemysłowym, wykazują zmniejszenie swego udziału w ogólnym przywozie na korzyść mniejszych przydziałów.

*

Przywóz surowców włókienniczych został objęty reglamentacją od dn. 1/V 1936 r., wobec czego podajemy dane, obejmujące przywóz wełny za 1937 r. oraz przywóz szmat za 2 lata: 1936 i 1937.

Przywóz wełny w 1937 r. przedstawiał się następująco:

Przydziały w granicach:	*Wełna nieprana*		*Wełna prana*			
	przemysł		*przemysł*		*handel*	
ton	liczba przydziałów	ton	liczba przydziałów	ton	liczba przydziałów	ton
do 2·5	24	24	582	730	122	159
2·5÷ 5·0	13	48	224	847	64	224
5 ÷ 10	21	149	118	900	15	113
10 ÷ 20	44	613	51	702	3	33
20 ÷ 30	20	482	9	220	—	—
30 ÷ 50	42	1 837	3	115	—	—
50 ÷ 70	14	821	2	182	—	—
70 ÷100	14	1 178	—	—	—	—
ponad 100	37	11 947	—	—	—	—
Razem:	229	17 099	991	3 835	204	529
Liczba firm	20		162		53	

Dla należytej oceny powyższych liczb należy zdać sobie sprawę z techniki, którą stosuje się w zakresie przywozu wełny. Przede wszystkim większa część przywozu wełny—zarówno pranej, jak i niepranej—importowana jest przez przędzalnie czesankowe, zrzeszone w Konwencji Przędzalń Wełny Czesankowej; z natury rzeczy przywóz ten dokonywa się w większych ilościach. Natomiast przemysł zgrzebny, odpadkowy i filcowo-kapeluszniczy, jak również firmy handlowe sprowadzają wełnę w stosunkowo drobnych ilościach; świadczy o tym zarówno przeciętny przydział wełny pranej dla firm handlowych (2·5 t) i dla przemysłu (4·0 t), jak i przytoczone wyżej liczby przydziałów mniejszych, tj. w grupach do 2·5 t rocznie oraz 2·5 ÷ 10 t. Zjawisko zatem rozdrobnienia przywozu występuje tu w całej wyrazistości.

W jeszcze większym stopniu występuje rozdrobnienie przywozu szmat. Charakteryzują to następujące liczby wydanych przydziałów na przywóz szmat w latach 1936 i 1937:

Przydziały w granicach:	*Przemysł*				*Handel*			
	1936[1])	*1937*	*1936*	*1937*	*1936*[1])	*1937*	*1936*	*1937*
ton	liczba przydziałów		ton		liczba przydziałów		ton	
do 2·5	151	211	250	310	42	107	78	172
2·5÷ 5	943	336	1 508	1 360	117	148	540	623
5÷ 10	319	429	2 782	3 510	145	213	1 374	1 840
10÷ 20	250	296	3 805	4 464	77	236	1 232	3 670
20÷ 30	63	77	1 790	1 992	39	82	1 065	2 155
30÷ 50	36	52	1 514	2 056	30	74	1 241	4 186
50÷ 70	14	21	860	1 293	18	18	1 075	1 085
70÷100	6	10	501	894	8	14	664	1 227
ponad 100	7	5	1 022	903	1	5	110	621
Razem:	1 189	1 437	14 032	16 780	477	897	7 380	15 578
Liczba firm	191	181			111	134		

Należy zaznaczyć, że istnieje bardzo znaczna różnica pomiędzy liczbami wydanych przydziałów na przywóz szmat i liczbami faktycznie dokonanego przywozu w porównywanych latach. Jest to wynikiem tego, że: 1) w 1936 r. reglamentacja przywozu zaczęła obowiązywać od maja, wobec czego liczby przydziałów są znacznie mniejsze od faktycznego przywozu, 2) w 1937 r. przydziały przywozowe na szmaty były tylko częściowo wykorzystane przez importerów.

*

W przywozie stali szlachetnej stwierdzamy przede wszystkim wzrost przydziałów, przyznanych firmom handlowym, przy jednoczesnym zmniejszeniu się przydziałów, przyznanych bezpośredniemu konsumentowi, tj. firmom przemysłowym. W 1933 r. przydziały przemysłowe stanowiły 28·3% ogólnej ilości przydziałów, w 1935 r. spadają do 21% i wreszcie w 1937 r. do 20%. Liczba firm przemysłowych w omawianym okresie wydatnie spada—z 92 w 1933 r. do 53 w 1937 r., spada również i liczba przyznanych przydziałów—z 194 do 168, co powoduje pewien wzrost przeciętnego przydziału. Liczba firm handlowych utrzymuje się—z pewnymi nieznacznymi wahaniami—na poziomie 1933 r.; przeciętny przydział dla firmy handlowej znacznie wzrósł—z 22·5 t w 1933 r. do 38·3 t w 1937 r., z górą w dwójnasób wzrosła liczba przydziałów; oświetlają to następujące liczby:

Przydziały na przywóz stali szlachetnej

	Waga	*Liczba firm*	*Przeciętna przydziałów dla 1 firmy*	*Liczba przydziałów*	*Przeciętny przydział*
	ton		ton		ton
			Przemysł		
1933	319	92	3·5	194	1·6
1934	189	83	2·3	176	1·1
1935	268	75	3·5	172	1·5
1936	460	88	5·2	212	2·1
1937	328	53	5·2	168	1·9
			Handel		
1933	777	34	22·5	114	6·8
1934	1 109	50	22·2	201	5·5
1935	990	35	28·3	141	7·0
1936	1 092	46	23·7	209	5·2
1937	1 301	34	38·3	234	5·5

Struktura wydanych przydziałów na przywóz stali szlachetnej wg wielkości tych przydziałów przedstawia się w sposób następujący:

[1]) Za okres maj÷grudzień 1936 r.

Liczba przydziałów na stal szlachetną

Przydziały w granicach: ton	*Przemysł* 1933	1935	1937	*Handel* 1933	1935	1937
do 0·1	22	45	34	16	19	39
0·1 ÷ 0·5	57	46	49	25	23	35
0·5 ÷ 1·0	39	28	19	12	26	26
1·0 ÷ 3	51	24	31	23	24	52
3 ÷ 5	10	14	19	10	2	15
5 ÷ 10	13	14	13	9	28	26
ponad 10	2	1	3	19	19	41

Z tych liczb wynika, że mniejsze przydziały większe znaczenie posiadają w przemyśle, bezpośrednio otrzymującym przydziały na przywóz stali szlachetnej. Natomiast przydziały handlowe wykazują tendencję ku zmniejszeniu rozdrobnienia; zwłaszcza w 1937 r. większe przydziały—od 1 t wzwyż—wybitnie wzrosły; w szczególności wzrosły przydziały „największe", tzn. ponad 10 t, które stanowią w przydziałach handlowych decydującą grupę—75 ÷ 80% ogólnej wysokości kontyngentów.

*

Ogólne dane co do liczby firm i przydziałów w zakresie przywozu barwników przedstawiają się następująco:

Przydziały na wywóz barwników

	Waga ton	*Liczba firm*	*Przeciętna przydziałów dla 1 firmy* ton	*Liczba przydziałów*	*Przeciętny przydział* ton
			Przemysł		
1933	39	82	0·5	170	0·2
1934	73	196	0·4	435	0·2
1935	54	89	0·6	169	0·3
1936	18	81	0·2	134	0·1
1937	52	56	0·9	153	0·3
			Handel		
1933	69	37	1·9	118	0·6
1934	205	60	3·4	232	0·9
1935	231	52	4·4	196	1·2
1936	155	47	3·3	250	0·6
1937	199	37	5·4	341	0·6

Zwraca uwagę zmniejszenie się liczby firm przemysłowych i wydanych im przydziałów przy jednoczesnym wzroście przywozu, dokonywanego przez firmy handlowe. Jest to wynikiem specyficznej struktury importu barwników, polegającej na tym, że przemysł, konsumujący barwniki, przywozi je niemal wyłącznie za pośrednictwem przedstawicieli na Polskę poważniejszych producentów zagranicznych. Największy konsument barwników—przemysł włókienniczy—nie jest w stanie trzymać u siebie całkowitego asortymentu potrzebnych mu barwników, przede wszystkim dlatego, że wobec zmienności mody nie jest w stanie przewidzieć, jakiego rodzaju barwniki będą mu potrzebne.

W związku z tym przydziały firmom handlowym wykazują tendencję ku koncentracji: liczba firm w okresie 1933 ÷ 37 spada—przy jednoczesnym wybitnym wzroście przeciętnego przydziału dla 1 firmy.

Przechodząc do charakterystyki wydanych przydziałów wg wielkości, możemy stwierdzić, że stosunkowo znaczne liczby najmniejszych przydziałów—do 0·05 t—wykazują firmy przemysłowe. Jest to niewątpliwie wynikiem drobnego zapotrzebowania ze strony firm przemysłowych, dotyczącego przeważnie specjalnych barwników, używanych przez przemysł spożywczy, kosmetyczny i in., które są zużywane zazwyczaj w minimalnych ilościach. Natomiast firmy handlowe wykazują poważne zwiększenie w grupach większych przydziałów, poczynając od 0·5 t; dowodzą tego następujące liczby wydanych przydziałów:

Przydziały w granicach: ton	*Przemysł* 1933	1937	*Handel* 1933	1937
do 0·05	92	71	24	32
0·05 ÷ 0·1	24	21	11	41
0·1 ÷ 0·5	44	30	44	151
0·5 ÷ 1	5	11	22	82
1 ÷ 2·5	2	18	14	28
ponad 2·5	2	2	3	7

*

Przywóz poszczególnych rodzajów tłuszczów w omawianym okresie kształtuje się bardzo niejednolicie. Przywóz tłuszczów i olejów pochodzenia roślinnego wybitnie spadł w związku z polityką preferencyjną w stosunku do krajowych nasion oleistych; wykazuje również spadek przywóz niektórych tłuszczów zwierzęcych, jak np. łojów, tłuszczów zestalonych, jednocześnie wzrasta przywóz tłuszczu kostnego, tranu i tłuszczu rybiego oraz wszelkich kwasów tłuszczowych.

Przywóz podstawowego surowca dla przemysłu tłuszczowego—nasion oleistych egzotycznych—ujęty został w formę ustalenia klucza, wg którego dzielone są kontyngenty pomiędzy poszczególne olejarnie stosownie do ich zdolności przetwórczej; w tym wypadku rozdrobnienie przydziałów nie występuje w tak rażącej formie, jak w innych artykułach; kontyngenty są dzielone w okresach 6-miesięcznych, a nie 2-miesięcznych, co automatycznie zmniejsza rozdrobnienie przydziałów.

Rozdrobnienie przydziałów występuje natomiast w przywozie niektórych tłuszczów zwierzęcych, uwidocznionych w poniższym zestawieniu:

Przydziały na przywóz tłuszczów oraz kalafonii

	Waga ton	*Liczba firm*	*Przeciętna przydziałów dla 1 firmy* ton	*Liczba przydziałów*	*Przeciętny przydział* ton
			Tłuszcz kostny		
			Przemysł		
1933	7 826	106	73·8	328	21·4
1934	6 870	69	99·6	295	23·3
1935	3 043	48	63·4	234	13·0
1936	4 369	86	50·8	449	9·7
1937	4 712	68	69·3	342	13·7
			Handel		
1933	7 177	30	239·2	176	40·8
1934	5 069	25	202·8	135	37·1
1935	2 052	27	75·0	124	16·5
1936	812	48	16·9	177	4·5
1937	493	37	13·3	92	5·3
			Kwasy tłuszczowe		
			Przemysł		
1935	831	36	23·1	95	6·5
1936	1 044	39	26·8	128	4·3
1937	1 031	47	21·9	127	6·2
			Handel		
1935	910	55	16·6	128	9·6
1936	462	71	6·5	245	3·6
1937	1 292	61	21·2	166	10·1
			Tłuszcze uwodornione		
			Przemysł		
1935	3 769	47	80·2	142	26·5
1936	4 850	71	69·7	448	11·0
1937	3 833	84	45·9	446	8·6
			Handel		
1935	2 473	36	68·7	121	10·4
1936	1 448	60	24·1	316	4·6
1936	1 661	53	31·3	291	5·7

Kalafonia

		Przemysł			
1933	2 729	63	43·3	162	16·8
1934	2 689	51	52·7	139	19·3
1935	2 657	42	63·2	152	17·5
1936	2 016	48	42·0	186	10·8
1937	2 517	67	37·6	325	7·7
		Handel			
1933	1 938	20	96·9	58	33·4
1934	1 464	21	69·7	77	19·0
1935	2 477	44	56·3	200	12·4
1936	1 349	57	23·7	261	5·2
1937	1 026	55	18·6	174	5·9

Należy wyjaśnić, że przed wprowadzeniem reglamentacji firmy przemysłowe przeważnie zakupywały tłuszcze zagraniczne bezpośrednio we własnym zakresie. Za pośrednictwem handlu zaopatrywały się w tłuszcze zakłady przemysłowe, które nie były w stanie dokonywać większych zakupów za granicą i zaopatrywały się mniejszymi partiami beczkowymi.

Wprowadzenie reglamentacji przyczyniło się do zwiększenia liczby firm handlowych w zakresie handlu importowego surowcami tłuszczowymi, w okresie przedreglamentacyjnym bowiem istniało zaledwie kilkanaście firm, które się zajmowały importem na własny rachunek. Jednocześnie mniejsze i średnie zakłady przemysłowe również zaczęły się domagać bezpośrednich przydziałów. W tych warunkach zostało powołane do życia Zrzeszenie Kupców Importerów Surowców Tłuszczowych, w skład którego weszły wszystkie firmy handlowe oraz przedstawiciele firm zagranicznych, dokonywających przywozu na własny rachunek; ogólna liczba firm handlowych, partycypujących w kontyngencie przywozowym, wynosi obecnie 36. W odniesieniu do firm przemysłowych pierwotna lista importerów składała się z 62 firm, które importowały tłuszcze z zagranicy przed wprowadzeniem reglamentacji; wskutek zgłoszenia drobniejszych zakładów mydlarskich liczba firm została powiększona, osiągając obecnie ok. 100. Spowodowało to nadmierne rozdrobnienie przydziałów; przydziały na kilkaset kg, jak również przydziały do 2·5 t w ostatnich latach wykazały znaczny wzrost.

Ilustruje to następujące zestawienie:

Liczba przydziałów na tłuszcze itp.

Przydziały w granicach: ton	*Przemysł* *1933 lub 1935*[1])	*1937*	*Handel* *1933*	*1937*
	Tłuszcze kostne			
do 2·5	21	74	17	21
2·5÷ 5	25	93	10	46
5÷ 10	44	74	13	17
10÷ 20	141	38	35	5
20÷ 30	47	25	32	3
30÷ 50	58	14	44	—
50÷100	20	24	19	—
ponad 100	2	1	6	—
	Kwasy tłuszczowe			
do 2·5	11	41	42	62
2·5÷ 5	24	42	40	59
5÷ 10	39	26	27	31
10÷ 20	11	5	15	8
ponad 20	5	13	4	6
	Tłuszcze uwodornione			
do 2·5	14	90	4	84
2·5÷ 5	35	145	27	118
5÷ 10	33	118	35	67
10÷ 20	27	63	26	14
20÷ 30	9	22	8	7
30÷ 50	10	3	12	1
50÷100	8	4	5	1
ponad 100	6	1	4	—
	Kalafonia			
do 2·5	15	121	—	61
2·5÷ 5	18	95	4	57
5÷ 10	25	59	5	37
10÷ 20	62	27	14	17
20÷ 30	21	6	20	2
30÷ 50	10	14	8	—
50÷100	9	2	5	—
ponad 100	2	1	2	—

[1]) Dla tłuszczy kostnych i kalafonii — rok 1933, a dla kwasów tłuszczowych i tłuszczy uwodornionych—rok 1935.

Jak z powyższych zestawień wynika, w omawianym okresie obserwujemy wzrost liczby firm, otrzymujących przydziały, z wyjątkiem jedynie liczby firm, importujących tłuszcz kostny, który wykazał spadek w okresie 1933÷37. Obserwujemy również wzrost liczby przydziałów przy przywozie wszystkich surowców tłuszczowych z wyjątkiem również tłuszczu kostnego, gdzie ogólna wysokość wydanych przydziałów gwałtownie spadła, co spowodowało również zmniejszenie liczby przydziałów. Zwiększenie liczby firm oraz liczby przydziałów spowodowało wydatny spadek przeciętnego przydziału: przydziały tłuszczu kostnego dla firm przemysłowych spadły z 21·4 t do 13·7 t, dla firm handlowych z 40·8 t na 5·3 t; przydziały na tłuszcze uwodornione dla firm przemysłowych spadły z 26·5 t na 8·6 t i dla firm handlowych z 10·4 t na 5·7 t; mniejszy spadek obserwujemy w przywozie kwasów tłuszczowych.

Podkreślić należy, że istniejący proces rozdrobnienia przywozu surowców tłuszczowych spowodował zastosowanie pewnych środków zaradczych, mających na celu zmniejszenie rozdrobnienia. W wyniku starań sfer zainteresowanych Ministerstwo Przemysłu i Handlu od połowy 1937 r. wyraziło zasadniczo swoją zgodę na ustalenie minimalnych przydziałów w wysokości, która umożliwiałaby racjonalny import; jako minimum przydziału obecnie uważane jest 5 t, jakkolwiek istnieją wyjątki i wydawane są przydziały poniżej 5 t.

W końcu podkreślimy, że w przywozie surowców tłuszczowych występuje wyraźnie tendencja do udzielania pozwoleń przywozowych przetwórcom surowców tłuszczowych, a jednocześnie stale zmniejsza się udział w przywozie firm handlowych. Występuje to z całą wyrazistością w przywozie tłuszczów kostnych oraz tłuszczów uwodornionych, jak również i w przywozie kalafonii.

Przytoczyliśmy w zestawieniu liczby, charakteryzujące rozdrobnienie przydziałów na przywóz kalafonii; uczyniliśmy to nie ze względu na znaczenie tego artykułu w naszym przywozie surowcowym, gdyż produkcja krajowa kalafonii stale wzrasta i w najbliższym czasie należy przewidywać prawie całkowite wyeliminowanie tego importu. Przywóz natomiast kalafonii służy jako typowy przykład, do jakich granic może dojść rozdrobnienie przywozu surowca, który nie ma charakteru artykułu o bardzo szerokim zastosowaniu. Silnie wzrosła liczba firm handlowych, które otrzymały pozwolenia; 2-krotnie wzrosła liczba przydziałów, wydanych firmom przemysłowym, 3-krotnie—liczba przydziałów dla firm han-

dlowych, a jednocześnie ponad 5-krotnie spadł przeciętny przydział dla firm handlowych i 2-krotnie przydział dla firm przemysłowych. Liczba najmniejszych przydziałów w grupie do 2·5 t w przemyśle wzrosła do 1937 r. 8-krotnie w porównaniu z 1933 r., a firmy handlowe w 1933 r. wcale tych najmniejszych przydziałów nie miały, natomiast w 1937 r. już otrzymały 61 przydziałów. Gwałtownie spadły liczby większych przydziałów w grupie 50 t i wyżej.

*

Proces rozdrobnienia przydziałów w przywozie owoców południowych wykazuje zupełnie odmienną tendencję w porównaniu z przywozem innych wyżej omówionych surowców. W przywozie szeregu owoców obserwujemy zmniejszenie się rozdrobnienia, co znajduje wyraz w zmniejszeniu się zarówno liczby firm, jak i liczby przydziałów. Bardzo charakterystyczną pod tym względem ewolucję stanowi przywóz pomarańcz, którą przedstawia poniższa tablica:

Przydziały na przywóz pomarańcz

Rok	Przydziały w granicach							Ogółem	Przeciętny przydział t
	do 5 t	5÷10 t	10÷20 t	20÷40 t	40÷70 t	70÷100 t	ponad 100 t		
	Przydziały w tonach								
1932	256	1 716	1 995	2 970	3 080	2 386	500	12 903	24·6
1933	370	982	2 046	2 080	1 740	2 635	870	10 723	24·2
1934	236	1 428	1 848	2 846	2 383	2 145	3 325	14 311	27·7
1935	2 102	4 680	5 383	5 291	3 449	2 152	11 415	34 472	20·4
1936	1 338	2 820	3 579	3 301	3 192	2 580	13 162	29 972	26·7
1937	455	1 098	1 905	2 841	3 056	3 265	14 653	27 273	42·9
	Liczba przydziałów								Liczba firm
1932	61	172	106	97	61	25	3	525	105
1933	95	103	111	67	34	28	5	443	90
1934	99	149	103	90	47	23	6	517	102
1935	513	522	330	185	77	24	37	1 688	338
1936	335	331	224	113	60	23	35	1 121	267
1937	116	144	124	99	59	38	55	635	103

Ogólna liczba firm, którym wydano pozwolenia przywozu, wykazała w ciągu omawianego okresu wielkie wahania. W 1933 r. wydano pozwolenia 90 firmom, tj. mniej o 15 w porównaniu z rokiem poprzednim; w 1934 r. liczba firm wzrasta do poziomu 1932 r., natomiast w 1935 r. nastąpił gwałtowny wzrost o 231% w porównaniu z rokiem poprzednim. Było to wynikiem zapoczątkowania specjalnej polityki kontyngentowej w odniesieniu do pomarańcz, polegającej m. in. na nader liberalnym udzielaniu pozwoleń, zwłaszcza firmom mniejszym, które dotąd nie wykazały zainteresowania importem. W 1936 r. liczba firm spada o 21% i wreszcie w 1937 r. obniża się do 103, osiągając poziom z lat 1932÷34.

Ogólna liczba przydziałów wykazuje tendencję podobną do ruchu firm: gwałtowny wzrost w 1935 r. —mianowicie 1 688 przydziałów wobec 517 w 1934 r.; w następnych latach—silny spadek—tak, że w 1937 r. nieco tylko przewyższa poziom z lat poprzednich, zwłaszcza z okresu 1932÷34.

Ogólna wysokość przydziałów na przywóz pomarańcz, poczynając od 1934 r., wzrastała, a w 1935 r. przydziały wzrosły w sposób gwałtowny. W latach 1936 i 1937 ogólna suma przydziałów spadła w porównaniu z 1935 r., lecz jednak z górą 2-krotnie przewyższała poziom z okresu 1932÷34. Wobec tego—z wyjątkiem 1935 r., kiedy wskutek wyjątkowej liczby pozwoleń znacznie spadł—do 20·4 t wobec 27·7 t w 1934 r.—przeciętny przydział wzrastał, poczynając od 1936 r., i wynosił w 1937 r. 42·9 t (wobec 26·7 t w 1936 r.). Jednocześnie obserwujemy zjawisko, które z punktu widzenia racjonalnej polityki importowej należy uznać za dodatnie: spadek udziału drobnych przydziałów przy jednoczesnym wzroście przydziałów większych. Przydziały najmniejsze, tj. do 5 t. w 1932 r. stanowiły 2% ogólnej sumy kontyngentów; w roku 1935—roku największego rozdrobnienia — przydziały te stanowią 6%, a już w następnych latach spadają i w 1936 r. stanowią tylko 1·1% ogólnej sumy kontyngentów. Spada również udział następnych grup przydziałów—5÷10 t. Natomiast wzrasta udział największych przydziałów; ilustruje to następujące zestawienie:

Przydziały w granicach: ton	*1932*	*1933*	*1934*	*1935*	*1936*	*1937*
	%% ogólnej wagi kontyngentów					
do 5	2	4	2	6	4	2
5÷10	13	9	10	14	9	4
10÷ 20	16	19	13	16	12	8
20÷ 40	23	19	20	15	11	11
40÷ 70	24	16	17	10	11	11
70÷100	18	25	15	6	9	12
ponad 100	4	8	23	33	44	54

Przydziały największe — ponad 100 t, które w 1932 r. stanowiły tylko 4% ogólnej wagi przydziałów, stopniowo zwiększają swój udział, osiągając w 1937 r. 54% ogólnej wagi kontyngentów. Występujące ostatnio w przywozie pomarańcz zjawisko zmniejszania się drobnych przydziałów ma swoje źródło m. in. i w tym, że w związku z rozwojem transakcyj wiązanych promesy na dokonanie tych transakcyj wydawane są zasadniczo większym firmom, które dokonywają przywozu w większych partiach. Poza tym ma tu również wpływ wymaganie dostawy pomarańcz drogą morską, co również powoduje konieczność zawierania transakcyj na stosunkowo większe partie towaru.

Liczby wydanych pozwoleń na przywóz śliwek suszonych, rodzynek, winogron oraz cytryn przedstawia poniższe zestawienie:

Przydziały na przywóz owoców południowych

	Waga ton	Liczba firm	Przeciętna przydziałów dla 1 firmy ton	Liczba przydziałów	Przeciętny przydział ton
		Śliwki suszone			
1932	7 893	121	65·2	410	19·2
1933	10 216	124	82·4	423	24·2
1934	6 167	93	66·3	260	23·7
1935	6 296	126	50·0	352	17·9
1936	6 143	160	38·4	382	16·1
1937	3 990	80	49·9	237	16·8
		Rodzynki			
1932	2 488	125	19·9	575	4·3
1933	2 123	108	19·6	403	5·3
1934	2 652	117	22·7	524	5·1
1935	2 046	141	14·5	469	4·4
1936	2 574	221	11·6	937	2·7
1937	2 074	101	20·5	434	4·8
		Winogrona			
1932	12 512	120	104·3	518	24·1
1933	9 560	97	98·6	396	24·1
1934	11 597	90	128·8	366	31·6
1935	10 582	151	70·1	488	21·6
1936	5 732	93	61·6	301	19·0
1937	5 722	77	74·3	337	16·0
		Cytryny			
1935	6 617	123	53·8	314	21·1
1936	9 811	141	69·6	470	20·8
1937	10 707	99	108·1	227	47·2

Jak widzimy, liczba firm, które otrzymały pozwolenia, spada w przywozie wszystkich wymienionych owoców. Spada również liczba przyznanych przydziałów w ciągu omawianego okresu, jakkolwiek w niektórych latach „liberalnego traktowania pozwoleń" można zaobserwować gwałtowny wzrost liczby pozwoleń oraz liczby firm.

Przeciętny przydział bądź wykazuje wybitny wzrost, jak np. w przywozie cytryn, bądź wykazuje — co prawda w stosunkowo niewielkim stopniu — spadek, spowodowany wydatnym zmniejszeniem ogólnej liczby kontyngentów.

Liczby wydanych pozwoleń na przywóz omawianych owoców wg wielkości przydziałów wykazują na ogół również zmniejszanie się najmniejszych pozwoleń, a stabilizację względnie wzrost średnich i większych pozwoleń, jak to wykazuje poniższe zestawienie:

Liczba przydziałów na owoce

Przydziały w granicach: ton	*1932*	*1935*	*1937*
	Śliwki suszone		
do 3	75	88	13
3÷ 5	66	45	33
5÷ 10	82	54	71
10÷ 20	97	104	62
20÷ 40	57	32	41
40÷ 70	21	18	13
70÷100	5	4	3
ponad 100	6	7	1
	Rodzynki[1])		
do 0·5	27	342	86
0·5÷1	87	210	49
1÷ 2	126	128	62
2÷ 3	122	74	37
3÷ 5	110	91	98
5÷10	69	53	68
10÷20	18	29	24
ponad 20	16	10	10
	Winogrona		
do 5	131	152	124
5÷ 10	127	112	55
10÷ 20	100	76	58
20÷ 30	60	53	51
30÷ 50	61	62	39
50÷100	30	29	10
ponad 100	9	4	—
	Cytryny[1])		
do 5	76	254	12
5÷ 10	62	79	27
10÷ 20	94	45	49
20÷ 30	27	29	41
30÷ 50	36	29	48
50÷100	13	24	33
ponad 100	6	10	17

Jako przykład może tu służyć przywóz rodzynek, w zakresie którego najmniejsze przydziały — do 0·5 t — spadły z 332 w 1936 r. na 86 w 1937 r.; tak samo i przydziały w grupie 0·5 ÷ 2 t. Przydziały na przywóz cytryn w grupie do 5 t spadły z 254 w 1936 r. na 12 w 1937 r. Wyjątek stanowią przydziały na przywóz winogron, gdzie pomimo spadku liczby firm i liczby przyznanych przydziałów drobne przydziały jednak utrzymują swoje znaczenie, a średnie i większe przydziały znacznie spadły, co jest wynikiem, jak wspomnieliśmy wyżej, zmniejszenia się ogólnego kontyngentu przywozowego.

Niemniej jednak pomimo podkreślonej wyżej tendencji ku zmniejszeniu rozdrobnienia w przywozie owoców południowych—wg opinii sfer zainteresowanych—liczba firm jest stanowczo za wielka w stosunku do wymagań racjonalnej organizacji handlu importowego. Przyczynia się ona do pogorszenia naszej pozycji wobec kontrahentów zagranicznych i uniemożliwia sanację tego handlu importowego. Wśród firm, otrzymujących pozwolenia — wg tychże informacyj — znajduje się wiele firm, które ubiegają się o pozwolenia tylko po to, aby je następnie sprzedać. Poza tym w zakresie handlu owocami południowymi występuje dość częste zjawisko, że niektóre firmy z zaplecza otrzymują pozwolenie, znacznie przekraczające zapotrzebowanie rynku lokalnego, przez nich obsługiwanego, wobec czego firmy te dążą do sprzedaży części swego towaru w Gdyni większym firmom hurtowym, co również jest jednym z czynników, dezorganizujących nasz rynek owocowy.

*

Przywóz artykułów kolonialnych: pieprzu, kawy, herbaty, ziarna kakaowego — wykazuje wspólną cechę wybitnego rozdrobnienia, spowodowanego szczególnie silną walką o otrzymanie pozwoleń na przywóz; walka spowodowana jest tym, że przy omawianych artykułach uzyskuje się stosunkowo wysoką rentę kontyngentową.

Poza tym przy analizie rozdrobnienia przywozu tych artykułów wprowadzimy nowy element porównawczy, mianowicie podamy liczby, charakteryzujące rozdrobnienie w zakresie przywozu przez firmy gdańskie, które w imporcie wymienionych towarów kolonialnych odgrywają poważną rolę.

Omówienie przywozu artykułów kolonialnych rozpoczniemy od przywozu pieprzu i ziela angielskiego, stanowiących artykuł, stale poszukiwany na rynku;

[1]) Przydziały na przywóz rodzynek za 1936 r. (zamiast 1935 r.).

[1]) Przydziały na przywóz cytryn — za lata: 1935, 1936 i 1937.

Przydziały na przywóz kawy surowej

Rok		Przydziały w granicach: do 0·25 t	0·25÷0·5 t	0·5÷1 t	1÷2 t	2÷5 t	5÷10 t	10÷15 t	ponad 15 t	Ogółem
		Przydziały w tonach								
1935	Polska	5	29	90	194	378	379	225	399	1 699
	Gdańsk	1	7	28	69	199	356	213	657	1 530
1936	Polska	83	186	260	429	770	505	342	865	3 443
	Gdańsk	16	35	116	256	450	600	436	729	2 638
1937	Polska	92	415	180	356	633	532	358	616	3 182
	Gdańsk	25	32	140	219	473	554	446	399	2 288
		Liczba przydziałów								
1935	Polska	28	73	119	122	115	54	18	17	546
	Gdańsk	4	18	35	46	58	48	16	24	249
1936	Polska	607	491	344	302	258	76	28	59	2 155
	Gdańsk	102	94	163	173	141	82	36	29	820
1937	Polska	611	377	250	241	207	77	29	21	1 813
	Gdańsk	180	86	179	141	74	35	20	20	859

Przydziały na przywóz herbaty

Rok		Przydziały w granicach: do 0·12 t	0·12÷0·3 t	0·3÷0·5 t	0·5÷1 t	1÷1·5 t	1·5÷2 t	2÷3 t	3÷5 t	ponad 5 t	Ogółem
		Przydziały w tonach									
1935	Polska	11	55	69	129	102	93	93	97	140	789
	Gdańsk	1	8	15	52	39	44	31	27	172	399
1936	Polska	32	119	120	194	165	93	130	109	186	1 148
	Gdańsk	4	20	21	110	56	41	55	95	197	599
1937	Polska	35	99	103	188	127	81	161	150	214	1 158
	Gdańsk	3	21	15	98	72	32	66	200	109	616
		Liczba przydziałów									
1935	Polska	145	245	159	161	77	50	36	23	15	911
	Gdańsk	16	33	32	60	30	28	12	6	17	234
1936	Polska	378	425	292	253	133	53	52	28	20	1 634
	Gdańsk	43	90	52	133	44	22	21	22	19	446
1937	Polska	340	474	244	258	105	46	64	36	32	1 599
	Gdańsk	38	100	41	134	64	17	27	43	17	483

Przydziały na przywóz ziarna kakaowego

Rok	Przydziały w granicach: do 1 t	1÷2·5 t	2·5÷5 t	5÷10 t	10÷20 t	20÷30 t	30÷50 t	ponad 50 t	Ogółem	Przeciętny przydział w t
	Przydziały w tonach									
Przemysł										
1935	59	131	263	301	307	236	321	548	2 180	7·1
1936	283	386	614	827	990	653	438	330	4 523	3·9
1937	142	433	717	846	849	393	295	312	3 987	4·7
Handel										
1935	16	43	84	176	182	80	146	220	949	8·6
1936	29	68	146	196	152	146	121	130	990	5·8
1937	7	10	37	106	212	78	80	63	581	9·8
	Liczba przydziałów									Liczba firm
Przemysł										
1935	77	73	69	41	22	9	7	9	307	35
1936	558	219	166	114	67	18	11	5	1 158	120
1937	221	239	189	119	58	16	8	4	854	100
Handel										
1935	19	25	21	25	13	3	3	1	110	22
1936	46	39	38	26	10	6	3	2	170	35
1937	10	6	9	15	13	3	2	1	59	15

kontyngenty na nie są na ogół wyznaczane w wysokości, nie odpowiadającej zapotrzebowaniu. Rynek krajowy odczuwa przeważnie głód tego towaru, a powszechne stosowanie pieprzu przyczyniło się do bardzo wydatnego rozdrobnienia przydziałów. Wymownie ilustrują to następujące liczby:

Przydziały na przywóz pieprzu i ziela angielskiego

Rok		Przydziały w granicach							Ogółem	Przeciętny przydział t
		do 0·1 t	0·1÷0·5 t	0·5÷1 t	1 ÷ 3 t	3 ÷ 5 t	5 ÷ 10 t	powyżej 10 t		
		Przydziały w tonach								
1933	Polska	1·5	35	53	225	207	172	305	999	2·8
	Gdańsk	-	3	8	61	65	60	115	312	4·3
1934	Polska	0·7	12	49	168	208	119	194	750	2·9
	Gdańsk	-	3	8	113	117	105	241	586	4·5
1935	Polska	0·3	29	63	240	128	169	187	816	1·9
	Gdańsk	-	14	29	114	93	98	45	394	2·4
1936	Polska	32	207	203	216	85	48	15	806	0·6
	Gdańsk	-	55	58	118	67	40	12	351	1·1
1937	Polska	-	108	134	289	96	168	61	857	1·1
	Gdańsk	-	17	35	100	99	72	—	325	1·9
		Liczba przydziałów								Liczba firm
1933	Polska	15	87	63	114	42	23	13	357	68
	Gdańsk	-	9	10	28	14	8	4	73	15
1934	Polska	9	39	54	85	36	14	7	254	52
	Gdańsk	-	13	9	54	26	14	14	130	24
1935	Polska	6	104	93	147	35	28	7	420	110
	Gdańsk	-	40	32	58	22	12	3	157	25
1936	Polska	401	632	256	125	19	5	1	1439	199
	Gdańsk	-	181	66	60	16	6	1	330	31
1937	Polska	-	401	160	158	23	22	2	776	157
	Gdańsk	-	46	41	48	22	11	—	168	26

Liczba firm, otrzymujących pozwolenia przywozowe, w okresie 1933 ÷ 37 wzrosła z górą 2-krotnie— z 68 do 157; a wobec nieznacznie malejącego przywozu liczba ogólna przydziałów w tymże okresie wzrosła z 357 na 776. Przeciętny przydział w tymże czasie spadł z 2·79 t na 1·12 t. Charakterystyczny jest również gwałtowny wzrost liczby przydziałów najmniejszych — w grupie do 0·1 t: w 1933 r. liczba tych przydziałów wynosiła 15, w 1935 r. — 6, a w 1936 r. — 401. Jednocześnie przydziały największe, tj. powyżej 10 t — spadły z 13 do 1÷2.

Rozdrobnienie przydziałów, udzielonych firmom gdańskim, występuje w stopniu o wiele słabszym niż w stosunku do firm polskich. Wprawdzie liczba firm gdańskich, które otrzymywały pozwolenia, również wydatnie wzrosła — z 15 do 26, ogólna zaś liczba przydziałów wzrosła zgórą w dwójnasób, ale jednak przeciętny przydział nawet w 1937 r. był prawie o 80% wyższy od przeciętnego przydziału firm polskich; mniejszą rolę w przywozie odgrywają przydziały najdrobniejsze: przydziały w grupie do 0·5 t stanowiły w 1937 r. w przywozie do Polski ok. 13%, a w przywozie do Gdańska ponad 5%.

Przywóz kawy surowej w okresie 1935÷37 wykazuje rozdrobnienie w nader silnym stopniu. Ogólna liczba firm wzrosła z 95 do 132, natomiast w niespotykanym dotychczas stopniu wzrosła ogólna liczba przydziałów — z 546 do 1 813; przeciętny przydział w tymże czasie spadł z 3·11 t do 1·65 t. Należy podkreślić, że wzrost liczby przydziałów wykazują szczególnie mniejsze przydziały, mianowicie przydziały w grupie do 0·25 t wzrosły przeszło 20-krotnie, przydziały w grupie 0·25 ÷ 0·5 t wzrosły przeszło 5-krotnie. Według opinii sfer zainteresowanych — spotykały się przydziały nawet na 80 kg kawy — wówczas, gdy minimum partii w obrocie międzynarodowym stanowi 400 ÷ 800 kg dla kawy niebieskiej i 63 worki, tj. 3 780 kg, dla kawy brazylijskiej. Tak nienormalna sytuacja w zakresie struktury przywozu kawy spowodowała wydanie w dniu 14/IX 1938 r. przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu zarządzenia, określającego minimum przydziału dla importu kawy w wysokości 400 kg (wzgl. *zł* 850 przy kontyngentach wartościowych). Zarządzenie to, spowodowane wystąpieniem kół importerskich, przyczyniło się niewątpliwie do zredukowania przede wszystkim liczby importerów.

Rozdrobnienie w zakresie przywozu herbaty wykazuje na ogół tendencję podobną do stwierdzonej w zakresie przywozu kawy. Liczba firm, otrzymujących pozwolenia, wzrosła z 147 do 236; liczba przydziałów podniosła się z 911 na 1 599, a jednocześnie przeciętny przydział spadł z 87 kg na 72 kg. W celu zmniejszenia rozdrobnienia przywozu Ministerstwo Przemysłu i Handlu zastosowało analogiczne, jak przy kawie, zarządzenie, ustalając minimum przydziału na herbatę w wysokości 250 kg, wskutek czego liczba firm, otrzymujących pozwolenia, spadła — wg informacyj z kół importerskich — do 100. Charakterystyczne jest porównanie rozdrobnienia przywozu w zakresie kawy i herbaty, jakie wykazują firmy gdańskie i polskie (w tonach):

	Przeciętny przydział		Przeciętna przydziałów dla 1 firmy	
	firmy polskie	firmy gdańskie	firmy polskie	firmy gdańskie
		Kawa		
1935	3·11	6·15	18·0	43·8
1936	1·60	3·22	22·7	75·4
1937	1·65	2·66	21·4	63·5
		Herbata		
1935	0·87	1·71	6·2	12·5
1936	0·70	1·34	7·6	14·2
1937	0·72	1·28	6·8	15·0

Liczby powyższe udowadniają, że firmy gdańskie wykazują rozdrobnienie przywozu w znacznie mniejszym stopniu od firm polskich.

W końcu podamy zestawienie, przedstawiające rozdrobnienie przydziałów w przywozie ziarna kakaowego. W okresie 1935 ÷ 37 obserwujemy przede wszystkim znaczny wzrost udziału w przywozie firm przemysłowych, które reprezentowały w 1935 r. 70%, w 1936 r. — 82%, w 1937 r. — 88% ogólnego przywozu ziarna kakaowego. Zmniejszenie przydziałów firm handlowych miało na celu zapewnienie otrzymywania przydziałów zakładom przetwórczym nie tylko większym, lecz i drobnym; w związku z tym ogólna liczba firm przemysłowych, które otrzymywały pozwolenia, wzrosła z 35 w 1935 r. do 100 w 1937 r. Wzrost ogólnej liczby przydziałów postępował również szybko — z 37 w 1935 r. do 854 w 1937 r., wobec czego przeciętny przydział zmniejszył się z 7·1 t na 4·6 t. Jednocześnie wzrasta udział ogólny w przywozie przydziałów najdrobniejszych — do 2·5 t oraz w grupach: 2·5 ÷ 5 t, 5 ÷ 10 t, 10 ÷ 20 t, natomiast zmniejszają się przydziały większe od 20 t, które np. w 1935 r. stanowiły 51% ogólnego przywozu firm przemysłowych, a w 1937 r. spadły do 25%. Przydziały najmniejsze — do 2·5 t — stanowiły w 1935 r. 9% ogólnego przywozu, a w 1937 r. — 17%.

Tymi uwagami kończymy charakterystykę liczbową rozdrobnienia importu w zakresie poszczególnych towarów, pozostawiając sformułowanie wniosków ogólnych oraz przedstawienie struktury geograficznej przydziałów do odrębnego artykułu.

B. Rzepecki

KRONIKA GOSPODARCZA

INAUGURACYJNE POSIEDZENIE POMORSKIEJ RADY GOSPODARCZEJ

W dn. 3 czerwca b. r. zebrała się na inauguracyjne posiedzenie — powołana do życia przez P. Wojewodę Pomorskiego — Pomorska Rada Gospodarcza.

Na tę inaugurację przybył z Warszawy Pan Wicepremier i Minister Skarbu Inż. E. Kwiatkowski w towarzystwie PP.: Wiceministra Skarbu K. Morawskiego, Wiceministra Rolnictwa L. Krawulskiego, Prezesa B. G. K. Gen. R. Góreckiego, Prezesa Państw. Banku Rolnego M. Jaroszyńskiego i wielu innych przedstawicieli władz centralnych oraz szeregu instytucyj gospodarczych.

W zebraniu inauguracyjnym wzięli również udział Inspektor Armii Gen. Bortnowski i Dowódca O. K. Gen. Karaszewicz-Tokarzewski; Ks. Biskupa Okoniewskiego reprezentował Ks. Kanonik Dr Dąbrowski. Ponadto salę Teatru Ziemi Pomorskiej, gdzie odbywało się zebranie, zapełnili reprezentanci samorządu terytorialnego i gospodarczego, rolnictwa, przemysłu i handlu, rzemiosła, spółdzielczości, instytucyj i organizacyj społecznych; przybyli również posłowie i senatorowie ziemi pomorskiej oraz Komisarz Rządu m. Gdyni Sokół, prezydenci miast pomorskich i starostowie.

Obrady zagaił P. Wojewoda Wł. Raczkiewicz, witając na wstępie Pana Wicepremiera Kwiatkowskiego, oraz delegatów i gości. Następnie P. Wojewoda wygłosił dłuższe przemówienie, które rozpoczął od nakreślenia warunków, w jakich zbiera się na pierwsze posiedzenie Pomorska Rada Gospodarcza. W dalszym ciągu P. Wojewoda omówił podstawowe zagadnienia gospodarcze Pomorza i zadania Pomorskiej Rady Gospodarczej, która będzie ciałem opiniodawczym przy realizowaniu zamierzeń we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego i kulturalnego Pomorza. W zakończeniu P. Wojewoda omówił strukturę Rady Gospodarczej, jej charakter i zadania.

Przed przystąpieniem do dalszych obrad Rada uchwaliła wysłać depesze hołdownicze do Pana Prezydenta Rzplitej Prof. I. Mościckiego, do Pana Marszałka E. Śmigłego Rydza oraz do Pana Premiera Gen. F. Sławoja Składkowskiego.

Pierwszy referat generalny wygłosił Prezes Komitetu Organizacyjnego Rady P. Dr J. Kulikowski, poczem nastąpiły referaty szczegółowe PP.: Inż. W. Namysłowskiego — na temat nabliższych zagadnień dróg kołowych na Pomorzu, Inż. Zawadzkiego — o zagadnieniach komunikacji wodnej śródlądowej, Prez. Jankowskiego, który omówił zagadnienia zdrojowisk, kąpielisk morskich, klimatyki oraz turystyki na terenie wielkiego Pomorza oraz Inż. Hoffmanna — o programie elektryfikacyjnym Pomorza.

Po referatach szczegółowych zabrał głos Pan Wicepremier Kwiatkowski, który wygłosił następujące przemówienie:

„Jest niezmiernie wielkim dorobkiem Polski współczesnej ta budząca się coraz szerzej świadomość, że Polskę możemy i musimy dźwigać wzwyż i bronić przez wysiłek zbiorowy, przez harmonizowanie pracy zarówno czynników rządowych jak i społeczeństwa polskiego.

Przez najznakomitsze zinwentaryzowanie braków, niedomagań, postulatów — nie można rozwiązać ani jednego dużego czy małego zadania, jeżeli obok rejestru żądań i idei nie staną ludzie zorganizowani, świadomi celu i przepojeni wolą pracy. Z tego punktu widzenia dzisiejsza inauguracja prac Pomorskiej Rady Gospodardzej zasługuje na szczególną uwagę, a ma dla siebie zapewnioną z góry pełną życzliwość wszystkich czynników rządowych i najlepsze życzenia całej Polski.

To szczególne znaczenie inicjatywy lokalnie pomorskiej ma swoje głębokie uzasadnienia merytoryczne i psychiczne. Przede wszystkim więc — w okresie 20-lecia w odrodzonej niepodległej Polsce żadna bodaj idea, żadna racja stanu, żaden fakt nie ustalił się tak mocno w duszy i umyśle wszystkich Polaków — bez różnicy zapatrywań politycznych, bez różnicy przynależności do warstw społecznych czy dzielnic Państwa — jak ten, że przez Pomorze polskie przebiega główny nerw życia, nerw samodzielności politycznej i gospodarczej Polski. Rozumie to każdy inteligent polski, rozumie robociarz i chłop polski, dziś już nie tylko w najodleglejszym zakątku Polski, ale i w najodleglejszym miejscu świata. Możnaby stwierdzić, że ustalił się nowy sprawdzian polskości: jest nim odczucie i zrozumienie,

że bez swobodnego, prawdziwie wolnego dostępu Polski do morza, przez własny, etnograficznie polski, od wieków polski, teren Pomorza, nie ma podstawowych warunków ku temu, by dla kilkudziesięciu milionów ludzi w centrum Europy zapewnić możność rozwoju, postępu cywilizacji, swobodnej pracy gospodarczej i wolności politycznej.

Ta świadomość wielkiej życiowej prawdy polskiej, to instynktowne odczucie „polskiej racji stanu", które ustaliło się pod każdą strzechą chłopską, w każdym sercu polskim — sprawiło ten nowy cud świata, ten nowy cud nad Wisłą, iż wobec najlżejszej myśli o zagrożeniu tego fundamentalnego prawa do życia naszej Polski cały zjednoczony naród powstaje solidarnie do walki, gotów do najcięższych ofiar, do największych wysiłków, do najtrwalszego oporu, do najszerszego ryzyka, byle obronić i zachować to dobro najwyższe, które warunkuje, iż Polska ma i mieć będzie dziś i w przyszłości własne oblicze, własną postawę, własny dorobek wśród cywilizowanych i wolnych ludów Europy.

Może kiedyś — oddajmy się temu złudzeniu — zapanuje wysoka kultura polityczna w stosunkach międzynarodowych. Może kiedyś kierownicy wielkich narodów i wielkich państw, w dojrzałości etycznej i kulturalnej, poczną dbać o to, by nie atakować fundamentów egzystencji i kardynalnych praw innych narodów i innych państw, zwłaszcza wówczas, gdy niszczenie cudzych praw nie posiada identycznego znaczenia dla ich własnej organizacji państwowej i ich egoizmu narodowego. Dziś żyjemy jeszcze w wielkiej odległości od takiej idealnej epoki kultury politycznej i dlatego musimy sami — z najwyższą determinacją — bronić praw, które w formie nienaruszonej musimy przekazać następnym pokoleniom Polski.

To pierwszy — polityczny — powód, dla którego przejaw koordynacji pracy gospodarczej na terenie województwa pomorskiego posiada szczególne znaczenie, a chwila obecna odbija się echem w całej Polsce od morza aż po Karpaty.

Ale również i z ekonomicznego punktu widzenia praca Panów posiadać będzie szczególne znaczenie, i to w podwójnym sensie.

Po pierwsze — zadaniem naszej bieżącej polityki gospodarczej jest to, by istniejące trudności, wywołane u nas i w wielu innych krajach, bez jakiejkolwiek winy z naszej strony, wewnętrzne trudności ekonomiczne, wynikające ze źródeł zewnętrznopolitycznych — przekształcić stopniowo w elementy trwałego powodzenia.

Zapewniam Panów, że to nie paradoks. Wojna celna z 1925 r. przyniosła nam chwilowo bardzo duże trudności. Wywołała objawy kryzysu w ciągu lat 1925 i 1926. Ale z perspektywy kilkunastu lat aktywa tego kryzysu przewyższyły wielokrotnie jego pasywa (rozwój Gdyni, rozwój wielu przemysłów: mięsnego, elektrotechnicznego, metalowego, maszynowego itd., rozwój samodzielnych stosunków handlowych ze Szwecją, Anglią, Belgią, Danią, Norwegią, Holandią, Stanami Zjedn. itd.) — to wszystko pobudzone i przyśpieszone zostało przez tę — dziś można powiedzieć — błogosławioną wojnę celną.

To powodzenie w wysiłku przewartościowania objawów ujemnych na dodatnie, pozytywne — jest uzależnione dziś w pierwszej linii od postawy psychicznej społeczeństwa.

Najnowszy wynalazek wojenny, nie gorszy od bombowców, gazów trujących, łodzi podwodnych, podkopów — to „wojna bez walki". Słowa mężów stanu mają w tym systemie wytrącać elementy pracy i dobrobyt z rąk milionów ludzi. W tej walce zwycięży ten, kto pierwszy zmontuje silną wartę na zewnątrz, a wewnątrz swego gospodarstwa odda się normalnej, codziennej pracy, opartej na metodach spokoju i wiary w zachowanie pokoju. W walce tej zwycięży ten naród, który dla siebie ustali następującą zasadę w stosunku do siewców zamętu: nie obchodzą nas wasze mowy, czy wasze deklaracje; chcecie pokoju — będziecie go mieli; z naszej strony, niezależnie od wszelkich, wciąż deptanych przez was, własnych światopoglądów, nie zamierzamy bowiem naruszyć czyjegokolwiek interesu, ani też istniejącego stanu rzeczy; chcecie wojny — to spróbujcie jej.

Dzień i miejsce jej zaczęcia są inicjatorom wojny zawsze wiadome, ale nie znacie ani dnia, ani miejsca, gdzie ją ukończycie.

Więc Pomorze daje dziś hasło zgodne całkowicie z hasłem Rządu: „Pracujemy normalnie, budujemy, produkujemy, zarabiamy, oszczędzamy, zatrudniamy, żyjemy z ołówkiem w ręku" — to Pomorze wskazuje całej Polsce drogę najzupełniej właściwą.

Po wtóre — inicjatywa waszej pracy na terenie województwa pomorskiego jest dlatego szczególnie cenna, gdyż właśnie Pomorze bardziej niż jakakolwiek inna dzielnica Polski jest u samego początku swego wielkiego i nowego zadania gospodarczego, którego realizacji sama logika wypadków pocznie się domagać.

W terenach regionalnych niejednokrotnie spotykałem się z pewnym żalem, że ich postulaty w zakresie nakładów państwowych ogólno-gospodarczych nie są w dostatecznej mierze uwzględniane (Wilno, Polesie, Małopolska Wschodnia, Pomorze). Te żale, jak mogłem to stwierdzić, pełniąc funkcje członka Rządu sumarycznie przeszło 8 lat, malały w okresach ogólnego zastoju i kryzysu, rosły zaś w chwilach większego wysiłku państwowego. Mogły być stosowane w państwowej polityce inwestycyjnej dwie metody:

a) gwałtownego regulowania zarejestrowanych postulatów — w okresie koniunktury, w okresie nadwyżek finansowych, bez oglądania się na skutki takiej polityki; tak było w latach 1928 i 1929; ta metoda wiązała się też ze zjawiskiem rozpraszania szczupłych sił na cały obszar Państwa; wydała też ona w Polsce gorsze rezultaty niż gdzieindziej; w kryzysach traciliśmy więcej, niż zyskiwaliśmy na trwałe w okresach powodzenia;

b) metoda systematycznego i planowego rozwiązania pewnych określonych problemów — przy koncentracji wysiłku finansowego Państwa.

Cokolwiek i tej drugiej metodzie można zarzucić, szczególnie z punktu widzenia interesów regionalnych, to jedno jest pewne, że w wypadku pierwszym:

1) nie powstały dzieła trwałe,

2) mnożył się bezprogramowo szkodliwy gospodarczo etatyzm, bo zawsze z bezplanowo dzielonych pieniędzy potrafił on coś uszczknąć.

W wypadku drugim powstały dzieła, i to nie tylko gospodarcze, dzieła wielkie, trwałe, umacniające potęgę Państwa i samopoczucie Narodu polskiego, a często ponadto podnoszące ogólny dobrobyt warstw pracujących, rentowność w gospodarstwie i rozwój inicjatywy prywatnej.

Tak powstało największe dzieło odrodzonej Polski — armia narodowa.

Dwadzieścia lat wysiłku, ok. 18 miliardów złotych pieniędzy, poświęconych na ten cel w tym okresie — to nasz kapitał zakładowy prawa do niepodległości, prawa do pracy gospodarczej, prawa do spokoju wewnętrznego w chwilach napięcia politycznego — spokoju, podziwianego przez obcych.

Przez koncentrację wysiłku odbudowane zostały bez obcej finansowej pomocy olbrzymie zniszczenia wojenne, ugruntowana została oświata i szkolnictwo, zbudowany został aparat administracyjny na pewno nie gorszy niż w Europie Zachodniej. Tak powstała Gdynia, tak powstała magistrala kolejowa Śląsk — Bałtyk, tak zmienia się w oczach naszych Warszawa na wielką i nowoczesną stolicę. Przez koncentrację wysiłku w okresie niezmiernie krótkim rzucone zostały potężne podwaliny pod elektryfikację kraju od Podkarpacia przez Rożnów i Mościce, przez Lublin i Radom aż ku Warszawie, zainicjowana została

gazyfikacja kraju, wyzyskanie sił wodnych, tak powstaje C. O. P., w którym inicjatywa państwowa i inicjatywa prywatna znalazły szeroką platformę do kolaboracji, z wielką korzyścią dla całokształtu gospodarki narodowej, w którym powstawać mają nowe ośrodki produkcji bez tendencji przenoszenia już istniejących.

Ten koncentryczny atak Polski, prowadzony dotychczas prawie wyłącznie własnym wysiłkiem, już wydał duże i widoczne rezultaty, ale nie doprowadził nas jeszcze do zamierzonego celu.

Tym celem jest głęboka przebudowa struktury ludnościowej w Polsce, tym celem jest odciążenie wsi od nadmiaru ludności oraz stworzenie tak pojemnego rynku zbytu dla płodów rolnych, byśmy nie byli skazani na ustawiczne kryzysy rolnicze i na redukcję konsumcji na wsi. Tym celem jest wszechstronne uprzemysłowienie kraju — tak, by surowce polskie, przetworzone polską pracą, dawały egzystencję trwałą milionom ludzi, a Polsce chwałę z jej wytworów i jej ekspansji gospodarczej.

Tym celem jest rozbudowa własnego polskiego handlu i polskiego rzemiosła w takiej formie działania, by Polak wiedział, że jest gospodarzem we własnym kraju, że wszystkie pola pracy są jego nienaruszalnym prawem.

Tym celem jest potężna rozbudowa sieci instytucyj kredytowych i finansowych, działających zgodnie z interesem Państwa Polskiego i tak usytuowanych prawnie, by mogły odpowiedzieć potrzebom rozrastającego się gospodarstwa narodowego.

Tym celem jest dalsze spotęgowanie nakładów ogólno-gospodarczych, a więc w zakresie komunikacji, regulacji sieci dróg wodnych, gazyfikacji, elektryfikacji, melioracji, racjonalizacji w obrocie artykułami rolnymi itp. — tak, aby w dostatecznie uzbrojonym terenie praca jednostki gospodarczej odbywała się w warunkach tak samo pomyślnych jak w krajach o wysokiej kulturze gospodarczej.

Tym celem wreszcie jest powiązanie wszystkich wymienionych zadań w taką organiczną i zespoloną całość, by one same przez się jeszcze wydatniej spotęgowały zdolności obronne Rzeczypospolitej.

Nie łudźmy się. Osiągnięcie tych celów nie jest łatwe, nie jest szybkie, a nie może być wolne od dużych ofiar i dużej pracy pokoleń. Ale właśnie okres ostatni wykazał, że wielki program jest naszą życiową koniecznością. Mamy wielkie zagęszczenie ludzkie w naszym kraju, ale ludzie ci — nie wstydźmy się tej szczytnej prawdy — są bardziej pracowici niż inni, bardziej oszczędni, bardziej wytrwali, bardziej patriotyczni, i muszą mieć prawo do życia i do rozwoju.

Nikt nie mógłby się pogodzić w świecie z taką doktryną, że jedne narody muszą uzyskać wciąż nowy, tak modny dziś „Lebensraum", a inne, nie mniej pracowite i szybko wzrastające w liczbę, mają być dla pierwszych pożywką.

„Lebensraum" jest dla nas być może większą i dotkliwiej odczuwaną potrzebą niż dla innych narodów. Tej przestrzeni życiowej nie chcemy jednak szukać w formie łupu u innych narodów. Tworzymy ją sami, budując Polskę w zwyż. Każdy nowy warsztat pracy polskiej, każda nowa inwestycja, każdy statek morski pod polską banderą — to nasz „Lebensraum".

W tej walce o przyszłość życiową Polski widzę bardzo szerokie możliwości rozwojowe Pomorza. Ta dzielnica ma nie tylko zasadnicze wstępne warunki, niezbędne dla rozwoju gospodarczego, ale ponadto zyskuje — przez swoje położenie geograficzne — warunki szczególne do odegrania wybitnej czołowej roli w rozbudowie produkcji eksportowej Polski. Jesteśmy świadkami obumierania aktywności wymiany gospodarczej na granicach lądowych w Europie. Równocześnie nasza granica morska wykazuje żywotność, której w stosunku do swej długości nie wykazuje żadna granica na świecie. Dążąc do uprzemysłowienia i zagospodarowania Polski, musimy utrzymywać coraz szersze stosunki handlowe ze światem. Musimy importować i eksportować.

Pomorze jest naturalnym gospodarzem na wybrzeżu polskiego Bałtyku. Pomorze zachowało te prastare morskie prawa dla Narodu polskiego. Pomorze ma rozwiniętą sieć komunikacyjną i elektryfikacyjną. Pomorze ma już spore ośrodki przemysłowe w Toruniu, w Bydgoszczy, w Gdyni, w Tczewie, w Grudziądzu, w Starogardzie. Pomorze ma żywy kontakt między wsią i miastem, ma wysoko postawione rolnictwo, ma też piękny i pociągający krajobraz.

Przez szereg lat przechodziło Pomorze proces ciężkiego kryzysu; nie był on nawet dostatecznie silnie w Polsce oceniany i rozumiany.

Ten kryzys i dziś jeszcze nie zakończył się. Ale już stwierdzamy, że na kilku odcinkach gospodarstwa pomorskiego nastąpił zasadniczy przełom. Tak np. w stosunku do 1935 r. procentowy wzrost wartości sprzedaży wyrobów przemysłowych w 1937 r. wynosił: w przemyśle mineralnym w całej Polsce 45%, w woj. pomorskim 67%, w przemyśle metalowym w całej Polsce 55%, na Pomorzu 98%, w przemyśle spożywczym w całej Polsce 65%, na Pomorzu 202%, w przemyśle skórzanym w całej Polsce 34%, na Pomorzu 60% itd.

To jest jednak dopiero początek. Gdy zaś, Panowie, mówicie dziś, że przede wszystkim liczycie na własne siły, że nie chcecie, by dzieła renesansu gospodarczego tu, na Pomorzu, dokonał ktoś obcy, tylko sami to dzieło chcecie uruchomić, to macie szczególne warunki do osiągnięcia swego celu.

W XIV w. ekspansja handlowa Torunia dochodziła chwilami do bardzo poważnego międzynarodowego znaczenia. Obecnie, gdy zbliżamy się do daty tysiącletniego istnienia Polski chrześcijańskiej — Polski, której granice, jak stwierdzają stare kroniki biegły wzdłuż długiego morza — gdy, patrząc wstecz, widzimy, że żadne burze nie zdołały wytrzeć naszego imienia nad Bałtykiem, możemy spokojnie patrzeć w przyszłość, wiedząc, że żadne zakusy nie pomniejszą naszej roli w tej dzielnicy, strzegącej dostępu Polski do morza, a nasza praca, nasza zwartość i nasz spokój wydadzą nie przemijające skutki dla Polski i dla jej najcenniejszej dzielnicy — Pomorza. W tym dziele niech Pomorska Rada Gospodarcza stanie się czynnikiem ważkim i twórczym".

Po przerwie nastąpił dalszy ciąg obrad Rady. W dyskusji nad wygłoszonymi referatami poszczególni mówcy uzupełniali referaty nowymi dezyderatami, poruszając m. in. sprawy, dotyczące regulacji Wisły, budowy autostrady do Gdyni i niektóre zagadnienia gdańskie, związane z gospodarczym położeniem ludności polskiej w Gdańsku.

Następnie zebrani przystąpili do wyboru Prezydium Rady na okres 3 lat. Na wniosek przewodniczącego P. Wojewody Raczkiewicza na przewodniczącego Prezydium Rady wybrano P. Sen. Ślaskiego, na wiceprzewodniczącego—P. Dyr. Namysłowskiego i na sekretarza generalnego—P. Dyr. Dra Kulikowskiego. Poza tym w skład Prezydium Rady wybrano 21 przedstawicieli sfer gospodarczych i samorządowych Pomorza.

Na zakończenie posiedzenia Rada przyjęła zgłoszony wniosek, dotyczący uwzględnienia w ramach prac Rady Gospodarczej pomocy w realizowaniu wystawy ogólno-pomorskiej, która odbędzie się w 1941 r. w Bydgoszczy.

Z KOMITETU EKONOMICZNEGO MINISTRÓW

W dn. 6 b. m. odbyło się pod przewodnictwem Pana Wicepremiera Inż. E. Kwiatkowskiego posiedzenie Komitetu Ekonomicznego Ministrów, poświęcone omówieniu wytycznych prac gospodarczych na najbliższy okres.

W szczególności Komitet Ekonomiczny przeprowadził dyskusję

nad sytuacją na rynku pracy oraz nad wytycznymi polityki zbożowej w kampanii 1939/1940.

W zakresie pierwszego zagadnienia stwierdzono, że dotychczasowa akcja Funduszu Pracy i akcja inwestycyjna poszczególnych resortów pozwoliła już na zwiększenie zatrudnienia na robotach publicznych do 227 tys. osób na dz. 31/V b. r. Liczba ta w najbliższym tygodniu ulegnie dalszemu zwiększeniu, a to wobec uruchomienia przez Min. Skarbu większych kredytów inwestycyjnych, zmniejszonych nieco dla resortów gospodarczych w okresie kwietnia i I połowy maja.

Co się tyczy drugiego zagadnienia—to w najbliższych dniach będzie ono przedmiotem dalszych opracowań, ze szczególnym zwróceniem uwagi na przyśpieszenie rozprowadzenia w b. r. kredytów rejestrowych i zaliczkowych.

Ponadto Komitet Ekonomiczny załatwił szereg spraw bieżących.

SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH

SPRAWY GOSPODARCZE NA PLENUM SEJMU

W dn. 6 czerwca b. r. odbyło się posiedzenie Sejmu, na którym przez I czytanie przeszły następujące projekty ustaw: o ratyfikacji porozumienia między Polską i Finlandią o cleniu serów i fornierów pochodzenia finlandzkiego oraz o publicznych bibliotekach oświatowych.

Następnie, Pos. Deryng referował sprawozdanie Komisji Prawniczej o rządowym projekcie ustawy o stanie wojennym. Przemawiali Posłowie: Stoch i Szczepański, poczem projekt ustawy wraz z poprawkami Komisji został przez Sejm w obu czytaniach przyjęty.

Pos. Sowiński referował sprawozdanie Komisji Przemysłowo-Handlowej o rządowym projekcie ustawy o rozciągnięciu mocy obowiązującej rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o popieraniu elektryfikacji na obszar województwa śląskiego. Ustawa o elektryfikacji nie była rozciągnięta na obszar woj. śląskiego. Wobec tego, że Sejm Śląski dn. 23/I b. r. podporządkował sprawy elektryfikacji na Śląsku obowiązującemu w Polsce prawodawstwu w tej materii—sprawa stała się aktualną. Sejm projekt ustawy bez zmian w obu czytaniach przyjął.

Następnie, Pos. Zarzycki referował sprawozdanie Komisji Skarbowej o rządowym projekcie ustawy o rozciągnięciu na ziemie odzyskane, włączone do woj. śląskiego, ustawy o opłatach od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża. Projekt ustawy został bez zmian w obu czytaniach przyjęty.

Z kolei, Pos. Rączkowski referował sprawozdanie Komisji Rolnej o zmianach, wprowadzonych przez Senat w dn. 31/V 1939 r. do uchwalonego przez Sejm dn. 18/III 1939 r. projektu ustawy o zniesieniu służebności w województwach: krakowskim, lwowskim, stanisławowskim, tarnopolskim i cieszyńskiej części woj. śląskiego. Komisja przyjęła wszystkie poprawki merytoryczne Senatu, odrzucając poprawki stylistyczne. M. in. Senat skreślił w art. 21 projektu ustawy lokowanie gotówki za służebności w papierach, posiadających bezpieczeństwo pupilarne. W art. 26 wprowadzona przez Senat poprawka dotyczy przewodnictwa na zebraniu uprawnionych do korzystania ze służebności i właścicieli nieruchomości, obciążonych służebnościami—w tym sensie, że zebraniu przewodniczy sołtys (wójt, burmistrz) lub obecny na zebraniu przedstawiciel władzy. Dalsze zmiany Senatu dotyczą art. 33 i art 34. Senat zmienił uchwałę Sejmu w tym względzie, że w razie braku materiału do określenia rozmiarów służebności ustala się je wg rzeczywistego korzystania z nich nie w latach: 1906, 1907 i 1908, lecz w latach: 1911, 1912 i 1913. W odniesieniu do art. 37 Senat wprowadził poprawkę, ustalającą wartość służebności oraz gruntów i drzewostanu, które mają stanowić równowartość tych służebności, na podstawie cen rynkowych w ostatnich 3 latach kalendarzowych, poprzedzających wszczęcie postępowania, a nie na podstawie cen rynkowych w latach 1937 i 1938 lub wyznaczenia innego okresu czasu przez Ministra Rolnictwa i Ref. Roln.—jak głosiła uchwała sejmowa. Sejm poprawki Senatu wg propozycji Komisji Rolnej uchwalił.

Dalej, odbyło się sprawodanie Komisji Rolnej o projekcie ustawy, złożonym przez Pos. L. Rączkowskiego, w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 24/X 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych. Referował Pos. Trębicki. Problem zadłużenia rolnego stał się szczególnie aktualnym już w 1932 r., kiedy ceny rolne spadły o połowę. Od tego czasu ukazywały się akty prawne, regulujące stosunki między wierzycielami i dłużnikami-rolnikami, którzy nie mogli wywiązać się z zobowiązań, zaciągniętych w latach wysokich cen rolniczych. Ustawa, zaproponowana obecnie przez Komosję Rolną, opracowana została przez specjalną podkomisję, która gruntownie rozpatrzyła wszelkie możliwości oddłużeniowe dla rolnictwa w obecnej chwili. Sprawozdanie Komisji składa się z 2 części: moratoryjno-oddłużeniowej oraz części deklaratywnej, przy czym część pierwsza stanowi przyjęty przez Komisję projekt ustawy, część druga zaś—to deklaracja, złożona przez Rząd, będąca wyrazem tendencyj, które będą realizowane przy wykonywaniu ustawy. Referent podkreśla, że definitywne rozwiązanie problemu polega nie na doprowadzeniu długów do pewnej wysokości, lecz na doprowadzeniu ceny korca żyta do poziomu uzasadnionego. Według informacyj Rządu—rozważane jest określenie norm w tej dziedzinie na podstawie tenuty dzierżawnej, podwyższonej o ok. 25%, przy czym jeśli jest ona określana w mierniku żyta, przyjęta będzie cena zł 15 za 100 kg. Rząd zamierza wydać zarządzenie, aby w zasadzie nie stosowano egzekucji do nieruchomości co do tych gospodarstw, których zadłużenie będzie podlegało konwersji w myśl art. 8 ustawy. W związku z akcją melioracyjną akcja zmniejszania sum dłużnych prowadzona będzie w Banku Rolnym w granicach sum, które jeszcze są do dyspozycji. Wymagalność rat kapitałowych, skonwertowanych przez Bank Akceptacyjny, w latach 1939 i 1940 ograniczona zostanie do 2·5% kapitału. Nieściągalność wierzytelności, objętych układami konwersyjnymi, będzie ustalana na podstawie wnikliwej oceny stanu majątkowego dłużnika, a nie jak dotychczas w drodze egzekucyjnej. Referent podkreśla, że projekt ustawy jest wypośrodkowaniem konieczności życiowych rolnictwa oraz możliwości Skarbu Państwa. Komisja uchwaliła rezolucję, wzywając Ministra Skarbu, aby przy zmianie rozporządzenia z 1934 r. uwzględnił następującą zasadę: wymagalność rat kapitałowych oraz połowy odsetek i wszelkich innych należności ubocznych za czas do dn. 31/XII 1938 r. ulega zawieszeniu i jest płatna po upływie okresu amortyzacyjnego, na który dług został rozłożony.

Następnie zabrał głos Pan Wicepremier i Minister Skarbu Inż. E. Kwiatkowski, wygłaszając następujące przemówienie:

„Jeden z historyków „Dziejów Anglii", wspominając o reformie ordynacji wyborczej w latach 30-tych ub. w.—mówi, że do sprawy tej przed jej uchwaleniem przywiązywano nadmierną wagę. Opierając się na głosach współczesnych—przypomina ów historyk, że zwolennicy reformy sądzili, iż od niej zacznie się powszechna szczęśliwość, przeciwnicy jej widzieli w niej skoncentrowane zło, groźne dla egzystencji Anglii, a nawet uczniowie szkół średnich sądzili, że po dokonaniu tej reformy będą mieli łatwiejszą naukę.

Cytując tę opinię, nie mam na myśli aktualnej pracy nad ordynacją wyborczą. Sądzę natomiast, że wielu z nas ulega złudzeniu co do nadzwyczajnych wartości nowego aktu prawnego—mającego strukturalnie wzmacniać wieś i rolnictwo przy pomocy dalszego pogłębienia oddłużenia. Po upływie jednego lub dwu lat—przekonamy się, że dodając do istniejących już 55 aktów prawnych, mających na celu—w formie ustaw, dekretów i rozporządzeń—dobro zadłużonych rolników, jeszcze jeden akt prawny—zamierzonego rezultatu odbudowy wsi, odbudowy jej ekonomicznej prężności na tej drodze nie odnajdziemy

Przy poprzednich aktach ustawodawczych i oddłużeniowych też sądzono w Parlamencie i poza Parlamentem, że dokonywa się przełomowa akcja, mająca uzdrowić gospodarkę rolnictwa. Opinie PP. Posłów mówiły wówczas o wielkim radykalizmie decyzji, o zasadniczości postanowień oddłużeniowych. Minęło kilka lat, a o ówczesnych zarządzeniach mówi się, jak o wysiłku niedostatecznie skutecznym, wymagającym nowego zastrzyku w formie ustawy, nowelizującej przepisy o uporządkowaniu długów rolniczych.

Po wielkiej wojnie i w okresie wielkiej inflacji wszyscy dłużnicy oddłużyli się nadzwyczaj radykalnie. Długi stopniały wówczas do 4% stanu z okresu przedwojennego. Ale to nie przyniosło rozwoju gospodarczego ze sobą. Przeciwnie, ten okres należy do lat ciężkiego przesilenia.

Ustawodawstwo należy do Parlamentu — tak, jak rządzenie należy do Rządu. Skoro więc na licznych konferencjach zostało przyjęte do wiadomości i uszanowane, że Skarb nie może przyjąć na siebie poważniejszych nowych świadczeń z tytułu oddłużenia rolnictwa wobec aparatu kredytowego, to dla Skarbu nie stanowi ta ustawa zasadniczej przeszkody do jej wykonania nawet w obecnym trudnym czasie. Pragnę więc tylko jak najogólniej zrekapitulować moje stanowisko w tej ważnej sprawie, posiadającej charakter programowy na bliższą i dalszą przyszłość. Wedle mego najgłębszego przekonania rolnictwo polskie potrzebuje najszerszego udostępnienia kredytów—kredytów tanich, długoterminowych, dogodnych w realizacji i w spłacie—a nie długotrwałego procesu oddłużeniowego.

I to mówię nie tylko dlatego, że w zasadzie najszersze warstwy rolnictwa polskiego są mało zadłużone, że obok jednego usiłującego zrzucić z siebie ciężar długu stoi 3 lub 4 rolników, którzy pragną z kredytu korzystać. W połowie wypadków w zadłużeniu prywatnym wierzycielami rolników są ponadto sami rolnicy, a sytuacja ich, tych rolników-wierzycieli, jest często bardziej tragiczna niż rolników-dłużników. Świadczą o tym wyniki ankiety, ogłoszonej przez Instytut Puławski. Ale motywem istotnym mego stanowiska było i jest to przekonanie: 1) że musimy nieuchronnie zmierzać do produkcji rolnej, nakładowej, absorbującej największe ilości pracy ludzkiej, 2) że musimy umożliwić odpływ ludzi ze wsi, jeżeli gospodarstwo rolne nie ma skarłowacieć do tego stopnia, iż los rolnika-chłopa w Polsce stanie się powszechnie pożałowania godnym. Jeżeli mamy wejść na drogę realizowania tych 2 postulatów, to muszą być otworzone nowe, wielkie i różnorodne możliwości kredytowe dla rolnictwa. A kredyty te—choćby nawet pod patronatem Państwa i przy jego poważnych świadczeniach—mogą być realizowane tylko wówczas, gdy istnieje ochrona prawna kredytu i wola równorzędnego traktowania wierzyciela.

Pozwalam sobie zwrócić uwagę, że jesteśmy w innej sytuacji ekonomicznej—nie tylko w stosunku do państw wielkoprzemysłowych, ale i w stosunku do wielkich państw agrarnych. Mamy przeludnienie w kraju tak znaczne, jak w organizmie wielkoprzemysłowym i mamy brak przemysłu i niedorozwój miast i skupień konsumcyjnych w stosunku do rolnictwa. Nie mamy—tak jak wielkie zamorskie państwa rolnicze— ani nadmiaru urodzajnej gleby, ani zbyt korzystnych warunków przyrodniczych Drogą naszą, drogą właściwą dla naszego rolnictwa jest w zasadzie gospodarstwo intensywne, a nie ekstensywne. Aby ku niemu iść, nie wystarcza dostosowanie luźnych elementów ekonomicznych do tego postulatu, Trzeba rozpoczynać systematyczne wysiłki od podstaw. Gospodarstwo nakładowe, intensywne—to gospodarstwo, podciągane wzwyż przez łatwo dostępny, tani kredyt. Ono prowadzi do zdrowej relacji ceny ziemi i ceny produktów przemysłowych i usług.

Projektowana ustawa jest wynikiem najlepszej woli—nawet być może pewnej konieczności, wynikającej już konsekwentnie z narosłego ustawodawstwa oddłużeniowego od 1932 r. Wnosi nawet pewien realny postęp do sprawy kredytu, gdyż zmusza dłużnika do podjęcia choćby minimalnych spłat kapitałowych. Tym niemniej należy mieć na uwadze, że reakcje ekonomiczne są czasami bardzo skomplikowane i idą wbrew intencjom ustawodawcy. Jak pisze w swej historii Anglii A. Maurois, powstała tam na początku XIX w. wielka rozbieżność w skutkach zarządzeń, które miały na oku poprawę bytu robotnika rolnego. Pisze on: „Co do robotnika rolnego, był on na początku XIX w. w nędzy. Zarobki wzrastały wolniej niż ceny. Najlepsi z przedstawicieli władz próbowali zaradzić tej sytuacji, stosując szerzej prawo ubogich, ale ich dobre intencje wywołały fatalne skutki. W 1794 r. grupa sędziów pokoju postanowiła ustalić kwotę, która byłaby uważana za minimum życiowe dla rodziny". Jeżeli zarobek ojca nie sięgał tego minimum, miał być uzupełniany przez dodatek pieniężny z funduszów parafialnych, opartych o podatek na biednych. Bezpośrednie następstwa tych zarządzeń były opłakane; właściciele ziemscy i ich dzierżawcy znaleźli robotników gotowych pracować za najniższe wynagrodzenie, ponieważ te zarobki były uzupełniane przez gminę. Drobni fermerzy zostali zrujnowani przez konkurencję tej robocizny biedaków, których oni sami musieli utrzymywać jako płatnicy podatków.

Toteż wyrażam przekonanie, że ujmując sytuację wsi z dalszej perspektywy, powinniśmy uznać, że czyniony dziś zabieg mechaniczny, regulujący z mocy prawa na nowo stosunki między rolnikiem-dłużnikiem i wierzycielem, jest naprawdę zabiegiem ostatnim i definitywnym, po którego realizacji powrócimy do myśli stworzenia szerszych podstaw dla rozwoju kredytu—taniego i dogodnego—dla ludności wiejskiej, usuwając z drogi wszelkie prawne przeszkody dla realizacji tej potrzeby naprawdę życiowej i szerzej odczuwanej niż potrzeba oddłużenia".

Następnie przemawiali Posłowie: Lechnicki, Malinowski, Wróbel, Wróblewski, Boluch, Dudziński, Sommerstein, Jóźwiak, Konieczny, Klimkiewicz, Putek, Chrzanowski, Jedynak, poczem ponownie zabrał głos referent Pos. Trębicki, wypowiadając się przeciwko poprawkom mniejszości, jako nie liczącym się z realną sytuacją Skarbu Państwa.

W dyskusji zabrał P. Wiceminister Chełmoński, wypowiadając się za przyjęciem rezolucji, proponowanej przez Pos. Putka w sprawie sposobu spłaty długów rolniczych wobec kas sierocych—instytucyj, nad którymi opiekę sprawuje Ministerstwo Sprawiedliwości.

W głosowaniu projekt ustawy przyjęty został w obu czytaniach w myśl wniosków Komisji, przy czym uchwalone zostały dwie rezolucje.

GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICTWO WĘGLOWE

WYWÓZ WĘGLA KAMIENNEGO W MAJU 1939 R. przedstawiał się — według danych tymczasowych — jak następuje (w tys. ton):

Kraje	Maj 1936	Maj 1937	Maj 1938	1939 Kwiecień	1939 Maj	Zmiana w maju w stos. do kwietnia
Rynki środkowo-europejskie . .	52	49	78	233	233	—
Niemcy (b. Austria) .	49	45	44	37	37	—
Węgry	1	2	3	1	5	+ 4
b. Czecho-Słowacja .	2	2	4	106	91	— 15
Niemcy	—	—	27	70	77	+ 7
Słowacja	—	—	—	19	23	+ 4
Rynki skandynawskie	220	283	253	307	403	+ 96
Szwecja	156	195	189	233	268	+ 35
Norwegia	30	34	27	44	63	+ 19

Dania	20	16	15	17	31	+ 14
Islandia	—	—	3	—	—	—
Finlandia	14	38	19	13	41	+ 28
Rynki bałtyckie	10	6	8	2	18	+ 16
Łotwa	9	3	6	2	13	+ 11
Estonia	1	3	—	—	2	+ 2
Litwa	—	—	2	—	3	+ 3
Rynki zachodnio-europejskie	143	213	222	269	336	+ 67
Francja	104	109	154	139	154	+ 15
Belgia	23	63	26	27	49	+ 22
Holandia	10	32	25	82	105	+ 23
Szwajcaria	6	9	17	21	28	+ 7
Rynki południowo-europejskie	63	140	159	243	188	— 55
Włochy	56	140	146	218	167	— 51
Grecja	6	—	12	21	18	— 3
Malta	—	—	—	—	—	—
Portugalia	—	—	1	—	2	+ 2
Jugosławia	1	—	—	4	1	— 3
Rynki pozaeuropejskie	55	69	41	80	29	— 51
Alger	—	18	—	5	4	— 1
Egipt	5	15	12	14	8	— 6
Afryka pozostała	3	14	12	5	—	— 5
Argentyna	34	6	6	53	17	— 36
Brazylia	13	7	—	—	—	0
Inne kraje	—	9	11	3	—	— 3
Węgiel okrętowy	45	88	153	126	154	+ 28
Razem za granicę:	588	848	914	1 260	1 361	+101
W. M. Gdańsk	14	16	21	16	24	+ 8
Ogółem:	602	864	935	1 276	1 385	+109
Przeładunek w portach:						
w Gdyni	417	481	544	583	648	+ 65
w Gdańsku	168	255	333	405	449	+ 44
Razem:	585	736	877	988	1 097	+109

Eksport węgla kamiennego w maju w związku z pomyślną koniunkturą na światowym rynku węglowym—przy tej samej liczbie dni roboczych, co i w miesiącu poprzednim—wzrósł o 109 tys. t, czyli o 8·54%. Wzrost wywozu dotyczył wszystkich rejonów węglowych, przy czym z rej. śląskiego wywieziono 955 tys. t, czyli o 79 tys. t więcej, z rej. karwińskiego 281 tys. t, czyli o 12 tys. t więcej i z rej. dąbrowskiego 149 tys. t, czyli o 18 tys. t więcej w porównaniu z kwietniem.

Co się tyczy poszczególnych grup rynków, to wywóz na rynki środkowo-europejskie utrzymał się na poziomie poprzedniego miesiąca.

Eksport na rynki skandynawskie wzrósł o 96 tys. t, przy czym wzrost wysyłek dotyczył wszystkich krajów tej grupy.

Na rynki bałtyckie wywieziono w maju 18 tys. t — wobec zaledwie 2 tys. t w miesiącu poprzednim, przy czym niezależnie od uplasowania większej partii węgla na rynku łotewskim uplasowano — po dłuższej przerwie — pewne ilości na rynkach: litewskim i estońskim.

Eksport na rynki zachodnio-europejskie kształtował się pomyślnie, przy czym wzrost wysyłek cechował wszystkie kraje tej grupy rynków. Ogółem na te rynki wywieziono w maju o 67 tys. t więcej niż w kwietniu.

Eksport na rynki południowo-europejskie, a przede wszystkim do głównego odbiorcy tej grupy rynków—Włoch—kształtował się zniżkowo w następstwie poważnej zwyżki stawek frachtowych oraz trudności w uzyskaniu odpowiedniego tonażu.

Wywóz na rynki pozaeuropejskie zmalał o 51 tys. t. Na tak poważny spadek eksportu na te odległe rynki wpłynęły te same przyczyny co i na niepomyślne kształtowanie się wywozu do Włoch: zwyżka stawek frachtowych oraz brak tonażu.

Odbiór węgla okrętowego w związku z ogólnym wzrostem eksportu zwiększył się o 28 tys. t i wynosił 154 tys. t. Również zwiększyły się wysyłki do W. M. Gdańska i stanowiły 24 tys. t.

Udział poszczególnych rynków zbytu w ogólnym eksporcie węgla w maju w porównaniu z kwietniem obrazuje poniższe zestawienie (w %%-ach):

	Kwiecień	*Maj*
Rynki środkowo-europejskie	18·26	16·82
„ skandynawskie	24·06	29·10
Rynki bałtyckie	0·16	1·30
„ zachodnio-europejskie	21·08	24·26
„ południowo-europejskie	19·04	13·58
„ pozaeuropejskie	6·27	2·09
Węgiel okrętowy	9·88	11·12
W. M. Gdańsk	1·25	1·73

Przeciętna dzienna wysyłka węgla kamiennego za granicę wynosiła w maju przy 24 dniach roboczych ok. 58 tys. t, czyli wzrosła o 4·5 tys. t w porównaniu z kwietniem, przy czym wysyłka ta wynosiła z rej. śląskiego ok. 40 tys. t, z rej. karwińskiego ok. 12 tys. t, a z rej. dąbrowskiego ok. 6 tys. t.

Przeładunek węgla w portach Gdynia/Gdańsk w maju w porównaniu z kwietniem wzrósł o 109 tys. t i wynosił 1 097 tys. t, przy czym przeładunek w Gdyni zwiększył się o 65 tys. t i wynosił 648 tys. t, a w Gdańsku o 44 tys. t i wynosił 449 tys. t.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

SYTUACJA PRZEMYSŁU NAFTOWEGO W KWIETNIU 1939 R.—Wydobycie ropy w kwietniu 1939 r. wynosiło 43 504 t brutto (w marcu —44 968), mianowicie (w tonach:) w okr. jasielskim 12 569 (13 448), drohobyckim 27 115 (27 650) i stanisławowskim 3 820 (3 870). Z tych ilości—na ropę marki podstawowej przypadało 20 165 (20 589) i na marki specjalne—23 339 (24 379).

Gazów ziemnych wydobyto 52 184 tys. m³ (60 944), mianowicie (w tys. m³): w okr. jasielskim 20 020 (23 829), drohobyckim 26 222 (31 131) i stanisławowskim 5 942 (5 984).

Cena ropy borysławskiej, zakupywanej przez „Polmin", wynosiła bez zmiany *zł* 1 700 za cysternę 10-tonową.

Za gaz ziemny w Borysławiu płacono *gr* 4·48 (4·53) za m³.

Czynnych było 853 (852) kopalń ropy i gazów; zatrudniały one 10 481 (10 412) robotników.

Nowych otworów uruchomiono 40 (29).

Ruch terenowy zaznaczył się silnym ożywieniem w powiatach: przemyskim, mościckim, jarosławskim oraz kałuskim.

Rafinerie olejów mineralnych przerobiły w miesiącu sprawozdawczym 40 946 t ropy (41 304).

Produkcja wytworów naftowych wyniosła ogółem 41 382 t (45 123), w tym (w tonach): benzyny i gazoliny 12 496, nafty 10 680, olejów gazowego, opałowego i lekkich 7 629, olejów smarowych 2 994, parafiny 1 778, asfaltu 2 731 oraz innych produktów naftowych 3 074.

Wysłano z rafineryj i gazoliniarni z przeznaczeniem dla spożycia krajowego ogółem 33 318 t różnych produktów naftowych (33 366), w tym (w tonach): benzyny i gazoliny 11 548, nafty 8 255, olejów gazowego, opałowego i lekkich 6 451, olejów smarowych 3 286, parafiny 683, asfaltu 2 281 i in.

Wysłano z rafineryj z przeznaczeniem na eksport oraz na pokrycie zapotrzebowania bunkrów w Gdyni i W. M. Gdańska ogółem 3 546 t różnych produktów naftowych (2 766), w tym (w tonach): benzyny i gazoliny 428, nafty 94, olejów gazowego, opałowego i lekkich 759, olejów smarowych 401, parafiny 1 774, asfaltu 15, oraz innych produktów naftowych 75.

Zapasy produktów naftowych w rafineriach i gazoliniarniach wynosiły w dn. 30/IV b. r. ogółem 172 928 t różnych produktów naftowych (w dn. 31/III—169 514), w tym (w tonach): benzyny i gazoliny 32 701, nafty 13 556, olejów gazowego, opałowego i lekkich 13 516, olejów smarowych 51 899, parafiny 2 931, asfaltu 16 505 oraz innych produktów naftowych 41 820.

Gazoliniarnie przerobiły w kwietniu 23 491 tys. m³ gazu (26 018). Otrzymano gazoliny 3 481 t (3 679), wysłano do rafineryj celem domieszania do benzyn ciężkich 3 055 t (3 306) oraz na inne zapotrzebowania krajowe 446 t (460).

Eksportu gazoliny w kwietniu i w marcu nie było. Zapasy gazoliny w zakładach gazolinowych wynosiły w dn. 30/IV b.r. 528 t (w dn. 31/III—534).

Płynnych gazów naftowych wyprodukowano 120 t (188), wysłano na zapotrzebowanie rynku krajowego 109 t (158) oraz za granicę 14 t (24).

Zapasy w zakładach wynosiły w dn. 30/IV b. r. 100 t (104).

W kwietniu czynnych było ogółem 56 zakładów przeróbki ropy (rafineryj) i gazu ziemnego (gazoliniarni), zatrudniających 3 416 robotników (w tym gazoliniarnie 367 robotników).

Zapasy ropy w rafineriach wynosiły w dn. 30/IV b. r. 34 888 t (w dn. 31/III—33 107).

HUTNICTWO

WYTWÓRCZOŚĆ HUTNICTWA CYNKOWEGO I OŁOWIANEGO W MAJU 1939 R. przedstawiała się—wg danych tymczasowych — jak następuje (w tonach):

	1939 Kwiecień	1939 Maj	Maj 1938
Cynk mufiowy i elektrolityczny	9 398	9 873	8 827
Blacha cynkowa	1 606	1 530	1 880
Kwas siarkowy	16 907	19 221	19 891
Ołów surowy	1 017	1 394	1 884

Jak wynika z powyższego zestawienia, wytwórczość cynku, ołowiu i kwasu siarkowego zwiększyła się w maju b. r. w porównaniu z kwietniem b. r., spadła tylko produkcja blachy cynkowej. W porównaniu z majem ub. r. wzrosła jedynie wytwórczość cynku, natomiast zmniejszyła się produkcja blachy cynkowej, ołowiu i kwasu siarkowego.

W szczególności, w maju b. r. w porównaniu z kwietniem b. r. wytwórczość cynku wzrosła o 5%, ołowiu o 35% i kwasu siarkowego o 13%, produkcja zaś blachy cynkowej zmniejszyła się o 5%. W stosunku do maja ub. r. wytwórczość cynku wzrosła o 12%, natomiast produkcja blachy cynkowej zmniejszyła się o 8·5%, ołowiu o 34% i kwasu siarkowego o 2·5%.

ROLNICTWO

WIELKA I MAŁA WŁASNOŚĆ W UPRAWIE NASION OLEISTYCH

W rozważaniach na temat nowej kampanii olejarskiej[1]) (1938/39) zwróciliśmy uwagę, iż obszar uprawy rzepaku podlega większym wahaniom niż obszar uprawy lnu. Wyraziliśmy przy tym pogląd, iż jedną z przyczyn tego jest fakt, że w uprawie rzepaku duży udział ma wielka własność—tak, jak przy lnie dominuje drobna własność. „Wielka własność bowiem orientuje się lepiej w sytuacji i tendencjach rynkowych; przystosowuje każdorazowe rozmiary produkcji do sytuacji rynkowej". Obecnie podajemy materiał liczbowy, ilustrujący rozwój uprawy oleistych z podziałem na wielką i małą własność. Materiał ten jest uzupełnieniem i rozszerzeniem danych, ogłoszonych w zesz. 17 tygodnika. Analiza tych danych posłuży nam do wysnucia wniosków o dynamice rozwoju produkcji nasion oleistych drobnej i wielkiej własności rolnej oraz o wskazaniach stąd płynących.

Tabl. I **Powierzchnia uprawy nasion oleistych**

Lata	Powierzchnia lnu					Powierzchnia konopi					Powierzchnia rzepaku i rzepiku				
	Ogółem	50 ha i więcej		poniżej 50 ha		Ogółem	50 ha i więcej		poniżej 50 ha		Ogółem	50 ha i więcej		poniżej 50 ha	
		tys. ha	% całości	tys. ha	% całości		tys. ha	% całości	tys. ha	% całości		tys. ha	% całości	tys. ha	% całości
1929	122·2	11·0	9·0	111·2	91·0	33·7	2·3	6·8	31·4	93·2	23·5	11·2	47·7	12·3	52·3
1930	115·5	9·5	8·2	106·0	91·8	31·8	1·6	5·0	30·2	95·0	26·3	13·0	49·4	13·3	50·6
1931	102·1	7·1	7·0	95·0	93·0	30·9	1·6	5·2	29·3	94·8	42·9	26·4	61·3	16·5	38·7
1932	93·7	3·5	3·7	90·2	96·3	31·8	0·5	1·6	31·3	98·4	32·9	15·3	46·5	17·6	53·5
1933	95·0	3·9	4·1	91·1	95·9	32·0	0·4	1·25	31·6	98·75	30·3	12·7	41·9	17·6	58·1
1934	105·9	4·9	4·6	101·0	95·4	32·4	0·4	1·2	32·0	98·8	39·0	19·4	49·7	19·6	50·3
1935	123·4	8·2	6·7	115·2	93·3	33·9	0·5	1·5	33·4	98·5	54·4	29·6	54·4	24·8	45·6
1936	133·4	10·1	7·6	123·3	92·4	33·7	0·6	1·8	33·1	98·2	55·6	31·2	56·1	24·4	43·9
1937	145·7	10·8	7·4	134·9	92·6	34·3	0·8	2·3	33·5	97·7	59·2	34·0	57·4	25·2	42·6
1938	147·8	9·6	6·6	138·1	93·4	33·4	1·1	3·3	32·3	96·7	66·2	40·8	61·6	25·4	38·4

Z tablicy I widzimy, że udział drobnej własności rolnej w uprawie lnu przekracza stale 90% i waha się w badanym okresie (od 1929 r.) w granicach 91÷96·3%. Odpowiednio udział wielkiej własności rolnej waha się w granicach 9÷3·7%. Należy zwrócić przy tym uwagę, że najniższy udział wielkiej własności w uprawie lnu przypada na lata kryzysowe (1932÷34), najwyższy zaś—na lata dobrej koniunktury (np. 1929 r.). Ciekawy jest pod tym względem także rok 1938. W poprzednim artykule[1]) wskazywaliśmy na to, iż dotychczasowy rozwój uprawy lnu załamał się w tym roku wskutek spadku cen włókna w okresie siewnym, na wiosnę 1938 r. Okazuje się, iż w roku tym obszar uprawy małej własności (tabl. II) wzrósł mimo to o 2·4%, natomiast obszar uprawy wielkiej własności spadł o 11·1% w stos. do roku poprzedniego. Szczegółowe dane we wskaźnikach co do zmian powierzchni uprawy nasion oleistych zawiera tabl. II.

Z podanych tablic widzimy, że ogólny obszar uprawy lnu w stos. do 1929 r. wzrósł w 1939 r. o prawie 21%, i że jest to wyłączną zasługą małej własności rolnej, której obszar uprawy wzrósł o 24·2%. Wskaźnik uprawy wielkiej własności rolnej wynosi 87·3. Jeżeli ustalimy zmiany w powierzchni uprawy w stosunku do najniższego poziomu z okresu kryzysowego (1932 r.), wówczas stwierdzimy silniejszą dynamikę rozwojową obszarów wielkiej własności rolnej i słabszą—mniejszej. Zmiany obszaru uprawy z roku na rok wykazują dla mniejszej własności rolnej dość spokojną linię rozwojową, dla wielkiej zaś—skoki. Liczby powyższe są właśnie potwierdzeniem tezy o silniejszym wykorzystywaniu koniunktury i uleganiu dekoniunkturze—przez wielką własność rolną. W świetle powyższych faktów zbędne jest podkreślanie okoliczności, iż z punktu widzenia długofalowej polityki surowcowej i interesów ogólnogospodarczych czynnikiem bardziej pozytywnym jest mała własność rolna. Szczególnie jeżeli wziąć pod uwagę, że len przez drobną własność jest uprawiany z zasady na włókno i ziarno, przez wielką zaś przeważnie tylko na ziarno, przy czym słoma lniana jest dla niej małowartościowym artykułem odpadkowym.

Uprawa konopi jest w jeszcze większym stopniu niż uprawa lnu domeną małej własności rolnej (tabl. II). Udział małej własności rolnej w poszczególnych latach waha się od 93·2% do 98·8%, wielkiej zaś—odpowiednio—od 1·2% do 6·8%. Podobnie jak to miało miejsce przy lnie, najniższy udział wielkiej własności rolnej przypada na lata dekoniunktury, najwyższy zaś—na okresy ożywienia gospodarczego. Globalny obszar uprawy konopi ulega minimalnym wahaniom i jest w 1938 r. o 0·9% niższy niż w 1929 r. Natomiast charakterystyczne jest, że wskaźnik dla wielkiej własności rolnej wynosi zaledwie 48·2, a w latach kryzysowych spadł nawet do 17·5, podczas gdy dla małej własności rolnej przekraczał prawie stale 100.

Najbardziej interesujące są dane co do uprawy rzepaku i rzepiku. Obszar uprawy tych roślin wzrósł najsilniej spośród omawianych upraw—i to zarówno w stosunku do okresu przedwojennego, jak i ostatniego okresu ożywienia gospodarczego (1929), jak wreszcie w stosunku do okresu kryzysowego (1933 r.). W okresie ostatniego 10-lecia nastąpiły niekorzystne przesunięcia dla drobnej własności rolnej. Jej obszar uprawy skurczył się z 52·3% ogólnego obszaru w 1929 r. do 38·4% w 1938 r. Odpowiednio do tego udział wielkiej własności wzrósł z 47·7% do 61·6%. W najbardziej niekorzystnym roku kryzysowym—1933—udział wielkiej własności rolnej w uprawie rzepaku spadł do najniższego poziomu—41·9%. Odwrotnie, po roku wysokich cen—1937—udział ten wzrósł w 1938 r. do 61·6%. W tym wypadku znowu jesteśmy świadkami zjawiska, obserwowanego w zakresie lnu i konopi, lecz występującego tu w formie jeszcze bardziej jaskrawej—wykorzystywania sytuacji gospodarczej (przede wszystkim kształtowania się cen nasion) przez wielką własność rolną dla zwiększania lub zmniejszania uprawy. Najlepiej świadczą o tym liczby wskaźnikowe (tabl. II), szczególnie zaś porównanie wskaźników, obliczonych dla wielkiej i małej własności rolnej. O ile obszar uprawy rzepaku małej własności rolnej wskazuje stały i jednostajny wzrost, o tyle obszar uprawy wielkiej własności podle-

[1]) „W obliczu nowej kampanii olejarskiej" („*Polska Gospodarcza*" zesz. 17/1939, str. 686).

Tabl. II

Zmiany powierzchni uprawy lnu, konopi, rzepaku i rzepiku[1])

Lata	Powierzchnia lnu									Powierzchnia konopi		
	ogółem			50 ha i więcej			poniżej 50 ha			ogółem	50 ha i więcej	poniżej 50 ha
	1929 r. = = 100	1932 r. = = 100	w stos. do roku poprzedz.	1929 r. = = 100	1932 r. = = 100	w stos. do roku poprzedz.	1929 r. = = 100	1932 r. = = 100	w stos. do roku poprzedz.	1929 r. = 100		
1929	100·0			100·0			100·0			100·0	100·0	100·0
1930	94·5		94·5	86·4		86·4	95·3		95·3	94·4	70·1	96·8
1931	83·6		88·4	64·5		74·7	85·4		89·6	91·7	70·1	93·6
1932	76·7	100·0	91·8	31·8	100·0	49·3	81·0	100·0	94·8	94·4	21·9	100·0
1933	77·7	101·4	101·4	35·5	111·4	111·4	81·9	101·1	101·1	95·0	17·5	101·0
1934	86·7	113·0	111·5	44·5	140·0	125·6	90·9	112·2	111·0	96·1	17·5	102·2
1935	101·0	131·7	116·5	74·5	234·3	167·3	103·5	127·7	113·8	100·6	21·9	106·7
1936	109·2	142·4	108·1	91·8	288·6	123·2	110·9	136·8	107·1	100·0	26·3	105·8
1937	119·2	155·5	109·2	98·2	308·6	106·9	121·3	149·7	109·4	101·8	35·0	107·0
1938	120·9	157·7	101·4	87·3	274·3	88·9	124·2	153·3	102·4	99·1	48·2	103·2

Lata	Powierzchnia rzepaku i rzepiku								
	ogółem			50 ha i więcej			poniżej 50 ha		
	1929 r. = = 100	1933 r. = = 100	w stos. do roku poprzedz.	1929 r. = = 100	1933 r. = = 100	w stos. do roku poprzedz.	1929 r. = = 100	1933 r. = = 100	w stos. do roku poprzedz.
1929	100·0			100·0			100·0		
1930	111·9		119·9	116·1		116·1	108·1		108·1
1931	183·0		163·5	235·7		203·1	134·1		124·1
1932	140·0		76·5	136·6		58·0	143·1		106·7
1933	128·9	100·0	92·1	113·4	100·0	83·0	143·1	100·0	100·0
1934	166·0	128·7	128·7	173·2	152·8	152·8	159·3	111·4	111·4
1935	231·5	179·5	139·5	264·3	233·1	152·5	201·6	140·9	126·5
1936	236·6	183·5	102·2	278·6	245·7	105·4	199·2	139·2	98·8
1937	251·9	195·4	106·5	303·6	267·7	109·0	204·9	143·2	102·9
1938	281·7	218·5	111·8	364·3	321·3	120·0	206·5	144·3	101·2

ga z roku na rok bardzo silnym wahaniom. Tak np. wskaźnik dla 1931 r. wynosi 203·1, dla 1932 r. zaś—już tylko 58.

Z powyższych rozważań wyciągamy następujące wnioski: Dynamika rozwoju uprawy roślin oleistych jest szczególnie w latach pokryzysowych, a więc w latach ożywienia gospodarczego oraz stosowania polityki preferencyjnej i—w konsekwencji — wysokich cen, silniejsza w zakresie wielkiej własności rolnej. Natomiast rozszerzanie się areału uprawy drobnej własności rolnej nosi w sobie — szczególnie w dłuższym okresie czasu—cechy stałości i trwałości. Wobec powyższego z punktu widzenia racjonalnej i długofalowej polityki preferencji w stosunku do krajowych surowców jest rzeczą wskazaną wzmóc dynamikę produkcji mniejszej własności rolnej. Celowi powyższemu służy podjęta ostatnio akcja propagandowa i instruktorska. Między innymi, ma być wydana—z zasiłku Centrali Obrotu Nasionami Oleistymi—popularna broszura o uprawie rzepaku i rzepiku. Podobnych wydawnictw mamy sporo dla lnu włóknisto-ziarnistego i ziarnistego, brak natomiast dla rzepaku. Należy się spodziewać, że w wyniku tak pojętej i poprowadzonej akcji uświadamiającej obszar uprawy rzepaku małej własności rolnej wzrośnie. Niewątpliwie z czasem zda ona sobie sprawę z oczywistych korzyści, jakie płyną z uprawy roślin włóknistych i oleistych. Korzyści te ilustruje m. in. poniższa tablica III.

Ceny miejscowe płacone producentom wg G. U. S.

Tabl. III (w złotych za 100 kg)

Uprawy	1934 / 1933/34	1935 / 1934/35	1936 / 1935/36	1937 / 1936/37	1938 / 1937/38
Przeciętne w roku kalendarzowym					
Żyto . .	13·14	12·33	13·48	22·11	17·27
Len . .	35·55	34·00	32·84	41·08	41·53
Pszenica	17·83	16·11	19·32	27·59	22·96
Rzepak .	35·12	32·41	34·19	44·98	42·42
Przeciętne w roku gospodarczym					
Żyto . .	13·02	13·34	11·81	19·33	20·63
Len . .	33·50	36·22	31·74	36·66	41·83
Pszenica	18·84	16·77	16·98	24·91	26·44
Rzepak .	34·22	34·14	32·41	37·21	47·12

[1]) Podobnie jak w zesz. 17 — dla konopi podajemy tylko jedne liczby wskaźnikowe, tym razem w stos. do 1929 r.; dla lnu i rzepaku obliczyliśmy wskaźniki w stos. do 1929 r., w stos. do najniższego kryzysowego poziomu obszaru uprawy (dla lnu — rok 1932, dla rzepaku — rok 1933) i zmiany z roku na rok.

W roku 1939, szczególnie zaś w roku gospodarczym 1938/39, stosunek cen roślin zbożowych i oleistych—na skutek spadku cen zbóż—będzie jeszcze bardziej korzystny dla oleistych niż w 1938 r. Brak jest jeszcze danych za ten okres, jeśli chodzi o ceny, płacone producentom. Możemy się jednak zorientować w cenach nasion oleistych na podstawie cen średnich ważonych, płaconych przez olejarnie. Wynoszą one w kamp. 1938/39: dla lnu—powyżej *zł* 46, dla rzepaku—powyżej *zł* 43, dla konopi—*zł* 30 i dla słonecznika—*zł* 33. Ceny te w przybliżeniu są o 5÷10% wyższe od cen, płaconych producentom. Z wyżej przytoczonych liczb widzimy, że ceny oleistych są stale znacznie wyższe od cen zbóż.

P. K.

HANDEL

TARGI I WYSTAWY

PRACE KOMITETU DO SPRAW TARGÓW I WYSTAW GOSPODARCZYCH

W dn. 23/V b.r. odbyło się II posiedzenie Stałego Komitetu Opiniodawczego do Spraw Wystaw i Targów Gospodarczych, w skład którego wchodzą przedstawiciele zainteresowanych władz centralnych, samorządu gospodarczego oraz stałych instytucyj targowych. Posiedzenie to odbyło się pod przewodnictwem P. Naczelnika Wydz. Handlu Wewn. K. Sokołowskiego, w zastępstwie nieobecnego P. Dyrektora Dep. Handlowego T. Gepperta.

Na porządku obrad znajdowały się sprawy z dziedziny ustawodawczej z zakresu ogólnej polityki oraz techniki targowej.

Pierwszym punktem obrad był projekt rozporządzenia wykonawczego do ustawy o wystawach i targach gospodarczych, którym objęto jednocześnie problem sprzedaży detalicznej na targach oraz kwestię nazwy: „targi" i „wystawa" gdzie chodziło w szczególności o to, czy zachować nazwę „targi" jedynie dla stale rokrocznie odbywających się większych imprez o charakterze handlowym (transakcyjnym).

W wyniku dyskusji postanowiono nie wprowadzić ogólnego zakazu ustawodawczego sprzedaży detalicznej na targach, lecz pozostawić tę kwestię poszczególnym dyrekcjom targów, które te sprawy uregulują w regulaminach targowych. Z jednej strony podkreślono analogię targów do giełd, które są miejscem zawarcia transakcyj hurtowych, z drugiej jednak strony należało uwzględnić, że na targach są wystawiane również wytwory niemasowej produkcji, czyto z uwagi na charakter przedsiębiorstwa wystawiającego (rzemiosło, chałupnictwo), czy też z uwagi na sam charakter przedmiotu, który każdorazowo wymaga demonstracji sposobu jego użycia; wreszcie, trzeba wziąć pod uwagę, że gros zwiedzających stanowi publiczność, chcąca nabyć na targach pewne drobne rzeczy pamiątkowe. Jedynie zatem w tych działach może być dozwolona sprzedaż detaliczna, i to też pod warunkiem, że będą one wydzielone w osobne pawilony, by nie nadawać jarmarcznego oblicza całości targów.

Odnośnie nazwy postanowiono pozostawić władzy, udzielającej koncesji na urządzenie imprezy, zupełną swobodę. Nazwa zatem będzie uzależniona od rzeczywistego charakteru imprezy, z czego wynika, że nawet imprezy stałe, które utraciły swój charakter targów, będą mogły zmienić nazwę na inną, odpowiadającą nowym warunkom.

Wysunięto ponadto konieczność zalegalizowania nowego typu imprezy o charakterze mieszanym p. n. „wystawa-targi". Dotąd, formalnie biorąc, termin ten był nieznany, w praktyce jednak urządzono szereg imprez, posiadających taki właśnie charakter. Podnoszono, że mieszanego charakteru imprez wymagają nasze warunki gospodarcze, oraz podkreślono, że cechy danej imprezy winny być całkowicie uzależnione od potrzeb. Jest bowiem wskazane, by imprezy, urządzane np. na ziemiach wschodnich, istniały nie tylko dla elementu kupieckiego, który tam jest słabo rozwinięty, lecz i dla szerokiej publiczności, którą mają zapoznać ze stanem i rozmieszczeniem naszej produkcji i jej szczytowymi osiągnięciami. Zadanie przeto takich imprez ma być z jednej strony wyraźnie dydaktyczno-propagandowe, z drugiej zaś wyraźnie kupieckie.

Projekt rozporządzenia wykonawczego do ustawy o wystawach i targach gospodarczych reguluje szereg spraw, przez obecnie obowiązujące rozporządzenie nieuregulowanych, wylicza bowiem główne sprawy, które winny być uwzględnione w regulaminie wystawy lub targów, podaje, co powinna zawierać umowa, zawarta między wystawcą i organizatorem wystawy lub targów, przewiduje ustanowienie przez władzę komisarza rządowego w celu czuwania nad racjonalnym przeprowadzeniem wystawy lub targów itd. Odnośne propozycje przyjęto zasadniczo bez większych zmian merytorycznych.

W dalszym ciągu obrad poruszono sprawy międzynarodowości Targów Gdyńskich oraz udziału państw bałtyckich w Targach Północnych. W dyskusji zatrzymano się jedynie nad umiędzynarodowieniem Targów Północnych z uwagi na złożone przez przedstawiciela Targów Gdyńskich oświadczenie, iż Gdynia przed 1941 r. wzgl. 1942 r. nie zamierza urządzać żadnych targów.

Dyskusja ta ujawniła diametralnie przeciwny pogląd członków Komitetu na poruszone zagadnienie.

Stanowisko przeciwników międzynarodowości Targów Północnych da się streścić następująco:

1) obecna ilość międzynarodowych targów w Polsce jest wystarczająca, a powiększenie tej ilości wpłynie ujemnie na istniejące instytucje, które już obecnie walczą z wielkimi trudnościami;

2) targi bałtyckie z gospodarczego punktu widzenia nie miałyby racji bytu, gdyż struktura gospodarcza państw bałtyckich jest zbliżona do struktury gospodarczej Polski;

3) artykuły, eksportowane przez kraje bałtyckie, nie mają charakteru towarów targowych, gdyż są to albo artykuły żywnościowe, albo artykuły zbytu masowego;

4) panujące stosunki gospodarcze, jak np. ograniczenia przywozowe i reglamentacja dewizowa, bynajmniej nie zachęcają wytwórców do brania udziału w targach zagranicznych; tak ścisła reglamentacja handlu zagranicznego daje się bardzo we znaki nawet istniejącym targom międzynarodowym;

5) obecna sytuacja polityczna nie sprzyja powstawaniu nowych targów międzynarodowych;

6) targi międzynarodowe wymagają wielkich wydatków na propagandę i akwizycję wystawców, na co Wilno, którego targi są deficytowe, nie może sobie pozwolić;

7) finalizowanie transakcyj zagranicznych, które doszły do skutku na targach, wymaga wielkiej rutyny i dokładnej znajomości techniki handlu zagranicznego;

8) sfery gospodarcze, reprezentowane przez Związek Izb Przemysłowo-Handlowych, wypowiadają się przeciw udziałowi państw bałtyckich w Targach Północnych,

Na to zwolennicy wspomnianego udziału odpowiadają:

1) udział państw bałtyckich w istniejących targach międzynarodowych jest tak znikomy, że dopuszczenie państw bałtyckich do Targów Północnych nie może naruszyć żywotnych interesów ani Targów Poznańskich ani Targów Wschodnich, bowiem udział państw bałtyckich w Targach Poznańskich np. wynosił: w 1936 r.—3·8%, w 1937 r.—3·2%, w 1938 r.—3·6%, a w Targach Wschodnich w 1938 r.—ok. 4%;

2) państwa bałtyckie ciążą zupełnie wyraźnie do Wilna, a miasto to jest naturalnym ich zapleczem;

3) nawiązanie stosunków handlowych z Litwą może poprzez międzynarodowe Targi Północne poważnie wzmóc nasze obroty handlowe nie tylko z tym państwem, lecz ze wszystkimi państwami bałtyckimi;

4) Polska, jako kraj przemysłowo-rolniczy, może być w dziedzinie artykułów przemysłowych poważnym dostawcą dla nieuprzemysłowionych krajów bałtyckich;

5) sytuacja polityczna przemawia za tym, żeby z Wilna zrobić bazę wypadową oraz ośrodek naszej ekspansji gospodarczej na państwa bałtyckie.

Z uwagi na nierozstrzygnięcie tej skomplikowanej sprawy przez Komitet zdecyduje ją Pan Minister Przemysłu i Handlu.

Sprawa zwolnienia od podatku obrotowego transakcyj, dokonanych na targach, za czym większość członków Komitetu wypowiedziała się pozytywnie, oraz pozostałe z porządku obrad sprawy zostały odłożone do następnego posiedzenia.

K. Kopka

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE

ZBOŻA I PRZETWORY

— Ruch cen zbóż w okresie 22/V ÷ 3/VI 1939 r. kształtował się następująco (w *zł* za 100 kg):

	22÷27/V	*30/V÷3/VI*	*Różnica %*
Pszenica			
Warszawa . . .	23·50	23·50	—
Poznań	21·50	21·50	—
Lwów	20·87½	21·06	+ 0·9
Średnia	21·95	22·02	+ 0·3
Żyto			
Warszawa . . .	15·31	15·31	—
Poznań	14·68	14·62½	— 0·5
Lwów	14·62½	14·62½	—
Średnia	14·87½	14·85	— 0·2
Owies			
Warszawa . . .	17·19	17·19	—
Poznań	17·02½	17·02½	—
Lwów	16·69	16·69	—
Średnia	16·96½	16·96½	—
Jęczmień zwykły			
Warszawa . . .	18·12½	18·12½	—
Poznań	19·12½	19·12½	—
Lwów	17·87½	17·87½	—
Średnia	18·37	18·37	—
Jęczmień browarny			
Warszawa . . .	—	—	—
Poznań	—	—	—
Lwów	—	21·00	—
Średnia	—	—	—

— Na rynku zbóż i przetworów w okresie sprawozdawczym (od 30 maja do 3 czerwca) panowała nadal tendencja spokojna. Ceny wszystkich zbóż pozostały bez zmian. Jedynie otręby wykazały zniżki, mianowicie (w *zł* na 100 kg): na giełdzie warszawskiej wszystkie rodzaje otrąb pszennych z przemiału standartowego i otręby żytnie z przemiału standartowego 0·25, a na giełdzie poznańskiej: otręby pszenne z przemiału standartowego grube i średnie oraz otręby jęczmienne 0·50, otręby zaś żytnie z przemiału standartowego 0·25.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 8 989 t, w tym 2 444 t żyta (dla okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, odpowiednie liczby wynosiły: 11 333 i 5 494).

Warszawa.—Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu)—w *zł* za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica czerwona szklista bez notowań,—jednolita 23·50÷24·00,—zbierana 23·00÷23·50, żyto I standart 15·25÷15·75,—II standart 15·00÷15·25, jęczmień browarny bez notowań,—I standart 18·25÷18·50,—II standart 18·00 ÷ 18·25,—III standart 17·75÷18·00, owies I standart 17·25÷17·75,—eksportowy 478÷488 grl bez obrotów,—II standart 16·75÷17·00, mąka pszenna: I gat. 0÷30% 42·00÷43·00,—I gat. 0÷35% 40·00÷42·00,—I gat. 0÷50% 37·00÷40·00,—I gat. *A* 0÷65% 35·00 ÷ 37·00,—II gat. 35÷50% bez notowań,—II gat. *A* 30÷65% 32·00÷33·50,—II gat. *B* 35÷65% bez notowań,—II gat. *C* 50÷60% bez notowań,—II gat. *D* 50÷65% 27·00÷28·00,—III gat. 65÷70% 20·50÷22·50,—razowa 0÷95% bez notowań,—pastewna 16·50÷17·50, mąka żytnia: I gat. 0÷30% 27·00÷27·50,—I gat. 0÷55% 25·25÷25·75,—razowa 0÷95% 20·50÷21·00, otręby pszenne grube z przemiału standartowego 13·25÷13·75 (13·50÷14·00),—średnie z przemiału standartowego 12·25÷12·75 (12·50÷13·00),—miałkie z przemiału standartowego 12·25÷12·75 (12·50÷13·00), otręby żytnie z przemiału standartowego 12·00÷12·50 (12·25÷12·75), otręby jęczmienne bez notowań.

Poznań.—Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu)—w *zł* za 100 kg parytet dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica 21·25÷21·75, żyto 14·50÷14·75, jęczmień 638/650 grl bez notowań,—673/678 grl 18·50÷19·00,—700/720 grl 19·25÷19·75,—browarny bez notowań, owies I standart 17·10÷17·50,—II standart 16·50÷17·00, mąka wraz z workiem: pszenna I gat. 0÷35% 39·00÷41·00,—I gat. 0÷50% 36·25÷38·75,—I gat. *A* 0÷65% 33·50÷36·00,—II gat. 35÷50% 32·25÷33·25,—II gat. 35÷65% 29·25÷31·75,—II gat. 50÷60% 27·75÷28·75,—II gat. 50÷65% 26·75÷27·75,—II gat. 60÷65% 25·25÷26·25,—III gat. 65÷70% 21·25÷22·25,—razowa 0÷95% bez notowań,—pastewna bez notowań, mąka żytnia: I gat. 0÷30% 25·00÷25·75,—I gat. *A* 0÷55% 23·50÷24·25,—razowa 0÷95% bez notowań, II gat 30÷55% bez notowań,—II gat. *A* 50÷55% bez notowań, otręby pszenne grube z przemiału standartowego 13·00÷13·50 (13·50÷14·00),—średnie z przemiału standartowego 11·25÷12·00 (11·75÷12·50). otręby żytnie z przemiału standartowego 11·75÷12·75 (12·00÷13·00), otręby jęczmienne 12·00÷13·00 (12·50÷13·50).

RYNEK AKCYJNY

za okres od 30 maja do 3 czerwca 1939 r.

Na rynku akcyjnym giełdy warszawskiej w okresie sprawozdawczym panowała tendencja niejednolita. Zwyżkę notowań wykazały (w *zł*): Warsz. Tow. Fabryk Cukru 1·50, Warsz. Tow. Kopalń Węgla 0·50, Lilpop 2·50, Ostrowiec ser. *B* 7·50, Starachowice 1·75 i Tow. Zakładów Żyrardowskich 2·00. Zniżkowały natomiast (analogicznie): Bank Polski o 3·00, Modrzejów o 0·25, Norblin o 3·00, oraz Haberbusch i Schiele o 1·00. Z dniem 30 maja akcje Powszechnego Banku Kredytowego, z dniem 1 czerwca akcje Lilpopa, a z dniem 2 czerwca akcje Przemysłu Metalowego „Granat"—notowano bez kuponów dywidendowych za 1938 r.

Spośród giełd prowincjonalnych—giełdy: krakowska i lwowska pozostawały bezczynne, a na giełdzie poznańskiej dokonano tylko nielicznych transakcyj.

GIEŁDA WARSZAWSKA

		Wartość nominalna (waluta)	*Kurs najwyższy*	*Kurs najniższy*	*Ostatni kurs w tygodniu*
			w *zł* za akcję		
Bank Handlowy w Warszawie	*zł*	100	.	.	44·00
Bank Polski	*zł*	100	108·00	104·00	105·00 -106·00 -105·50
„ „ imienne .	*zł*	100	.	.	104·00
Bank Zachodni . . .	*zł*	100	.	.	28·00
Warsz. Tow. Fabryk Cukru	*zł*	100	.	.	36·50
Warsz. Tow. Kopalń Węgla	*zł*	100	33·00	32·25	32·25 -33·00
Granat	*zł*	100	.	.	108·00
Lilpop	*zł*	100	92·50	90·00	91·50 -92·50
Modrzejów	*zł*	50	19·00	18·25	18·25 -18·50
Norblin	*zł*	100	98·50	95·00	95·00 -96·00
Ostrowiec ser. *B* . .	*zł*	100	82·50	77·50	81·00 -82·50
Starachowice	*zł*	100	54·75	54·00	54·25
Zjedn. Fabr. Maszyn, Kotłów i Wagon. Zieleniewski i Fitzner-Gamper . . .	*zł*	100	.	.	62·00
Tow. Zakładów Żyrardowskich	*zł*	100	.	.	52·00
Haberbusch i Schiele	*zł*	100	58·00	56·00	56·50 -58·00

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje — bez notowań.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w *zł* (w nawiasach notowania z okresu poprzedzającego): H. Cegielski 60·00 (61·50—61·00), Lubań—Wronki 30·00 (33·00—31·00).

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

PRZEWOZY NA P. K. P. W KWIETNIU 1939 R. — Przeciętny dzienny naładunek na P. K. P. w kwietniu 1939 r. — w porównaniu z kwietniem 1938 r. — przedstawiał się następująco (w wagonach 15-tonowych):

	Kwiecień 1939	1938
Zboże	272	193
Mąka, kasze itp.	235	224
Ziemniaki	110	85
Sól	84	70
Cukier	68	69
Inne artykuły aprowizacyjne	175	174
Zwierzęta i ptactwo	158	159
Mięso i bekony	26	25
Drzewo[1])	976	918
Węgiel i koks[2])	6 845	5 246
Ropa i produkty naftowe	186	166
Nawozy sztuczne	220	146
Materiały budowlane	893	814
Rudy oraz surowce dla przemysłu fabrycznego	437	398
Produkty przemysłowe	1 174	1 058
Narzędzia i maszyny rolnicze	5	4
Pozostałe	665	564
Drobnica i ładunki pośpieszne	1 912	1 878
Razem naładunek przesyłek handlowych	14 441	12 191
Przewozy gospodarcze i inne niehandlowe	827	865
Razem naładunek w kraju	15 268	13 056
w tym:		
do przewozu w kraju	11 846	10 464
do wywozu przez granice lądowe i porty polskiego obszaru celnego	3 422	2 592
Naładunek w W. M. Gdańsku	266	280
Przyjęcie od kolei zagranicznych	238	168
Tranzyt	1 306	1 065
Ogółem	17 078	14 569

Przewozy kolejowe w kwietniu b. r. kształtowały się nadal korzystnie, podobnie jak i w miesiącach poprzednich, będąc wyrazem poprawy gospodarczej kraju. Ogół przewozów w porównaniu z kwietniem 1938 r. wzrósł przeciętnie dziennie o 2 509 wag. (17·2%), naładunek w kraju o 2 212 wag. (16·9%), oraz naładunek przesyłek handlowych o 2 250 wag. (18·5%). Na podkreślenie zasługują przewozy przesyłek handlowych, które w miesiącu sprawozdawczym wykazały najwyższy rozmiar wzrostu w okresie styczeń÷kwiecień b. r.

Pod względem kierunku przewozów przeciętny dzienny naładunek przy nadaniu do przewozu w kraju zwiększył się o 1 382 wag. (13·2%), przy nadaniu do wywozu przez granice lądowe i porty p. o. c. o 830 wag. (32%); przyjęcie od kolei zagranicznych zwiększyło się o 70 wag. (41·7%) oraz tranzyt o 241 wag. (22·6%). Natomiast naładunek w W. M. Gdańsku wykazał spadek o 14 wag. (5%).

Jak wynika z powyższych danych, przewozy kolejowe w kwietniu b. r. charakteryzuje wydatna zwyżka przewozów krajowych oraz wysoki wzrost obrotów z zagranicą i przewozów tranzytowych. W dalszym ciągu zaznaczył się spadek naładunku w W. M. Gdańsku, jednak natężenie spadku uległo wydatnemu zmniejszeniu w stosunku do poprzednich miesięcy bież. roku.

Wzrost przewozów objął niemal wszystkie grupy towarów i wynosił przy: zbożu 79 wag. (40·9%), mące, kaszach itp. 11 wag. (4·9%), ziemniakach 25 wag. (29·4%), soli 14 wag. (20%), innych artykułach aprowizacyjnych 1 wag. (0·6%), mięsie i bekonach 1 wag. (4%), drzewie 58 wag. (6·3%), węglu i koksie 1 599 wag. (30·5%), ropie i produktach naftowych 20 wag. (12%), nawozach sztucznych 74 wag. (50·7%), materiałach budowlanych 79 wag. (9·7%), rudach i surowcach dla przemysłu fabrycznego 39 wag. (9·8%), produktach przemysłowych 116 wag. (10·9%), narzędziach i maszynach rolniczych 1 wag. (25%), pozostałych towarach, osobno niewymienionych 101 wag. (17·9%) oraz przy drobnicy i ładunkach pośpiesznych 34 wag. (1·8%).

Duże obroty na rynku krajowym oraz kilkakrotnie wyższy eksport żyta, pszenicy i owsa—przyczyniły się do wyjątkowo wysokiego wzrostu przewozu zbóż. Jeszcze wyższy stopień wzrostu przewozów wystąpił przy nawozach sztucznych, co łącznie z zanotowanym dużym zwiększeniem się przewozu narzędzi i maszyn rolniczych świadczy o poprawie sytuacji gospodarczej w rolnictwie. Przewozy ziemniaków mimo gorszych wyników zbiorów w ub. sezonie jesiennym zwiększyły się znacznie, do czego przyczynił się w dużym stopniu wzmożony eksport, zwłaszcza do Francji i Szwajcarii. Na ogólny wysoki wzrost przewozów węgla złożyło się zwiększone nadanie do przewozu w kraju o 807 wag. (25·2%) oraz do wywozu przez granice lądowe i porty p. o. c. o 792 wag. (38·7%). Pomyślne kształtowanie się przewozów węgla i koksu w kraju było wynikiem wzrostu zapotrzebowania ze strony przemysłu i kolei żelaznych. Przy eksporcie nastąpił kilkakrotny wzrost wywozu na rynki środkowo-europejskie, głównie do b. Czecho-Słowacji i Niemiec. Ponadto pomyślnie rozwijająca się koniunktura na światowym rynku węglowym znalazła wyraz w wydatnym wzroście wywozu na rynki skandynawskie, zachodnio- i południowo-europejskie (głównie do Włoch) oraz w szczególnie wysokim zwiększeniu się eksportu na rynki pozaeuropejskie. O wzroście przewozów soli decydowały zwiększone obroty krajowe, istniejący bowiem wywóz, aczkolwiek wydatnie wzrósł w stosunku do kwietnia ub. r., nie odegrał większej roli w przewozach tej grupy towarów z uwagi na niski tonaż. Przewozy ropy naftowej i produktów naftowych kształtowały się pomyślnie pod wpływem zwiększonego wydobycia ropy, które jednak nie dorównuje znacznie wyższemu wzrostowi zapotrzebowania materiałów pędnych w związku z postępującą motoryzacją kraju. Dość wydatny wzrost przewozów nastąpił przy produktach przemysłowych, rudach i surowcach dla przemysłu fabrycznego oraz materiałach budowlanych. Na ogólny wzrost przewozów drzewa, zresztą stosunkowo nieznaczny, złożyło się zwiększone nadanie do przewozu w kraju o 34 wag. (4·6%) oraz do wywozu przez granice lądowe i porty p. o. c. o 24 wag. (13·4%). Pozostałe towary, jak mąka, kasze, mięso i inne artykuły aprowizacyjne, wykazały niewielki wzrost, będący jednak wyrazem wzrastającego spożycia w kraju.

Spadek przewozów objął tylko dwie grupy towarów i był minimalny, mianowicie: przy cukrze 1 wag. (1·4%) oraz zwierzętach i ptactwie również 1 wag. (0·6%).

N. K.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

M/S "SOBIESKI"

W dn. 15 czerwca b. r. odbędzie się w Gdyni, w obecności Pana Ministra Przemysłu i Handlu Antoniego Romana, uroczyste poświęcenie nowego polskiego transatlantyku, nowoczesnego motorowca „Sobieski", który—po pomyślnym zakończeniu prób odbiorczych, jakie się odbyły w Newcastle w czasie 15÷22/V b. r.—przybył w dn. 30/V b. r. do swego portu macierzystego Gdyni.

Nowa ta jednostka polskiej floty handlowej, zamówiona z początkiem kwietnia 1937 r. przez Towarzystwo Gdynia—Ameryka, Linie Żeglugowe, S. A. w Warszawie, została zbudowana przez angielską stocznię „Swan, Hunter & Wigham Richardson Ltd.", mieszczącą się w Newcastle-on-Tyne (Hrabstwo Northumberland). Należy tutaj podkreślić, że stocznia ta jest jedną z najstarszych angielskich stoczni okrętowych, posiadającą przy tym najnowocześniejsze urzą-

[1]) W tym do wywozu przez granice lądowe i porty p. o. c. w kwietnia 1939 r. 203 wag. 15-tonowych, a w kwietniu 1938 r.—179 wag. 15-tonowych.

[2]) W tym do wywozu przez granice lądowe i porty p. o. c. w kwietniu 1939 r. 2 838 wag. 15-tonowych, a w kwietniu 1938 r.—2 046 wag. 15-tonowych.

dzenia i pochylnie. Na tej stoczni zbudowane już zostało szereg statków polskich, m. in. ostatnio s/s „Lida"—statek towarowy Polsko-Brytyjskiego Towarzystwa Okrętowego.

M/s „Sobieski", przeznaczony dla obsługi linii południowo-amerykańskiej, jest statkiem pasażersko-towarowym, dostosowanym do przewozu specjalnych ładunków, jakie w obrotach Polski z Ameryką Łacińską są najczęściej spotykane, w szczególności zaś do masowego przewozu emigrantów.

Ważniejsze dane charakterystyczne nowej naszej jednostki żeglugowej—w porównaniu z innymi typowymi polskimi statkami pasażerskimi—są następujące:

	m/s „Piłsudski"	*m/s „Sobieski"*	*s/s „Pułaski"*
Długość — m	159·73	148·00	129·93
Szerokość — m	21·50	20·4	16·23
Głębokość — m	11·43	11·71	8·95
Nośność — t DW	2 000	7 336	6 150
Pojemność — brutto rej. t	14 294	11 029	6 345
Pojemność—netto rej. t	8 168	6 350	3 820
Pomieszczenia pasażerskie—pasażerów	770	1 154	789
Moc maszyn głównych — KMi	12 680	10 850	5 600
Szybkość — węzłów . . .	18÷20	17	14

M/s „Sobieski" posiada pomieszczenia oraz odpowiednie urządzenia dla przewozu maksymalnie 1 154 pasażerów, mianowicie:

	Pasażerowie
I klasa	44
III klasa	250
Emigranci	860

Pasażerowie I klasy znajdą pomieszczenie w luksusowych kabinach 1- wzgl. 2-osobowych na najwyższych pokładach, pasażerowie III klasy—w kabinach kilku-osobowych, emigranci natomiast—w pomieszczeniach, urządzonych na międzypokładach. Rozbierane te pomieszczenia będą mogły być przy braku pasażerów-emigrantów bez trudności zamienione na komory ładunkowe.

Całkowity ładunek, który statek będzie mógł każdorazowo maksymalnie przyjąć, wynosi 7 336 t, przy średnim zanurzeniu statku 8·16 m. Znajdzie on pomieszczenie w 5 dużych ładowniach i stałych międzypokładach—ogólnej pojemności 189 520 stóp³ (bales) oraz w pomieszczeniach zamiennych (emigranckich) pojemności ogólnej 124 250 stóp³.

Jedna z ładowni (Nr 3) ogólnej pojemności 32 400 stóp³ posiada odpowiednie urządzenia chłodnicze i będzie przeznaczona dla przewozu wysokowartościowych ładunków łatwo psujących się, w szczególności owoców południowych.

Główne urządzenie mechaniczne statku składa się z dwu 2-taktowych dwustronnie działających motorów Diesla typu Burmeister & Wain, zbudowanych na podstawie licencji przez angielskie zakłady mechaniczne J. G. Kincaid w Greenock. Każdy z motorów posiada 8 cylindrów średnicy 450 mm i skoku 1 200 mm. Moc motorów głównych wynosi ogółem 10 850 KMi (8 650 KMe) przy 123 obrotach na minutę.

Szybkość statku, która zgodnie z umową miała wynosić 17 węzłów, w czasie próbnej jazdy, przy obciążeniu statku ładunkiem 3 600 t zamiast 7 200 t, została stwierdzona w wysokości 17·85 węzła, co odpowiada—przy obciążeniu maksymalnym—wysokości kontraktowej.

Przez wejście do służby nowego polskiego transatlantyku tonaż polskiej floty handlowej wzrósł o ok. 10%, osiągając z górą 115 tys. brutto rej. t, przy czym tonaż statków pasażerskich osiągnął już 50% (56 427 brt) ogólnego tonażu polskiej floty handlowej.

M/s „Sobieski" powiększył tonaż własny floty Towarzystwa Gdynia—Ameryka, L. Ż., składającej się w chwili obecnej z 5 statków (m/s „Piłsudski", m/s „Batory", s/s „Pułaski", s/s „Kościuszko" i m/s „Morska Wola") z 45 161 brt do 56 180 brt, tzn. o ok. 25%.

Należy tu nadmienić, że Tow. Gdynia—Ameryka posiada jeszcze w chwili obecnej w budowie 3 duże statki, mianowicie m/s „Chrobry" (budowany na stoczni duńskiej Nakskov Skibsvaerft) oraz s/s „Bielsko" i „Łódź" (budowane na Stoczni Gdańskiej).

M/s „Sobieski" wyruszy w swą pierwszą podróż do Ameryk Południowej dn. 17 czerwca b. r., biorąc ładunek i pasażerów do państw Ameryki Łacińskiej i inaugurując w ten sposób stałą komunikację Polski z Ameryką Południową nowoczesnym tonażem motorowym.

G. N.

Z RYNKU FRACHTOWEGO.—Zapotrzebowanie na tonaż pod ładunki powrotne do Europy (homeward) nie uległo większym zmianom. Sytuacja jest na ogół spokojna i wg oceny miarodajnych sfer angielskich nie przewiduje się większego ożywienia w najbliższej przyszłości. Trzeba jednak podkreślić, że w końcu ub. miesiąca, po raz pierwszy od przeszło $1^1/_2$ roku, nie zanotowano ani jednego statku, oczekującego bezczynnie na ładunek w portach La Platy. Przeszło 650 tys. ton DW tonażu opuściło te porty z ładunkiem w ciągu maja, a ok. 950 tys. t DW zostało zakontraktowane na miesiąc bieżący. Wydaje się tedy rzeczą naturalną, że rozmiary dalszego zapotrzebowania na najbliższą przyszłość zmalały, ale stawki kształtują się nadal nieco powyżej minimalnych.

Mniej więcej podobnie układają się stosunki i w innych wielkich ośrodkach załadowczych zboża. Wobec pokrycia się najważniejszych eksporterów zbożowych na najpilniejsze dostawy łatwiej jest uzyskać statki pod inne ładunki, jak np. pod złom ze Stanów Zjedn. Am. Ten ostatni artykuł wykazuje nadal bardzo ożywione obroty zarówno w kierunku Europy jak i do Japonii.

Angielskie czasopismo „*Fairplay*" z dn. 1 b. m. notuje m. in. 2 statki do Gdyni ze wschodnich portów Ameryki Półn., 7 000 t i 3 500 t po sh 20/- f. d. (free delivery — tzn. koszty wyładunku ponosi odbiorca). Analogiczne notowania do portów Anglii opiewają na sh 19/-, a nawet do sh 18/-. Mniej więcej podobne stawki są notowane na cukier z Kuby do portów Zjednoczonego Królestwa (U. K.).

Daleki Wschód i Australia nie zdradzają większego zapotrzebowania, przynajmniej na dalsze podróże i na razie nic nie zapowiada zmian w tym względzie. Notowania mają charakter raczej orientacyjny, tendencja — zniżkowa.

Wobec braku swobodnego zapotrzebowania na statki pod zboże z portów naddunajskich Sowiety zaczarterowały kilka statków pod rudę z portów czarnomorskich po stawkach zniżkujących o sh 1/-÷2/- na 1 t.

Na Bałtyku i w portach zachodnio-europejskich sytuacja na rynku frachtowym nie wykazuje, jak dotąd, żadnych istotnych zmian. Stawki utrzymują się na mniej więcej dotychczasowym stosunkowo wysokim poziomie.

Zasługuje na zanotowanie dalszy wzrost stawek na węgiel polski do Ameryki Południowej do sh 15/- ÷ 15/9, czyli o ok. sh 5/- powyżej od analogicznych stawek z portów Anglii względnie Rotterdamu. Przyczyną tego jest, jak wiadomo, wyższa składka ubezpieczeniowa od transportów węgla polskiego, obowiązująca już od początku roku 1938 — z uwagi na rzekomą dużą skłonność tego węgla do samozapalania się. Właśnie teraz w okresie gorących miesięcy letnich różnica kosztów ubezpieczenia węgla polskiego w porównaniu z węglem innego pochodzenia jest szczególnie znaczna i pociąga za sobą wspomnianą wyżej różnicę stawki frachtowej.

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

USTAWY:

Krzyż Zasługi za Dzielność—ustawa z dn. 25/V 1939 r. („*Dz. Ust. R. P.*" Nr 50, poz. 317).

Opłata od kart do gry—ustawa z dn. 25/V 1939 r. („*Dz. Ust. R. P.*" Nr 50, poz. 318).

Kontrola ubezpieczeń—ustawa z dn. 25/V 1939 r. („*Dz. Ust. R. P.*" Nr 50, poz. 319).

Ograniczenie nadmiernych wynagrodzeń w przedsiębiorstwach—ustawa z dn. 25/V 1939 r. („*Dz. Ust. R. P.*" Nr 50, poz. 320).

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ:

Wprowadzenie w życie porozumienia z Finlandią o cleniu se-

rów i fornierów—rozp. z dn. 25/V 1939 r. („*Dz. Ust. R. P.*" Nr 50, poz. 321)

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Dozorcy celni—rozp. Ministra Skarbu z dn. 12/V 1939 r. („*Dz. Ust. R. P.*" Nr 50, poz. 322).

Organizacja urzędów celnych w okręgu Dyrekcji Ceł w Warszawie—rozp. Ministra Skarbu z dn. 20/V 1939 r. („*Dz. Ust. R. P.*" Nr 50, poz. 323).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

19 czerwca:

— **Huta „Poldi"** „S. A.—o g. 11½ w lok. Ceska eskomptni banka a uverni ustav w Pradze, Prikopy 37.

20 czerwca:

— **„Wspólnota Inżynieryjno-Budowlana"**, S. A.—o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Czackiego 12.

21 czerwca:

— **T-wo Ubezp. „Silesia"**, S. A.—o g. 15 w lok. T-wa w Bielsku, Krasińskiego 30.

— **Przem. Baw. „Teodor Tietzen i S-ka"**, S. A.—o g. 15 w lok. S-ki w Łodzi, Andrzeja 78.

22 czerwca:

— **„Pol. Centrala Importu Kawy"**, S. A.—o g. 11 w W-wie, Moniuszki 6.

— **T-wo Zakł. Przem.-Bud. „Fr. Martens i Ad. Daab"**, S. A.—o g. 19 w lok. S-ki w W-wie, 6 Sierpnia 22.

23 czerwca:

— **Kolej Lok. „Lwów—Jaworów"**, S. A.—o g. 10 w lok. Biura Małop. Kolei Lok. we Lwowie, Jagiellońska 1.

— **„Gasaccumulator"**, S. A.—o g. 11 w kanc. Not. K. Wolnego w Katowicach.

— **„Jurata" Uzdr. na Półwyspie Helu**, S. A.—o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Warecka 11 m. 1.

— **„Krotoszyn i Przysieka" Fabr. Wyr. Ceram.**, S. A.—o g. 17½ w lok. S-ki w Poznaniu, 27 Grudnia 4.

24 czerwca:

— **„Nasza Księgarnia" Z. N. P.**, S. A.—o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Świętokrzyska 18.

— **Kolej Lok. „Twarda Góra — Nowe"**, S. A.—o g. 15 w kanc. Not. W. Kurowskiego w Grudziądzu, Wybickiego 7.

26 czerwca:

— **Kolej Lok. „Piła — Jaworzno"**, S. A.—o g. 9 w lok. Biura Małop. Kol. Lok. we Lwowie, Jagiellońska 1.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PIENIĄDZ I KREDYT

ZLECENIA CUDZOZIEMCÓW WYPŁATY LUB WYDANIA PAPIERÓW NA RZECZ FUNDUSZU OBRONY NARODOWEJ.—Wobec licznych wniosków, składanych w imieniu cudzoziemców, Komisja Dewizowa zezwoliła generalnie bankom dewizowym na wykonywanie dyspozycyj cudzoziemców lub ich pełnomocników, dotyczących:

1) wypłaty sum:

a) znajdujących się na zablokowanych rachunkach cudzoziemców-zleceniodawców lub przesłanych przez nich z zagranicy w banknotach polskich;

b) pochodzących ze sprzedaży papierów procentowych i dywidendowych, znajdujących się w depozycie cudzoziemców-zleceniodawców lub przesłanych z zagranicy—po dokonaniu ich sprzedaży, na którą w powyższym celu Komisja Dewizowa również zezwala;

2) wydania papierów procentowych i dywidendowych oraz kuponów od takich papierów, znajdujących się w depozytach cudzoziemców-zleceniodawców lub przesłanych z zagranicy

—na rzecz Funduszu Obrony Narodowej jako darów, przekazanych przez tych cudzoziemców.

Jednocześnie Komisja Dewizowa zwolniła wyżej określone czynności od opłaty manipulacyjnej na rzecz Komisji Dewizowej.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 30 maja do 3 czerwca 1939 r.

Na rynku dewiz w okresie sprawozdawczym panowała tendencja niejednolita. Zniżkę notowań wykazały (w *zł* na 100 jednostkach walutowych): belgi 0·05, floreny holenderskie 0·95, korony szwedzkie i korony duńskie po 0·05 oraz korony norweskie 0·20. Zwyżkowały natomiast: dolary gotówkowe o *zł* 0·00⅛ na $ 1 i franki francuskie o *zł* 0·02 na 100 frankach. Pozostałe dewizy utrzymały kursy dotychczasowe.

	Wartość nominalna (waluta)	*Kurs najwyższy*	*Kurs najniższy*	*Ostatni kurs w tygodniu*
Dolary St. Zjedn.	$ 1	5·31¼	5·31⅛	5·31¼
„ „ „ telegr.	$ 1	5·31⅝	5·31½	5·31⅝
Funty szterlingi	£ 1	24·91	24·88	24·91
Franki francuskie	100 fr.	14·10	14·08	14·10
Franki szwajcarskie	100 fr.	120·00	119·75	120·00
Belgi	100 blg.	90·60	90·55	90·60
Marki niemieckie	100 RM	·	·	212·54
Korony czesko-słow.	100 K	—	—	—
Liry włoskie	100 lir.	—	—	—
Floreny holenderskie	100 fl.	285·80	284·55	284·55
Guldeny gdańskie	100 guld.	·	—	—
Korony szwedzkie	100 kor.	128·25	128·15	128·25
Korony duńskie	100 kor.	111·30	111·10	111·30
Korony norweskie	100 kor.	125·10	124·95	124·95

Rynek papierów lokacyjnych państwowych kształtował się niejednolicie. Zwyżkowały (w *zł*): sztuki I emisji 3%-owej Poż. Premiowej Inwestycyjnej o 0·50 i serie II emisji tej pożyczki o 0·75, 4% Poż. Premiowa Dolarowa o 1·00, 4% Poż. Konsolidacyjna o 0·25% nom. i 4½% Poż. Wewnętrzna o 0·50% nom. Zniżkę wykazały natomiast: serie I emisji 3%-owej Poż. Premiowej Inwestycyjnej o *zł* 1·25 oraz 5% Poż. Konwers. Kol. o 100% nom.

Na rynku papierów lokacyjnych prywatnych panowała tendencja zwyżkowa. W zestawieniu z notowaniami z poprzedniego okresu zwyżki wykazały (w %%-ach nominału): 4½% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego w Warszawie 5·00, listy zastawne Tow. Kred. m. Warszawy: 4½%-owe 3·50, 5%-owe z 1925 r. 7·00 i z 1933 r. 5·00, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi: z 1933 r. 5·50 i z 1938 r. 3·50. VIII i IX 6% Poż. Konwers. m. Warszawy zwyżkowała o 1·25% nom.

	Wartość nominalna (waluta)	*Kurs najwyższy*	*Kurs najniższy*	*Ostatni kurs w tygodniu*
Papiery państwowe		w *zł* za sztukę		
3% Pożyczka Premiowa Inwestycyjna				
I emisja sztuki	*zł* w zł. 100	77·50	76·00	77·50
„ „ serie	„ „ „ „	81·00	80·75	80·75
II „ sztuki	„ „ „ „	78·50	77·00	78·50
„ „ serie	„ „ „ „	83·00	82·00	82·75
4% Pożyczka Premiowa Dolarowa	$[1])	40·50	39·25	40·00
		w %% nominału		
4% Pożyczka Konsolidacyjna	*zł* w zł.	61·75 -61·50[2]) -61·50[3])	61·50 -60·50[2]) -60·50[3])	61·75 -61·50[2]) -61·50[3])
4½% „ Wewnętrzna	*zł*	61·00	60·50	60·50 -61·00
5% „ Konwersyjna	*zł*	65·00	65·00	65·00
5% „ Konwers. Kol.	*zł*	62·00	61·00	61·00 -59·00[3])
Listy zastawne, i obligacje banków				
5½% L. Z. Państw. Banku Roln.	*zł* w zł. 1927	81·00	81·00	81·00
5½% „ „ „ „	*zł* w zł. 1924	81·00	81·00	81·00
5½% L. Z. Banku Gosp. Kraj.	*zł* w zł. 1927	81·00	81·00	81·00
5½% „ „ „ „	*zł* w zł. 1924	81·00	81·00	81·00
5½% Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	*zł* w zł. 1927	81·00	81·00	81·00
5½% „ „ „ „	*zł* w zł. 1924	81·00	81·00	81·00
5½% „ „ „ „	*zł* w zł. 1927	81·00	81·00	81·00
6% Obl. B. Gosp. Kraj.	*zł*	97·00	97·00	97·00

[1]) $ 5 = *zł* 44·57.

[2]) Dotyczy odcinków po 100.

[3]) Dotyczy drobnych odcinków.

Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych				
4½% L. Z. Tow. Ziemskiego w Warszawie	zł	60 50	55·00	60·50 -60·00 -60·50
4½% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego we Lwowie	zł	·	·	53·50
4½% L. Z. Pozn. Ziem. Kred. . .	zł	·	·	53·50
4½% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy	zł	68·00	65·75	68·00
5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1925 r.	zł	72·50	67·50	72·50
5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1933 r.	zł	68·00 -71·00[1])	63·25 -63·50[1])	67·50 68·00 -71·00[1])
5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1936 r.	zł	63·00	61·00	63·00
5% L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi z 1933 r.	zł	60·50	57·75	60·00 -60·50
5% L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi z 1938 r.	zł	·	·	56·00
5% L. Z. Tow. Kred. m. Lublina z 1933 r.	zł	57·00	56·00	57·00
5% L. Z. Tow. Kred. m. Piotrkowa z 1933 r.	zł	·	·	55·00
5% L. Z. Tow. Kred. m. Radomia z 1933 r.	zł	57·00	55 50	57 00
Obligacje miast				
VI 6% Poż. Konwers. m. Warszawy	zł	·	·	69·00
VIII i IX 6% Poż. Konwers. m. Warszawy	zł	68·00	67·13	68 00
8% Poż. Szkolna m. Warszawy . . .	zł w zł.	·	·	75·00

POŻYCZKI POLSKIE NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH[2])

(maksimum — minimum — ultimo; w nawiasach — obroty)

	15÷20/V	*22÷27/V*	*30/V÷3/VI*
New York			
6% dolarowa 1920	36½—34—36½ (3 000)	38½—37½—38½ (2 000)	bez obrotów
4½% dolarowa skonw. 1920	bez obrotów		34—30½—34 (7 000)
8% Dillon 1925	47½—46¼—47½ (18 000)	52—47½—52 (33 000)	54—51½—51½ (8 000)
4½% dolarowa skonw. 1925	bez obrotów		
7% stabiliz. 1927	43—37½—43 (4 000)	bez obrotów	
4½% stabiliz. skonw. 1927	bez obrotów		43—42—42 (6 000)
7% Warszawy 1928	bez obrotów	30½—30½—30½ (9 000)	bez obrotów
4½% Warszawy skonw. 1928	24½—23—24 (12 000)	24¼—24¼—24¼ (6 000)	27½—27⅜—27½ (2 000)
7% Śląska 1928	bez obrotów	30—30—30 (1 000)	30¾—30¾—30¾ (1 000)
4½% Śląska skonw. 1928	bez obrotów	25—25—25 (1 000)	bez obrotów
Londyn			
4½% stabiliz. 1927	49·64—46·64—49·14	49·49—46·99—48·49	—
Zurych			
4½% stabiliz. 1927	—	—	—
Paryż[3])			
7% stabiliz. 1927	30·29—29·94	30·23—29·50	31·85—30·50
4½% stabiliz. skonw. 1927	28·89—28·61	28·84—28·59	30·18—29·54
Mediolan			
7% włoska 1924	—	88·40—84·41—88·40 (700)	—

[1]) Dotyczy drobnych odcinków.

[2]) Kursy — w %-ach nominału; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (w Mediolanie — w tysiącach).

[3]) Notowania w stosunku do parytetu pożyczki w guldenach.

Z BANKU POLSKIEGO

BANK POLSKI W MAJU 1939 R.—Obroty walutowe Banku Polskiego, które na ogół kształtują się lekko deficytowo, w maju wykazały w pierwszej i ostatniej dekadzie nadwyżkę skupu walut i dewiz nad ich sprzedażą przez Bank. Odbiło się to, oczywiście, na kształtowaniu się rezerw walutowych Banku, które wzrosły w I dekadzie maja o *zł* 0·9 miln., w II dekadzie spadły o *zł* 1·3 miln., ale w III dekadzie znów podniosły się, i to o stosunkowo poważną kwotę *zł* 2·1 miln. W sumie więc rezerwy walutowe w ciągu maja wzrosły, mianowicie o *zł* 1·8 miln., tj. o ok. 15%.

Odmiennie niż rezerwy walutowe — rezerwy złota Banku Polskiego wykazują na ogół stały wzrost—chyba że Bank dokonywa sprzedaży złota na cele zasilenia wyczerpujących się rezerw dewizowych, które zresztą od dłuższego już czasu utrzymuje na stosunkowo niskim poziomie Sprzedaży złota w maju nie było—tak, że rezerwy złota stale wzrastały; ponieważ jednak dopływ złota (przeważnie z drobnego skupu, dokonywanego przez oddziały Banku) był słaby, bardzo niewielkie były kwoty wzrostu. Mianowicie, w I dekadzie maja rezerwy złota zwiększyły się o *zł* 0·13 miln., w II dekadzie—o *zł* 0·03 miln. i w III dekadzie—o *zł* 0·13 miln. W końcu maja osiągnęły one bardzo poważną kwotę *zł* 443·5 miln., wykazując w stosunku do stanu przed rokiem (na ultimo maja 1938 r.) poziom wyższy o *zł* 3 0 miln.

Maj jest drugim miesiącem gospodarki Banku Polskiego na podstawie zmienionego budżetu, a bilans na ultimo maja jest siódmym z kolei bilansem, zreformowanym odpowiednio do przepisów nowego statutu. Przepisy te nie przewidują obliczania—jak to dawniej było stosowane—pokrycia złotem sumy obiegu banknotów i części natychmiast płatnych zobowiązań (po odliczeniu *zł* 100 miln., uznanych jako niezmienne minimum tych zobowiązań), lecz stanowią tylko, że rezerwy złota równać się muszą co najmniej 40% tej kwoty, o którą suma obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań Banku przewyższa kontyngent tzw. emisji fiducjarnej, wynoszący nie mniej niż *zł* 800 miln., nie więcej zaś niż *zł* 1 200 miln. Otóż, stosunek rezerw złota do tej nadwyżki sumy obiegu i zobowiązań ponad emisję fiducjarną wynosił na ultimo maja: *a*) przy uwzględnieniu dolnej granicy emisji fiducjarnej (*zł* 8 00 miln.)—36·9% (gdy na ultimo II dekady — 39·5% i na ultimo kwietnia — 37·9%), *b*) przy uwzględnieniu górnej granicy emisji fiducjarnej (*zł* 1 200 miln.) — 55·4% (gdy na ultimo II dekady — 61·5% i na ultimo kwietnia — 57·5%). Dość znaczny spadek na ultimo maja stosunku rezerw złota do sumy obiegu i zobowiązań (po potrąceniu kontyngentu emisji fiducjarnej)—mimo drobnego zwiększenia się rezerw złota—tłumaczy się dość poważnym wzrostem sumy obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań Banku, która podniosła się z *zł* 1 921·3 miln. do *zł* 2 001·0 miln. Wzrost sumy obiegu i zobowiązań w III dekadzie maja dotyczy nie tylko—jak zwykle na ultimo miesiąca—obiegu biletów bankowych, który powiększył się z *zł* 1 775·9 miln. do *zł* 1 841·0 miln., ale także i natychmiast płatnych zobowiązań, które jednocześnie podniosły się z *zł* 145·4 miln. do *zł* 160·0 miln.

Wzrost zobowiązań na ultimo maja nie dotyczył pozycji „innych" zobowiązań (poza rachunkami żyrowymi), która wykazała spadek salda z *zł* 43·5 miln. do *zł* 39·4 miln., ale dość silnie—wbrew normalnej tendencji—zwiększyły się lokaty żyrowe—z *zł* 102·0 miln. do *zł* 120·6 miln. Zaznaczyć należy, że poprzednio—w pierwszych 2 dekadach maja lokaty żyrowe—także wbrew normalnej tendencji—wykazywały zniżkę.

Spośród lokat żyrowych odpływ na ultimo maja wykazały lokaty kas państwowych, które zresztą tylko w I dekadzie zwyżkowały, oraz lokaty tzw. pozostałe, które uprzednio przez pierwsze 2 dekady maja poważnie wzrosły. Natomiast gwałtownie wzrosły na ultimo maja (prawie że podwoiły się) lokaty banków i innych instytucyj kredytowych—co prawda po poprzedniej b. poważnej zniżce w pierwszych 2 dekadach. Liczbowo ruch lokat żyrowych przedstawia następujące zestawienie (w miln. *zł*):

		Lokaty żyrowe:		
		kas państwowych	*banków*	*pozostałe*
31/III	1939	7·9	99·9	29·6
30/IV	„	8·0	75·3	34·7
10/V	„	10·1	56·5	45·8
20/V	„	9·5	42·1	50·3
31/V	„	6·1	83·6	31·0
31/V	1938	61·6	157·6	

Jak widzimy, w okresie maja zmniejszyły się nieco lokaty kas państwowych i tzw. pozostałe (prywatne), natomiast wzrosły lokaty banków. W okresie rocznym—od końca maja 1938 r. do końca maja 1939 r.—skurczyły się bardzo silnie, bo do $^1/_{10}$ - lokaty kas państwowych, natomiast wszystkie inne lokaty zmniejszyły się stosunkowo znacznie słabiej, bo o ok. 28%.

Obieg biletów bankowych podniósł się na ultimo maja o *zł* 65·1 miln.; prawie identyczny był wzrost obiegu przed rokiem, tj. na ultimo maja 1938 r., wynosił bowiem wówczas *zł* 64·3 miln. Przypomnieć należy, że na ultimo marca mieliśmy ogromny skok obiegu—o *zł* 364·1 miln., i że jeszcze na ultimo kwietnia wzrost obiegu nie był normalny, wynosząc *zł* 127·5 miln.

Wobec zdecydowanie zwyżkowej tendencji, jaką wykazuje ostatnio obieg biletów Banku—stan jego na ultimo maja był wyższy niż przed miesiącem i o blisko $^2/_3$ wyższy niż przed rokiem, jak to wykazuje poniższe zestawienie (w miln. *zł*):

31/III	1939	1 669·4
30/IV	„	1 807·8
10/V	„	1 793·2
20/V	„	1 775·9
31/V	„	1 841·0
31/V	1938	1 123·3

Wzrost obiegu na ultimo III dekady maja nie znajdował odpowiednika w odpływie lokat żyrowych. z Banku, które—wprost przeciwnie—dość znacznie nawet zwiększyły się, był natomiast ściśle związany z dość poważnym rozszerzeniem się działalności kredytowej Banku.

Jeśli chodzi o 3 główne formy kredytów Banku, to portfel wekslowy, który wzrastał nieprzerwanie od końca marca, wykazał na ultimo maja stosunkowo niewielką zwyżkę, bo tylko o *zł* 10·4 miln., gdy np. przed rokiem, tj. na ultimo maja 1938 r. wykazał wzrost 4-krotnie silniejszy—o *zł* 40·8 miln., a na ultimo kwietnia b. r. podniósł się o *zł* 38·4 miln. Natomiast bardzo silnie wzrosły w III dekadzie zniżkujące poważnie w pierwszych 2 dekadach maja: pożyczki zastawowe (o *zł* 48·4 miln.) oraz portfel biletów skarbowych (o *zł* 27·0 miln.). W obu tych pozycjach wzrost był znacznie większy niż na ultimo maja ub. r. (*zł* 9·2 miln. i *zł* 1·8 miln.), ale jednocześnie mniejszy niż na ultimo kwietnia b. r. (*zł* 67·6 miln. i *zł* 29·6 miln.).

W okresie całego miesiąca maja zwiększył się właściwie—i to nie tak bardzo znacznie, bo ok. o 7%—tylko portfel wekslowy. Portfel biletów skarbowych nie wykazał prawie żadnej zmiany, a pożyczki zastawowe obniżyły się dość znacznie—jak to wykazuje poniższe zestawienie (w miln. *zł*):

	Wzrost (+) *lub spadek* (—)
Kredyty dyskontowe .	+ 35·9
Pożyczki zastawowe .	— 21·8
Bilety skarbowe . . .	+ 0·3

Ustalenie zmiany stanu kredytów w ciągu roku jest utrudnione wobec przeprowadzenia w końcu marca b. r. na podstawie zmienionego statutu konsolidacji części kredytów krótkoterminowych Banku na oprocentowany dług amortyzacyjny Skarbu Państwa—częściowo książkowy, częściowo w obligacjach (przedsiębiorstwa P. K. P. oraz Państw. Funduszu Drogowego). Operacja konsolidacyjna wyraziła się w bilansie Banku powstaniem 2 nowych pozycyj: długu książkowego w wys. *zł* 327·0 miln. i obligacyj w wys. *zł* 188·0 miln.—które to pozycje, oczywiście, z natury rzeczy pozostają niezmienione—oraz spisaniem łącznej sumy tych 2 pozycyj, a więc *zł* 515 miln., z 3 pozycyj, reprezentujących krótkoterminowe kredyty Banku, mianowicie: portfelu wekslowego, pożyczek zastawowych i portfelu biletów skarbowych. Zestawienie obecnego stanu kredytów w tych 3 pozycjach ze stanem przed rokiem, tj. na ultimo III dekady maja ub. r., możliwe też jest tylko w łącznej sumie—przy jednoczesnym założeniu, że powyższa operacja konsolidacyjna nie została przeprowadzona. Wtedy powyższe 3 formy kredytów krótkoterminowych Banku wynosiłyby na ultimo III dekady maja b. r. *zł* 1 332·8 miln., gdy na ultimo III dekady maja ub. r. stanowiły one *zł* 719·1 miln.

Jeśli chodzi o inne operacje czynne Banku—poza powyższymi 3 formami kredytów oraz kredytami konsolidacyjnymi—to zmiany w tym zakresie przedstawiały się w III dekadzie maja następująco: dług Skarbu Państwa z tytułu kredytu bezprocentowego pozostawał w dalszym ciągu (jak i w całym maju) niezmieniony; zapas skupionych przez Bank na własność monet srebrnych i bilonu z emisji skarbowej obniżył się o *zł* 11·7 miln. (w ciągu całego maja spadek o *zł* 7·3 miln.) i portfel skupionych przez Bank papierów kredytu długoterminowego wzrósł o *zł* 1·7 miln. do *zł* 152·7 miln. (w okresie całego miesiąca o *zł* 6·2 miln.).

Mimo silnego wzrostu w ostatnim czasie szeregu operacyj czynnych Banku pozostają one niższe od norm, jakie zmieniony statut Banku dla czynności tych przepisuje, pozostawiając jeszcze bardzo dużą marżę do wykorzystania. Stan wykorzystania przepisanych statutem norm operacyj czynnych Banku ilustruje następujące zestawienie (w miln. *zł*):

	Górna granica	*Stan na ultimo maja*
Pożyczki zastawowe	300·0	151·8
Bilety skarbowe	400 0	117·8
Skup papierów procentowych . .	200·0	152·7
Bezprocentowy dług Skarbu Państwa	150·0	45·0
Skup monet srebrnych i bilonu .	92·0	46·4

Według nowych postanowień statutu pokrycie łączne kwoty obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań (wynoszącej w dn. 31/V *zł* 2 001·0 miln.) przedstawiało się następująco (w miln. *zł*):

	30/IV	*20/V*	*31/V*
Złoto	443·2	443·4	443·5
Waluty i dewizy	12·6	12·3	14·4
Monety srebrne i bilon	53·7	58·1	46·4
Weksle, warranty, czeki i kupony .	512·3	537·8	548·2
Pożyczki zabezpieczone zastawami .	173·7	103·4	151·8
Bilety skarbowe	117·5	90·8	117·8
Papiery procentowe własne	146·5	151·0	152·7
Dług Skarbu Państwa	560·0	560·0	560·0
w tym:			
bezprocentowy	45·0	45·0	45·0
oprocentowany książkowy . . .	327·0	327·0	327·0
obligacje P.K.P. i P.F.D. . . .	188·0	188·0	188·0
Razem:	2 019·5	1 956·8	2 034·8

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KRONIKA ZAGRANICZNA

NIEMCY

KSIĄŻKI PRACY.—Ustawa z dn. 26/II 1935 r. o wprowadzeniu książek pracy, która jest kamieniem węgielnym niemieckiej polityki kierowania rynkiem pracy, pozostawiła określenie zakresu osobowego swej mocy Ministrowi Pracy Rzeszy. Zarządzenie wykonawcze z dn. 16/V 1935 r., parokrotnie zmieniane, ustaliło, że obowiązkowi posiadania książek pracy podlegają wszyscy pracownicy z wyjątkiem zarabiających ponad RM 1 000 miesięcznie, członków załóg statków, zatrudnionych w chałupnictwie, posiadających książki płac, zamieszkałych stale za granicą i dzieci, podlegających obowiązkowi szkolnemu. Specjalne zarządzenia Prezydenta Zakładu Rzeszy Pośrednictwa Pracy i Ubezpieczenia od Bezrobocia zwolniły ponadto od tego obowiązku zatrudnionych zarazem przypadkowo i czasowo, zagranicznych pracowników rolnych i urzędników partii i jej organów. W tym stanie rzeczy najistotniejszym postanowieniem ustawy było to, które pozwalało na zatrudnienie spośród podlegających obowiązkowi posiadania książek pracy tylko tych, którzy te książki posiadali. Szerocki zakres zwolnień sprawiał, że jakkolwiek dane, uzyskane przez wprowadzenie książek pracy, były niezwykle cennym materiałem dla poznania struktury rynku pracy, nie dawały przecież możności ujęcia całości zjawisk, zachodzących na tym rynku, i w następstwie nie pozwalały na zupełnie racjonalne prowadzenie czynnej polityki kierowania rynkiem pracy.

Linię rozwojową na tym terenie zakreślały rozporządzenia o zapewnieniu dopływu pracowników do prac o szczególnie doniosłym znaczeniu państwowym, a zwłaszcza trzecie—rozporządzenie o służbie przymusowej z dn. 15/X 1938 r. (Notdienstverordnung). W miarę potęgującego się braku rąk roboczych wzmagała się potrzeba przymusowego przesuwania ludności zawodowo czynnej z jednych zawodów do drugich. Od początkowych ograniczeń swobody wyboru miejsca pracy i swobody przesiedlania się w niektórych gałęziach pracy, przede wszystkim w rolnictwie i w przemyśle metalowym, poprzez wprowadzenie i rozszerzenie obowiązku służby aż do likwidowania drobnych zakładów rzemieślniczych i handlowych przy równoczesnym ograniczeniu swobody zmiany miejsca pracy potencjalnie już we wszystkich gałęziach wytwórczości i wprowadzeniu instytucji płac maksymalnych, realizowało Państwo niemieckie zasady gospodarki zbrojeniowej czy nawet już wojennej.

Równocześnie z rozrostem zadań Państwa i coraz głębszym wkraczaniem jego w życie już nie tylko gospodarcze, lecz nawet prywatne jednostek następowało doskonalenie i rozbudowywanie aparatu wykonawczego — urzędów pracy. W marcu b. r. aparat ten, liczący ok. 40 000 urzędników, został ostatecznie upaństwowiony i podporządkowany bezpośrednio Ministerstwu Pracy Rzeszy. Ewolucja od chwili wkroczenia Państwa na teren polityki kierownictwa rynkiem pracy aż do chwili możliwie najpełniejszego rozbudowania zadań na tym terenie trwała 5 lat.

Na tle tych rozważań zupełnie jasne jest dokonane ostatnio rozszerzenie obowiązku posiadania książek pracy (rozp. z dn. 22/IV b. r. o książkach pracy, —„*RGBl.*" I, str. 824). Na mocy tego rozporządzenia obowiązek posiadania książek pracy rozciągnięty został na wszystkich zawodowo czynnych, zatrudnionych w chałupnictwie, i na pomagających członków rodziny. Równocześnie zniesione zostało wyłączenie pracowników, zarabiających ponad RM 1 000 miesięcznie. Jak to podaje Dr Wende, zrealizowanie tak rozszerzonego obowiązku zostałc podzielone na 4 okresy: w pierwszym wezwani zostaną zawodowo czynni w rolnictwie oraz pomagający im członkowie rodziny, w drugim—analogicznie rzemieślnicy, w trzecim—zatrudnieni w chałupnictwie, w czwartym wreszcie—zatrudnieni w handlu, transporcie, przemyśle i innych gałęziach gospodarki wraz z pomagającymi im członkami rodziny oraz najlepiej płatni pracownicy, poprzednio wyłączeni. Obecnie jeszcze niepodobna określić, w jakim czasie zostaną zrealizowane nowe przepisy.

Obok rozszerzenia zakresu osób, podlegających obowiązkowi posiadania książek pracy, rozporządzenie w jednym wypadku rozszerzyło zakres zwolnionych od tego obowiązku: zwolnieni mianowicie są wszyscy sezonowi pracownicy zagraniczni, którzy po sezonie pracy wracają zazwyczaj do swoich krajów. Oprócz tego utrzymane zostało w mocy zwolnienie urzędników partyjnych, a spośród zawodowo czynnych wyłączono wyraźnie adwokatów i zatrudnionych w służbie zdrowia—2 ostatnie kategorie na wzór Notdienstverordnung z listopada 1938 r.

Książkę pracy wystawia urząd pracy na wniosek podlegającego obowiązkowi posiadania tej książki. Wniosek taki winien być złożony na specjalnym formularzu. Każdą zmianę danych, zawartych w zgłoszeniu, należy podać do wiadomości urzędu pracy. Urząd pracy może zarządać udokumentowania danych, zawartych w zgłoszeniu, może też zażądać osobistego stawienia się petenta. Książki pracy, wystawiane przez Krajowy Urząd Pracy w Gdańsku, są uważane za książki pracy w rozumieniu przepisów prawa Rzeszy.

W czasie trwania stosunku pracy książkę pracy pracownika przechowuje przedsiębiorca. Osoby samodzielne zawodowo czynne przechowują same swoje książki pracy i same zwracają się w razie potrzeby do urzędu pracy o zmianę lub uzupełnienie treści książki pracy. W stosunku do pracowników najemnych oraz pomagających członków rodziny przedsiębiorca sam wpisuje określone dane do książki pracy, podając to urzędowi pracy do wiadomości. Dane, mające znaczenie dla ubezpieczenia społecznego pracownika, przedsiębiorca podaje do wiadomości właściwych instytucyj ubezpieczeniowych. Pracownik dostaje swoją książkę natychmiast po zakończeniu stosunku pracy. Zgodnie ze specjalnym rozporządzeniem w tej sprawie przedsiębiorca może zatrzymać książkę pracy tylko w określonych wypadkach i na określony czas (tylko w przemyśle metalowym i żelaznym, budowlanym, cegielnianym i w rolnictwie—w razie odejścia pracownika od pracy przed upływem terminu wypowiedzenia bez dostatecznych powodów i na czas tego terminu wypowiedzenia). Przepis ten ma doniosłe znaczenie z tego względu, że obecnie wolno przyjąć do pracy dopiero po przedłożeniu książki pracy, że więc brak książki pracy uniemożliwia otrzymanie zajęcia.

Inne przepisy omawianego rozporządzenia nie mają większego znaczenia. Zasługuje na podkreślenie jeszcze rozciągnięcie obowiązku posiadania książek pracy na zatrudnionych w chałupnictwie. Dowodzi to pewnej niezależności środków i metod polityki kierowania rynkiem pracy od polityki płac: urzędy pracy korzystały dotychczas z książek płac zatrudnionych w chałupnictwie, prowadząc kartotekę tych książek; kartoteka ta jednak nie wystarczała na potrzeby urzędów pracy, które przywiązują większą wagę do danych, których ta kartoteka nie mogła zawierać. Omawiane rozporządzenie daje Państwu możliwości, które zaledwie można dziś ocenić; jest ono jednym z najdonioślejszych posunięć niemieckich na terenie polityki społecznej.

W. I.

WŁOCHY

EXPOSÉ MINISTRA SKARBU.—Dnia 23/V, na posiedzeniu Izby Związków Faszystowskich i Korporacyj, wygłosił obszerne exposé Minister Skarbu Włoch P. Thaon di Revel.

Rozpoczął on swoje przemówienie od stwierdzenia, iż nie należy oczekiwać zmniejszenia się potrzeb Skarbu; wręcz przeciwnie, wyłaniają się nowe problemy finansowe, związane z koniecznością zagospodarowania nowo utworzonych prowincyj w Libii, ze zdobyciem Albanii oraz z dokonywaniem zbrojeń na lądzie, morzu i powietrzu, „mających zapewnić krajowi bezpieczeństwo na każdy wypadek".

Z przedłożonych przez Ministra danych liczbowych wynika chroniczna deficytowość budżetu państwowego Włoch; w poszczególnych latach budżetowych 1/VII 1934÷31/VI 1938 zamknięcia rachunków wykazują następujące deficyty: lir. 2 030 miln., lir. 12 686 miln., lir. 16 230 miln. oraz lir. 11 174 miln. Nie licząc deficytu za bieżący rok budżetowy, deficyt globalny za wymienione wyżej 4 lata przekracza sumę lir. 42 mild. Pokrycie takiego deficytu wymagało nadzwyczajnych środków; spośród nich trzeba wymienić emisje 5% renty i 5% pożyczkę wewnętrzną. Obie te emisje dały lir. 14 182 miln. Innymi środkami zaradczymi były: emisje biletów 10-lirowych, opodatkowanie kapitału spółek akcyjnych oraz sprzedaż walorów w walutach zagranicznych, cedowanych Skarbowi Państwa w czasie wojny abisyńskiej przez obywateli włoskich.

Minister Skarbu podkreślił specjalnie okoliczność, iż Rząd włoski nie uciekł się do środków inflacyjnych w poszukiwaniu sposobów pokrycia deficytów. Obieg biletów Banku Włoskiego oraz skarbowych środków płatniczych nie wykazuje nadmiernego wzrostu: 31 marca b. r. wykazywały one łącznie sumę lir. 22 785 miln. W sumie tej bilety Banku Włoskiego, będące w obiegu, oblicza się na lir. 18 374 miln. Te dane pozwoliły Ministrowi Skarbu na stwierdzenie, iż biorąc pod uwagę zwiększenie się ludności włoskiej, terytorium oraz wzrost ogólny transakcyj handlowych, obieg wzrósł w bardzo niewielkim stopniu, gdyż np. w 1932 r. wynosił lir. 13 672 miln.

Przechodząc do spraw budżetu państwowego, oświadczył P. Thaon di Revel, że wydatki państwowe wykazują w latach ostatnich stałą tendencję wzrostu. I tak, w roku budżetowym 1935/36 wydatki wyniosły lir. 21 921 miln., w 1936/37 r.—lir. 23 413 miln., w 1937/38 r.—lir. 29 615 miln. W okresie budżetowym bieżącym wyniosą one lir. 32 500 miln., w okresie zaś 1939/40 mimo, iż preliminuje się je na lir. 29 316 miln., wyniosą znacznie więcej, a to z powodu wprowadzenia podwyżki ogólnej uposażeń pracowników państwowych oraz z powodu konieczności pokrycia potrzeb, wynikających z dozbrojenia kraju i przyłączenia Albanii. Przypuszczalnie budżet państwowy musi się zamykać w sumie lir. 32 mild. Taką wysokość wydatków uważać należy za minimalną, wobec konieczności państwowych, z których jedną jest obrona kraju. Wynika z tego, iż należy liczyć się z istnieniem dalszego deficytu budżetowego. W odpowiedzi na pytanie, jak dojść do równowagi budżetowej—włoski Minister Skarbu oświadczył, iż szczegółów odnośnie środków, jakie zamierza zastosować, nie może podać do wiadomości publicznej, zapowiedział jednakże przeprowadzenie daleko idącej reformy systemu podatkowego oraz dalszej racjonalizacji wydatków. W związku z reformą podatkową mają być zrewidowane podstawy wymiaru podatków od nieruchomości, rewizja katastrów itp.

Niezależnie od powyższego, Minister Skarbu zapowiedział nowe obciążenia podatkowe, obiecując jednak uzależnić je od wzrostu możliwości płatniczej podatników. Nie ulega wątpliwości, że nie będzie można pokryć przewidzianego na rok 1939/40 deficytu budżetowego w sumie lir. 5 233 miln. bez udania się na drogę nałożenia nowych obciążeń fiskalnych, tym bardziej, że Minister Skarbu przewiduje dodatkowo następujące nadzwyczajne wydatki na cele militarne: lir. 5 mild. w ciągu 10 okresów budżetowych na cele „zwiększenia sprawności wojennej armii", niezależnie od uprzednio już uchwalonej na ten sam cel sumy lir. 4 500 miln.; lir. 5 191 miln. rozłożonych na okres sześcioletni oraz lir. 1 130 miln. w okresie najbliższych pięciu lat na lotnictwo wojskowe.

UKŁAD GOSPODARCZY WŁOSKO-ALBAŃSKI.—Między Włochami i obecnym Rządem Albanii zawarty został układ gospodarczy, podpisany w Tiranie w dn. 20 kwietnia, opierający się na łączącej oba królestwa unii celnej.

Włochy i Albania z punktu widzenia prawa celnego stanowią odtąd jedno terytorium. Wewnątrz tej granicy celnej panuje wolność wymiany towarowej; towary włoskie w Albanii i albańskie we Włoszech korzystają z przywilejów, przyznanych towarom produkcji narodowej.

W unii celnej obowiązuje: 1) włoska taryfa celna ze wszystkimi stawkami i 2) włoskie ustawy i rozporządzenia celne.

Oba państwa, wchodzące w skład unii, rezerwują sobie całkowitą autonomię w dziedzinie opodatkowania z tytułu obrotu towarowego; sama zaś umowa nie działa w stosunku do towarów, będących przedmiotem monopolów każdego z państw; w sprawie traktowania artykułów monopolowych zawarta ma być oddzielna umowa.

Unię celną obowiązywać będą istniejące we Włoszech przepisy, reglamentujące przywóz i wywóz towarów za granicę, każdy zaś z krajów ma zastrzeżoną swobodę w dziedzinie wydawania przepisów sanitarnych, zwalczania chorób i pasożytów, związanych z importem.

Rząd włoski zobowiązuje się poczynić starania, celem rozciągnięcia na Albanię wszystkich traktatów, zawartych z państwami obcymi, wobec czego Albania wypowie w terminie najkrótszym zawarte swego czasu umowy z państwami trzecimi. Traktaty zawierać będzie Rząd włoski, w rokowaniach uczestniczyć będą jednak zawsze też delegaci Rządu albańskiego.

Rząd włoski zapewni unii administrację celną i organizację władz i urzędów celnych; dochody z ceł, pobranych na terytorium Albanii, ulegają zwrotowi w myśl art. 17 omawianej umowy. Wejście w życie przepisów oraz postanowienia co do organizacji władz i urzędów celnych zostanie ustalone osobną umową. Wszystkie formularze, przeznaczone dla manipulacji celnej w urzędach, znajdujących się na terytorium albańskim, drukowane będą w 2 językach, tj. włoskim i albańskim.

W sprawach finansowych umowa włosko-albańska zawiera następujące postanowienia: kurs franka albańskiego zostaje ustalony na lir. 6·25. Pokrycie obiegu Banku Narodowego Albanii stanowią liry włoskie w banknotach oraz inne kredyty Banku Włoskiego, frank albański zaś ma korzystać z pokrycia złotego, jakie posiada waluta włoska. Rząd albański wprowadza na swym terytorium monopol w dziedzinie obrotu dewizowego, wykonywany przez Bank Narodowy w Albanii w myśl przepisów, obowiązujących we Włoszech. Bilety wyżej wymienionego banku albańskiego wymieniane będą a vista na walutę włoską po kursie ustalonym wyżej. Pieniądze albańskie wyrabiane będą w mennicy włoskiej i włoskich rządowych zakładach graficznych. Od daty wejścia w życie omawianej umowy przestają obowiązywać w Albanii przepisy monetarne, pozostające w sprzeczności z postanowieniami umowy.

Celem rekompensaty z tytułu zmniejszonych dochodów z ceł dla Skarbu albańskiego Rząd włoski wypłacać będzie Rządowi albańskiemu od dnia wejścia w życie umowy sumę 15 milionów franków albańskich rocznie. Formę wypłat ustalą ministrowie finansów obu krajów; gdyby jednak dochody z ceł albańskich przekroczyły sumę 9 miln. fr. alb. rocznie, nadwyżka będzie zwracana Rządowi Albanii i powiększy wyżej wymienioną roczną wpłatę.

Ostatnie artykuły umowy zawierają raczej techniczne postanowienia. I tak, art. 18 stanowi, iż wszystkie umowy i porozumienia włosko-albańskie, stojące w sprzeczności z obecną umową, automatycznie wygasają; art. 19 mówi o zawarciu porozumienia pomiędzy instytutami dewizowymi i bankami obu krajów; art. zaś 20 stanowi o powołaniu do życia komitetu mieszanego, mającego czuwać nad wykonaniem zawartej umowy itp.

LITWA

GOSPODARKA LNIARSKA.—Wśród szeregu artykułów produkcji litewskiej len zajmuje stosunkowo bardzo poważną pozycję. Dlatego też zrozumiałe są usiłowania Litwy, zmierzające do wydatnego zwiększenia obszarów uprawy tego surowca oraz wzmożenia jego wywozu, przy jednoczesnej akcji standaryzacyjnej, ulepszającej jakość gatunkową. Dotychczas Litwa pod względem obszarów uprawnych zajmowała trzecie miejsce w Europie — po Rosji i Polsce. Ostatnio, jak wiadomo, Sowiecki Syndykat Lniany wycofał się całkowicie z transakcyj eksportowych na rynkach europejskich. Spowodowało to nawet częściowe trudności dla produkcji przędzalń lnu w krajach Europy Zachodniej, a w pierwszym rzędzie w Anglii i Irlandii, nastawionej w przeważającej mierze na surowiec rosyjski. Z drugiej strony wycofanie się kontrahenta sowieckiego wytworzyło nowe możliwości eksportu dla lnu polskiego i litewskiego. Ta dodatkowa koniunktura zwiększa usiłowanie Litwy w kierunku wzmożenia uprawy i wywozu lnu. Uprawa tego surowca zajmowała dotąd na Litwie 80 tys. ha, tj. zaledwie ok. 3% całej litewskiej powierzchni użytkowej rolnictwa. Zwiększenie wydatne tych terenów nie powinno nastręczać trudności i mogłoby wysunąć Litwę pod względem ilościowym na czoło producentów lnu w Europie. Decydującym czynnikiem jest przy tym fakt, że w latach powojennych eksport lnu, bez żadnej finansowej pomocy Państwa, stanowił główne źródło dopływu walut zagranicznych. Tak więc w okresie minionych 15 lat otrzymała Litwa z eksportu lnu ok. 600 miln. litów, tj. niemal tyle, ile łącznie z wywozu produktów mleczarstwa, jaj, koni, drobiu itd. Wywóz bekonów, który przyniósł Litwie w tym okresie ponad 500 miln. litów, opierał się przy tym — tak, jak eksport masła i innych artykułów hodowlanych — na wydatnej pomocy Państwa. Tak poważne wyniki zawdzięczać należy stałemu zwiększaniu terenów uprawnych które osiągnęły swe maksimum w 1937 r., w którym to roku zajęto pod uprawę lnu ponad 88 tys. ha. Zbiory na 1939 r. przewidywane są w rozmiarach zeszłorocznych, tj. ok. 20 tys. t. Eksport lnu litewskiego kierował się w pierwszym rzędzie do Anglii i Irlandii. Na dalszych miejscach w szeregu odbiorców figurowały: Niemcy, b. Czecho-Słowacja, dalej Szwecja i Francja.

Równocześnie ze zwiększaniem obszarów uprawnych, popieranym przez Ministerstwo Rolnictwa oraz Izbę Rolniczą, realizowane były wysiłki, zmierzające do poprawy jakości gatunkowej eksportowanego włókna. Podkreślić bowiem należy, że eksport ten osiąga ceny, kształtujące się poniżej poziomu cen światowych. Dla przykładu wystarczy stwierdzić, że w 1938 r. przeciętna cena najwyższych gatunków lnu litewskiego wynosiła na rynkach zagranicznych £ 35÷36 za tonę, tj. o £ 65 mniej od ceny lnu belgijskiego Litwa dąży więc do osiągnięcia poziomu cen, odpowiadającego przynajmniej cenom lnu, eksportowanego przez Łotwę, która znajduje się w analogicznych warunkach klimatycznych i terenowych. W celu realizacji tych zagadnień w 1934 r. po raz pierwszy wprowadzona została państwowa kontrola eksportu, zmierzająca m. in. do ograniczenia działalności elementu żydowskiego, który w handlu tym surowcem stanowi przeważającą większość. Liczba firm handlowych, dopuszczonych do eksportu lnu, uległa selekcji, a jednocześnie Rząd litewski wprowadził standartowe marki przy wywozie tego surowca. Wreszcie, zorganizowano 240 ośrodków zakupu lnu, przydzielając je poszczególnym hurtownikom. Rząd uzyskał wówczas po raz pierwszy udział w obrotach surowcem lnianym dla półpaństwowego przedsiębiorstwa spółdzielczego „Lietukis". Obecne tendencje Rządu na odcinku organizacji tego handlu zmierzają w kierunku zwiększenia udziału spółdzielni „Lietukis" w eksporcie lnu. Inicjatywa ta cieszy się poważnym poparciem obecnego Ministra Rolnictwa Dra Kriksciunasa, który wskazuje na silny wzrost eksportu masła i bekonów od czasu przejęcia tego wywozu przez półpaństwowe towarzystwa „Pienocentras" i „Maistas." Jest rzeczą niewątpliwą, że istotnie objęcie eksportu przez te instytucje doprowadziło do wydatnej poprawy gatunkowej masła litewskiego, które dorównywa zupełnie produkcji holenderskiej i duńskiej. Zdaniem kół rządowych, objęcie eksportu lnu przez „Lietukis", która dysponuje 143 placówkami spółdzielczymi i zrzesza 23 tys. członków przy obrocie rocznym ok. 150 miln. litów, poprawiłoby wydatnie jakość lnu litewskiego. Z drugiej strony — nie brak również i opinij, wskazujących, że wyeliminowanie inicjatywy prywatnej i przejęcie ryzyka przez Państwo pociągnąć za sobą może szereg niekorzystnych zmian, obciążających wydatnie Skarb.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że całokształt nakreślonych powyżej zagadnień znajdzie już w najbliższej przyszłości swe ostateczne rozwiązanie, gdyż wymagają tego żywotne interesy gospodarki litewskiej.

K.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 22/V÷3/VI 1939 r. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires, Liverpoolu i Hamburgu — w $ — za 100 kg):

	22÷27/V	30/V÷3/VI	Różnica %
Pszenica			
Berlin . . .	—	—	—
Chicago . .	3·03	3·10	+ 2·2
Buenos Aires	2·32½	2·32	— 0·3
Liverpool . .	—	—	—
Hamburg . .	3·20	3·16½	— 1·1
Żyto			
Berlin . . .	—	—	—
Chicago . .	2·06	2·10½	+ 2·1
Hamburg . .	2·23½	2·23½	—
Owies			
Berlin . . .	—	—	—
Chicago . .	2·45½	2·49	+ 1·4
Buenos Aires	1·48½	1·44½	— 2·7
Liverpool . .	—	—	—
Hamburg . .	2·07	2·07	—
Jęczmień browarny			
Berlin . . .	—	—	—
Chicago . .	2·41	2·41	—
Hamburg . .	—	—	—

BYDŁO I MIĘSO

—Na zagranicznych rynkach bydła i mięsa panowała w maju 1939 r. tendencja spokojna.

Na angielskim rynku bekonów nastrój był słaby — pomimo że zapotrzebowanie na towar było nieco lepsze niż w poprzednim okresie. Notowania cen bekonów

nie wykazały w ciągu całego okresu żadnych zmian; panuje przekonanie że ceny utrzymają się na tym samym poziomie przez czas dłuższy. Zapotrzebowanie na szynki w puszkach było mniejsze, ceny szynek pozostały bez zmiany.

Londyn. — Urzędowe notowania bekonów z końca miesiąca—w sh za 1 cwt: duńskie Nr 1 sizeable 90,—Nr 2 88,—Nr 3 85, Nr 1 ciężkie 90,—Nr 2 88, szóstki Nr 1 88,—Nr 2 86, holenderskie Nr 1 sizeable 83,—Nr 2 81,—Nr 3 77, Nr 1 ciężkie 83,—Nr 2 81, szóstki Nr 1 80, — Nr 2 78, polskie Nr 1 sizeable 80,—Nr 2 76, Nr 1 ciężkie 80,—Nr 2 75, szóstki Nr 1 78, irlandzkie chude sizeable 78÷88, sizeable 76 ÷ 86, primo sizeable 80, chude ciężkie 88, prima ciężkie 78÷82, prima szóstki 81, litewskie Nr 1 sizeable 80, — Nr 2 76, — Nr 3 71, Nr 1 ciężkie 80, — Nr 2 76, angielskie sizeable Nr 1 88, — Nr 2 86, — Nr 3 83, ciężkie Nr 1 88, — Nr 2 86, szóstki Nr 1 86, „cesarskie" wyhodowane w Anglii Nr 1 sizeable 79,—Nr 2 75,—Nr 3 71, Nr 1 ciężkie 78,—Nr 2 73, Nr 1 szóstki 78, szwedzkie Nr 1 sizeable 83,—Nr 2 78, ciężkie Nr 1 83,—Nr 2 78.

MASŁO

—W maju 1939 r. panowała na angielskim rynku masła tendencja słaba. Ceny masła w porównaniu z końcem kwietnia spadły o ok. sh 6÷10 na 1 cwt. Masło duńskie uległo tylko nieznacznej zniżce w porównaniu ze spadkiem cen innych gatunków masła. Zniżka cen masła na angielskim rynku nastąpiła po dość długim okresie stabilizacji cen i wywołana jest obawą importerów, że w razie wojny wszystkie zapasy zostaną skonfiskowane po niskich cenach.

Londyn.—Urzędowe notowania masła z połowy miesiąca—w sh za 1 cwt masła solonego (w nawiasach niesolonego): nowozelandzkie 107÷109 (111÷112), australijskie 98÷107 (107÷110), duńskie 126÷127, holenderskie 98÷105, polskie 101÷104, estońskie 100÷102, litewskie 102÷107, łotewskie 104÷106, afrykańskie 97÷100.

Berlin.—Urzędowe ceny masła—w RM za 50 kg: rynkowe najlepsze 137, mleczarniane 134, — II gat. 130, wiejskie 120, kuchenne 114.

JAJA

—W maju 1939 r. panowała na angielskim rynku jaj sytuacja zmienna. Ceny jaj kilkakrotnie w ciągu okresu sprawozdawczego ulegały wahaniom, w początkach miesiąca zniżkowały, a następnie kształtowały się mocniej.

W Niemczech produkcja jaj w maju osiągnęła kulminacyjny punkt, i w niektórych miejscowościach zaznaczył się już pewien spadek produkcji. W ciągu ostatnich kilku tygodni ilość jaj, przeznaczonych do magazynowania w chłodniach, uległa ograniczeniu, wskutek czego więcej jaj świeżych zostało przeznaczone do bezpośredniej konsumcji.

Londyn.—Urzędowe notowania jaj z końca miesiąca—w sh za wielką setkę: duńskie 18 lbs 10/6, 17 lbs 9/9÷10/0, 15·5 lbs 9/3÷9/6, 14 lbs 90, 1/3 lbs 8/6, angielskie specjalne 12/9, standartowe 11/3, średnie 10/6, angielskie 17 lbs 12/0÷12/3, 15·5 lbs 10/6÷10/9, 15 lbs 10/3÷10/6, 14 lbs 9/6÷10/0; francuskie brunatne, mieszane 56÷57 kg 8/6, irlandzkie ekstra specjalne 12/3÷12/6, specjalne 11/3÷11/6, standartowe 10/3÷10/6, wybrane 9/9÷10/0 holenderskie brunatne, 68÷69 kg 11/0÷11/6, 66÷67 kg 10/9÷11/0, 62÷63 kg 10/0÷10/3, 57÷58 kg 9/6÷9]7, mieszane 68÷69 kg 9/6÷9/10, 62÷63 kg 9/1÷9/3, polskie o wadze 15·5 lbs 7/9, 14 lbs 6/10÷7/0, 13·5 lbs 6/6÷6/9, czerwone 6/3, litewskie o wadze 18 lbs 9/0, 17 lbs 8/9, 14 lbs 7/9, węgierskie 53÷54 kg 6/9÷7/0, rumuńskie o wadze 53÷54 kg 6/10÷7/0, 46÷48 kg 6/4÷6/6, szwedzkie 14 lbs 8/6÷8/9, 13 lbs 7/9÷8/0.

Berlin.—Urzędowe ceny jaj w okresie 23/III÷31/VII w fenigach za sztukę: niemieckie pełnoświeże wagi ponad 65 g 9·5, duże *A* 60÷65 g 9, duże *B* 55÷60 g 8·5, duże *C* 50÷55 g 7·75, duże *D* 45÷50 g 7, świeże wagi ponad 65 g 9·25, duże *A* 8·75, duże *B* 8·25, duże *C* 7·5, duże *D* 6·75, jaja wysortowane 45 g 7, poniżej 45 g 6; zagraniczne największe 9, duże *A* 8·5, duże *B* 8, duże *C* 7·25, duże *D* 6·5, bułgarskie i polskie oryginalne 7·5.

SUROWCE WŁÓKIENNICZE

—Rynek bawełny amerykańskiej w maju kształtował się pod znakiem niewielkich stosunkowo kilkupunktowych wahań cen. Sytuacja polityczna nie sprzyjała nadmiernej aktywności na rynku surowca bawełnianego, a posunięcia wewnętrzno-polityczne w tej dziedzinie również nie mogły stanowić bodźca dla ożywienia transakcyj bawełną. Polityka Rządu skłania się, jak wiadomo, w kierunku przyjęcia wniosku Senatora Bankheada, przewidującego premiowanie 7 miln. bel ze zbiorów tegorocznych. Dzięki opłatom w wysokości 2 cnt. za 1 lb z dniem 1/VIII wycofywanoby stopniowo pewne ilości bawełny, których przed 1/I 1940 r. farmerzy nie mieliby prawa rzucać na rynek. Dzięki temu Sen. Bankhead liczy się z wydatnym zwiększeniem eksportu bawełny, opartego na subwencjach rządowych. Jest rzeczą zrozumiałą, że ta ofensywa eksportowa wywołała poważne zastrzeżenia w innych krajach, produkujących bawełnę. Prezydent Roosevelt pragnąłby uniknąć wszelkich zadrażnień i tym tłumaczy się zaproszenie, wystosowane w dn. 1/VI przez Rząd Stanów Zjedn. do 10 największych państw, eksportujących bawełnę, z propozycją odbycia międzynarodowej konferencji w Waszyngtonie w dn. 5/IX. Wśród szeregu krajów, zaproszonych znajdują się: Egipt, Francja, która eksportuje bawełnę ze swych kolonij, Brytania, która na terenach kolonij, dominiów i krajów mandatowych wydatnie zwiększyła uprawę tego surowca, Indie, Meksyk, Peru, Sudan, Z. S. R. R., Argentyna i Brazylia. Rząd Stanów Zjedn. pragnąłby na konferencji waszyngtońskiej osiągnąć tego rodzaju wyniki, jakimi zakończona została międzynarodowa konferencja pszeniczna w Londynie. Chodziłoby więc o podział kwot dla poszczególnych państw. W tych warunkach zrozumiała jest sytuacja na rynku bawełny amerykańskiej, którą cechuje zdecydowany brak stabilizacji. Rozmiary transakcyj w okresie maja utrzymywały się na poziomie niezbędnego zapotrzebowania wewnętrznego. Podobnie kształtowała się sytuacja również na rynku bawełny egipskiej, indyjskiej i południowo-amerykańskiej, gdzie jednak ceny wykazywały tendencję lekko zwyżkową. Najbardziej zdrowa, jeżeli chodzi o równowagę pomiędzy podażą i popytem, jest sytuacja na rynku surowca egipskiego.

Rynek wełny kształtował się przez cały maj znacznie korzystniej. III seria londyńskich aukcyj wełny kolonialnej zamknięta została 11/V przy tendencji cen bardzo mocnej. Sprzedano ogółem 61 500 bel wełny, z czego Anglia zakupiła 41 500 bel, a kontynent 20tys. bel. Pozostałości aukcyj są stosunkowo niewielkie, zwłaszcza jeżeli chodzi o wełnę nowozelandzką. Zwyżka cen o 5÷15% objęła wszystkie gatunki wełny merynosowej i krzyżowej zarówno południowo-amerykańskiej jak i afrykańskiej. Na rynkach zamorskich sytuacja kształtowała się niejednolicie. Rynek wełny południowo-amerykańskiej notował stosunkowo niewielkie transakcje przy cenach utrzymanych z odcieniem mocniejszym. Na rynku australijskim rozmiary sprzedaży w I połowie maja były dość znaczne przy cenach utrzymanych. Znaczniej korzystniej kształtowała się sytuacja na rynku wełny południowo-afrykańskiej, gdzie poważne zakupy uskuteczniły Niemcy w ramach dodatkowej umowy kompensacyjnej, przewidującej transakcje wełną wartości ok. £ 200 tys.

Rynek lnu po okresie silnej zwyżki cen kształtował się w maju pod znakiem tendencji ustabilizowanej. Dotyczyło to zwłaszcza rynku angielskiego i irlandzkiego, gdzie produkcja przędzy wkroczyła w okres międzysezonowy. Pociągnęło to za sobą redukcję uruchomienia w przędzalniach, powodując zmniejszenie zapotrzebowania na surowiec. Spadek zapotrzebowania pociągnął za sobą pewne osłabienie cen, które wystąpiło zresztą również i na rynku francuskim i belgijskim. Korzystniej kształtowała się sytuacja na rynkach wschodnio-europejskich, gdzie—poza dość znacznym zapotrzebowaniem rynku wewnętrznego—sfinalizowano szereg większych transakcyj eksportowych. Ceny lnu litewskiego, łotewskiego i estońskiego wykazały w związku z tym znaczną odporność. W dalszym ciągu podkreślić należy zupełny brak aktywności ze strony dostawców rosyjskich.

Na rynku konopi tendencja cen była mocniejsza przy obrotach dość znacznych. Bank Jugosławii unormował specjalnym zarządzeniem wywóz tego podstawowego artykułu. Na podstawie zarządzeń wydanych dn. 25/V poszczególni eksporterzy otrzymają zezwolenia wywozu 66% swej produkcji do krajów wolno-dewizowych i 34/% do krajów clearingowych. Zarządzenie to obowiązywać będzie na okres tegorocznego sezonu eksportowego, tj. do 1/IX b. r. Wywóz odpadków i paździerzy z konopi nie podlega żadnym przepisom. Zarządzenia te uwzględniają całkowicie postulaty eksporterów, którzy na wspólnej konferencji z przedstawicielami handlu i przemysłu wystąpili z obszernym memoriałem do Rządu. O roli, jaką w Jugosławii odgrywa eksport konopi, świadczy wartość tego wywozu w 1938 r., która wyniosła 171·7 miln. dinarów. Do tego dodać należy 63 miln. dinarów, pochodzące z eksportu odpadków i paździerzy. Scentralizowanie kontroli wywozu przez Bank Narodowy stanowić będzie również poważne ułatwienie techniczne dla eksporterów tego surowca. Unormowano wreszcie ceny eksportowe, kasując niektóre rodzaje transakcyj kompensacyjnych, jak np. wiązanie eksportu konopi z przywozem juty. Na rynku włoskim obroty surowcem kształtowały się również korzystnie, zwłaszcza z uwagi na zmniejszoną na rynkach międzynarodowych podaż lnu i juty. Rynki zachodnio-europejskie nie notowały poważniejszych zmian.

Rynek juty po okresie gwałtownej zwyżki cen powraca powoli do równowagi. Na rynkach zamorskich, a w pierwszym rzędzie na rynku indyjskim zaobserwować się dało osłabienie aktywności spekulacyjnej. Wpłynęło na to niewątpliwie ustalenie kwot produkcyjnych w przemyśle indyjskim, redukujące częściowo dotychczasowe rozmiary produkcji.

Rynek surowego jedwabiu trwał w dalszym ciągu pod znakiem zdecydowanej haussy we wszystkich ośrodkach. Redukcja podaży na rynku włoskim spowodowała dal-

zą zwyżkę cen o 3÷4 lirów za 1 kg. Transakcje były stosunkowo nieliczne—na skutek niedostatecznej podaży. Na rynku nowojorskim transakcje spekulacyjne nie uległy do końca maja żadnym ograniczeniom. Podobnie rynek japoński notował dalszy gwałtowny wzrost cen. Jedną z przyczyn zwyżkowej tendencji, poza wydatną redukcją podaży surowca, jest projekt Rządu japońskiego, który zamierza ustalić ceny minimalne dla eksporterów.

M. K.

BIBLIOGRAFIA

„RYNEK PIENIĘŻNY I STOPA PROCENTOWA W POLSCE". *TADEUSZ SOŁOWIJ.*—Praca P. Sołowija, wydana nakł. miesięcznika *„Bank"*, ma za zadanie—jak wskazał autor przedmowy Nacz. Dyrektor Banku Polskiego P. Dr L. Barański—opis struktury rynku pieniężnego w Polsce, i to w celu rozproszenia wielu niesłusznych pojęć i przedstawień, panujących jeszcze u nas do niedawna, nawet w pracach naukowych. Autor zaczyna swój opis, wskazując, że rynek pieniężny składa się właściwie z wielu rynków — w zależności od rodzajów kredytu; o tych ostatnich decyduje istnienie rozlicznych operacyj kredytowych, których treść w Polsce i za granicą zostaje przez autora omówiona. Następnie, omawia autor organizację głównych rynków pieniężnych za granicą i zastanawia się nad zróżniczkowaniem stóp procentowych za granicą i w Polsce, cytując typowe stawki; zajmuje się również stosunkiem poszczególnych stawek do stopy banku emisyjnego. Wiele materiału faktycznego zawierają rozdziały o stopie procentowej w Polsce; omawia się jej dynamikę na tle ogólnych zjawisk historii gospodarczej Polski lat powojennych. Poświęca autor sporą część książki „zagadnieniom, dotyczącym stopy procentowej w Polsce", jak reglamentacji, maksymalnej stopie, oprocentowaniu wkładów, stopie Banku Polskiego, rynkowi dyskontowemu w Łodzi, kontyngentom i polityce kredytowej oraz stopie kredytu długoterminowego.

W ten sposób autor zabiera głos w sprawach, będących przedmiotem dyskusji naukowej; wnosi do niej znajomość stanu faktycznego, źródeł, sprawozdań koniunkturalnych, prac i artykułów. Można go uważać za wyraziciela poglądów, które się ustaliły pośród naukowców i specjalistów, gromadzących się wokoło miesięcznika *„Bank"*.

Poglądy teoretyczne autora są często motywowane ogólnikowo, co się wiąże z tym, że praca ta nie ma zadań teoretycznych. W interpretacji zjawisk autor hołduje w większości wypadków ortodoksalnym poglądom kół bankierskich.

Praca P. Sołowija, systematyzując i uzupełniając braki materiału empirycznego, znakomicie ułatwia dalszą analizę. I aczkolwiek nie można byłoby zgodzić się bez zastrzeżeń z niektórymi opiniami P. Sołowija, nawet gdy są one oparte na poglądach innych autorów, dlatego chociażby, że motywacja jest ogólnikowa, jednak te uwagi nie mogą przesłonić zalet pracy, wykorzystywającej wyniki dociekań zagranicznych i analizy sytuacji krajowego rynku pieniężnego.

Należy poczytywać za zasługę miesięcznikowi *„Bank"* wydanie pracy P. Sołowija i należy życzyć sobie, aby wydawnictwo to rozszerzyło swą działalność i w kierunku opisów innych części rynku kredytowego i opracowań zagadnień teoretycznych i polityczno-gospodarczych, dotyczących gospodarki pieniężno-kredytowej w Polsce i za granicą.

W. S. N.

„WKŁADY (PIENIĄDZ BANKOWY) I POCZTOWE KASY OSZCZĘDNOŚCI". *MARIAN GRABSKI.* —Praca doktorska P. M. Grabskiego pod wyżej wymienionym tytułem porusza problem tworzenia się pieniądza bankowego i przedstawia ewolucję rozwojową instytucji pocztowych kas oszczędności oraz innych instytucyj depozytowych. Praca składa się z 2 części, z których pierwsza poświęcona została zagadnieniom z dziedziny oszczędności i wkładów, druga zaś—obszernie omawia instytucję pocztowych kas oszczędności oraz jej rozwój w świecie.

„NAFTA". *L. NAUWELAERTS.*—Współczesnego czytelnika nie odstraszają nawet tzw. suche liczby i zestawienia faktyczne, jeśli są podawane w odpowiednim ujęciu i w lekkiej literackiej formie. Tu tkwi przyczyna coraz częstszego zacierania się granicy między beletrystyką i literaturą użyteczną. Do tego rodzaju wydawnictw należy niewątpliwie książka L. Nauwelaertsa o nafcie, kreśląca w barwny sposób historię przemysłu naftowego, obraz jego rozwoju i obecnego stanu oraz dzieje sławnych osób i rodzin, związanych z jego wzrostem. Autor umiejętnie wplótł do swojej opowieści o „zielonym złocie" ciekawe dygresje—od biografii począwszy aż po rozważania strategiczne i polityczne.

„KALENDARZ BEZPIECZEŃSTWA PRACY NA 1939 R." — Instytut Spraw Społecznych wydał „Kalendarz Bezpieczeństwa Pracy" na 1939 r. Celem tej publikacji jest: zainteresowanie i pobudzenie robotnika do samodzielnego głębszego zastanowienia się nad sprawami bezpieczeństwa, higieny i kultury pracy. W zakresie bezpieczeństwa pracy mówi się tu o następujących zasadniczych sprawach: maszynach, transporcie, ubraniu do pracy i ochronie osobistej. Maszynę trzeba znać, trzeba się z nią inteligentnie obchodzić, trzeba ją szanować i lubić — oto zasady, które stara się wpoić Kalendarz. Z tą myślą zostały dobrane przykłady wypadków i podane przykłady udoskonaleń, jak również kilka wiadomości z historii maszyny. Tam, gdzie mowa o przewozie, wysunięto na czoło zasadę, że droga powinna być wolna — żadnych rzeczy niepotrzebnych na drodze; niedopuszczalna jest anarchia drogowa i brawura jazdy. Szczególną uwagę poświęcono sprawie ubrania do pracy. Robotnik nasz w wielu wypadkach wygląda podczas pracy jak łachmaniarz, a przecież koszt ubrania do pracy wynosi ok. gr 10 dziennie. Dużo się mówi w Kalendarzu o kulturze pracy. Robotnik nasz jest inteligentny, bystry, ale brak mu często poczucia odpowiedzialności, poczucia ładu, dokładności. Kongres Bezpieczeństwa Pracy w 1938 r. jednogłośnie uznał za słuszne i ważne hasło: „Warsztat wytwórczy — ośrodkiem kultury pracy".

Poza powyższymi sprawami Kalendarz zajmuje się także życiem domowym oraz sprawą racjonalnego spędzania wolnego czasu po pracy. Wreszcie—dział informacyjny Kalendarza zawiera wskazówki, dotyczące samokształcenia, dokształcania zawodowego, urlopów, turystyki, bibliografii itp.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
ELEKTORALNA 2 (parter)
Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 5 12 50 (Druk.)
Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu
KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **ZA GRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 500; II i III str. okł. — zł 400; str. zwycz.: 1 str. — zł 300, 1/2 str. — 200, 1/4 str. — zł 125, 1/8 str. — zł 75. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓŁEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, 1/2 str. — zł 110, 1/3 str. — zł 80, 1/4 str. — zł 70, 1/6 str. — zł 55, 1/8 str. — zł 40, 1/16 str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse itp. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor Naczelny: **WACŁAW SZURIG**

Redaktor: **EDMUND CZAPLICKI**

Redaktor działu finansowo-skarbowego: **JERZY LUBOWICKI**
Redaktor działu rolniczego: **CZESŁAW BOBROWSKI**
Redaktor działu komunikacyjnego: **BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ**

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL"

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

Zarząd Cukrowni „Wożuczyn", Spółki Akcyjnej

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że **w dn. 21 czerwca 1939 r. o godz. 12** odbędzie się w sali Banku Cukrownictwa, Oddział w Warszawie, ul. Karowa 20

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1938/39; 3) Zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1938/39 i udzielenie Zarządowi absolutorium; 4) Powzięcie uchwały o rozdziale zysku; 5) Wybór jednego członka Zarządu, ustępującego przez losowanie — stosownie do § 19 statutu; 6) Wybór Komisji Rewizyjnej; 7) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na 1939/40 r.; 8) Udzielenie Zarządowi upoważnienia do korzystania z kredytów w instytucjach i bankach z prawem udzielania zabezpieczeń hipotecznych i innych; 9) Zatwierdzenie budżetu na 1939/40 r.; 10) Wnioski PP. Akcjonariuszów, zgłoszone ustawowo; 11) Wnioski Zarządu.

Właściciele akcyj mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli złożą przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w biurze Zarządu w Warszawie, ul. Karowa 20, swe akcje lub kwity depozytowe.

Warszawa, dn. 22 maja 1939 r. 1286-21-23

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Krakowskie Towarzystwo Ubezpieczeń „Florianka", Spółka Akcyjna w Krakowie

zaprasza PP. Akcjonariuszy na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się **w dn. 28 czerwca 1939 r. o godz. 11** w biurze Zarządu Towarzystwa w Krakowie przy ul. Basztowej L. 6 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1938 r. i powzięcie uchwał w sprawie wyników bilansowych; 3) Udzielenie absolutorium władzom Spółki; 4) Uzupełnienie składu Zarządu (§§ 28, 29 statutu) i Rady Nadzorczej (§§ 37, 38 statutu); 5) Określenie wynagrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki na 1939 r.; 6) Zezwolenie członkom władz Krakowskiego Towarzystwa Ubezpieczeń „Florianka", S. A. w Krakowie, na uczestniczenie we władzach innych Towarzystw ubezpieczeń; 7) Wnioski PP. Akcjonariuszy, o ile będą zgłoszone na piśmie Zarządowi Spółki Akcyjnej nie później jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia z zachowaniem przepisów art. 394 Kodeksu Handlowego.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje lub świadectwa depozytowe Zarządowi Spółki przynajmniej na tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia z zachowaniem przepisów art. 399 Kodeksu Handlowego. 1368

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Zakładów Przemysłowo-Budowlanych Fr. Martens i Ad. Daab, Spółka Akcyjna

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że **w dn. 22 czerwca 1939 r. o godz. 19** w siedzibie Zarządu przy ul. 6 Sierpnia 22 w Warszawie odbędzie się

39 ZWYCZAJNE OGÓLNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego, asesorów i sekretarza; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za rok operacyjny 1938 wraz z udzieleniem absolutorium Zarządowi; 3) Budżet na 1939 r.; 4) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Wnioski Zarządu i Akcjonariuszów. 1307-22-23

III OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Wyrobów Wełnianych i Gumowych „F. W. Schweikerta", Spółka Akcyjna w Łodzi, ul. Piotrkowska 147

podaje do wiadomości, że Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki na odbytym w dn. 25/IV 1939 r. zebraniu postanowiło

obniżyć kapitał akcyjny

z kwoty zł 10 200 000 do zł 6 600 000. Różnica w kwocie zł 3 600 000 została zużyta: zł 3 052 840'74 na pokrycie strat z lat ubiegłych, reszta w kwocie zł 547 159'26 została przeniesiona na specjalny kapitał rezerwowy.

Wobec tego **wzywa się wierzycieli** Spółki, by **wnieśli** swe ewentualne **sprzeciwy** w trybie art. 441 Kodeksu Handlowego w ciągu 3 miesięcy, licząc do daty III ogłoszenia.

1108-19-21-23

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Zakłady Chemiczne w Winnicy

SPÓŁKA AKCYJNA

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, iż **w dn. 30 czerwca 1939 r. o godz. 11 rano** odbędzie się w lokalu Zarządu S. A. „Przemysłowo-Handlowe Zakłady Chemiczne Ludwik Spiess i Syn" w Warszawie przy ul. Daniłowiczowskiej 16

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akcyjnej „Zakłady Chemiczne w Winnicy" z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Podwyższenie kapitału akcyjnego o zł 1 000 000, tj. do kwoty zł 3 000 000 przez przelanie na kapitał akcyjny rezerwy z przerachowania oraz części niepodzielonych zysków, emitowanie w związku z powyższym tysiąca akcyj po zł 1 000 nom. każda dla rozdania akcjonariuszom Spółki w stosunku jedna nowa akcja za dwie stare, zmiana treści § 4 statutu Spółki; 3) Podwyższenie z siedmiu do ośmiu liczby członków Zarządu Spółki; 4) Wybory jednego członka Zarządu; 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć akcje lub kwity depozytowe w biurze Zarządu Spółki (Winnica, p. Henryków k. Warszawy) co najmniej na siedem dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. Zgodnie z zezwoleniem Ministerstwa Skarbu w zamian akcyj mogą być również składane świadectwa depozytowe następujących instytucyj kredytowych zagranicznych: Crédit Commercial de France w Paryżu i l'Agence de Bruxelles du Comptoir National d'Escompte w Brukseli.

Proponowana przez Zarząd treść § 4 statutu: „§ 4. Kapitał Spółki wynosi zł 3 000 000, podzielony jest na 3 000 sztuk akcyj, każda po zł 1 000 nominalnej wartości". 1380-23-24

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Nasza Księgarnia" Związku Nauczycielstwa Polskiego, Spółka Akc. w Warszawie

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się **w dn. 24 czerwca 1939 r. o godz. 11 przed południem** w siedzibie Spółki przy ul. Świętokrzyskiej 18 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu z poprzedniego zebrania; 3) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za czas od dn. 1/IV 1938 r. do dn. 31/III 1939 r.; 4) Zatwierdzenie bilansu za 1938/39 i podział czystego zysku; 5) Zatwierdzenie preliminarze budżetowego za 1939/40 r.; 6) Wybór Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Zmiana statutu; 8) Wolne wnioski. 1356-22-23

Towarzystwo Akcyjne dla Fabrykacji Śrub i Wyrobów Kutych Brevillier S-ka i A. Urban Synowie

ZAPROSZENIE

na

39 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się **we środę dn. 28 czerwca 1939 r. o godz. 15 min. 30** w biurze Towarzystwa w Wiedniu VI, Linke Wienzeile 18

Porządek obrad:

1) Sprawozdanie Rady Zawiadowczej, przedłożenie bilansu rocznego oraz rachunku strat i zysków za 1938 r.;

2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej, przyjęcie zamknięcia rachunków (art. 35 i 36 statutów), udzielenie absolutorium Radzie Zawiadowczej;

3) Uchwała w sprawie podziału czystego zysku (art. 30 b statutów);

4) Zatwierdzenie kooptacji jednego członka Rady Zawiadowczej (art. 8 statutów);

5) Wybór Rady Nadzorczej (art. 35 statutów) na rok operacyjny 1939 i ustalenie dla niej wynagrodzenia;

6) Uchwała w sprawie zastosowania statutu do przepisów ustawy z dn. 30 stycznia 1937 r. o spółkach akcyjnych i inne zmiany statutu, w szczególności rozszerzenie przedmiotu działalności firmy (nowe zredagowanie statutu);

7) Wybór nowej Rady Nadzorczej;

8) Mianowanie rewizora do sprawdzenia zamknięcia, dla bilansu otwarcia w markach niemieckich na dz. 1 stycznia 1940 r.

PP. Akcjonariusze, którzy życzą sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zechcą — w myśl art. 28 statutów — złożyć swe akcje za otrzymaniem legitymacji najpóźniej do dn. 20 czerwca 1939 r. w jednym z następujacych banków:

„Oesterreichische Creditanstalt — Wiener Bankverein" w Wiedniu, lub

„Powszechny Bank Kredytowy S. A." Oddział w Bielsku, lub

„Oesterreichische Creditanstalt — Wiener Bankverein" filia w Budapeszcie.

Złożenie akcyj może również nastąpić u notariusza niemieckiego lub w banku, gromadzącym papiery wartościowe.

Każda akcja upoważnia posiadacza do oddania 1 głosu.

Wiedeń-Ustroń, dn. 5/VI 1939 r.

Rada Zawiadowcza

(Przedruk nie zostanie honorowany). 1410

I OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna Spółki Akcyjnej

Europejskie T-wo Ubezpieczeń Towarów i Pakunków Podróżnych

Spółka Akcyjna w likwidacji

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

które odbędzie się **w dn. 7 lipca 1939 r. o godz. 14** w sali posiedzeń Towarzystwa w Warszawie przy ulicy Jasnej Nr 4 z nastepującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;

2) Zatwierdzenie bilansu otwarcia likwidacji;

3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za czas od dn. 16 października 1938 r. do dn. 31 grudnia 1938 r.;

4) Podział zysku, osiągniętego w czasie od dn. 16 października 1938 r. do 31 grudnia 1938 r.;

5) Udzielenie absolutorium władzom Spółki;

6) Zatwierdzenie budżetu na rok 1939 oraz określenie wynagrodzenia Rady Nadzorczej Spółki na tenże rok;

7) Wybory do Rady Nadzorczej;

8) Zezwolenie członkom władz Europejskiego Towarzystwa Ubezpieczeń Towarów i Pakunków Podróżnych, Spółka Akcyjna w likwidacji, na uczestniczenie we władzach innych towarzystw ubezpieczeń;

9) Sprawa funduszu zapomogowego dla urzędników Towarzystwa;

10) Sprawa sprzedaży połowy nieruchomości w Warszawie przy ul. Wojciecha Górskiego 5;

11) Sprawa lokaty funduszów Towarzystwa.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, powinni złożyć swe akcje lub świadectwa depozytowe w biurze Komisji Likwidacyjnej Spółki przynajmniej na tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia — z zachowaniem przepisów art. 399 Kodeksu Handlowego. 1424

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Towarzystwo Handlowo-Przemysłowe Mieczysław Zagajski, Spółka Akc., Warszawa, Pierackiego 17

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że — wobec prawnie niedostatecznej liczby akcyj, zgłoszonych na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszów w dn. 30 maja 1939 r. — Zarząd zaprasza PP. Akcjonariuszy na **drugie**

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z tym samym porządkiem dziennym, które odbędzie się w siedzibie Zarządu Spółki, Warszawa, ul. Pierackiego 17, **w dn. 30 czerwca 1939 r. o godz. 17** i będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych akcyj.

Porządek dzienny:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat; 4) Podział zysku; 5) Pokwitowanie władz Spółki z czynności za ubiegły rok operacyjny; 6) Wybór członków Rady Nadzorczej; 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje lub kwity depozytowe w biurze Zarządu Spółki co najmniej na 7 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia.

1413-23-24

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Ubezpieczeń „Przezorność"

SPÓŁKA AKCYJNA

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów Towarzystwa, że

46 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się **w piątek dn. 30 czerwca 1939 r. o godz. 11 min. 30 przed południem** w lokalu Towarzystwa w Warszawie przy pl. Napoleona Nr 9.

Porządek dzienny:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;

2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej z działalności Towarzystwa za rok 1938;

3) Powzięcie uchwały o zaprzestaniu działalności w dziale ubezpieczeń na życie i w związku z tym o przeniesieniu na pozostałe działy ubezpieczeń wszystkich aktywów i pasywów działu ubezpieczeń na życie, a nadto o przeznaczenie całego kapitału akcyjnego Spółki na działalność w pozostałych działach ubezpieczeń, uprawianych przez Spółkę.

4) Zmiana statutu Towarzystwa polegająca na skreśleniu ustępu drugiego § 7, który to ustęp brzmi:

„Na działalność w dziale ubezpieczeń na życie przeznacza się kapitał akcyjny w wysokości zł 912 500 (dziewięćset dwanaście tysięcy pięćset złotych), pozostała zaś część, wynosząca zł 1 150 000, przeznaczona jest na działalność we wszystkich innych działach ubezpieczeń przez Spółkę uprawianych";

po skreśleniu powyższego ustępu § 7 statutu będzie miał brzmienie następujące:

„Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 2 062 500 (dwa miliony sześćdziesiąt dwa tysiące pięćset złotych) pełno-wpłaconych. Kapitał ten jest podzielony na 20 625 akcyj po zł 100 nominalnej wartości każda";

5) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok 1938 i powzięcie stosownych uchwał;

6) Udzielenie absolutorium władzom Spółki;

7) Budżet na rok 1939;

8) Wybory członków Zarządu;

9) Wybory Komisji Rewizyjnej;

10) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej;

11) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów, zgłoszone w trybie przepisanym.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni złożyć do Zarządu Towarzystwa, Warszawa, pl. Napoleona Nr 9, akcje lub zaświadczenia o zdeponowaniu akcyj u notariusza lub w jednej z instytucyj kredytowych, działających w kraju, przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

1422

II OGŁOSZENIE

Kolej Lokalna Lwów—Jaworów, Spółka Akcyjna

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Lwów — Jaworów' odbędzie się **w dn. 23 czerwca 1939 r. o godz. 10 przed południem** w lokalu Biura Małopolskich Kolei Lokalnych we Lwowie, ul. Jagiellońska Nr 1 II p. z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za okres czasu od dn. 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1938 r. i uchwała co do udzielenia absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej;

2) Wybór członków Rady Nadzorczej i Zarządu;

3) Zatwierdzenie preliminarza kosztów administracyjnych Spółki.

Warunki prawa uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu określa § 21 statutu Spółki, ogłoszonego w Monitorze Polskim Nr 69 z dnia 25 marca 1931.

1403 **Zarząd**

Warszawska Fabryka Dywanów „Dywan", Spółka Akc.

Bilans zamknięcia po dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości zł 486 292'71; Maszyny i ruchomości zł 628 725'52; Towary i surowce zł 597 224'04; Dłużnicy zł 125 180'28; Weksle i papiery wartościowe zł 18 939'19; Gotowizna i banki zł 7 497'05; Wydatki okresu przyszłego zł 2 732'56; Straty lat ubiegłych zł 474 239'28; **Razem zł 2 340 830'63.**

Sumy pozabilansowe. — Różni za gwarancje zł 72 400'00; Weksle żyrowane w obiegu zł 97 975'79.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 1 000 000'00; Kapitał zapasowy zł 40 000'00; Kapitał amortyzacyjny zł 441 501'16; Zobowiązania długoterminowe zł 175 867'95; Wierzyciele zł 101 317'84; Odbiorcy zł 19 110'80; Banki zł 430 871'00; Akcepty zł 119 871'53; Nieujęte wydatki okresu przeszłego zł 5 289'32; Zysk z lat ubiegłych zł 481'72; Zysk z roku bieżącego zł 6 519'31; **Razem zł 2 340 830'63.**

Sumy pozabilansowe. — Gwarancje wydane zł 72 400'00; Zobowiązania z tytułu weksli żyrowanych w obiegu zł 97 975'79.

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1938 r.

WINIEN. — Wydatki rzeczowe zł 78 047'24; Wydatki osobowe zł 56 584'60; Podatki zł 37 528'78; Ofiary zł 1 434'17; Inne straty zł 11 592'00; Amortyzacja zł 73 674'76; Zysk zł 6 519'31; **Razem zł 265 380'86.**

MA. — Zysk brutto zł 194 176'20; Różnice kursowe zł 3 425'04; Spisane salda zł 67 779'62; **Razem zł 265 380'86.**

1385

II OGŁOSZENIE

Rada Nadzorcza Lubelskiego Syndykatu Rolniczego

Spółki Akcyjnej w Lublinie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że **w dn. 26 czerwca 1939 r. o godz. 17** w gmachu Banku Gospodarstwa Krajowego — oddziału w Lublinie przy ulicy Krak. Przed. 64 odbędzie się

ZWYCZAJNE ROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie zebrania i wybór Prezydium; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z działalności Spółki za 1938 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie sprawozdań, bilansu, oraz rachunku zysków i strat za 1938 r.; 5) Podział zysków; 6) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z czynności za 1938 r.; 7) Zatwierdzenie preliminarza wydatków na 1939 r.; 8) Zatwierdzenie sprzedaży nieruchomości za Nr hipotecznym 77 w Bychawie; 9) Wybory 5 członków Rady Nadzorczej; 10) Wybory 5 członków Komisji Rewizyjnej; 11) Wolne wnioski o charakterze porządkowym.

Zgodnie z art. 399 § 2 K. H. posiadacz akcyj na okaziciela, który pragnie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winien przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem złożyć do kasy Spółki swoje akcje lub przedstawić dowód złożenia ich do notariusza lub którejkolwiek krajowej instytucji kredytowej.

1287-21-23

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Polskie Zakłady Chemiczne „Nitrat"

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż wskutek nieprzybycia reprezentantów dostatecznej liczby akcyj Walne Zgromadzenie w dn. 20 maja 1939 r. nie odbyło się, wobec czego

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

w drugim terminie, prawomocne bez względu na liczbę reprezentowanych na nim akcyj, odbędzie się **w dn. 17 czerwca 1939 r. o godz. 12** w lokalu Spółki w Warszawie przy ulicy Mińskiej pod Nr 25 z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1938 r., powzięcie uchwały o rozdziale zysków, udzielenie pokwitowania z czynności władzom Spółki; 2) Zatwierdzenie preliminarza wydatków na 1939 r.; 3) Kupno, sprzedaż i obciążenie majątku nieruchomego oraz upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytów; 4) Wybory do Komisji Rewizyjnej. 1398

I OGŁOSZENIE

Zarząd Tow. Białostockiej Manufaktury „Eugeniusz Becker i S-ka"

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że — wobec niedojścia do skutku zwołanego na dz. 31 maja b. r. Walnego Zgromadzenia — odbędzie się w Warszawie w gmachu Resursy Obywatelskiej, ul. Krakowskie Przedmieście Nr 64

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY

w dn. 28 czerwca b. r. o godz. 15 z tym samym porządkiem dziennym, a mianowicie:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1938 r. i powzięcie odnośnych uchwał; 4) Wybory członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski.

Zgromadzenie powyższe — jako zwołane w drugim terminie — będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanego kapitału. 1399-23-24

I OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryk Szkła Ujście, Spółka Akc., dawn. Friedr. Siemens

w Ujściu

komunikuje, że Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki z dn. 12 kwietnia 1939 r. uchwaliło

podwyższyć kapitał akcyjny

o zł 500 000 przez emisję 500 akcyj na okaziciela po zł 1 000 nominalnej wartości. Cena emisyjna nowych akcyj wynosi zł 1 400 za akcję. Akcje nowej emisji będą miały prawo do udziału w dywidendzie od dn. 1 stycznia 1939 r.

PP. Akcjonariuszom przysługuje prawo poboru w stosunku 1 akcji nowej emisji za każdą posiadaną 1 akcję poprzedniej emisji. Wykonanie prawa poboru akcyj nowej emisji ma nastąpić najpóźniej w terminie do dn. 31 lipca 1939 r., do którego to terminu należy również uiścić w biurze Zarządu Spółki w Ujściu, pow. chodzieski, po zł 1 400 za każdą subskrybowaną akcję. O ile nowa emisja akcyj nie zostanie zgłoszona do zarejestrowania do dn. 1 października b. r., wpłacone sumy będą zwrócone akcjonariuszom. 1405

Zarząd Spółki Akcyjnej Przemysłu Włóknistego (Societé Anonyme de l'Industrie Textile)

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że wobec niedojścia do skutku Walnego Zgromadzenia, zwołanego na dz. 3 czerwca 1939 r., wskutek braku potrzebnego quorum

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się **w poniedziałek dn. 19 czerwca 1939 r. o godz. 11.15** w tym samym lokalu i z tym samym porządkiem dziennym bez względu na ilość złożonych akcyj, które muszą być zdeponowane najpóźniej do dn 14 czerwca 1939 r.

1396 **Rada Zarządzająca**

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Eksploatacji Terenów, Spółka Akcyjna

w Warszawie, ul. Zgoda 6 m. 1

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że **w dn. 30 czerwca 1939 r. o godz. 11** w lokalu Spółki odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Porządek obrad:

1) Zagajenie, wybór przewodniczącego i sekretarza; 2) Unieważnienie uchwał Walnego Zgromadzenia z dn 28 stycznia 1938 r., dotyczących stwierdzenia wysokości kapitału akcyjnego Spółki oraz obniżenia tegoż kapitału o zł 350 000 i podwyższenia o zł 100 000; 3) Unieważnienie uchwały Walnego Zgromadzenia z dn. 22 maja 1939 r., dotyczącej wykonania uchwał, powziętych na Walnym Zgromadzeniu z dn. 28/I 1938 r. w przedmiocie reasumcji bilansów; 4) Reasumcja uchwał Walnych Zgromadzeń, obejmujących zatwierdzenie bilansów i rachunku strat i zysków za lata operacyjne 1930/1/2/3/4/5/6/7/8; 5) Zatwierdzenie bilansów za lata operacyjne 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, przerobionych zgodnie z wymaganiami Izby Skarbowej Grodzkiej w Warszawie, wyrażonymi w piśmie Izby z dn. 27 grudnia 1937 r. Nr VII 222/223/37; 6) Zatwierdzenie rachunków strat i zysków za lata operacyjne 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938 i powzięcie uchwały, dotyczącej pokrycia strat i przeznaczenia zysków, figurujących w bilansach za powyższe lata operacyjne; 7) W związku z przerobieniem bilansów za wymienione wyżej lata operacyjne i wynikającą z tego zmianą wysokości kapitału akcyjnego Spółki, który zgodnie z nowymi bilansami wynosi zł 150 000, powzięcie uchwały o obniżeniu kapitału akcyjnego do tejże wysokości, o wymianie akcyj i zmianie § 3 statutu Spółki przez nadanie mu brzmienia: „Kapitał zakładowy Spółki wynosi zł 150 000, podzielonych na 1 500 akcyj na okaziciela po zł 100 każda akcja"

PP. Akcjonariusze winni przynajmniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożyć akcje lub kwity instytucyj kredytowych w biurze Spółki dla uzyskania praw udziału w zebraniu. 1395

Zakłady Wyrobów Metalowych Konrad, Jarnuszkiewicz i S-ka

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Nieruchomości zł 2 003 125'37; Maszyny i urządzenia zł 1 000 385'17; Majątek w Rosji zł 1'00; Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 84 565'64; Papiery wartościowe zł 74 617'53; Zaliczenia zł 4 303'90; Weksle zł 52 697'83; Materiały i wyroby zł 808 723'97; Dłużnicy zł 668 595'52; **Razem zł 4 697 015'93.**

PASYWA.—Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 2 250 000'00; Kapitał zapasowy zł 335 207'01; Kapitał amortyzacyjny zł 1 354 020'55; Zobowiązania: Wierzyciele zł 547 909'63; Sumy przechodnie zł 26 032'49; Dywidenda niepodniesiona zł 189'00; Zysk 1937 r (pozostałość) zł 6'64; Zysk 1938 r. zł 183 650'61; **Razem zł 4 697 015'93.**

Sumy pozabilansowe. — Depozyty zł 167 249'99; Kaucje zł 423 611'99; Gwarancje zł 81 915'00; Żyro wekslowe zł 121 115'73; **Razem zł 793 892'71.**

Rachunek strat i zysków za 1938 r.

WINIEN. — Koszty administracyjne i handlowe zł 327 577'47; Podatki i świadczenia zł 253 913'14; Procenty opłacone zł 14 618'35; Różne straty zł 16 268'30; Zysk 1938 r. zł 183 650'61; **Razem zł 796 027'87.**

MA. — Zysk na sprzedaży zł 736 874'83; Procenty otrzymane zł 13 456'59; Różne zyski zł 45 696'45; **Razem zł 796 027'87.**

1369

Zarząd Spółki Akcyjnej Polskie Zakłady Chemiczne „Nitrat"

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż z dn. 1 lipca 1939 r. rozpocznie się

wymiana dawnych akcyj Spółki

100 zł, przestemplowanych na zł 190, na nowe nom. wart. zł 200 wraz z kuponami na okres 1938/1947 r.

PP. Akcjonariusze mogą składać dawne akcje do wymiany w biurze Spółki przy ul. Mińskiej Nr 25 już od dn. 16 czerwca 1939 r w godz. od 9 do 11. 1397

I OGŁOSZENIE

Zarząd firmy Międzynarodowe Towarzystwo Handlowe „Emteha", Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonaruszy, że **w dn. 26 czerwca 1939 r. o godz. 19** w lokalu Zarządu w Warszawie, Czackiego 6, odbędzie się

PIĄTE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie zamknięcia rachunkowego za 1938 r.; 3) Powzięcie uchwały o podziale zysków; 4) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków; 5) Wybór władz Spółki; 6) Zmiana § 5 statutu, mającego brzmienie: „Władzami Spółki są: a) Walne Zgromadzenie, b) Rada Nadzorcza i c) Zarząd"; nowe brzmienie będzie: „Władzami Spółki są: a) Walne Zgromadzenie, b) Komisja Rewizyjna i c) Zarząd"; w związku z tą zmianą we wszystkich artykułach statutu zastępuje się wyrazy „Rada Nadzorcza" wyrazami „Komisja Rewizyjna"; 7) Ustalenie statutu Spółki w nowym brzmieniu; 8) Powzięcie uchwały o dokonaniu wpłat na poczet akcyj II emisji; 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze Spółki, życzący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia złożyć w siedzibie Zarządu w Warszawie, Czackiego 6, posiadane akcje względnie zaświadczenie notariusza lub właściwych instytucyj kredytowych o złożeniu u nich akcyj. 1394-23-24

II OGŁOSZENIE

Kolej Lokalna Łupków—Cisna, Spółka Akcyjna

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Łupków — Cisna" odbędzie się **w dn. 21 czerwca 1939 r. o godz. 10 przed południem** w lokalu Biura Małopolskich Kolei Lokalnych we Lwowie, ul Jagiellońska Nr 1 II p. z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za okres czasu od dn. 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1938 r. i uchwała co do udzielenia absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej;

2) Zatwierdzenie preliminarza kosztów administracyjnych Spółki.

Warunki prawa uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu określa § 22 statutu Spółki, ogłoszonego w Monitorze Polskim Nr 248 z dnia 25 października 1930 r.

1404 **Zarząd**

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Goplana" Fabryka Czekolady

w Poznaniu

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się **w środę dn. 21 czerwca 1939 r. o godz. 15** w biurze fabrycznym w Poznaniu przy ul. Św. Wawrzyńca Nr 11 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie oraz wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia; 2) Sprawozdania Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady Nadzorczej; 3) Zatwierdzenie bilansu z dn. 31 grudnia 1938 r. i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 4) Powzięcie uchwały o podziale zysku; 5) Wybory ustępujących członków Rady Nadzorczej; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dn. 13 czerwca b. r. złożyć swoje akcje w biurze fabryki „Goplana" w Poznaniu lub przedstawić w tymże biurze dowody zdeponowania swych akcyj u polskiego notariusza, bądź też w jednym z banków w Poznaniu. 1400

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Towarzystwo Ubezpieczeń „Silesia", Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że **w dn. 21 czerwca 1939 r. o godz. 15** odbędzie się w biurach centrali Towarzystwa w Bielsku przy ul. Krasińskiego 30

XVI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
2) Sprawozdanie Zarządu z działalności za 1938 r.;
3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;
4) Zatwierdzenie sprawozdania rocznego, bilansu, rachunku zysków i strat za 1938 r. oraz powzięcie uchwały co do użycia czystego zysku;
5) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki;
6) Oznaczenie ilości i wybór członków Rady Nadzorczej, stosownie do § 24 statutu;
7) Ustalenie wysokości wynagrodzenia Rady Nadzorczej.

PP. Akcjonariusze, życzący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć akcje, względnie zaświadczenia notariusza lub właściwych instytucyj kredytowych o złożeniu u nich akcyj, najpóźniej tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia w kasie Spółki w Bielsku, ul. Krasińskiego 30, lub w Śląskim Zakładzie Kredytowym, Sp. Akc. w Bielsku.

Bielsko, dn. 23 maja 1939 r. 1292-21-23

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Polskie Towarzystwo Elektryczne"

w Warszawie

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że **w dn. 3 lipca 1939 r. o godz. 14** w lokalu Spółki przy ul. Marszałkowskiej 137 m. 4 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu za rok gospodarczy 1938, zatwierdzone przez Radę Nadzorczą; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków za 1938 r. oraz powzięcie uchwały co do wyniku bilansowego; 4) Udzielenie absolutorium władzom Spółki; 5) Ustalenie ilości członków Rady Nadzorczej i określenie ich wynagrodzenia; 6) Wybór członków Rady Nadzorczej; 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Zarządu Spółki lub w Banku Amerykańskim w Polsce, S. A. w Warszawie, ul. Królewska 3, przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia akcje lub dowody posiadania tychże.

1438-23-24

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Polski Lloyd", Spółka Akcyjna

zawiadamia, że **w dn. 30 czerwca 1939 r. o godz. 12 po poł.** w lokalu Spółki przy ul. Marszałkowskiej 97 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1938 oraz powzięcie uchwały w przedmiocie podziału zysków; 4) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

Akcje, dające prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, mogą być złożone w Zarządzie Spółki. Zamiast akcyj mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcyj u notariusza albo w instytucjach kredytowych krajowych, lub też Banku Glyn Mills & Co w Londynie.

1437-23-24

Kompania Handlu Zamorskiego, Spółka Akcyjna

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: 1) Inwentarz martwy (ruchomości) zł 26 275'06; II. Majątek płynny: 2) Gotówka w kasie i bankach zł 272 317'90; 3) Weksle zł 55 000'00; 4) Papiery procentowe zł 4 736'00; 5) Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 20 559'00; 6) Dokumenty, uprawniające do importu kompensacyjnego zł 362 419'00; 7) Dłużnicy: 1) Banki — inkasa zagraniczne za towary zł 1 162 001'10; 2) Odbiorcy: a) krajowi zł 259 688'70, b) zagraniczni zł 285 520'22, razem odbiorcy zł 545 208'92; 3) Dostawcy zł 334 347'52; 4) Przedstawiciele, agenci i ekspedytorzy zł 36 760'18; 5) Różni z rozliczeń zł 108 165'46; 8) Kaucje zł 6 985'75; 9) Towary zł 252 960'65; 10) Sumy przechodnie: 1) wydatki, dotyczące okresu przyszłego zł 40 570'35, 2) różne rozliczenia zł 409'00, razem sumy przechodnie zł 40 979'35; **Razem zł 3 228 715'89.**

Sumy pozabilansowe. — Gwarancje i zabezpieczenia gwarancyjne zł 2 267 147'00.

Razem zł 5 495 862'89.

PASYWA. — I. Kapitały własne: 1) Kapitał zakładowy zł 1 000 000'00; 2) Kapitał zapasowy zł 16 720'00; 3) Fundusz zapasowy R. N. zł 14 750'00; Razem kapitały własne zł 1 031 470'00; 2) Kapitał amortyzacyjny: 4) Saldo z roku ubiegłego zł 8 502'02; 5) Dopisano w roku sprawozdawczym zł 2 747'94; Razem kapitał amortyzacyjny zł 11 249'96; 3) Zobowiązania: 6) Wierzyciele: 1) Akcepty zł 80 000'00; 2) Traty rembursowe zł 172 060'00; 3) Banki — kredyty zł 648 122'23; 4) Zaległe podatki zł 4 507'16; 5) Dostawcy zł 303 367'30; 6) Odbiorcy: a) krajowi zł 81 317'29, b) zagraniczni zł 11 786'95, razem odbiorcy zł 93 104'24; 7) Przedstawiciele, agenci i ekspedytorzy zł 41 833'31; 8) Różni z rozliczeń zł 602 876'42; 7) Sumy przechodnie: 1) zobowiązania, dotyczące okresu przyszłego zł 209 336'00, 2) różne rozliczenia zł 206'08, 3) depozyty zł 27 529'49, razem sumy przechodnie zł 237 071'57; Zysk zł 3 053'70; **Razem zł 3 228 715'89.**

Sumy pozabilansowe. — Gwarancje i zabezpieczenia gwarancyjne zł 2 267 147'00.

Razem zł 5 495 862'89.

Rachunek strat i zysków za 1938 r. (na dz. 31/XII 1938 r.)

STRATY. — 1) Koszty ogólne zł 530 828'16; 2) Podatki i świadczenia socjalne zł 28 000'51; 3) Koszty przedstawicielstw zł 139 903'70; 4) Prowizje zł 81 528'92; 5) Procenty wypłacone zł 207 281'86; 6) Odpisy amortyzacyjne zł 2 747'94; 7) Różnice kursowe zł 16 984'90; 8) Strata z 1937 r. zł 61 265'97; 9) Różne straty zł 7 051'53; 10) Zysk zł 3 053'70; **Razem zł 1 078 647'19.**

ZYSKI. — 1) Prowizje zł 11 758'96; 2) Procenty otrzymane zł 15 433'72; 3) Różnice na transakcjach wiązanych zł 1 050 061'13; 4) Różne zyski zł 1 393'38; **Razem zł 1 078 647'19.**

Komisja Rewizyjna: Adolf Sturm i z ramienia Towarzystwa Powierniczego i Rewizyjnego Sp. z o. o. Dr S. Aronowski.

Rada Nadzorcza: Józef Targowski.

Zarząd: Stanisław Lambert, Erwin Junke, Kordian Tarasiewicz.

Główny buchalter: Zygmunt Wawrzyński. 1428

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Union Textile", Spółka Akcyjna

zawiadamia, że **w dn. 30 czerwca 1939 r. o godz. 11** w siedzibie Zarządu Spółki w Częstochowie przy ul. Narutowicza Nr 80 odbędzie się

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności za rok 1938, bilansu na dz. 31 grudnia 1938 r. oraz rachunku zysków i strat za tenże okres; 3) Pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 4) Powzięcie uchwały w przedmiocie przeznaczenia zysku osiągniętego w roku 1938; 5) Wybór Zarządu i Rady Nadzorczej.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Spółce przynajmniej na tydzień przed terminem zgromadzenia swe akcje względnie zaświadczenia, określone w art. 399 Kodeksu Handlowego.

1432

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY

firmy

Okręgowy Zakład Elektryczny w Tarnowie, Spółka Akcyjna

odbędzie się **w dn. 27 czerwca 1939 r. o godz. 11** w lokalu Spółki w Mościcach z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego;
2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1938 r.;
3) Zatwierdzenie bilansu na dz. 31/XII 1938 r. i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1938, podział czystego zysku za 1938 r. oraz udzielenie absolutorium władzom Spółki;
4) Zmiana § 7 statutu przez uzupełnienie tego paragrafu następującym punktem:

„Ponadto Zarząd Spółki jest obowiązany do uzyskania zezwolenia Rady Nadzorczej w sprawach dotyczących:

a) tworzenia nowych przedsiębiorstw o odrębnej osobowości prawnej oraz nabywania udziałów w innych przedsiębiorstwach,

b) tworzenia nowych jednostek produkcyjnych bądź uruchamiania nowych działów produkcji w ramach kierowanego przedsiębiorstwa,

c) wstąpienia do porozumień gospodarczych wytwórców";

5) Wybory Rady Nadzorczej, Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
6) Wolne wnioski. 1365-22-23

Zarząd Spółki Radomska Przędzalnia Lnu, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że **w dn. 30 czerwca 1939 r. o godz. 17** odbędzie się w lokalu Spółki w Radomiu przy ul. Marywilskiej 12

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Powzięcie uchwały co do dalszego istnienia Spółki; 3) Zmiana punktu 4 statutu: punktowi temu, który brzmi: „Obowiązkowe ogłoszenia, pochodzące od Spółki, zamieszcza się w Monitorze Polskim, tygodniku „Polska Gospodarcza" oraz w jednym z pism pg wyboru Walnego Zgromadzenia" nadać brzmienie: „Obowiązkowe ogłoszenia, pochodzące od Spółki, zamieszcza się w Monitorze Polskim"; 4) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Nadzwyczajnym Zgromadzeniu, winni złożyć — w myśl art. 59 pr. o sp. akc. — w biurze Zarządu nie później jak na 7 dni przed terminem Nadzwyczajnego Zgromadzenia swoje akcje lub zawiadomienia notariusza, stwierdzające, że akcje zostały złożone do przechowania i nie będą wydane właścicielowi przed ukończeniem Nadzwyczajnego Zgromadzenia. 1374

II OGŁOSZENIE

Zarząd Włókienniczej Spółki Akcyjnej „N. Eitingon i S-ka"

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że **w dn. 26 czerwca 1939 r. o godz. 10 przed południem** odbędzie się w siedzibie Spółki w Łodzi przy ul. Sienkiewicza Nr 82

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
2) Reasumpcja uchwał bilansowych za lata operacyjne 1934, 1935, 1936 i 1937 (uzupełnienia odn. sum pozabilansowych);
3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu oraz Rady Nadzorczej za rok operacyjny 1938, bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1938, jako też uchwała o podziale zysków; udzielenie pokwitowania władzom Spółki;
4) Zatwierdzenie kooptacji członków Rady Nadzorczej na kadencję bieżącą;
5) Ustalenie wynagrodzenia władz Spółki;
6) Zmiana statutu Spółki treści następującej:

a) dodaje się nowy paragraf 14 o brzmieniu: „Prawo do podjęcia dywidendy ulega przedawnieniu z upływem lat 10 od dnia powzięcia uchwały o jej wydzieleniu",

b) zmienia się numerację paragrafów w ten sposób, iż paragrafowi czternastemu nadaje się kolejny numer piętnasty, a piętnastemu — szesnasty;

7) Zezwolenie na czynności prawne Spółki z członkami Zarządu;
8) Wolne wnioski. 1364-22-23

Tomaszowska Fabryka Sukna „D. Bornstein", Spółka Akc.

w Tomaszowie-Mazowieckim

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — Nieruchomości zł 179 146'25; Maszyny zł 616 161'39; Ruchomości zł 1 120'00; Kasa zł 3 954'80; Weksle zł 12 480'20; Papiery procentowe zł 854'80; Udziały w bankach zł 1 000'00; Dłużnicy zł 251 676'90; Towary zł 38 222'96; Surowce zł 3 219'70; Barwniki zł 2 388'02; Chemikalia zł 1 344'00; Opał zł 500'00; Konie i wozy zł 1 600'00; Strata z lat ubiegłych zł 376 364'20; **Razem zł 1 490 033'22.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 440 000'00; Kapitał amortyzacyjny zł 505 502'22; Akcepty zł 144 768'75; Wierzyciele zł 392 544'10; Zysk za 1938 r. zł 7 218'15; **Razem zł 1 490 033'22.**

Rachunek zysków i strat za 1938 r.

Przychód ogólny zł 370 716'65.
Rozchód ogólny zł 363 498'50; Zysk za 1938 r. zł 7 218'15.
1446

„Sam" Spółka Akcyjna Münstermann w Katowicach

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — I Majątek stały: Maszyny i urządzenia techniczne zł 376 481'57; Inwentarz martwy zł 28 798'22; Modele zł 79 351'50; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 60 421'17; Papiery procentowe zł 6 149'00; Akcje i udziały zł 2 900'00; Weksle w portfelu i inkasie zł 43 228'16; Remanenty zł 233 391'45; Należności zł 317 793'94; Wadia i kaucje zł 15 647'13; III. Straty z lat ubiegłych zł 143 552'25, mniej zysk za 1938 r. zł 80 021'05 = zł 63 531'20; **Razem zł 1 227 693'34.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 700 000'00; II. Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 408 598'80, odpisano za sprzedane maszyny i ruchomości zł 18 078'25 = zł 390 520'55, dopisano w roku sprawozdawczym zł 33 750'81 = zł 424 271'36; III. Zobowiązania: Dostawcy zł 29 274'36; Odbiorcy za zaliczkę zł 2 164'00; Płatne świadczenia i podatki zł 7 669'23; IV. Rachunek przejściowy zł 64 314'39; **Razem zł 1 227 693'34.**

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1938 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 199 155'97; Koszty fabrykacyjne zł 973 622'12; Koszty sprzedaży zł 99 411'34; Podatki państwowe i komunalne zł 45 244'67; Odpisy amortyzacyjne zł 33 750'81; Czysty zysk za 1938 r. zł 80 021'05; **Razem zł 1 431 205'96.**

MA. — Rachunek sprzedaży towarów zł 1 427 586'90; Odsetki zł 3 619'06; **Razem zł 1 431 205'96.** 1370

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Modrzejów-Hantke Zakłady Górniczo-Hutnicze

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, iż

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się **w dn. 13 czerwca 1939 r. o godz. 17** w lokalu biura Zarządu w Warszawie, ul. Srebrna 9, z następującym porządkiem obrad:

1) Sprawozdanie Zarządu o warunkach układu oddłużeniowego oraz zatwierdzenie tegoż, zatwierdzenie wniosku Zarządu w sprawie wypłaty dywidendy za 1927 r.; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1938; 3) Budżet i plan działań; 4) Wybory władz; 5) Zatwierdzenie nabycia nieruchomości i upoważnienie Zarządu do nabycia, sprzedaży, dzierżawy względnie do zamiany nieruchomości oraz do korzystania z kredytu i zabezpieczenia tegoż.

Akcje na okaziciela i zastępujące je zaświadczenia będą przyjmowane w biurze Zarządu w dni powszednie w godz. od 10 do 12 do dn. 6 czerwca 1939 r. włącznie. 1372

II OGŁOSZENIE

Kolej Lokalna Tarnów—Szczucin, Spółka Akcyjna

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Tarnów — Szczucin" odbędzie się **w dn. 26 czerwca 1939 r. o godz. 11 przed południem** w lokalu Biura Małopolskich Kolei Lokalnych we Lwowie przy ul. Jagiellońskiej Nr 1 II p. z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za okres czasu od dn. 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1938 r. i uchwała co do udzielenia absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej;

2) Wybór członka Rady Nadzorczej;

3) Zatwierdzenie preliminarza kosztów administracyjnych Spółki.

Warunki prawa uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu określa § 20 statutu Spółki, ogłoszonego w Monitorze Polskim Nr 266 z dnia 18 listopada 1930.

1448 **Zarząd**

II OGŁOSZENIE

Kolej Lokalna Piła—Jaworzno, Spółka Akcyjna

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Piła — Jaworzno" odbędzie się **w dn. 26 czerwca 1939 r. o godz. 9 przed południem** w lokalu biura Małopolskich Kolei Lokalnych we Lwowie przy ul. Jagiellońskiej L. 1 II p. z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za okres czasu od dn. 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1938 r. i uchwała co do udzielenia absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej;

2) Podział zysku;

3) Wybór członka Rady Nadzorczej;

4) Zatwierdzenie preliminarza kosztów administracyjnych Spółki.

Warunki prawa uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu określa § 21 statutu Spółki, ogłoszonego w Monitorze Polskim Nr 233 z 8 października 1930.

1447 **Zarząd**

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Pierwsze Małopolskie Towarzystwo Rafinerii Spirytusu

Spółka Akcyjna we Lwowie

ogłasza, że **w dn. 27 czerwca 1939 r. o godz. 12** odbędzie się w biurach Spółki

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu, rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1938 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i pokwitowanie władz Spółki z wykonania obowiązków; 4) Wybór Komisji Rewizyjnej; 5) Zatwierdzenie dokonanej sprzedaży parcel i zezwolenie na dalszą sprzedaż; 6) Upoważnienie Zarządu do całkowitego lub częściowego wydzierżawienia przedsiębiorstwa fabrycznego; 7) Zmiana § 20 statutu Spółki, którego ustęp pierwszy brzmieć będzie: „Zarząd Spółki składa się najmniej z jednego, a najwyżej z sześciu członków, wybranych przez Walne Zgromadzenie z grona akcjonariuszy lub spoza ich grona", dodany zaś zostanie ustęp ostatni, który brzmieć będzie: „O ile Walne Zgromadzenie ustanowi Zarząd jednoosobowy natenczas do składania oświadczeń i podpisywania aktów w imieniu Spółki wystarczy działanie tego jednego członka Zarządu"; 8) Przyjęcie do wiadomości rezygnacji jednego członka Zarządu i wybór uzupełniający; 9) Upoważnienie do sprzedaży udziałów w terenach naftowych w Borysławiu; 10) Wnioski Akcjonariuszów. 1449

Zgubiono polisę Nr 3608586, wydaną przez

Angielską Spółkę Akcyjną Towarzystwo Ubezpieczeń Prudential The Prudential Assurance Company Limited

w dn. 23 stycznia 1935 r. na sumę zł w zł. 14 000 na okaziciela. 1443

Kabel Polski, Spółka Akcyjna w Bydgoszczy

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Tereny zł 123 771'08; Budynki: fabryczne zł 2 851 544'34, gospodarcze zł 38 100'00, mieszkalne zł 214 134'60, razem zł 3 103 778'94; Maszyny i urządzenia zł 4 722 472'93; Pojazdy zł 33 602'47; Tory kolejowe zł 39 813'76; Ruchomości zł 149 534'06; Razem zł 8 172 973'24; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 1 024 298'98; Papiery wartościowe zł 73 802'30; Weksle w portfelu i inkasie zł 205 419'16; Udziały w innych przedsiębiorstwach zł 99 000'00; Zapasy: surowce zł 756 970'53, materiały pomocnicze zł 77 529'90, półfabrykaty zł 275 964'58, gotowe fabrykaty zł 304 387'96, bębny zł 1'00, razem zł 1 414 853'97; Dłużnicy: odbiorcy zł 2 299 198'48, dostawcy zł 87 498'15, należn. z tyt. umów kartel.: a) z operacyj handl. zł 6 456'57, b) z operacyj finans. zł 0'00, razem zł 6 456'57; Różni zł 140 413'07; R-ki osob. pracowników zł 16 641'49; Sumy przechodnie: a) dot. 1939 r. zł 30 931'57, b) inne zł 19 031'43, razem zł 49 963'00; Razem zł 2 600 170'76; **Ogółem zł 13 590 518'41.**

Różni za udzielone kaucje i gwarancje zł 920 680'51.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 5 000 000'00; Fundusz zapasowy: saldo z ub. r. zł 90 224'43, dopisano za 1937 r. zł 28 644'19, razem zł 118 868'62; II. Kapitał amortyzacyjny: saldo z 1937 r. zł 3 106 625'95, amortyzacja z 1938 r. zł 608 526'40, razem zł 3 715 152'35, mniej amortyzacja wycofanych z ruchu w 1938 r. maszyn i budynków zł 77 539'42, razem zł 3 637 612'93; III. Zobowiązania: 1) Długoterminowe: a) banki i inni wierzyciele zł 1 758 837'22, b) kredyty hipoteczne zł 186 538'82, razem zł 1 945 376'04; 2) Krótkoterminowe: a) dostawcy zł 186 541'94, b) odbiorcy zł 14 148'50, c) różni zł 1 461 186'32, d) r-ki osob. pracowników zł 36 088'67; Zobowiązania z tyt. umów kartel.: a) z operacyj handl. zł 6 626'22, b) z operacyj finans. zł 0'00, razem zł 6 626'22; Sumy przechodnie zł 21 721'17; Razem zł 1 726 312'82; Specj. r-k przejśc. różnic kursowych zł 746 551'41; Zysk za 1938 r. zł 1 326 226'42; Przeniesiona strata na dz. 1/I 1938 r. zł 910 429'83; Razem zł 415 796'59; **Ogółem zł 13 590 518'41.**

Kaucje i gwarancje zł 920 680'51.

U w a g a. — Zobowiązania zagraniczne zł 854 543'58.

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1938 r.

WINIEN.—Przeniesiona strata na dz. 1/I 1938 r. zł 881 785'64; Przypis z zysku za 1937 r. na fundusz zapasowy zł 28 644'19; Razem zł 910 429'83; Koszty administracji ogólnej zł 549 593'39; Świadczenia socjalne zł 77 176'89; Koszty fabrykacji zł 4 191 735'49; Koszty sprzedaży zł 328 965'55; Procenty zł 132 999'59; Podatki państwowe i komunalne zł 164 230'16; Odpisy amortyzacyjne zł 608 526'40; Rezerwa na podatek dochodowy zł 896 000'00; Strata na sprzedaży inwentarza zł 13 432'07; Zysk za 1938 r zł 1 326 226'42; Przeniesiona strata na dz. 1/I 1938 r. zł 910 429'83; Razem zł 415 796'59; **Ogółem zł 8 288 890'96.**

MA.—Sprzedaż zł 8 085 565'96; Różnice kursowe zł 171 206'04; Różne zyski zł 32 118'96; **Ogółem zł 8 288 890'96.** 1444

„Arwogaz" Fabryka Gazomierzy, Wodomierzy i Armatur

Spółka Akcyjna w Poznaniu

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — Urządzenie techniczne zł 117 252'79; Urządzenie biura 3 683'00; Gotówka w kasie, bankach, P. K. O., papiery wartościowe, weksle, kaucje zł 23 346'15; Materiały, półfabrykaty, części, wyroby gotowe i towary zł 132 005'18; Dłużnicy, dostawcy zł 156 593'23; Straty z lat poprzednich zł 76 224'02; Strata za 1938 r. zł 761'95; **Suma bilansowa zł 509 866'32.**

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 250 000'00; Fundusz amortyzacyjny zł 32 958'35; Wierzyciele zł 225 117'92; Sumy przechodnie zł 1 790'05; **Suma bilansowa zł 509 866'32.**

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Straty z lat poprzednich zł 76 224'02; Koszty warsztatu, handlowe i odpisy zł 84 696'04; Odsetki i różnice kursowe zł 100'24; Fundusz amortyzacyjny zł 11 883'61; **Razem zł 172 903'91.**

MA. — Rach. ruchu zł 93 954'19; Odsetki zł 1 963'75; Straty z lat poprzednich zł 76 224'02; Strata za 1938 r. zł 761'95; **Razem zł 172 903'91.**

Bilans powyższy oraz rach. strat i zysków został zatwierdzony przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 27/IV 1939 r. 1439

Likwidatorzy Domu Handlowego Daniel Kraushar, Spółka Akc.

w likwidacji

stosownie do art. 398, 428 i 449 K. H. zawiadamiają:

I. że wyżej wymieniona Spółka Akcyjna została postawiona **w stan likwidacji** z dn. 1 stycznia 1939 r. i **wzywają** zainteresowanych **po raz pierwszy** do **zgłoszenia wierzytelności** w ciągu 6 miesięcy w siedzibie, Warszawa, Żurawia 22;

II. że Zwyczajne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 25 maja 1939 r. zatwierdziło: a) poniższe bilanse zamknięcia na dz. 31 grudnia 1938 r. z rachunkiem strat i zysków oraz otwarcia likwidacji na dz. 1 stycznia 1939 r., b) udzieliło Zarządowi pokwitowania z czynności za 1938 r., c) powołało do Komisji Rewizyjnej PP. Cecylię Kraushar, Jadwigę Kleinadel, Zdzisława Bańkowskiego, Marię Kraushar i Antoniego Luxenburga.

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — Majątek płynny: R-k kasy zł 3 680'66; R-k weksli zł 79 296'77; R-k banków zł 51 202'68; R-k papierów wartościowych zł 5 022'00; R-k dłużników zł 192 529'75; R-k protestów zł 481'03; Majątek stały: R-k ruchomości zł 13 500'00; R-k zysków i strat 1931/32 r. zł 80 888'15; R-k zysków i strat 1938 r. zł 81 815'57; R-k gwarancyjny zł 25 000'00; **Razem zł 533 416'61.**

PASYWA. — Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 400 000'00; R-k wierzycieli zł 93 416'61; R-k rezerwy podatkowej zł 15 000'00; R-k gwarancji zł 25 000'00; **Razem zł 533 416'61.**

Bilans otwarcia likwidacji dn. 1 stycznia 1939 r.

AKTYWA. — Majątek płynny: R-k kasy zł 3 680'66; R-k weksli zł 79 296'77; R-k banków zł 51 202'68; R-k papierów wartościowych zł 5 022'00; R-k dłużników zł 192 529'75; R-k protestów zł 481'03; Majątek stały: R-k ruchomości zł 13 500'00; R-k zysków i strat 1931/32 r. zł 80 888'15; R-k zysków i strat 1938 r. zł 81 815'57; R-k gwarancyjny zł 25 000'00; **Razem zł 533 416'61.**

PASYWA. — Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 400 000'00; R-k wierzycieli zł 93 416'61; R-k rezerwy podatkowej zł 15 000'00; R-k gwarancji zł 25 000'00; **Razem zł 533 416'61.** 1421

Spółka Akcyjna Przemysłu i Handlu Papierniczego „Dawidowicz, Kempiński i S-ka"

Bilans roczny na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — Kasa zł 2 156'59; Banki i P. K. O. zł 59 271'82; Papiery wartościowe zł 4 686'00; Weksle zł 113 681'27; Dłużnicy zł 301 676'79; Towary w magazynach zł 627 256'07; Nieruchomości zł 180 767'51; Ruchomości zł 46 223'66; Sumy przechodnie zł 410'00; **Ogółem zł 1 336 129'71.**

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 600 000'00; Kapitał zapasowy zł 204 556'71; Fundusz amortyzacyjny zł 71 542'93; Banki zł 17 257'00; Akcepty zł 81 000'00; Wierzyciele zł 303 742'55; Sumy przechodnie zł 1 524'25; Zysk netto na 1938 r. zł 56 506'27; **Ogółem zł 1 336 129'71.**

Straty i zyski za 1938 r.

WINIEN. — Przeznaczone na dywidendę zł 54 000'00; Przeznaczone na kapitał zapasowy zł 2 506'27; **Ogółem zł 56 506'27.**

MA. — Zysk za rok operacyjny 1938 zł 56 506'27; **Ogółem zł 56 506'27.** 1419

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Lesienicka Fabryka Drożdży Prasowanych i Spirytusu

SPÓŁKA AKCYJNA

ogłasza, iż Zwyczajne Walne Zgromadzenie spólników, odbyte w Warszawie w dn. 24 kwietnia 1939 r. uchwaliło

obniżenie kapitału akcyjnego Spółki

o zł 250 000 (dwieście pięćdziesiąt tysięcy), czyli do wysokości zł 750 000 (siedemset pięćdziesiąt tysięcy), drogą umorzenia 2 500 (dwóch tysięcy pięciuset) sztuk akcyj po zł 100 (sto) nominalnej wartości każda w ten sposób, że na każde cztery akcje zostanie umorzona jedna akcja, i **wzywa wierzycieli** Spółki, aby, jeżeli nie zgadzają się na obniżenie kapitału akcyjnego, **wnieśli** swe **sprzeciwy** w ciągu trzech miesięcy, licząc od ostatniego, tj. trzeciego, ogłoszenia. 1416-23-26-29

Zjednoczone Fabryki Portland-Cementu „Firley"

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans zamknięcia w dn. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Grunty zł 1 627 503'36; Budynki zł 12 880 858'79; Maszyny i urządzenia techniczne zł 24 917 844'22; Inwentarz zakładowy i biurowy zł 434 677'96; Majątek płynny: Gotówka w kasach i bankach zł 21 248'81; Papiery procentowe zł 10 331'99; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 2 897 535'71; Weksle w portfelu zł 42 000'00; Materiały zł 716 227'02; Półfabrykaty zł 135 200'80; Wyroby gotowe zł 484 776'83; Dłużnicy zł 4 655 397'26; Wydatki okresu przyszłego zł 122 691'51; Straty z lat ubiegłych zł 7 459 607'71; **Ogółem zł 56 405 901'97.**

Depozyty zł 7 759 475'91; Różni z obliga wekslowego zł 1 810 831'47; Giro-obligo zł 23 000'00; Różni za gwarancje zł 358 203'00.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 13 000 000'00; Fundusz zapasowy zł 75 219'74; Fundusz amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 4 485 169'40, odpisano w roku sprawozdawczym zł 26 111'39, dopisano na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia zł 1 094 233'55, razem zł 5 553 291'56; Zobowiązania: kredyt hipoteczny 15-letni zł 22 481 972'37; Wierzyciele: a) kredyty długoterminowe zł 10 792 130'86, b) kredyty bieżące zł 4 481 925'22, c) rachunki przechodnie zł 2 287'50; Zysk zł 19 074'72; **Ogółem zł 56 405 901'97.**

Deponenci zł 7 759 475'91; Obligo wekslowe zł 1 810 831'47; Różni za giro-obligo zł 23 000'00; Gwarancje zł 358 203'00.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty fabryczne: a) produkcji zł 7 401 057'61, b) postoju zł 68 360'02; Procenty i prowizje zł 924 393'84; Procenty z rozliczeń z wierzycielami zł 133 267'95; Wydatki ogólne biura Zarządu zł 566 455'70; Podatki zł 453 631'29; Koszty sprzedaży zł 232 070'03; Koszty administracji Oddziału Suwałki zł 658'07; Straty na akcjach, udziałach i dłużnikach zł 183 910'48; Straty na inwentarzu i magazynach zł 68 449'84; Odpis na amortyzację na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia zł 1 094 233'55; Zysk zł 19 074'72; **Razem zł 11 145 563'10.**

MA. — Sprzedaż fabrykatów zł 10 277 653'25; Zapasy towarów gotowych i półfabrykatów: stan w dn. 31/XII 1938 r. zł 619 977'63, stan w dn. 31/XII 1937 r. zł 570 301'75, różnica zł 49 675'88; Różnice z rozliczeń z wierzycielami zł 409 893'64; Różnice kursu zł 281 868'90; Różnice w regulacji podatku papier. wartościow. zł 32 598'29; Wpływy z czynszów zł 66 038'98; Amortyzacje zwrotne zł 26 111'39; Różne wpływy zł 1 722'77; **Razem zł 11 145 563'10.** 1431

I OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna Spółki Akcyjnej

Europejskie T-wo Ubezpieczeń Towarów i Pakunków Podróżnych

Spółka Akcyjna w likwidacji

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

które odbędzie się **w dn. 7 lipca 1939 r. o godz. 13** w sali posiedzeń Towarzystwa w Warszawie przy ulicy Jasnej Nr 4 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;

2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za czas od dn. 1 stycznia 1938 r. do dn. 15 października 1938 r.;

3) Podział zysku, osiągniętego w czasie od dn. 1 stycznia 1938 r. do dn. 15 października 1938 r.;

4) Udzielenie absolutorium władzom Spółki.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, powinni złożyć swe akcje lub świadectwa depozytowe w biurze Komisji Likwidacyjnej Spółki przynajmniej na tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia — z zachowaniem przepisów art. 399 Kodeksu Handlowego. 1423

!!! Najwygodniej podróżować samolotem !!!

Górniczo-Hutnicze Towarzystwo Handlowe

Spółka Akcyjna w Krakowie

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Urządzenia techniczne: różne zł 3 559'90, garaż w budowie zł 1 172'30 = zł 4 732'20; Inwentarz zakładowy i biurowy: ruchomości: GHTH, Kraków zł 12 021'97, GHTH, Lwów zł 3 017'50 = zł 15 039'47; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie GHTH Kraków zł 3 570'77, GHTH Lwów zł 1 896'05, w bankach zł 20 162'56 = zł 25 629'38; Papiery procentowe zł 6 508 13; Weksle: w portfelu zł 22 922'58, w inkasie zł 29 653'10 = zł 52 575'68; Towary na rachunek własny zł 56 029'76; Dłużnicy (odbiorcy) zł 883 178'54; Dostawcy zł 18 279'09; Sumy przechodnie zł 2 368'38; **Razem zł 1 064 340'63.**

Sumy pozabilansowe. — Różni za żyra na wekslach handlowych zł 307 384'87; Poręki i zabezpieczenia otrzymane zł 223 557'04; Towary na składzie komisowym zł 151 116'91 = **zł 682 058'82.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 100 000'00; Kapitał zapasowy: a) saldo z roku ubiegłego zł 15 000'00, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 1 500'00 = zł 16 500'00; Kapitał rezerwowy: a) rezerwa z lat ubiegłych na podatek dochodowy zł 9 543'78, b) dopisano rezerwę na podatek dochodowy w roku sprawozdawczym zł 21 496'22 = zł 31 040'00; Kapitał amortyzacyjny: a) amortyzacja za lata ubiegłe zł 2 258'14, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 1 107'97 = zł 3 366'11; II. Zobowiązania: Wierzyciele: a) banki zł 51 924'00, b) dostawcy zł 586 923'27, c) odbiorcy zł 39 997'74, d) różni zł 231 138'71 = zł 909 983'72; III. Zysk: pozostałość z 1937 r. zł 442'77, zysk za 1938 r. zł 3 008'03 = zł 3 450'80; **Razem zł 1 064 340'63.**

Sumy pozabilansowe. — Zobowiązania z tytułu żyr na wekslach handlowych zł 307 384'87; Różni za poręki i zabezpieczenia zł 223 557'04; Zobowiązania za towary na składzie komisowym zł 151 116'91 = zł 682 058'82.

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1938 r.

WINIEN. — 1) Koszty administracji ogólnej zł 283 234'40; 2) Koszty sprzedaży zł 6 299'84; 3) Świadczenia społeczne zł 11 111'29; 4) Podatki państwowe zł 73 798'29; 5) Wypłacone odsetki zł 23 461'00; 6) Wypłacone koszty inkasa i dyskontu weksli zł 23 755'79; 7) Skonto kasowe zł 561'39; 8) Różnice ilościowe zł 1 222'66; 9) Różnice kursowe zł 291'87; 10) Amortyzacja urządzeń technicznych i ruchomości zł 1 107'97; 11) Odpisy nieściągalnych pretensyj zł 7 672'15; 12) Zysk: pozostałość z 1937 r. zł 442'77, zysk za 1938 r. zł 3 008'03 — zł 3 450'80; **Razem zł 435 967'45.**

MA. — 1) Pozostałość zysku z roku ubiegłego zł 442'77; 2) Rk prowizji zł 306 842'89; 3) Pobrane koszty dyskontu od weksli zł 17 582'40; 4) Pobrane procenty: a) odsetki zwłoki zł 23 432'31, b) różne procenty zł 652'08 = zł 24 084'39; 5) Rk towarów zł 80 323'23; 6) Zwrot dawniej odpisanych sum zł 6 691'77; **Razem zł 435 967'45.** 1389

Zakłady Chemiczne w Winnicy, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31/XII 1938 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty zł 114 946'91; Budynki: a) fabryczne zł 893 946'89, b) gospodarcze zł 4 375'00, c) mieszkalne zł 74 736'12, razem zł 973 058'01; Urządzenia techniczne: a) aparaty, maszyny i instalacje zł 2 465 834'60, b) ruchomości zł 8 193'04, c) samochody zł 53 954'75, razem zł 3 615 987'31; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 869 190'77; Papiery procentowe zł 32 306'96; Materiały surowe, produkty przejściowe i barwniki mocne zł 1 383 583'92; Materiały pomocnicze i pędne zł 42 061'30; Wyroby gotowe zł 1 646 587'44; Odbiorcy zł 602 168'75; Dostawcy zł 24 610'61; Dłużnicy zł 93 579'36; Zaliczki zł 3 287'78; Różne aktywa zł 1 766'80; Sumy przechodnie zł 22 075'71; Razem zł 4 721 219'40; **Ogółem zł 8 337 206'71.**

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 2 000 000'00; Kapitał zapasowy: saldo z roku poprzedniego zł 52 267'09, dopisano w roku operac. zł 20 791'26, razem zł 73 058'35; Kapitał rezerwowy zł 22 542'31; Rezerwa z przerachowania zł 544 769'40; Razem zł 2 640 370'06; II. Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 1 564 379'95, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 276 649'74, razem zł 1 841 029'69; III. Zobowiązania: Odbiorcy zł 48 175'51; Dostawcy zł 111 952'55; Wierzyciele zł 2 126 624'16; Sumy przechodnie zł 85 803'28; Razem zł 2 372 555'50; IV. Rezerwa na podatek dochodowy 1936 r. zł 21 000'00; V. Rezerwa na podatek dochodowy 1937 r. zł 19 000'00; VI. Rezerwa na podatek dochodowy 1938 r. zł 48 750'00; VII. Rachunek przejściowy różnic kursowych na papierach wartościowych zł 3 474'71; VIII. Pozostałość zysków lat ubiegłych zł 535 481'57; IX. Dywidenda niepodniesiona zł 360'00; Zysk za 1938 r. zł 855 185'18; **Ogółem zł 8 337 206'71.**

Sumy pozabilansowe

STAN CZYNNY. — Towary na konsygnacji zł 22 388'25; Papiery wartościowe w depozycie zł 3 700'00.

STAN BIERNY. — Różni za towary na konsygnacji zł 22 388'25; Różni za papiery wartościowe zł 3 700'00.

Dług zagraniczny nie oprocentowany zł 1 767 413'89.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Koszty administracji ogólnej zł 531 434'43; Koszty fabrykacji zł 3 579 808'72; Koszty sprzedaży zł 1 022 508'33; Podatki państwowe i komunalne zł 122 327'70; Świadczenia socjalne zł 35 149'46; Odpisy amortyzacyjne zł 276 649'74; Różnice kursowe zł 1 004'88; Różne straty zł 4 551'87; Zysk za 1938 r. zł 855 185'18; **Razem zł 6 428 620'31.**

ZYSKI. — Wyniki produkcji i sprzedaży zł 6 404 141'01; Różnice kursowe zł 638'60; Procenty zł 15 616'43; Różne zyski zł 8 224'27; **Razem zł 6 428 620'31.** 1393

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział III Handlowy

Wpisano do rejestru handlowego Dział B:

I 9. Dn. 27 kwietnia 1939 r.

Zjednoczone Fabryki Maszyn L. Zieleniewski i Fitzner-Gamper

w Krakowie

Udzielono prokury Inż. Leopoldowi Hauze.

I 145. Dn. 5 maja 1939 r.

Polskie Towarzystwo Handlowe w Krakowie

Wybrani zostali członkami Zarządu na dalszy okres 3-letni dotychczasowi członkowie Zarządu: Dr Juliusz Dattner i Jerzy Paprocki. Udzielono prokury Mgr. Włodzimierzowi Stecurze.

I 194. Dn 17 kwietnia 1939 r.

Polska Spółka Akcyjna „Pharma" Magister Bolesław Jawornicki

w Krakowie

Kapitał akcyjny Spółki wynosi obecnie 360 000 złotych podzielony na 3600 w gotowiźnie wpłaconych niepodzielnych akcyj nominalnej wartości po 100 złotych każda. 1406

II OGŁOSZENIE

LIKWIDATORZY

Spółki Akcyjnej Kolej Lokalna Twarda Góra—Nowe

zwołują — stosownie do postanowień § 10 statutu

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

na sobotę dn. 24 czerwca 1939 r. o godz. 15 do biura Notariusza Pana Witolda Kurowskiego w Grudziądzu przy ul. Wybickiego Nr 7 z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego;

2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania likwidatorów za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1938 r. oraz sprawozdania Komisji Rewizyjnej z działalności za wyżej wymieniony okres czasu, tudzież bilansu i rachunku strat i zysków za okres sprawozdawczy;

3) Uchwała co do kwitowania likwidatorów i Komisji Rewizyjnej z wykonanych przez nich obowiązków;

4) Uchwała co do pokrycia niedoboru;

5) Uchwała wynagrodzeń członków władz Spółki;

6) Wolne wnioski.

1215a

Jurata—Uzdrowisko na Półwyspie Helu, Spółka Akc. w Juracie

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty — r-k Skarbu Państwa zł 811 178'73; Budynki i urządzenia zł 983 335'75; Urządzenia techniczne zł 246 722'62; Maszyny i instalacje zł 134 612'19; Różne inwestycje zł 66 733'14; Inwentarz ruchomy zł 263 589'32; Ogółem zł 2 506 171'75; Majątek płynny: Kasa i pozostałość w bankach zł 7 168'81; Papiery procentowe zł 9 116'00; Weksle zł 4 120'53; Weksle posłane do inkasa zł 160 895'58; Dłużnicy zł 291 734'07; Rachunek przejętych działek zł 67 495'43; Materiały zł 19 308'28; Kaucje zł 1 100'00; Ogółem zł 560 938'70; III. Strata: za 1938 r. zł 328 723'14, mniej zysk z lat ubiegłych zł 6 623'12 = zł 322 100'02; **Razem zł 3 389 210'47.**

Różni za zdeponowane papiery procentowe zł 5 300'00; Różni za gwarancje zł 50 001'00; Różni za akcepty gwarancyjne zł 1'00; **Razem zł 55 302'00.**

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 2 000 000'00; Kapitał zapasowy zł 3 500'00; Kapitały inne: r-k koncesyjny specjalny zł 265 670'61; Ogółem zł 2 269 170'61; II. Kapitał amortyzacyjny: pozostałość z roku ubiegłego zł 211 836'33, dopisano w roku sprawozdawczym zł 50 003'67, ogółem zł 261 840'00; III. Zobowiązania: Akcepty zł 44 750'00; Banki zł 735 231'00; Wierzyciele zł 72 653'33; Sumy przechodnie zł 846'50; Dywidenda niewypłacona zł 598'50; Banki i różni za weksle zł 4 120'53; Ogółem zł 858 199'86; **Razem zł 3 389 210'47.**

R-k za zdeponowane papiery procentowe zł 5 300'00; R-k gwarancyj zł 50 001'00; R-k akceptów gwarancyjnych zł 1'00; **Razem zł 55 302'00.**

Rachunek strat i zysków za 1938 r.

STRATY. — 1) Koszty eksploatacji zł 24 032'51; 2) Podatki i opłaty skarbowe zł 1 205'71; 3) Asekuracja zł 212'60; 4) Koszty administracji: a) osobowe zł 70 903'73, b) rzeczowe zł 32 903'47, c) ogólne zł 68 661'40, ogółem zł 172 468'60; 5) Odpisy zł 104 228'74; 6) Odsetki zapłacone zł 63 660'02; 7) Inne straty zł 43 217'89; **Razem zł 409 026'13.**

ZYSKI. — 1) Zysk z przeniesienia zł 6 623'12; 2) Dochód ogólny: a) sprzedaż działek zł 48 306'58, b) r-k eksploatacji zł 23 335'93, c) sprzedaż materiałów zł 681'76, ogółem zł 72 324'27; 3) Odsetki pobrane od klientów zł 7 978'72; 4) Strata zł 322 100'02; **Razem zł 409 026'13.**

Strata zł 322 100'02 powstała z faktycznej straty za 1938 r. zł 328 723'14 — po potrąceniu bilansowej pozostałości zysku za 1937 r. w wysokości zł 6 623'12. 1427

Spółka Akcyjna Piotrkowskiej Manufaktury w Łodzi

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty zł 91 733'33; Grunty D zł 160 533'33; Razem zł 252 266'66; Budynki: a) fabryczne zł 3 285 836'72, b) gospodarcze zł 232 287'57, c) mieszkalne zł 1 022 803'31; Budynki D: a) fabryczne zł 477 805'51, b) gospodarcze zł 57 493'28, c) mieszkalne zł 907 265'45, razem zł 5 983 491'84; Maszyny, urządzenia i utensylia zł 3 650 336'25; Maszyny i urządzenia D zł 1 670 446'35; Razem zł 5 320 782'60; Inwentarz zakładowy i biurowy zł 165 162'52; Osada młynarska i folwark zł 390 636'00; Ogółem zł 12 112 339'62; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 20 703'71; Papiery wartościowe zł 31 980'00; Weksle zł 35 291'10; Weksle protestowane zł 613'24; Materiały: a) surowe zł 184 939'62, b) pomocnicze i pędne zł 38 627'48, razem zł 223 567'10; Półfabrykaty zł 143 191'11; Gotowe wyroby zł 523 768'76; Dłużnicy: a) odbiorcy i klienci zarobkowi zł 318 343'55, b) dostawcy zł 6 413'53, c) różni zł 1 443 928'43, d) wątpliwe należności zł 520'41, razem zł 1 769 205'92; Sumy przechodnie: a) wydatki, dotyczące okresu przyszłego zł 16 721'72, b) różnice podatkowe zł 3 886'47, c) inne zł 7 257'22, razem zł 27 865'41; Ogółem zł 2 776 186'35; **Suma aktywów zł 14 888 525'97.**

Sumy pozabilansowe. — Różni za gwarancje żyrowe zł 311 789'76; Różni za depozyty zł 2 100'00; Rachunki ewidencyjne zł 317 773'79; **Razem zł 631 663'55.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 4 000 000'00; Kapitał zapasowy: a) saldo z 1937 r. zł 1 504 077'75, b) dopisano w 1938 r. zł 8 000'00, razem zł 1 512 077'75; Ogółem zł 5 512 077'75; II. Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z 1937 r. zł 4 106 642'67, b) odpisano w 1938 r. zł 1 333'08, zostało zł 4 105 309'59, c) dopisano w 1938 r. zł 362 457'01, razem zł 4 467 766'60; Kapitał amortyzacyjny D: a) saldo z 1937 r. zł 1 756 682'00, b) odpisano w 1938 r. zł 774'40, zostało zł 1 755 907'60, c) dopisano w 1938 r. zł 135 230'92, razem zł 1 891 138'52; Ogółem zł 6 358 905'12; III. Zobowiązania: Wierzyciele: a) akcepty zł 208 322'72, b) dostawcy zł 1 421 402'07, c) odbiorcy i klienci zarobkowi zł 774'15, d) różni zł 1 002 919'49, razem zł 2 633 418'43; Sumy przechodnie: a) wydatki do pokrycia w okresie przyszłym zł 26 755'69, b) inne zł 6 697'02, razem zł 33 452'71; Zobowiązania długoterminowe zł 136 328'46; Ogółem zł 2 803 199'60; IV. Zyski niepodzielone za dawniejsze lata zł 97 015'11; V. Pozostałość zysku z 1937 r. zł 757'56; Zysk za 1938 r. zł 116 570'83; Ogółem zł 117 328'39; **Suma pasywów zł 14 888 525'97.**

Sumy pozabilansowe. — Udzielone gwarancje żyrowe zł 311 789'76; Udzielone depozyty zł 2 100'00; Rachunki ewidencyjne zł 317 773'79; **Razem zł 631 663'55.**

Uwaga. — Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych zł 495 514'75.

Rachunek zysków i strat za 1938 r.

PRZYCHÓD. — Pozostałość zysku z 1937 r. zł 757'56; Fabrykacja zł 4 742 479'97; Czynsz z dzierżawy fabrycznej zł 240 000'00; Czynsz z nieruchomości zł 48 045'00; Procenty zł 51 530'25; Różnice kursowe zł 60 963'23; Różne zyski zł 8 928'43; **Razem zł 5 152 704'44.**

ROZCHÓD. — Koszty administracji ogólnej zł 179 651'70; Koszty fabrykacji zł 3 778 182'94; Koszty sprzedaży zł 263 923'92; Koszty kredytów zł 25 135'46; Podatki państwowe i komunalne zł 153 821'36; Odpisy amortyzacyjne zł 497 687'93; Świadczenia socjalne zł 84 764'21; Straty na dłużnikach zł 9 283'78; Utrzymanie nieruchomości czynszowej zł 23 600'84; Straty na przedmiotach majątkowych zł 8 298'28; Różne straty zł 11 025'63; Zysk (saldo) zł 117 328'39; **Razem zł 5 152 704'44.** 1436

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Przemysł Bawełniany Teodor Tietzen i S-ka

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, iż **w dn. 21 czerwca 1939 r. o godz. 3 po poł.** w biurze Spółki w Łodzi przy ul. Andrzeja Nr 78 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1938 r. i podział zysku; 3) Wybór nowych członków Zarządu na miejsce ustępujących; 4) Wybór Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu winni na 7 dni przed terminem Zgromadzenia zgłosić swoje akcje lub kwity depozytowe do Zarządu Spółki.

1411

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Modrzejów-Hantke Zjednoczone Zakłady Górniczo - Hutnicze

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, iż

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się **w dn. 13 czerwca 1939 r. o godz. 17-ej** w lokalu Biura Zarządu w Warszawie, ul. Srebrna 9 z następującym porządkiem obrad:

1) Sprawozdanie Zarządu o warunkach układu oddłużeniowego oraz zatwierdzenie tegoż, zatwierdzenie wniosku Zarządu w sprawie wypłaty dywidendy za 1937 r.; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1938; 3) Budżet i plan działań; 4) Wybory władz; 5) Zatwierdzenie nabycia nieruchomości i upoważnienie Zarządu do nabycia, sprzedaży, dzierżawy względnie do zamiany nieruchomości oraz do korzystania z kredytu i zabezpieczenia tegoż.

Akcje na okaziciela i zastępujące je zaświadczenia będą przyjmowane w Biurze Zarządu w dni powszednie w godz. od 10—12 do dnia 6 czerwca 1939 r. włącznie. 1384

Przemysłowo-Handlowe Zakłady Chemiczne Ludwik Spiess i Syn

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — 1) Majątek stały: Place zł 3 395 273'44; Budynki zł 5 228 761'81; Maszyny i aparaty zł 2 032 198'70; Inwentarz zakładowy i biurowy zł 860 020'68; Patenty zł 165 000'00; 2) Majątek płynny: Gotówka w kasie i w bankach zł 346 056'51; Papiery procentowe zł 54 424'62; Weksle w portfelu i w inkasie zł 362 638'29; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 76 694'00; Surowce i materiały pomocnicze zł 738 035'60; Półfabrykaty zł 322 253'05; Gotowe wyroby i towary zł 2 887 656'89; Dłużnicy zł 3 357 994'22; Należności rolnicze z układów konwersyjnych na Bank Akceptacyjny zł 2 689 185'62; Akcepty Banku Akceptacyjnego w portfelu zł 29 867'00; Sumy przechodnie zł 43 851'17; Różne rachunki zł 28 539'55; **Razem zł 22 618 451'15.**

Pozycje pozabilansowe. — Różni za dyskonto wekslowe zł 4 223 993'31.

STAN BIERNY. — 1) Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 7 500 000'00; Kapitał zapasowy zł 1 000 000'00; Kapitał specjalny rezerwowy zł 1 400 000'00; 2) Kapitał amortyzacyjny zł 3 299 490'67; 3) Zobowiązania: Wierzyciele zł 4 536 755'69; Sumy przechodnie zł 77 216'33; Bank Akceptacyjny zł 2 392 537'00; Rezerwa na podatki skarbowe zł 753 005'92; Różne rachunki zł 316 108'23; Pozostałość zysku z 1937 r. zł 217 326'49; Zysk netto zł 1 126 010'82; **Razem zł 22 618 451'15.**

Pozycje pozabilansowe. — Obligo wekslowe zł 4 223 993'31.

Rachunek strat i zysków

DEBET. — Koszty administracji ogólnej zł 283 585'00; Koszty fabrykacji zł 1 055 871'60; Koszty sprzedaży zł 2 211 509'66; Koszty handlowe zł 1 775 968'07; Koszty kredytu zł 188 051'67; Podatki państwowe i komunalne zł 320 961'29; Świadczenia socjalne zł 101 731'03; Utrzymanie kuchen i herbaciarni dla pracowników zł 31 137'65; Wydatki na cele ogólno-społeczne zł 13 499'28; Strata na odbiorcach aptecznych i nawozowych zł 278 221'30; Strata na inwestycjach zł 15 230'19; Strata na odsetkach od układów nawozowych zł 11 086'45; Amortyzacja zł 265 468'04; Strata na nieruchomościach i maszynach zł 11 910'28; Strata na różnicach kursowych zł 29 782'46; Rezerwa na podatki skarbowe zł 542 500'00; Zysk netto zł 1 126 010'82; **Razem zł 8 262 524'79.**

KREDYT.—Zysk brutto na produkcji i handlu zł 8 041 001'86; Odzyskane należności zł 19 703'92; Uzyskane ze sprzedaży zużytych maszyn i samochodów zł 11 870'04; Otrzymane tytułem dywidendy zł 96 077'16; Zysk na umorzonych akcjach zł 86 523'65; Zwrot nadpłaconego podatku zł 3 449'29; Zysk z gruntów — dzierżawa zł 2 398'87; Różne wpływy zł 1 500'00; **Razem zł 8 262 524'79.** 1415

Spółka Akcyjna Wyrobów Wełnianych i Bawełnianych M. Silbersteina w Łodzi

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty zakładowe zł 459 744'30; Grunty posesji mieszkalnych zł 282 890'16; Budynki zakładowe: a) fabryczne zł 2 476 280'84, b) gospodarcze zł 205 155'94, c) mieszkalne zł 182 480'49, razem zł 2 863 917'27; Budynki posesji mieszkalnych zł 252 216'20; Maszyny, urządzenia i utensylia zł 8 261 497'62; Inwentarz zakładowy i biurowy zł 92 589'41; Ogółem zł 12 212 854'96; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 47 845'62; Papiery wartościowe zł 137 926'94; Weksle w portfelu i inkasie zł 210 529'99; Weksle protestowane zł 12 718'39; Materiały: a) surowe zł 593 343'55, b) pomocnicze i pędne zł 100 148'59, razem zł 693 492'14; Półfabrykaty zł 767 046'31; Gotowe wyroby zł 1 438 760'86; Dłużnicy: a) odbiorcy i klienci zarobkowi zł 785 395'56, b) banki zł 13 835'01, c) dostawcy zł 225 717'22, d) różni zł 95 355'60, e) wątpliwe należności zł 26 311'95, razem zł 1 146 615'34; Sumy przechodnie: a) wydatki, dotyczące okresu przyszłego zł 27 771'25, b) inne zł 18 037'44, razem zł 45 808'69; Ogółem zł 4 500 744'28; **Suma aktywów zł 16 713 599'24.**

Sumy pozabilansowe. — Różni za weksle gwarancyjne zł 311 789'76; Różni za kaucje zł 51 000'00; Różni za towary komisowe zł 247 461'36; **Razem zł 610 251'12.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 5 000 000'00; Kapitał zapasowy: a) saldo z 1937 r. zł 352 928'70, b) dopisano w 1938 r. zł 10 000'00, razem zł 362 928'70; Ogółem zł 5 362 928'70; II. Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z 1937 r. zł 5 891 629'48, b) odpisano w 1938 r. zł 49 003'30, zostało zł 5 842 626'16, c) dopisano w 1938 r. zł 692 615'20; Ogółem zł 6 535 241'38; III. Dług obligacyjny zł 523 251'00; IV. Zobowiązania: Wierzyciele: a) akcepty zł 264 396'71, b) banki zł 335 018'76, c) dostawcy zł 905 659'77, d) odbiorcy zł 22 924'43, e) różni zł 1 975 151'89, razem zł 3 503 151'56; Sumy przechodnie: a) wydatki do pokrycia w okresie przyszłym zł 44 914'67, b) inne zł 14 914'36, razem zł 59 829'03; Ogółem zł 3 562 980'59; V. Zyski niepodzielone za dawniejsze lata zł 608 223'43; Ogółem zł 16 592 625'10; VI. Pozostałość zysku z 1937 r. zł 3 115'84; Zysk za 1938 r. zł 117 858'30; Ogółem zł 120 974'14; **Suma pasywów zł 16 713 599'24.**

Sumy pozabilansowe. — Wydane weksle gwarancyjne zł 311 789'76; Wydane kaucje zł 51 000'00; Wydane towary do składów komisowych zł 247 461'36; **Razem zł 610 251'12.**

Uwaga. — Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych wynosiła zł 654 051'84.

Rachunek zysków i strat za 1938 r.

PRZYCHÓD. — Pozostałość z 1937 r. zł 3 115'84; Fabrykacja zł 7 542 019'11; Procenty zł 15 307'17; Zysk na skupie obligacyj zł 133 732'08; Różnice kursowe zł 60 534'98; Różne zyski zł 24 771'61; **Razem zł 7 779 480'78.**

ROZCHÓD. — Koszty administracji ogólnej zł 182 100'00; Koszty fabrykacji zł 5 323 906'45; Koszty sprzedaży zł 737 135'74; Koszty kredytów zł 194 162'77; Podatki państwowe i komunalne zł 231 862'33; Odpisy amortyzacyjne zł 692 615'20; Świadczenia socjalne zł 244 169'30; Straty na dłużnikach zł 22 164'60; Straty na przedmiotach majątkowych zł 30 164'89; Różne straty zł 225'36; Zysk (saldo) zł 120 974'14; **Razem zł 7 779 480'78.** 1433

Zarząd Towarzystwa Manufaktury Bawełnianej Lorentz i Krusche

Spółka Akcyjna w Zgierzu

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów o

ZWYCZAJNYM WALNYM ZEBRANIU AKCJONARIUSZÓW

które odbędzie się **w dn. 30 czerwca 1939 r. o godz. 17** w siedzibie Zarządu, ulica 1 Maja 5 w Zgierzu z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i rachunku strat i zysków, za rok operacyjny 1938 oraz powzięcie odpowiednich uchwał; 4) Udzielenie absolutorium władzom Spółki; 5) Wybór członka Zarządu i członka Rady Nadzorczej; 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 7) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 8) Wydzierżawienie przędzalni na dalszy okres roczny 1942 r.; 9) Sprzedaż działek ziemi. Wolne wnioski.

1418

II OGŁOSZENIE

Zarząd Likwidacyjny Polskiej Centrali Importu Kawy

Spółka Akcyjna w Warszawie w likwidacji

zgodnie z uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 26 maja 1939 r. zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się **w dn. 22 czerwca 1939 r. o godz. 11** przy ul. Moniuszki 6 w Warszawie, z porządkiem dziennym, uchwalonym przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dniu 26 maja 1939 r.

1) Sprawozdanie likwidatorów za okres od dnia 26 maja 1939 r.; 2) Przyjęcie bilansu zamknięcia na dzień 22 czerwca 1939 r. i udzielenie pokwitowania likwidatorom z czynności likwidacyjnych; 3) Uchylenie uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zebrania z dnia 26 czerwca 1936 r. o likwidacji Spółki i powzięcie uchwały o wznowieniu normalnej działalności Spółki; 4) Wybory Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej.

1425

Łódzka Czesalnia i Przędzalnia Wełny, Spółka Akc.

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Nieruchomość zł 372 991'62; Urządzenie biura zł 4 934'10; Urządzenie farbiarni zł 9 207'00; Utensylia fabryczne zł 37 956'07; Samochody zł 30 910'56; Maszyny zł 468 498'66; Portiernia zł 5 084'20; Majątek płynny: Kasa zł 28 768'13; Papiery wartościowe zł 555'00; Weksle zł 46 997'62; Udziały zł 4 830'00; Przędza zł 363 447'02; Wełna prana zł 261 928'63; Dłużnicy zł 159 481'80; Konwencja zł 140 207'77; Zaliczki pensyj zł 3 080'38; Pożyczki zł 5 814'56; Protesty zł 3 732'14; Pasy zł 4 016'38; Depozyty zł 3 952'46; Barwniki zł 1 463'67; Portoria zł 67'85; Środki techniczne zł 24 502'42; **Razem zł 1 982 428'04.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 600 000'00; Kapitał zapasowy zł 69 063'95; Kapitał rezerwowy zł 250 000'00; Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegł. zł 281 312'31, dopisano w roku spr. zł 64 292'98, razem zł 345 605'29; Sumy przechodnie zł 21 012'83; Kontrahenci zł 85 046'56; Wierzyciele zł 454 267'33; Rezerwa na podatek dochodowy zł 342'81; R-k strat i zysków zł 157 089'27; **Razem zł 1 982 428'04.**

Sumy pozabilansowe

WINIEN. — Listy gwarancyjne złożone za odbiorców zł 256 501'00; R-k sum gwarantowanych zł 166 733'32; **Razem zł 373 234'32.**

MA. — Różni za złożone listy gwarancyjne zł 256 501'00; Różni za gwarancje zł 116 733'32; **Razem zł 373 234'32.**

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Strata na dłużnikach zł 6 987'49; R-k prowizji zł 10 232'59; R-k podatku obrotowego zł 67 053'51; R-k asekuracji zł 9 087'09; R-k kosztów dzierżawy zł 21 700'00; R-k utrzymania nieruchom. zł 2 241'61; R-k pensyj czł. Zarządu zł 64 000'00; R-k pensyj pracowników zł 97 206'25; R-k kosztow przyn. do Z. i O. zł 9 992'15; R-k kosztów handlowych zł 81 681'65; R-k procentów zł 37 700'52; R-k świadczeń socjalnych zł 33 711'27; R-k kosztów fabrykacji zł 2 702 082'03; R-k rozliczeń zal. kon. zł 89 676'98; R-k amortyzacji zł 64 292'98; Strata na samochodzie zł 850'00; Czysty zysk zł 157 089'27; **Razem zł 3 455 585'44.**

MA. — Zwrot spisanych sum zł 1'5'00; R-k przędzy zł 3 368 873'88; R-k komornego zł 29 514'64; R-k różnic kursowych zł 56 069'42; R-k nieużytków zł 922'50; Różnica na r-ku świadczeń socjalnych zł 30'00; **Razem zł 3 455 585'44.**

1391

Francuska Spółka Akcyjna
Towarzystwo Bezimienne Kopalń Węgla „Czeladź"
Société Anonyme des Mines de Czeladź

Siedziba Zarządu: Paryż, 76, Rue de la Victoire
Siedziba w Polsce: Czeladź, p. Czeladź 2

Bilans z działalności ogólnej Towarzystwa na dz. 31/XII 1938 r.

AKTYWA. — Urządzenia kopalni: Nieruchomości Fr. 93 744 442'98; Ruchomości: Maszyny i urządzenia Fr. 46 259 899'29; Towary Fr. 4 967 711'42; Dział handlowy Fr. 16 415 512'33; Majątek płynny: Kasa i banki we Francji i za granicą Fr. 18 702 283'65; Portfel i udziały Fr. 11 484 706'56; Różne Fr. 8 458 815'06; **Razem aktywa Fr. 200 033 371'26.**

PASYWA. — Kapitał akcyjny Fr. 19 500 000'00; Kapitał dodatkowy Fr. 3 750 000'00; Rezerwa ustawowa Fr. 2 820 444'60; Rezerwa porządkowa dla przerachowania Fr. 82 871 050'90; Amortyzacja ogólna Fr. 39 684 696'14; Wierzyciele i dłużnicy różni Fr. 39 999 359'30; Zyski i straty z przeniesienia Fr. 271 444'52; Zyski i straty z 1938 r. Fr. 11 136 375'80; **Razem pasywa Fr. 200 033 371'26.**

Bilans zamknięcia na dz. 31/XII 1938 r. z działalności w Polsce

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty zł 1 447 615'90; Budynki: przemysłowe zł 3 055 371'23, gospodarcze zł 521 690'33, mieszkalne zł 6 138 227'36; Urządzenia techniczne zł 16 573 919'37; Inwentarz zakł. i biur.: a) żywy zł 40 112'85, b) martwy zł 431 441'65; Pola górnicze zł 8 013 724'86; Szkody górnicze zł 71 368'84; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 1 445 607'07; Papiery wartościowe zł 21 270'00; Bony skarbowe zł 700 000'00; Weksle w portfelu i inkasie zł 379 821'85; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 144 375'00; Materiały i zwał węgla zł 709 673'06; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 1 248 716'47, b) dostawcy zł 330 655'18; c) różni zł 983 714'44, d) wierzytelności wątpliwe zł 23 157'43; Sumy przechodnie: a) wydatki, dotyczące okresu przyszłego 1939 zł 14 800'00, b) przewidywane wpływy z 1938 r. zł 82 801'06; **Razem majątek stały i płynny zł 42 378 064'45.**

Sumy pozabilansowe. — Dłużnik hipoteczny zł 69 560'00; Bank Francusko-Polski — stypendium im. Tézenas du Montcel zł 10 611'32; Bank Francusko-Polski — stypendium im. Jana Kellera zł 7 719'37; Różni za gwarancje żyrowe zł 300 090'00.

Ogółem aktywa zł 42 766 045'14.

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał przeznaczony na działalność w Polsce zł 13 173 225'00; Kapitał zapasowy zł 767 472'78; Kapitał rezerwowy z przewalutowania aktywów na dz. 1 lipca 1928 r. zł 5 533 602'10; II. Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 15 776 180'93, b) dopisano w roku operacyjnym 1938 zł 1 090 000'00, razem kapitał amortyzacyjny zł 16 866'18; III. Zobowiązania: Wierzyciele: a) banki zł 3 604 849'71, b) zaległe podatki zł 22 966'50, c) dostawcy zł 201 918'97, d) odbiorcy zł 6 622'56, e) różni zł 133 026'20; Fundusze i zobowiązania specjalne: a) prowizje na podatki i inne zł 104 439'79, b) specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 1 096 026'14; Sumy przechodnie: sumy do uiszczenia, dotyczące 1938 r. zł 394 581'71; Zyski i straty na dz. 31/XII 1938 r. zł 473 152'06; **Razem kapitały i zobowiązania zł 42 378 064'45.**

Sumy pozabilansowe. — Hipoteka zł 69 560'00; Stypendium im. Tézenas du Montcel — depozyt papierów wartościowych zł 10 611'32; Stypendium im. Jana Kellera — depozyt papierów wartościowych zł 7 719'37; Gwarancje żyrowe zł 300 090'00.

Ogółem pasywa zł 42 766 045'14.

Uwaga. — Zobowiązania zagraniczne zł 3 604 849'71.

Rachunek zysków i strat z działalności w Polsce na dz. 31/XII 1938 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 1 289 446'80; Koszty produkcji zł 6 180 388'16; Koszty sprzedaży zł 69 155'87; Koszty kredytów zł 220 559'63; Podatki państwowe i inne zł 283 344'11; Różnice kursowe zł 23 998'98; Odpisy amortyzacyjne zł 1 090 000'00; Koszty nabycia licencji zł 96 007'50; Straty na wierzytelnościach wątpliwych zł 2 000'00; Zysk za 1938 r. zł 473 152'06; **Razem zł 9 728 053'11.**

MA. — Sprzedaż węgla zł 9 189 682'09; Sprzedaż energii elektrycznej zł 326 365'33; Dyskonto zł 31 668'01; Wpływy różne zł 158 129'52; Zysk na różnicach kursowych zarachowanych (30%) zł 22 208'16; **Razem zł 9 728 053'11.** 1377

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Jurata—Uzdrowisko na Półwyspie Helu

SPÓŁKA AKCYJNA

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że **w dn. 23 czerwca 1939 r. o godz. 18** odbędzie się w lokalu Zarządu w Warszawie przy ul. Wareckiej 11 m. 1

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akcyjnej Jurata z następującym porządkiem dziennym: 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Zmiana uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki z dn. 12 października 1938 r. w części, dotyczącej określenia ceny emisyjnej nowych akcyj, przez upoważnienie Zarządu do oznaczenia ceny emisyjnej nowych akcyj; 3) Zmiana uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki z dn. 12 października 1938 r. w części, dotyczącej uprawnień dotychczasowych akcjonariuszów do poboru nowych akcyj, przez postanowienie pozbawienia dotychczasowych akcjonariuszów prawa poboru akcyj nowej emisji; 4) Sprawa lokaty akcyj nowej emisji; 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki Akcyjnej Jurata w Warszawie przy ul. Wareckiej 11 m. 1 posiadane akcje, względnie dowody depozytowe tychże — w myśl § 23 statutu — nie później jak na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 1426

SKARBOFERM
Spółka Dzierżawna Polskich Kopalń Skarbowych na Górnym Śląsku
Spółka Akcyjna w Katowicach

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — Gotówka w kasie i w bankach zł 9 592 601'91; Papiery procentowe zł 512 432'50; Weksle w portfelu zł 764 011'39; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 2 954 163'60; Należności z tyt. umów kartelowych (operacje handlowe) zł 716 041'36; Odbiorcy zł 8 318 780'19; Dostawcy zł 697 585'22; Zaliczki różne zł 1 618 229'60; Inne aktywa zł 377 049'00; Materiały zł 3 724 505'10; Produkty zł 1 961 650'52; Niedobór materiałów i produktów zł 1 390 198'83 = zł 7 076 354'45; Sumy przechodnie: Wydatki dotyczące okresu przyszłego zł 72 504'91; Instalacja drugiej części fabryki amoniaku zł 2 766 998'44; Rekonstrukcja III baterii pieców koksowych zł 1 938 025'93; Inne zł 480 144'28; **Razem zł 37 884 922'78.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 17 630 000'00; Fundusz rezerwowy zł 1 316 041'56; Należne podatki zł 414 007'78; Dostawcy zł 1 629 528'69; Odbiorcy zł 3 092 404'21; Różni wierzyciele zł 1 238 825'72; Fundusz na roboty nowe zł 762 758'15; Czynsz dzierżawny ściągalny zł 933 439'22; Pożyczki zł 970 196'65; Skarb Państwa za materiały i produkty przyjęte w 1922 r. zł 7 076 354'45; Sumy przechodnie: Dochody dot. okresu przyszłego zł 22 562'57; Inne zł 57 570'04; Zysk Spółki zł 2 741 233'74; **Razem zł 37 884 922'78.**

Rachunek strat i zysków za 1938 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 8 346 887'63; Koszty produkcji zł 39 487 895'49; Koszty sprzedaży zł 5 854 264'81; Podatki państwowe i komunalne zł 4 091 423'74; Koszty kredytów zł 190 956'02; Obciążenia finansowe zł 144 632'66; Koszty utrzymania lasów zł 38 020'32; Koszty utrzymania instalacji przeładunkowej w porcie w Gdyni zł 156 161'30; Wydatki związane z nabyciem kontyngentów zł 34 817'54; Różnica w zapasach zł 271 504'94; Różnice kursowe zł 169 230'33; Rezultat eksploatacyjny zł 7 321 067'91 = przelew na roboty nowe zł 3 646 394'95, czynsz dzierżawny ściągalny zł 933 439'22, zysk Spółki zł 2 741 233'74; **Razem zł 66 106 862'69.**

MA. — Wpływy brutto ze sprzedaży węgla zł 47 692 165'87; Wpływy brutto ze sprzedaży koksu zł 8 033 522'76; Wpływy brutto ze sprzedaży brykietów zł 1 318 039'28; Wpływy brutto ze sprzedaży produktów ubocznych zł 7 055 842'53; Wpływy brutto ze sprzedaży cegły zł 40 573'35; Wpływy związane ze sprzedażą kontyngent. zł 213 595'13; Różne dochody zł 1 753 123'77; **Razem zł 66 106 862'69.**

Uwaga. — Jako jednostkę monetarną do sporządzenia bilansu przyjęto złoty z 1927 r. czyli 1/5924'44 kg czystego złota. Waluty obce przeliczono do bilansu wg przeciętnego kursu Giełdy Warszawskiej z grudnia 1938 r.

Ustąpili z Rady Nadzorczej PP. Etienne d'Audiffret-Pasquier, Cezary Berezowski, Jules Laroche, Paul Lemay, Henri de Peyster, Jules Simon, Félix Villet, Józef Witczak.

Zostali wybrani PP. Etienne d'Audiffret-Pasquier, Jules Laroche, Paul Lemay, Henri de Peyster, Jules Simon, Félix Villet, Jan Gondzik, Stanisław Zawadzki.

Szef Buchalterii: (—) M. Rognoni

Zarząd: (—) Fr. Michel, (—) Z. Korsak, (—) L. Perrin, (—) J. Zagórowski. 1445

I OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna Syndykatu Rolniczego Warszawskiego
Spółki Akcyjnej w likwidacji

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY

odbędzie się **w drugim terminie w dn. 28 czerwca 1939 r. o godz. 13** w lokalu Spółki, Warszawa, Kopernika 30.

Porządek dzienny:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1938 r. oraz udzielenie pokwitowania Komisji Likwidacyjnej; 4) Budżet na rok 1939; 5) Wybór Komisji Rewizyjnej i ustalenie wynagrodzenia; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Spółki akcje lub świadectwa depozytowe polskich instytucyj kredytowych najpóźniej na siedem dni przed Walnym Zgromadzeniem. 1414

Stocznia Gdyńska, Spółka Akcyjna w Gdyni

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Nieruchomości: Budynki zł 453 232'30; Drogi i przystanie zł 11 540'13; Maszyny i urządzenia techn. zł 1 471 884'51; Inwentarz martwy zł 57 825'65; Inwestycje w budowie zł 272 795'77; Majątek płynny: Gotówka: a) w kasie zł 3 420'73, b) w bankach zł 76 520'14; Papiery procentowe zł 503'44; Weksle protestowane w inkasie zł 700'00; Zapasy materiał. i wytworów: a) surowce i mater. pomoc. zł 206 564'97, b) półwytwory zł 285 544'18; Odbiorcy różni zł 81 053'61; Różni dłużnicy: a) dostawcy zł 140 847'50, b) różni zł 44 487'35, c) wątpliwi zł 16 057'58; Zaległe wpłaty na kap. akc. zł 39 000'00; Kaucje zł 8 534'20; Sumy przechodnie: Wydatki okresu przyszłego zł 6 960'99; Strata za 1937 r. zł 7 586'45; **Razem zł 3 185 059'59.**

Pozycje poza bilansem. — Różni za udzielone poręki i kaucje własne zł 816 606'00; Poręki i kaucje otrzymane od różnych zł 99 885'69; **Razem zł 916 491'69.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 1 000 000'00; Rezerwy na wpływy wątpliwe zł 55 143'00; II. Kapitał amortyzacyjny zł 680 716'14; III. Zobowiązania krótkoterminowe: Odbiorcy zł 816 900'00; Dostawcy zł 462 809'68; Akcepty wydane zł 91 522'25; Różni wierzyciele: a) za podatki zł 6 036'89, b) za świadcz. socjalne zł 31 012'49, c) z 1936 r. zł 15 061'07, d) różni inni zł 10 539'40; IV. Sumy przechodnie zł 6 017'05; V. Zysk za 1938 r. do podziału zł 9 301'62; **Razem zł 3 185 059'59.**

Pozycje poza bilansem. — Poręki i kaucje udzielone własne zł 816 606'00; Różni za poręki i kaucje otrzymane zł 99 885'69; **Razem zł 916 491'69.**

Rachunek strat i zysków 1938 r.

WINIEN. — Koszty produkcji zł 1 059 203'53; Koszty administracji zł 112 379'17; Koszty administracji ogólnej zł 41 980'79; Organizacja sprzedaży zł 18 374'68; Odsetki zapłacone zł 8 177'24; Straty na materiałach zł 7 630'07; Straty na należnościach wątpliwych zł 49 673'02; Obciążenie podatkowe zł 2 321'87; Koszty amortyzacji zł 120 733'74; Różnice walutowe zł 3 169'83; Zysk za 1938 r. zł 9 301'62; **Razem zł 1 432 945'56.**

MA. — Utarg brutto zł 717 352'14; Różnice półfabrykatów zł 244 523'61; Inwestycje wykonane zł 286 988'91; Bonifikaty nadzwyczajne zł 155 974'80; Odsetki otrzymane zł 3 547'84; Różnice kursowe zł 6 895'86; Różne wpływy zł 15'00; Skonto otrzymane zł 665'26; Wyksięgowane rezerwy zł 16 982'14; **Razem zł 1 432 945'56.** 1435

Inowrocławska Fabryka Maszyn Rolniczych, Towarzystwo Akc.
w likwidacji w Inowrocławiu

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Budynki Nowemiasto zł 40 000'00; II. Majątek płynny: Kasa zł 385'38; Banki zł 4 963'38; Weksle w portfelu zł 820'00; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 36 306'10, b) dostawcy zł 172'84; Hipoteki zł 500'00; Strata z lat ubiegłych zł 9 865'81; Strata za 1938 r. zł 6 438'64; **Razem zł 99 452'15.**

Weksle żyrowane w obiegu zł 36 280'00; Hipoteki gwarancyjne zł 103 800'00.

PASYWA. — Zobowiązania: H. Cegielski S. A. Poznań zł 64 538'16; Odbiorcy zł 14 902'18; Dostawcy zł 17 350'94; Zaległe podatki i świadczenia zł 2 660'87; **Razem zł 99 452'15.**

Obligo z żyra weksli zł 36 280'00; Różni za hipoteki gwarancyjne zł 103 800'00.

Rachunek strat i zysków za 1938 r.

WINIEN. — Koszty likwidacyjne zł 6 246'96; Koszty utrzymania nieruchomości Nowemiasto zł 3 622'72; Dyskont i odsetki zwłoki zł 3 915'32; **Razem zł 13 785'00.**

MA. — Koszty likwidacyjne zł 1 098'19; Przychód z nieruchomości Nowemiasto zł 3 788'00; Dyskont i odsetki zwłoki zł 2 460'17; Strata zł 6 438'64; **Razem zł 13 785'00.**

Powyższy bilans oraz rachunek strat i zysków został zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 31 maja 1939 r.

Likwidator: Inż. Olgierd Grzymałowski. Rada Nadzorcza: Wł. Górnicki, B. Zieliński. Komisja Rewizyjna: Wł. Górnicki, B. Zieliński. 1434

Fabryka Czekolady „Plutos", Spółka Akc. w Warszawie

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — Kasa zł 54 192'53; Weksle zł 24 077'46; Towary zł 114 110'10; Surowce zł 659 092'00; Dłużnicy zł 520 095'34; Wierzyciele zł 278 047'47; Sumy przechodnie zł 58 465'66; Papiery procentowe w depozycie zł 12 884'15; Listy gwarancyjne zł 45 815'00; Plac przy ul. Barskiej Nr 30 zł 58 874'95; Nieruchomość fabryczna zł 1 122 001'37; Maszyny, urządzenia i ruchomości zł 1 580 663'91; Straty z lat 1931 i 1932 zł 89 667'51; **Razem stan czynny zł 4 617 987'45.**

STAN BIERNY. — Dłużnicy zł 3 797'55; Wierzyciele zł 468 310'94; Sumy przechodnie zł 8 766'98; Akcepty zł 465 959'09; Dywidenda niepodjęta zł 57 800'00; Kasa samopomocy pracown. biura i fabryki zł 12 517'45; Fundusz amortyzacyjny zł 1 676 081'92; Kapitał akcyjny zł 1 700 000'00; Kapitał rezerwowy zł 57 760'66; Czysty zysk za 1938 r. zł 166 992'86; **Razem stan bierny zł 4 617 987'45.**

Zestawienie rachunku strat i zysków

STRATY. — Koszty handlowe zł 404 493'83; Pensje zł 204 943'00; Świadczenia socjalne zł 20 478'59; Podatki zł 114 015'18; Przewoźne zł 41 713'92; Prowizje zł 187 032'95; Procenty zł 56 053'24; Reklamy i ogłoszenia zł 28 586'40; Ubezpieczenia zł 8 341'94; Komorne zł 8 913'20; Dzierżawa zł 12 000'00; Amortyzacja zł 239 846'77; Różne straty zł 33 364'76; Czysty zysk za 1938 r. zł 166 992'86; **Razem zł 1 526 776'64.**

ZYSKI. — Towary (zysk brutto) zł 1 524 585'65; Różnice kursowe zł 2 190'99; **Razem zł 1 526 776'64.** 1379

Towarzystwo Handlu Papierem Bracia Turkieltaub, Spółka Akc.

Warszawa, Przejazd 3

Bilans zamknięcia na dz. 31/XII 1938 r.

AKTYWA. — Urządzenie biurowe zł 5 530'50; Gotówka w kasie i bankach zł 24 692'34; Papiery procentowe zł 5 500'00; Weksle w portfelu i inkasie zł 94 492'39; Towary zł 489 662'57; Dłużnicy zł 436 889'19; Zaliczenia zł 5 686'18; Inkasa zł 7 561'96; Sumy przechodnie zł 758'50; Kaucje zł 300'00; Straty z lat ubiegł. zł 4 194'17; **Razem zł 1 075 267'80.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 600 000'00; Kapitał zapasowy zł 6 000'00; Wierzyciele zł 287 771'29; Akcepty zł 95 000'00; Sumy przechodnie zł 5 517'67; Zysk za 1938 r. zł 80 978'84; **Razem zł 1 075 267'80.**

Rachunek zysków i strat za 1938 r.

WINIEN. — Koszty ogólne zł 465 134'74; Odpisy amortyzacyjne zł 307'25; Straty zł 14 628'30; Zysk zł 76 784'67; **Razem zł 556 854'96.**

MA. — Wpływ z operacyj za 1938 r. zł 538 073'02; Procenty i inne zł 18 781'94; **Razem zł 556 854'96.**

Po zł 10 za 10-ty kupon akcji kasa firmy wypłaca, począwszy od dn. 5 czerwca 1939 r. 1402

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Union Textile", Spółka Akc.

zawiadamia, **że w dn. 30 czerwca 1939 r. o godz. 11** w siedzibie Zarządu Spółki w Częstochowie przy ul. Narutowicza Nr 80 odbędzie się

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego;

2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności za 1938 r., bilansu na dz. 31 grudnia 1938 r. oraz rachunku zysków i strat za tenże okres;

3) Pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;

4) Powzięcie uchwały w przedmiocie przeznaczenia zysku, osiągniętego w 1938 r.;

5) Wybór Zarządu i Rady Nadzorczej.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Spółce przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia swe akcje względnie zaświadczenia, określone w art. 399 Kodeksu Handlowego. 1401

Polskie Zakłady Impregnacyjne, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31/XII 1938 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty zł 139 390'64; Budynki zł 425 185'87; Ruchomości zł 1 246 532'04; Utensylia fabryczne zł 232 823'55; Urządzenia biura zł 34 294'94; Patent zł 85 875'00; Inwestycje zł 9 183'57; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie, P. K. O. i bankach zł 33 139'71; Weksle zł 14 312'03; Papiery wartościowe zł 9 144'26; Akcje obcych przedsiębiorstw zł 10 000'00; Surowce, materiały pomocnicze i pędne zł 217 886'84; Gotowe wyroby i półfabrykaty zł 964 933'06; Dłużnicy zł 1 610 847'18; Kaucje zł 266 116'74; Sumy przechodnie zł 100 791'36; **Razem stan czynny zł 5 400 456'79.**

Gwarancje zł 174 415'00.

STAN BIERNY. — I. Kapitał własny: Kapitał akcyjny zł 400 000'00; Kapitał zapasowy zł 63 300'00; Ogólna rezerwa zł 210 957'04; Fundusz gwarancyjny zł 200 000'00; Fundusz dla rozbudowy przedsiębiorstwa zł 78 414'64; Delkredere zł 29 194'21; Kapitał amortyzacyjny zł 781 986'87; II. Zobowiązania: Wierzyciele zł 2 446 575'45; Dług bankowy zł 676 890'00; Dywidenda zł 81 144'83; Akcepty zł 200 000'00; Sumy przechodnie zł 115 762'80; Specjalny rachunek przejśc. różnic kursowych zł 14 478'12; Zysk zł 102 752'33; **Razem stan bierny zł 5 400 456'79.**

Gwarancje zł 174 415'00.

Zobowiązania zagraniczne zł 2 066 894'42.

Rachunek strat i zysków na dz. 31/XII 1938 r.

WINIEN. — Koszty administracji zł 286 545'40; Koszty kredytu zł 132 464'51; Koszty utrzymania fabryk zł 609 939'15; Podatki państwowe i komunalne zł 123 228'00; Amortyzacja zł 184 501'00; Nieściągalne należności zł 449'22; Zysk zł 102 752'83; **Razem zł 1 436 880'11.**

MA. — Ogólna sprzedaż zł 1 526 341'54, mniej podatek obrotowy zł 89 607'65 = zł 1 436 733'89, Różnice kursowe zł 146'22; **Razem zł 1 436 880'11.** 1388

Franciszek Fuchs i Synowie, Warszawa, Miodowa 18

Bilans za 1938 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Budynki i place zł 2 672 638'78; Maszyny i urządzenia techniczne zł 1 897 090'85; Inwentarz fabryczny, biurowy i sklepów zł 647 911'64; Majątek płynny: Kasa i banki zł 314 375'84; Papiery procentowe zł 63 538'34; Akcje i udziały zł 83 240'00; Weksle w portfelu i w inkasie zł 104 699'04; Zaliczenia kolejowe i pocztowe zł 51 497'58; Surowce, półfabrykaty, gotowe wyroby zł 1 426 514'36; Dłużnicy: Odbiorcy zł 432 058'97; Różni zł 82 778'58; Dostawcy zł 28 629'69; Sumy przechodnie zł 11 221'29; **Razem zł 7 816 194'96.**

PASYWA. — Kapitały własne zł 4 274 521'85; Kapitał amortyzacyjny zł 2 515 536'58; Zobowiązania: Wierzyciele: Akcjonariusze zł 254 181'40; Odbiorcy zł 3 932'26; Różni zł 118 797'64; Dostawcy krajowi i zagraniczni zł 303 686'65; Towarzystwo Kredytowe Miejskie zł 146 502'34; Sumy przechodnie zł 24 651'64; Zysk zł 174 384'60; **Razem zł 7 816 194'96.**

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 442 612'64; Koszty fabrykacji zł 1 184 497'31; Koszty sprzedaży zł 1 185 530'85; Koszty kredytów zł 22 281'37; Podatki zł 151 161'78; Świadczenia socjalne zł 94 290'04; Amortyzacja zł 240 793'63; Różne odpisy zł 49 779'75; Zysk za 1938 r. zł 174 384'60; **Razem zł 3 545 331'97.**

MA. — Zysk z lat ubiegłych zł 2 947'32; Zysk brutto z produkcji i sprzedaży zł 3 455 021'56; Zysk netto z domu zł 41 838'18; Różne wpływy zł 45 974'91; **Razem zł 3 545 331'97.** 1392

Zarząd Towarzystwa Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że kasa Zarządu Towarzystwa, ul. Moniuszki 10, **wypłaca dywidendę**

za rok operacyjny 1937/38 w wysokości zł 4 od akcji za dwa kupony Nr Nr 13 i 14. 1375

Polskie Towarzystwo Księgarni Kolejowych „Ruch"

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Ruchomości zł 1 751 521'69; Nieruchomości zł 1 272 396'18; II. Majątek płynny: Gotówka zł 16 303'71; Banki zł 109 741'25; Weksle zł 24 236'80; Papiery wartościowe zł 96 687'60; Udziały zł 1 350'10; Towary zł 789 885'07; Dłużnicy zł 759 478'98; Sumy przechodnie zł 44 792'75; **Razem zł 4 866 394'13.**

Sumy pozabilansowe zł 3 632 582'09.

Ogółem zł 8 498 976'22.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 1 000 000'00; Kapitał zapasowy zł 120 478'76; Fundusz asekuracyjny zł 26 792'78; II. Kapitał amortyzacyjny: Amortyzacja ruchomości zł 1 391 636'13; Amortyzacja nieruchomości zł 212 718'26; III. Zobowiązania: Akcepty zł 170 341'00; Banki zł 99 555'00; Wierzyciele zł 1 475 490'33; Niepodjęta dywidenda zł 11 221'60; Należne podatki zł 133 000'00; Sumy przechodnie zł 15 184'58; Zysk zł 209 975'69; **Razem zł 4 866 394'13.**

Sumy pozabilansowe zł 3 632 582'09.

Ogółem zł 8 498 976'22.

Zobowiązania zagraniczne zł 22 149'76.

Rachunek strat i zysków za 1938 r.

STRATY. — Koszty własne sprzedanych towarów zł 21 617 583'61; Koszty handlowe zł 2 702 006'32; Koszty kredytów zł 23 730'59; Podatki zł 303 661'47; Ofiary zł 12 997'14; Koszty sprzedaży zł 2 352 434'45; Odpisy amortyzacyjne: Ruchomości zł 153 911'37; Nieruchomości zł 13 085'01; Straty na nieściągalnych dłużnikach zł 15 883'12; Różne straty zł 989'19; Zysk zł 209 975'69; **Razem zł 27 406 257'96.**

ZYSKI. — Sprzedaż zł 27 377 227'16; Zwrot odpisanych na straty należności zł 5 010'85; Inne dochody zł 9 087'23; Różnice kursowe zł 231'16; Zysk na papierach wartościowych zł 7 286'10; Dochód z nieruchomości zł 7 415'46; **Razem zł 27 406 257'96.**

Dywidenda w wysokości zł 5 od akcji wartości nominalnej zł 100 płatna będzie od dn. 1 sierpnia 1939 r. w kasie Towarzystwa „Ruch" w godz. 10—13 za kuponem Nr 10.

1409

Towarzystwo Kopalń Węgla „Flora"

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Nadania i szyby zł 3 533 168'06; Grunty zł 347 397'53; Budynki: a) kopalniane zł 1 248 464'38, b) gospodarcze zł 38 346'37, c) mieszkalne zł 530 415'91, razem zł 1 817 226'66; Urządzenia techniczne: Maszyny zł 3 644 604'59; Kolejki kopalniane zł 706 089'37; Urządzenia kopalniane zł 257 598'70; Razem zł 4 608 292'66; Inwentarz zakładowy i biurowy: a) żywy zł 22 877'43, b) martwy zł 864 088'52, razem zł 886 965'95; Urządzenia i instalacje w budowie zł 95 239'25; Razem zł 11 288 290'11; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 7 570'34; Weksle w portfelu zł 1 400'00; Papiery procentowe zł 13 411'92; Materiały w magazynie zł 299 399'44; Zapas węgla zł 78 548'64; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 212 625'83, b) dostawcy zł 1 144'45, c) różni zł 1 187 808'35, d) wątpliwi zł 28 383'99, razem zł 1 429 962'62; Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe) zł 29 428'31; Razem zł 1 859 721'27; III. Strata za rok operacyjny 1938 zł 95 656'03; **Razem zł 13 243 667'41.**

Gwarancje otrzymane zł 189 000'00; Żyra otrzymane zł 276 274'65; Razem zł 465 274'65; Różni za udzielone żyra zł 60 000'00; **Razem zł 525 274'65.**

Razem zł 13 768 942'06.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 4 350 000'00; Kapitał zapasowy zł 7 500'00; Specjalna rezerwa, powstała z przerachowania bilansu zł 664 413'68, odpisano stratę za 1937 r. zł 79 232'42, pozostaje zł 585 181'26; Razem zł 4 942 681'26; II. Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z 1937 r. zł 4 163 457'43, b) odpisy na inwentarzu ruchomym zł 1 980'00, pozostaje zł 4 161 477'43, c) dopisano w roku sprawozdawczym zł 144 141'20, razem zł 4 305 618'63; III. Zobowiązania: Wierzyciele: a) akcepty zł 1 298 096'57, b) banki zł 26 296'00, c) zaległe podatki zł 247 194'70, d) dostawcy zł 348 635'87, e) odbiorcy zł 92 130'32, f) różni zł 1 607 850'49, g) 1%-owe wynagrodzenie od węgla wydobytego zł 75 482'00; Zobowiązania specjalne: Zobowiązania z tytułu umów kartelowych zł 5 789'00; Kaucje otrzymane zł 52 085'25; Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe) zł 241 807'32; Razem zł 3 995 367'52; **Razem zł 13 243 667'41.**

Różni za gwarancje zł 189 000'00; Różni za żyra zł 276 274'65; Razem zł 465 274'65; Żyra udzielone zł 60 000'00; **Razem zł 525 274'65.**

Razem zł 13 768 942'06.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Wynagrodzenie władz Spółki zł 82 108'19; Wynagrodzenie personelu technicznego zł 215 183'70; Wynagrodzenie personelu administracyjnego zł 266 718'50; Koszty administracyjne zł 155 391'50; Koszty wydobycia zł 3 656 398'80; Koszty sprzedaży zł 64 221'07; Świadczenia socjalne zł 283 805'06; Koszty przynależności do związków i organizacyj zł 29 860'78; Ubezpieczenie od ognia zł 7 762'49; Ofiary zł 18 682'72; Koszty kredytów zł 169 135'72; Podatki państwowe i komunalne zł 209 552'51; Odpisy amortyzacyjne zł 144 141'20; Różnice kursowe zł 2 214'04; Straty: na ubytkowanym inwentarzu ruchomym zł 900'00, na dłużnikach zł 10 403'49; Inne straty zł 25 000'00; Węgiel wydany na pomoc zimową dla bezrobotnych zł 9 091'80; **Razem zł 5 350 571'57.**

MA. — Sprzedaż węgla zł 5 254 915'54; Strata za 1938 r. zł 95 656'03; **Razem zł 5 350 571'57.**

1376

Myszkowska Przędzalnia „August Schmelzer"

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — Nieruchomości zł 1 099 712'28; Urządzenia techniczne zł 2 420 648'25; Walory płynne zł 192 427'37; Magazyny zł 713 979'24; Należności zł 440 348'40; Wydatki na okresy przyszłe zł 21 584'55; Strata za lata ubiegłe zł 71 973'60; Strata w 1938 r. zł 35 769'00; **Ogółem aktywa zł 4 996 442'69.**

PASYWA. — Kapitały: akcyjny zł 1 500 000'00, amortyzacyjny zł 1 802 191'62; Wierzyciele zł 1 656 780'77; Sumy przechodnie zł 37 470'30; **Ogółem pasywa zł 4 996 442'69.**

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Strata za lata ubiegłe zł 71 973'60; Koszty administracji ogólnej i przewozów zł 416 008'77; Koszty fabrykacji i sprzedaży zł 1 559 709'86; Koszty kredytów zł 115 830'36; Podatki państwowe, komunalne i daniny socjalne zł 113 579'45; Komisja Rewizyjna zł 1 000'00; Fundusz Obrony Narodowej zł 3 172'05; Utrzymanie stacji lotnej zł 3 614'99; Amortyzacja zł 155 895'86; Ubezpieczenie od ognia zł 19 922'03; Straty: na towarach, protestach i otwartych długach odbiorców zł 9 949'00, pogorzelowa zł 12 305'13; **Razem zł 2 482 961'10.**

MA. — Produkcja zł 2 373 079'92; Komorne zł 1 952'00; Różnice kursowe zł 186'58; Strata zł 107 742'60; **Razem zł 2 482 961'10.**

1376

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Herbewo" Herliczka, Bełdowski, Wołoszyński Zjednoczone Fabryki Tutek i Bibułek, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w Krakowie w biurze Spółki przy Al. Słowackiego L. 64 **w dn. 26 czerwca 1939 r. o godz. 18** z następującym porządkiem dziennym:

1) Podwyższenie kapitału akcyjnego i sposób pokrycia oraz poboru; 2) Zmiana § 5 statutu, który otrzyma następujące brzmienie: „Kapitał zakładowy Spółki wynosi zł 1 540 000, podzielonych na 4 400 akcyj po zł 350 każda. Akcje mogą być wydawane w odcinkach zbiorowych"; 3) Wnioski.

U w a g a. — PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem w biurach Spółki w Krakowie, Al. Słowackiego L. 64.

1412

Na zasadzie art. 398 Kodeksu Handlowego

Zarząd Pabianickich Zakładów Włókienniczych dawniej R. Kindler

w Pabianicach, Spółka Akcyjna

ogłasza uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, odbytego w dn. 27 kwietnia 1939 r. Protokół sporządzony przez Notariusza R. Wodzińskiego w Łodzi w tejże dacie Rep. 819/39.

I. Zatwierdzono wszystkimi głosami obecnych, czyli jednomyślnie, sprawozdanie Zarządu i sprawozdanie Rady Nadzorczej oraz bilans i rachunek strat i zysków za 1938 r. w poniżej wyszczególnionych liczbach, udzielając Zarządowi i Radzie Nadzorczej absolutorium za działalność w 1938 r.

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Budynki zł 3 815 368'11; Place zł 853 857'14; Maszyny i urządzenia techniczne zł 5 799 167'93; Ruchomości zł 316 204'70; Rozpoczęte inwestycje zł 363 996'28; II. Majątek płynny: Kasa zł 9 441'33; Banki zł 19 707'08; Weksle w portfelu i inkasie zł 117 577'10; Udziały w bankach zł 30 000'00; Papiery wartościowe zł 23 917'60; Materiały zł 1 667 210'23; Dłużnicy zł 589 129'54; Sumy przechodnie zł 21 376'53; **Razem zł 13 626 953'57.**

Sumy pozabilansowe. — Dłużnicy z tytułu weksli gwarancyjnych zł 25 000'00; Dłużnicy za zastaw zł 25 000'00; Gwarancje otrzymane zł 13 600'00; Różni za obligo zł 1 105 510'23.

Zobowiązania zagran. bież. zł 288 381'02.

STAN BIERNY. — I. Kapitał akcyjny zł 7 275 000'00; II. Kapitał amortyzacyjny zł 3 408 802'02; III. Wierzyciele długoterminowi zł 1 146 875'58; Bieżące zobowiązania zł 1 590 481'09; Sumy przechodnie zł 32 881'32; IV. Różne: Wierzytelność w sporze zł 161 492'21; Zysk zł 11 421'35; **Razem zł 13 626 953'57.**

Sumy pozabilansowe. — Weksle gwarancyjne własne zł 25 000'00; Papiery wartościowe w zastawie zł 25 000'00; Różni za udzielone gwarancje zł 13 600'00; Obligo z tytułu żyrowanych weksli zł 1 105 510'23.

Rachunek strat i zysków za 1938 r.

WINIEN. — Pozostałość strat z 1937 r. zł 369 116'64; Koszty produkcji zł 3 463 035'41; Koszty sprzedaży zł 123 403'17; Koszty administracji zł 211 807'58; Koszty utrzymania budynków zł 16 288'01; Podatki zł 149 380'49; Procenty zł 156 576'84; Różne straty zł 94 142'70; Amortyzacja zł 336 568'24; Zysk zł 11 421'35; **Razem zł 4 931 740'43.**

MA.—Bonifikata udzielona przez akcjonariuszy zł 369 116'64; Rachunek sprzedaży zł 4 416 855'36; Wpływy za wydzierżawione obiekty zł 61 200'00; Różnice kursu zł 84 195'14; Różne zyski zł 373'29; **Razem zł 4 931 740'43.**

II. Postanowiono jednomyślnie z zysku za 1938 r. w kwocie zł 11 421'35 wydzielić na kapitał zapasowy zł 10 000'00, a resztę zysku w kwocie zł 1 421'35 przenieść na rachunek strat i zysków 1939 r.;

III. Uchwalono budżet w dochodzie w kwocie zł 4 500 000'00, w wydatkach zł 4 460 000'00 i udzielono Zarządowi prawa do przekraczania tego budżetu w miarę istotnych potrzeb wg uznania Zarządu;

IV. Uchwalono wynagrodzenie za 1938 r. dla Rady Nadzorczej w kwocie zł 2 500'00;

V. Upoważniono członka Zarządu P. Franciszka Flakera do samodzielnego podpisywania w imieniu Spółki. 1366

Edward Kręglewski, Spółka Akcyjna, Poznań

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — Nieruchomości: a) Grunty zł 51 600'00; b) Budynki fabryczne zł 293 293'10; c) Budynki mieszkalne zł 10 000'00; Maszyny i ruchomości: a) Maszyny i silniki zł 688 113'65; b) Urządzenia fabryczne, ruchom. i samochody zł 183 440'22; Gotówka w kasach i bankach zł 10 889'76; Weksle odbiorców zł 106 733'95; Papiery wartościowe zł 9 891'00, Zapasy: a) surowców zł 363 008'86, b) towarów zł 481 584'55; Dłużnicy: a) Odbiorcy zł 257 937'10; b) Dostawcy zł 7 463'66, c) Różni zł 193 175'17; Sumy przechodnie zł 4 750'50; **Razem zł 2 661 881'52.**

Dłużnicy z tyt. kaucyj i weksli gwar. zł 120 000'00; Otrzymane zabezpieczenia zł 21 922'30.

Ogólna suma zł 2 803 803'82.

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 500 000'00; Kapitał zapasowy: saldo z roku ubiegł. zł 110 564'43, dopisano w 1938 r. zł 14 885'60; Rezerwa specjalna: saldo z ub. r. zł 163 086'57, dopisano w 1938 r. zł 40 184'36; Kapitał amortyzacyjny: saldo z ub. r. zł 599 928'93, odpisano za sprzed. i zniszcz. obiekty zł 17 110'43, dopisano w 1938 r zł 89 437'90; Redyskont weksli zł 99 115'14; Akcepty własne zł 192 244'56; Pożyczka hipoteczna zł 138 203'64; Banki zł 177 445'00; Wierzyciele: a) Dostawcy zł 331 615'53; b) Odbiorcy zł 2 474'37; c) Różni zł 63 371'57; Sumy przechodnie zł 4 586'36; Czysty zysk zł 151 847'99; **Razem zł 2 661 881'52.**

Gwarancje (kaucje i weksle gwaranc.) zł 120 000'00; Różni za złożone gwarancje zł 21 922'30.

Ogólna suma zł 2 803 803'82.

Uwaga. — Zobowiązania zagraniczne zł 15 129'45.

Ogólny rachunek zysków i strat

STRATY. — Koszty administracji ogólnej zł 136 452'78; Koszty administracji nieruchomości zł 40 978'52; Koszty fabrykacji zł 495 260'59; Koszty sprzedaży zł 282 318'09; Koszty kredytu zł 41 599'82; Podatki państw. i komunalne zł 155 603'15; Straty na dłużnikach zł 3 728'04; Odpisy amortyzacyjne zł 89 437'90; Czysty zysk zł 151 847'99; **Razem zł 1 397 226'88.**

ZYSKI. — Zysk brutto na sprzedaży zł 1 396 701'88; Zysk na sprzedanych ruchomościach zł 525'00; **Razem zł 1 397 226'88.** 1378

Zjednoczone Browary Warszawskie Haberbusch i Schiele

Spółka Akcyjna w Warszawie

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — Place i budynki zł 12 932 478'55; Urządzenia techniczne i ruchomości fabr. zł 5 534 857'19; Żywy inwentarz zł 46 857'50; Inwestycje rozpoczęte zł 3 448'85; Surowce i materiały pomocnicze zł 1 339 406'15; Wyroby gotowe zł 779 254'26; Odbiorcy zł 3 713 550'26; Różne należności zł 683 706'08; Gotówka w kasie i bankach zł 428 649'21; Papiery wartościowe zł 255 459'81; Weksle i zaliczenia zł 339 690'60; **Razem zł 26 057 358'35.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 12 000 000'00; Kapitał zapasowy zł 3 233 927'59; Kapitał inwestycyjny zł 849 956'75; Kapitał specjalnej rezerwy zł 766 323'87; Kapitał amortyzacyjny zł 7 347 732'92; Banki zł 5 000'00; Akcepty zł 459 819'80; Odbiorcy zł 240 867'35; Różne należności zł 545 729'47; Dywidenda nieodebrana zł 13 068'07; Zysk za rok sprawozdawczy zł 594 932'53; **Razem zł 26 057 358'35.**

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty fabrykacji piwa, lemoniad, wódek i namiastek kawy zł 2 525 500'87; Wynagrodzenie personelu: administracji i robotników zł 2 260 656'12; Koszty sprzedaży i ogólne zł 721 983'91; Świadczenia socjalne zł 163 051'09; Koszty kredytu zł 51 579'17; Podatki państwowe i komunalne zł 1 926 343'35; Tabor przewozowy zł 252 337'58; Utrzymanie nieruchomości odnajmowanych zł 166 709'29; Różne straty zł 449 027'55; Odpisy amortyzacyjne zł 664 512'80; Zysk roku sprawozdawczego zł 594 932'53; **Razem zł 9 776 634'26.**

MA. — Dochody ze sprzedaży piwa, lemoniad, wódek i namiastek kawy zł 9 320 953'66; Dochody z nieruchomości zł 329 609'25; Dochody różne zł 39 829'88; Odsetki zł 86 241'47; **Razem zł 9 776 634'26.** 1373

Kolej Lokalna Toruń—Lubicz, Spółka Akcyjna w likwidacji

Bilans likwidacyjny na dz. 31/XII 1938 r.

STAN CZYNNY.—Majątek płynny: Kasa i banki: 1) Wojew Komun. Kasa Oszcz. w Toruniu — r-k bieżący zł 13 140'00, 2) Wojew. Komun. Kasa Oszcz. w Toruniu — książ. wkładkowa zł 80'36, 3) Kasa Spółki zł 183'75, razem zł 13 404'11; Papiery procentowe zł 1'00; Dłużnicy: przedsiębiorstwo P. K. P. zł 462 248'21, różni zł 345'10, razem zł 462 593'31; R-k strat i zysków: a) straty z lat ubiegłych zł 262 149'03, b) strata za 1938 r zł 40 401'33, razem zł 302 550'36; **Razem zł 778 548'78.**

STAN BIERNY. — Kapitał własny: Kapitał akcyjny zł 476 000'00; Zobowiązania: 1) Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu zł 210 674'59; 2) Izba Skarbowa w Grudziądzu zł 91 870'71; 3) Różni zł 3'48; Razem zł 302 548'78; **Razem zł 778 548'78.**

Rachunek zysków i strat za 1938 r.

WINIEN. — Koszty likwidacji zł 27 101'64; Odsetki zł 14 947'53; Opłaty skarbowe i inne zł 25 229'47; **Razem zł 67 278'64.**

MA. — Ryczałt dzierżawny zł 25 000'00; Odsetki z lokacji zł 364'88; R-k różnic kursowych zł 1 512'43; Strata za 1938 r. zł 40 401'33; **Razem zł 67 278'64.** 1371

Piotrowicka Fabryka Maszyn, Spółka Akcyjna

Piotrowice Śl.

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY.—Grunty zł 41 964'45; Budynki zł 648 861'16; Urządz techn. zł 809 644'91; Inne urządz. wzgl. inwent. zł 71 225'90; Nieruch. w Piekarach Śl. zł 26 692'60; Patenty zł 1 767'12; Kasa i banki zł 114 993'47; Papiery wart., kupony i weksle zł 30 261'96; Udz. w inn. przeds. zł 1 000'00; Hipoteka zł 4 754'25; Materiały, surowce, wyr. gotowe, towary, półfabr. zł 525 099'11; Dłużnicy zł 473 087'39; Wątpl. należn. zł 3 697'25; Zaliczki prac. fiz. zł 23 974'00; Rach. uprawn. do nier. Piek. zł 35 820'00; Sumy przechodnie zł 9 644'88; Straty z ub lat zł 249 773'45; Razem zł 3 072 261'90; Tow. konsygn. zł 16 552'96; Tow. próbne zł 2 251'90; **Razem zł 3 091 066'76.**

STAN BIERNY. — Kap. akc. zł 700 000'00; Fund. rez. zł 58 100'00; Amort. pat. zł 1 988'57; Rach. przejść. różn. kurs. zł 94 075'24; Zobow. z sprzed. grunt. zł 3 882'12; Fund. amort. zł 753 814'62; Wierzyciele zł 401 076'71; Zobow. sporne zł 62 512'60; Zar. prac. fiz. zł 41 272'92; Poż. długotermn zł 703 134'13; Sumy przech. zł 1 332'82; Zysk za 1938 r. zł 251 072'17; Razem zł 3 072 261'90; Tow. konsygn. zł 16 552'96; Tow. próbne zł 2 251'90; **Razem zł 3 091 066'76.**

Sumy pozabil. — Gwar. i wadia zł 64 536'76; Depozyty zł 3 000'00; Poręki zł 62 512'60; Zobow. żyr. zł 31 500'00.

Zobow. zagr. zł 577 977'59.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty adm. og. zł 337 846'15; Koszty fabr. I zł 1 746 365'58; Koszty fabr. II zł 463 038'67; Koszty sprzed zł 103 300'04; Skonta i bonif. zł 17 565'24; Koszty bank. i ods. zł 11 104'16; Pod. państw. i kom. zł 81 661'00; Wyd. na utrzym. bud. i grunt. zł 12 627'02; Straty na dłużn. mat. i inwent. zł 2 930'64; Różn. kurs. zł 9'92; Odp. amort. zł 92 946'38; Zysk za rok bież. zł 251 072'17; **Razem zł 3 120 466'97.**

MA. — Sprzed. zł 2 641 395'16; Prod. na skład zł 406 275'46; Dochl. z bud. i grunt zł 9 111'75; Sprzed. grunt zł 31 540'93; Ods pobr. i skonta zł 25 028'12; Inne dochody zł 7 115'55; **Razem zł 3 120 466'97.** 1383

Towarzystwo Handlowo-Przemysłowe Alfred Jurzykowski

Spółka Akcyjna w Warszawie

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: 1) Domy w budowie zł 294 000'00; 2) Ruchomości zł 64 254'74; Razem zł 358 254'74; II. Majątek płynny: 3) Gotówka w kasie i bank. zł 26 641'77; 4) Weksle i zaliczenia zł 173 315'60; 5) Traty na inkasie zł 91 074'13; 6) Papiery procentowe zł 173'58; Dłużnicy: 7) Zagraniczni zł 2 285'31; Krajowi: 8) Odbiorcy zł 145 854'87; 9) Dostawcy zł 9 970'73; 10) Różni zł 101 774'91; Razem zł 257 600'51; Razem zł 259 885'82; Towary: 11) Remanenty w magaz. zł 778 036'69; 12) Towary w drodze zł 66 327'51; Razem zł 1 395 455'10; III. Sumy przechodnie: 13) Wydatki przyszłego okresu zł 778'50; 14) Inne zł 625'25; Razem zł 1 403'75; **Ogółem zł 1 755 113'59.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: 14) Akcyjny zł 500 000'00; 15) Zapasowy zł 81 874'67; 16) Rezerwowy zł 94 210'00; Razem zł 676 084'67; II. Kapitał amortyzacyjny: 17) Saldo z ub. lat zł 38 933'02; 18) Dopisano w 1938 r. zł 15 532'34; Razem zł 54 465'36; III. Zobowiązania: Zagraniczne: 19) Banki zł 26 622'07; 20) Wierzyciele zł 288 271'45; Razem zł 314 893'52; Krajowe: 21) Kredyt remb. zł 150 093'36; 22) Akcepty zł 117 000'00; 23) Dostawcy zł 9 206'81; 24) Odbiorcy zł 1 910'18; 25) Podatki zł 38 570'39; 26) Różni zł 153 443'14; Razem zł 470 223'88; Razem zł 785 117'40; IV. Zysk za 1938 r. zł 239 446'16; **Ogółem zł 1 755 113'59.**

Sumy pozabilansowe. — Dokumenty w inkasie zł 97 111'37; Gwarancje zł 30 000'00; Reklamacje zł 4'00; Różni za pozwolenia przywozu zł 10 517'20; Obligo zł 365 689'61; **Ogółem zł 503 322'18.**

Rachunek strat i zysków za 1938 r.

MA. — 1) Zysk na sprzedaży towarów zł 542 843'78; 2) Odsetki zł 14 124'68; 3) Prowizja zł 3 598'87; 4) Różnica kursowa zł 12 151'58; 5) Inne dochody zł 96 934'65; **Razem zł 669 653'56.**

WINIEN. — 6) Koszty administracji ogólnej zł 197 564'29; 7) Koszty sprzedaży zł 141 581'90; 8) Koszty kredytów zł 39 440'06; 9) Podatki zł 36 088'81; 10) Amortyzacja zł 15 532'34; Razem zł 430 207'40; 11) Zysk za 1938 r. zł 239 446'16; **Razem zł 669 653'56.**

Powyższe zamknięcie rachunkowe zostało zatwierdzone na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy, które odbyło się w dn. 26 maja b. r. w kancelarii notariusza Juliana Siennickiego, repertorium Nr 3157.

Zysk za rok sprawozdawczy został podzielony w następujący sposób: na kapitał zapasowy przelano zł 19 159'69, na kapitał rezerwowy przelano zł 220 286'47, razem zł 239 446'16.

Skład Zarządu i Komisji Rewizyjnej został bez mian.

1382

Spółka Akcyjna Przemysłu Bawełnianego B. Freidenberg w Łodzi

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Place zł 449 936'68; Budynki zł 1 405 079'84; Maszyny zł 2 528 295'16; Urządzenie biura zł 41 831'63; Urządzenia techniczne zł 225 388'90; Samochody zł 85 048'83; Razem zł 4 735 581'04; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 10 224'77; Gotówka w bankach zł 5 799'60; Papiery wartościowe zł 9 724'54; Weksle w portfelu zł 153 722'40; Weksle n/inkasie zł 5 258'88; Udziały w innych przedsiębiorstwach zł 12 000'00; Materiały surowe zł 329 125'77; Materiały pomocnicze zł 59 369'62; Paliwo zł 8 099'00; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 339 829'72, b) dostawcy zł 43 989'69, c) różni zł 89 228'51. d) wątpliwe należności zł 26 616'38, e) protesty zł 16 428'64; Razem zł 1 468 169'68; Sumy przechodnie: a) wydatki dotycz. okresu przyszłego zł 23 899'50, b) należne świadcz. od robotn. zł 685'16, c) zaliczki pracownikom zł 21 947'46, razem zł 46 532'12; Straty z lat ubiegłych zł 505 366'09; **Ogólna suma stanu czynnego zł 6 755 648'93.**

Obligo z tytułu żyr wekslowych zł 933 556'19; Różne gwarancje zł 476 680'72.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: 1) Kapitał akcyjny zł 1 725 000'00; Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ub. zł 2 052 711'78. b) storno za sprzedane maszyny zł 45 147'46, dopisano w roku 1938 zł 312 181'76, razem zł 2 319 746'08; 3) Zobowiązania: Pożyczka długoterminowa zł 170 455'68, spłacono w 1938 r. zł 13 834'68, pozostaje zł 156 621'00; 4) Depozyty zł 13 830'00, spłacono w 1938 r. zł 1 250'00, pozostaje zł 12 580'00; 5) Przejściowe różnice kursowe zł 121 476'20, zrealizowano w 1938 r. zł 14 657'20, pozostaje zł 106 019'00; 6) Dywidenda zł 103 500'00, wypłacono zł 25 185'00 w roku 1938, pozostaje zł 78 315'00; 7) Akceptv zł 689 333'26; 8) Wierzyciele: a) banki zł 1 420'35, b) kredyt. hipot. zł 56 277'37, c) dostawcy zł 371 963'52, d) odbiorcy zł 110 142'02, e) różni zł 773 123'23, podleg. układ. zł 197 248'34, razem zł 1 510 174'83; 9) Sumy przechodnie: a) zaległe podatki zł 13 878'74, b) świadczenia socjalne i pomoc zimowa zł 20 281'67, c) prąd. gaz. telefony zł 13 025'01, d) zaległe zarobki i wynagrodzenia zł 9 627'15, e) odsetki zaległe zł 445'82, f) zadatek odbiorc. 1939 r. zł 8 000'00, g) kary zł 205'40, razem zł 65 463'79; Zysk zł 91 595'97; **Ogólna suma stanu biernego zł 6 755 648'93.**

Zobowiązania zagraniczne zł 361 949'35.

Różne za gwarancje zł 476 680'72.

Rachunek zysków i strat

WINIEN. — Strata z lat ubiegłych zł 401 866'09; Strata n/dłużnikach zł 1 276'20; Wydzielona dywidenda zł 103 500'00; Przeniesienie z r-ku: urządzenie biura zł 75'00, z r-ku: budynki zł 1 662'86, z kapitału amortyzacyjnego zł 312 181'76; Pomoc zimowa zł 4 970'85; Utrzymanie budynków zł 22 554'53; Koszty kredytu zł 75 395'96; Procenty zł 619'29; Pod. państwow. i komun. zł 200 856'13; Wynagrodzen. administracji ogóln. zł 374 522'49; Ofiary zł 3 394'20; Koszty sprzedaży zł 108 384'08; Zysk bilansowy zł 91 595'97; **Ogólna suma rubryki winien zł 1 702 855'41.**

MA. — Zysk sanacyjny zł 146 675'21; Na sprzedanych maszynach zł 4 916'85; Na sprzedanych samochodach zł 1 000'00; Na papierach wartościowych zł 833'05; Z r-ku: różnice kursowe zł 14 913'19; Z r-ku: fabrykacja zł 1 024 865'67; Nadpłaty podatkowe zł 4 285'25; Zamknięcie bilansowe zł 505 366'09; **Ogólna suma rubryki ma zł 1 702 855'41.**

Powyższy bilans oraz rachunek strat i zysków został zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 24 maja 1939 r. 1407

S. W. Niemojowski, Fabryki Papieru i Tektury

Spółka Akcyjna w Bielsku

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Grunty zł 125 480'45; Budynki: a) fabryczne zł 844 440'18, b) gospodarcze zł 34 683'36, c) mieszkalne zł 34 403'45, razem zł 913 526'99; Maszyny, urządzenia techn. i fabryczne zł 2 387 014'09; Inwentarz żywy, fabryczny i biurowy zł 35 847'47; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 44 884'22; Papiery wartościowe zł 28 040'00; Weksle w portfelu zł 13 434'31; Udziały w innych przedsiębiorstwach zł 45 693'00; Kaucje kolejowe zł 3 600'00; Materiały: a) surowe zł 273 638'54, b) pomocnicze i pędne zł 110 738'94, razem zł 384 377'48; Gotowe towary i wyroby zł 245 357'82; Dłużnicy: należności z tyt. umów kartelowych wzgl. z tyt. operacyj handlowych zł 91 635'51; Odbiorcy zł 167 380'11; Różni zł 59 896'95; Dostawcy zł 12 905'62; Razem zł 331 818'19; Sumy przechodnie, dotyczące okresu przyszłego zł 933'52; **Suma aktywów zł 4 560 007'54.**

Pozycje pozabilansowe. — „Centropapier" Sp. z o. o., Warszawa, zł 50 000'00; „Centrotektura" Sp. z o. o., Warszawa, zł 20 000'00; Biuro Sprzedaży Papieru Szrencowego Sp. z o. o., Warszawa, zł 20 000'00 za złożone weksle kaucyjne; Odbiorcy za zobowiązania z tyt. żyr na wekslach zł 47 652'80; Weksle kaucyjne złożone przez odbiorców zł 77 000'00; **Suma pozycyj pozabilansowych zł 214 652'80.**

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 620 000'00; Kapitał zapasowy: saldo z roku ubiegłego zł 943 702'76, dopisano w ciągu roku 1938 zł 49 330'42, razem zł 993 033'18, odpisano w ciągu roku 1938 zł 8 194'26, pozostaje zł 984 838'92; II. Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 2 073 683'43, odpisano w ciągu roku 1938 zł 49 330'42, pozostaje zł 2 024 353'01, dopisano w ciągu roku 1938 zł 126 019'27, razem zł 2 150 372'28; III. Zobowiązania: Wierzyciele: Kredyt hipoteczny zł 269 000'43; Banki zł 105 458'00; Dostawcy zł 295 515'17; Odbiorcy zł 13 105'44; Różni zł 30 626'87; Razem zł 339 247'48; Zobowiązania specjalne: Niepodjęta dywidenda zł 28 403'14; Sumy przechodnie, dotyczące okresu przyszłego zł 41 189'17; Zysk zł 21 498'12; **Suma pasywów zł 4 560 007'54.**

Pozycje pozabilansowe. — Kaucje wydane na pewność wykonania przez nas warunków umowy: „Centropapier" Sp. z o. o., Warszawa, zł 50 000'00; „Centrotektura" Sp. z o. o., Warszawa, zł 20 000'00; Biuro Sprzedaży Papieru Szrencowego Sp. z o. o., Warszawa, zł 20 000'00; Zobowiązania z tyt. żyr na wekslach odbiorców zł 47 652'80; Odbiorcy za złożone weksle kaucyjne zł 77 000'00; **Suma pozycyj pozabilansowych zł 214 652'80.**

Uwaga. — Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych zł 125 734'79.

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1938 r.

STRATY. — Koszty fabrykacji zł 2 553 972'27; Koszty administracji ogólnej zł 189 760'56; Koszty kredytu, bankowe i różnice kursowe zł 12 446'26; Podatki państwowe i komunalne zł 186 609'48; Ubezpieczenia społeczne zł 53 190'60; Koszty handlowe zł 97 660'55; Odpisy amortyzacyjne zł 126 019'27; Zysk bilansowy zł 21 498'12; **Suma strat zł 3 241 157'11.**

ZYSKI. — Sprzedaż zł 3 235 179'02; Odszkodowanie za niedobór kontyngentowy zł 5 978'09; **Suma zysków zł 3 241 157'11.**

1417

Polskie Towarzystwo Ubezpieczeń „Patria"

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — 1) Kasa zł 76 552'58; 2) Instytucje kredytowe zł 662 822'60; 3) Papiery wartościowe z kuponami bieżącymi zł 1 205 292'37; 4) Nieruchomości zł 1 566 075'57; 5) Należność z tytułu rezerwy składek zatrzymanej przez zakłady ubezpieczeń zł 555 574'32; 6) Ajenci zł 236 231'44; 7) Różni z tytułu zaległej składki zł 84 367'41; 8) Zakłady ubezpieczeń zł 591 693'88; 9) Inni dłużnicy zł 12 209'76; 10) Ruchomości biurowe zł 20 000'00; 11) Inne aktywa zł 95 219'99; 12) Weksle gwarancyjne i kaucje zł 23 825'84; **Suma zł 5 129 865'76.**

STAN BIERNY. — 1) Emitowany kapitał akcyjny (akcyj sztuk 10 000 à zł 100) zł 1 000 000'00; 2) Kapitał zapasowy zł 375 000'00; 3) Rezerwa na należności wątpliwe zł 60 000'00; 4) Specjalny fundusz rezerwowy zł 200 000'00; 5) Fundusz ubezpieczeniowy zł 987 465'16; 6) Rezerwa na nieuregulowane szkody zł 989 873'88; 7) Należność z tytułu zatrzymanej reasekuratorom rezerwy składek zł 546 500'41; 8) Fundusz na umorzenie wartości nieruchomości zł 207 070'00; 9) Ajenci zł 85 574'86; 10) Zakłady ubezpieczeń zł 450 654'33; 11) Inni wierzyciele zł 51 136'66; 12) Niepodniesiona dywidenda przez akcjonariuszów zł 11 349'00; 13) Nieuiszczone podatki i opłaty zł 5 643'00; 14) Inne pasywa zł 53 624'32; 15) Różni za weksle gwarancyjne i kaucje zł 23 825'84; 16) Zysk — pozostałość z 1937 r. zł 17 177'48, osiągnięty w 1938 r. zł 64 970'82, razem zł 82 148'30; **Suma zł 5 129 865'76.**

Rachunek zysków i strat za 1938 r.

ZYSKI. — I. Pozostałość zysku z roku poprzedniego zł 17 177'48; II. Zysk w roku sprawozdawczym na rachunku ubezpieczeń: 1) od nieszczęśliwych wypadków zł 32 118'40; 2) przyjętych pośrednio zł 83 111'10; III. Czysty dochód z majątku Towarzystwa zł 147 783'12; IV. Dywidenda niepodniesiona przez akcjonariuszów zł 868'00; V. Wpływy z odpisów na wątpliwe należności zł 4 603'07; VI. Różnica kursu na papierach wartościowych zł 3 903'26; VII. Premia z wylosowanej 3% Pożyczki Inwestycyjnej zł 3 100'00; **Suma zł 292 664'43.**

STRATY. — I. Strata w roku sprawozdawczym na rachunku ubezpieczeń: 1) od odpowiedzialności cywilnej zł 52 985'83, 2) samochodowych (auto-casco) zł 79 753'90; II. Strata na różnicy kursu walut obcych zł 46 022'77; III. Umorzone należności wątpliwe zł 432'28; IV. Odpisano z wartości ruchomości zł 4 486'35; V. Odpisano z wartości nieruchomości zł 26 835'00; VI. Zysk zł 82 148'30; **Suma zł 292 664'43.**

Podział zysku: 1) na kapitał zapasowy — zł 7 000'00; 2) na 2% dywidendę dla akcjonariuszów — zł 25 000'00; 3) na rezerwę podatkową — zł 28 000'00; 4) na wynagrodzenie dla członków Rady Nadzorczej i Zarządu — zł 2 500'00, 5) na Fundusz Obrony Narodowej — zł 2 500'00, 6) do przeniesienia na rok następny zł 17 148'30.

Na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszów w dn. 6 czerwca 1939 r. powyższy bilans i rachunek zysków i strat za 1938 r. oraz podział zysku zostały w całości zatwierdzone.

Uchwalona 2½% dywidendę, czyli po zł 2'50 od 1 akcji, wypłaca kasa Towarzystwa, Warszawa, pl. Napoleona 3.

1430

Polskie Towarzystwo Elektryczne Asea, Spółka Akc.

Bilans na dz. 31/XII 1938 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Place zł 6 000'00; Ruchomości zł 26 980'98; II. Majątek płynny: Kasa i banki zł 4 415'83; Papiery wartościowe zł 4 560'00; Weksle w portfelu zł 156 308'12; Towary zł 38 206'91; Dłużnicy zł 1 327 049'15; Kaucje zł 880'00; Sumy przechodnie zł 2 891'00; **Razem zł 1 567 291'99.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 250 000'00; Kapitał rezerwowy zł 16 650'86; II. Zobowiązania: Banki zł 410 094'00; Wierzyciele zł 53 530'78; Wierzyciele zagraniczni zł 249 267'00; Zaliczki od odbiorców zł 567 686'98; Sumy przechodnie zł 20 820'06; III. Zysk 1938 r. zł 5 242'31; **Razem zł 1 567 291'99.**

Udzielone gwarancje zł 674 579'74; Otrzymane gwarancje zł 122 500'00.

Rachunek zysków i strat na dz. 31/XII 1938 r.

WYDATKI.—Koszty administracji i sprzedaży zł 156 716'89; Procenty wypłacone zł 33 557'64; Podatki zł 17 836'06; Odpisy: na ruchomościach zł 2 444'85, należności zł 17 852'34; Zysk 1938 r. zł 5 242'31; **Razem zł 233 650'09.**

WPŁYWY. — Zysk ze sprzedaży zł 186 817'43; Procenty otrzymane zł 39 860'42; Różnice kursowe zł 6 972'24; **Razem zł 233 650'09.**

1429

W bilansie

Fabryki Naczyń Emaliowanych „Olkusz", Spółka Akcyjna

zamieszczonym w zesz. 22 tygodnika na str. XV, omyłkowo wydrukowano po stronie aktywów: inwentarz zakładowy i biurowy martwy we Lwowie zł 853'02, **winno być: zł 853'01.**

Poznańsko-Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń

Spółka Akcyjna w Poznaniu

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — I. Kasa zł 23 139'86; II. Instytucje kredytowe zł 851 787'77; II. Papiery wartościowe z kuponami bieżącymi zł 575 470'19; IV. Pożyczki hipoteczne zł 202 000'00; V. Nieruchomości zł 2 110 000'00; VI. Należność z tyt. rezerwy składek zatrzymanej przez zakłady ubezpieczeń zł 138 345'03; VII. Oddziały zł 333 702'80; VIII. Agenci zł 205 528'04; IX. Różni z tyt. składek zł 114 156'99; X. Zakłady ubezpieczeń zł 541 492'88; XI. Inni zł 78 213'51; XII. Ruchomości biurowe zł 23 765'89; XIII. Inne aktywa zł 42 796'58; XIV. Kaucje zł 156 774'13; XV. Gwarancje zł 37 110'00; **Razem zł 5 434 283'67.**

STAN BIERNY. — I. Emitowany kapitał akcyjny (akcyj sztuk 12 000 po zł 100) zł 1 200 000'00· II. Kapitał zapasowy zł 134 030'42; III. Rezerwa na należności wątpliwe zł 101 685'60; IV. Fundusz ubezpieczeniowy zł 557 449'07; V. Fundusze i rezerwy techniczne zł 754 838'28; VI. Należność z tytułu zatrzym. reasek. przez Zakład rezerwy składek zł 737 430'26; VII. Fundusz na umorzenie wartości nieruchomości zł 284 898'20; VIII. Długi hipoteczne zł 416 717'23; IX. Oddziały zł 20 604'13; X. Agenci zł 5 222'70; XI. Zakłady ubezpieczeń zł 784 560'79; XII. Inne zł 190 868'60; XIII. Niepodniesiona dywidenda przez akcjonariuszów zł 1 956'00; XIV. Nieuiszczone opłaty stemplowe od ubezpieczeń zł 16 161'90; XV. Fundusz zapomogowy zł 14 281'93; XVI. Inne pasywa zł 10 000'00; XVII. Różni za kaucje zł 156 774'13; XVIII. Różni za gwarancje zł 37 110'00; XIX. Zysk zł 9 694'43; **Razem zł 5 434 283'67.**

Rachunek zysków i strat za 1938 r.

ZYSKI. — I. Zyski z roku poprzedniego zł 17 053'27; II. Zyski w roku sprawozdawczym na rachunku ubezpieczeń: 1) od nieszczęśliwych wypadków zł 3 216'34; 2) od kradzieży zł 31 196'06, 3) od szkód przewozowych zł 34 779'04; III. Czysty dochód z majątku Zakładu zł 133 635'74; IV. Zwrot przepadłych należności zł 728'81; V. Wygrane premie 3% Prem. Poż. Inwestycyjnej zł 12 000'00; VI. Zysk na papierach wylosowanych zł 1 463'53; **Razem zł 234 072'79.**

STRATY. — I. Strata w roku sprawozdawczym na rachunku ubezpieczeń: 1) od odpowiedzialności cywilno - prawnej zł 4 068'47, 2) od ognia zł 77 709'79, 3) od szkód samochodowych zł 26 492'92, 4) od szkód samolotowych zł 40 618'03; II. Strata na kursie walut obcych zł 7 726'27; III. Umorzone należności wątpliwe zł 541'79; IV. Inne odpisy i straty nie objęte poszczególnymi rachunkami: 1) odpisano z wartości nieruchomości zł 36 340'93, 2) odpisano z wartości nieruchomości zł 28 918'60, 3) różnica kursu na papierach wartościowych zł 1 961'56; V. Zysk zł 9 694'43; **Razem zł 234 072'79.**

Poznań, dn. 1 czerwca 1939 r.

Poznańsko-Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń, Sp. Akc. w Poznaniu

Zarząd: Dr Tadeusz Borne, Arpad Czerwiński, Dr Feliks Górnicki, Mieczysław Wieczorek.

Komisja Rewizyjna Rady Nadzorczej: Marcel Scheffs, Zygmunt Zaleski, Władysław Stopa.

Prezes Rady Nadzorczej: Stefan Kałamajski.

Zysk w całości przenosi się na rok następny. 1390

Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń, Spółka Akc.

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — I. Kasa zł 73 805'12; II. Instytucje kredytowe zł 574 840'55; III. Papiery wartościowe z kuponami bieżącymi zł 2 442 041'18; IV. Pożyczki hipoteczne zł 9 705'00; V. Nieruchomości zł 5 750 496'65; VI. Należności z tytułu rezerwy składek zatrzymanej przez Zakłady Ubezpieczeń zł 1 283 867'40; VII. Ajenci zł 899 288'85; VIII. Różni z tytułu zaległej składki zł 932 716'49; IX. Zakłady ubezpieczeń zł 1 226 996'48; X. Inni dłużnicy zł 170 904'51; XI. Ruchomości biurowe zł 1'00; XII. Inne aktywa zł 251 319'31; XIII. Lokaty stanowiące kaucje ajentów zł 132 245'00; XIV. Depozyty zł 203 313'75; **Razem zł 13 951 541'29.**

STAN BIERNY. — I. Emitowany kapitał akcyjny (akcyj 30 000 sztuk po zł 100) zł 3 000 000'00; II. Kapitał zapasowy zł 1 500 000'00; III. Specjalny fundusz rezerwowy zł 925 000'00; IV. Specjalna rezerwa na straty z operacji ubezpiecz. zł 250 000'00; V. Fundusz na należności wątpliwe zł 150 000'00. VI. Fundusz ubezpieczeniowy zł 1 686 097'56; VII. Rezerwa na nieuregulowane szkody zł 983 244'15; VIII. Należności z tytułu zatrzymanej reasekuratorom rezerwy składek zł 1 497 762'80; IX. Fundusz na umorzenie wartości nieruchomości zł 351 468'00; X. Długi hipoteczne zł 6 666'66; XI. Ajenci zł 286 087'20; XII. Zakłady ubezpieczeń zł 1 847 544'32; XIII. Inni wierzyciele zł 287 329'73; XIV. Niepodniesiona dywidenda przez akcjonariuszów zł 115 347'00; XV. Niepodniesione zwroty przez ubezpieczających zł 2 601'77; XVI. Nieuiszczone podatki i opłaty zł 81 367'48; XVII. Inne pasywa zł 226 951'97; XVIII. Kaucje ajentów zł 132 245'00; XIX. Różni za depozyty zł 203 313'75; XX. Zysk zł 418 513'90; **Razem zł 13 951 541'29.**

Rachunek zysków i strat za 1938 r.

ZYSKI. — I. Pozostałość zysku z roku poprzedniego zł 48 301'33; II. Zysk w roku sprawozdawczym na rachunku ubezpieczeń: 1) od ognia zł 92 380'91, 2) od kradzieży zł 54 816'72, 3) chomage zł 140'92; III. Czysty dochód z majątku zakładu zł 368 021'32; IV. Niepodniesiona dywidenda przez akcjonariuszów zaliczona na rzecz zakładu zł 4 311'00; V. Różnica kursu na wylosowanych papierach wartościowych zł 7 732'11; VI. Zysk na sprzedanej nieruchomości zł 162 370'00; VII. Wygrane premie 3% Prem. Poż. Inwest. zł 1 800'00; VIII. Wpływ z odpisów na wątpliwe należności zł 18 469'55; **Razem zł 758 343'86.**

STRATY. — I. Strata w roku sprawozdawczym na rachunku ubezpieczeń: 1) transportów zł 8 682'36, 2) od gradobicia zł 63 011'66, 3) przyjętych pośrednio w działach ubezpieczeń nie prowadzonych bezpośrednio zł 36 252'64; II. Niepodzielona część kosztów administracji zł 67 380'65; III. Umorzone należności wątpliwe zł 42 606'02; IV. Strata na kursie walut obcych zł 61 035'79; V. Odpisy i straty nieobjęte poszczególnymi rachunkami: 1) odpisano na umorzenie wartości nieruchomości zł 27 605'00, 2) odpisano wartość ruchomości nabytych w ciągu roku zł 17 851'68, 3) różnica kursu na papierach wartościowych zł 15 404'16; VI. Zysk: pozostałość z 1937 r. zł 48 301'33, zysk za 1938 r. zł 370 212'57, razem zł 418 513'90; **Razem zł 758 343'86.**

Podział zysku

1) Na dywidendę dla akcjonariuszów 4% zł 120 000'00; 2) Na podatek dochodowy zł 70 000'00; 3) Na tantiemę dla Zarządu i Rady Nadzorczej zł 30 000'00; 4) Na gratyfikację bilansową dla pracowników zł 30 000'00; 5) Na uzupełnienie specjalnego funduszu rezerwowego zł 75 000'00; 6) Na Fundusz Obrony Narodowej zł 25 000'00; 7) Na cele społeczne zł 10 000'00; 8) Do przeniesienia na 1939 r. zł 58 513'90; **Razem zł 418 513'90.**

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 31 maja 1939 r. powyższy bilans, rachunek zysków i strat oraz podział zysku zatwierdziło. Uchwaloną 4% dywidendę, czyli po zł 4'00 od 1 akcji, wypłaca kasa Zarządu Spółki w Warszawie, ul. Jasna 4. 1386

Warszawskie Towarzystwo Terenowe, Spółka Akcyjna

w likwidacji

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały zł 1 036 627'50; Majątek płynny: Kasa zł 139'99; Banki zł 331'75; Dłużnicy zł 26 972'51; Weksle i tytuły wykonawcze zł 4 629'97; Straty z lat ubiegłych zł 245 938'78; Strata za 1938 r. zł 45 449'28; **Ogółem zł 1 360 089'78.**

STAN BIERNY. — Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 400 000'00; Kapitał zapasowy zł 690 439'66; Rezerwa na wątpliwe należności zł 16 834'00; Kapitał amortyzacyjny zł 104 553'50; Zobowiązania: Banki zł 9 047'00; Wierzyciele zł 137 190'18; Sumy przechodnie zł 2 025'44; **Ogółem zł 1 360 089'78.**

Rachunek strat i zysków

Koszty ogólne zł 30 280'89; Amortyzacja zł 28 031'26; Procenty zł 346'74; **Ogółem zł 58 658'89.**

Sprzedane tereny zł 10 034'61; Tenuty z wydzierżawionych terenów zł 3 175'00; Strata za 1938 r. zł 45 449'28; **Ogółem zł 58 658'89.** 1387

Bank Zachodni w Warszawie, Spółka Akcyjna

Rachunek bilansu na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, w PKO i w bankach państwowych		6 655 715'35
Waluty zagraniczne		58 332'35
Papiery wartościowe:		
a) papiery państwowe	178 750'26	
b) listy zastawne i obligacje	373 691'87	
c) akcje	2 554'37	
d) kupony	25 975'65	580 972'15
Papiery wartościowe ustaw. kapitału zapasowego		419 712'70
Udziały konsorcjalne		2 674 098'97
Banki krajowe:		
a) nostro	470 411'97	
b) loro	21 358'19	491 770'16
Banki zagraniczne:		
a) nostro	1 386 646'61	
b) loro	75'95	1 386 722'56
Dyskonto		29 742 575'63
Protesty		1 803 032'72
Kredyty w rachunkach bieżących:		
a) zabezpieczone	11 993 477'20	
b) niezabezpieczone	2 798 974'56	14 792 451'76
Pożyczki terminowe		3 467 147'10
Kredyty akceptacyjne i rembursowe		1 508 312'71
Nieruchomości		6 891 561'43
Różne rachunki		1 117 041'84
		71 589 447'43
Dłużnicy z tytułu gwarancyj		6 290 184'27
Inkaso		9 656 695'27

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
a) zakładowy	10 080 000'00	
b) zapasowy	864 432'99	
c) inne rezerwy	2 392 574'04	13 337 007'03
Fundusz amortyzacyjny nieruchomości		—
Wkłady:		
a) na książeczki	14 814 516'05	
b) inne natychmiast płatne	7 965 781'98	
c) inne płatne za wypowiedzeniem i termin.	7 978 610'78	30 758 908'81
Rachunki bieżące		10 700 604'00
Różne natychmiast płatne zobowiązania		306 022'67
Banki krajowe:		
a) nostro	15 289'51	
b) loro	1 547 093'19	1 562 382'70
Banki zagraniczne:		
a) nostro	28 707'73	
b) loro	1 377 946'85	1 406 654'58
Redyskonto weksli		10 561 985'85
Wierzyciele hipoteczni		116 161'32
Zobowiązania z tytułu kredytów akceptacyjnych i rembursowych		1 508 312'71
Procenty 1939 r.		277 126'78
Różne rachunki		1 026 924'24
Zysk		27 356'74
		71 589 447'43
Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancyj		6 290 184'27
Różni za inkaso		9 656 695'27

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1938 r.

WINIEN	zł	zł
Procenty wypłacone:		
za redyskonto, od wkładów, rachunków bieżących i innych		2 342 706'01
Prowizje wypłacone:		
od rachunków bieżących, kurtaże etc.		189 896'22
Koszty handlowe:		
a) osobowe	1 899 522'91	
b) świadczenia socjalne	147 657'55	
c) wydatki rzeczowe	446 451'38	2 493 631'84
Podatki		170 561'02
Odpisano		974 168'24
Zysk		27 356'74
1420		6 198 320'07

MA	zł
Pozostałość zysków z lat ubiegłych	24 691'48
Procenty pobrane:	
z rachunków bieżących, dyskonta etc.	4 244 405'56
Prowizje pobrane:	
z rachunków bieżących, inkasa etc.	1 225 536'88
Różnice kursowe	185 884'73
Dochody z nieruchomości	97 157'01
Zwrot sum dawniej odpisanych	132 204'10
Różne operacje	288 440'01
	6 198 320'07

Spółka Akcyjna dla Destylacji Wina, Biała Krakowska

Bilans z dn. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — Kasa zł 4 345'11; Banki zł 38 118'01; Dłużnicy zł 515 176'98; Weksle zł 52 804'56; Towary zł 576 097'52; Inwestycje zł 536 135'89; Papiery wartościowe zł 3 578'35; **Suma bilansowa zł 1 726 256'42.**

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 1 000 000'00; Wierzyciele zł 359 758'82; Fundusz amortyzacyjny zł 171 095'58; Fundusz rezerwowy zł 45 759'03; Sumy przechodnie zł 6 420'96; Zysk 1938 r. zł 143 222'03; **Suma bilansowa zł 1 726 256'42.**

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Koszta ogólne zł 666 420'24; Nieściągalne pretensje zł 23 266'14; Zysk 1938 r. zł 143 222'03; **Razem zł 832 908'41.**

ZYSK. — Zysk brutto zł 832 908'41; **Razem zł 832 908'41.**

Zawiadamia się, że wypłata dywidendy za 1938 r. w wysokości zł 5 od każdej akcji wartości nominalnej zł 100 nastąpi przy kasie firmy, począwszy od dn. 15 czerwca 1939 r.

1440

Polska Spółka Akcyjna „Pharma" Magister Bolesław Jawornicki

w Krakowie

Bilans w dn. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały (grunty, budynki i ruchomości) zł 493 671'12; Majątek płynny (gotówka, papiery procentowe, weksle w portfelu, zapas towarów i dłużnicy) zł 294 603'44; **Razem zł 788 274'56.**

STAN BIERNY. — Kapitały własne (akcyjny i rezerwowy) zł 372 832'21; Kapitał amortyzacyjny zł 117 452'00; Zobowiązania zł 297 112'83; Zysk w 1938 r. zł 877'52; **Razem zł 788 274'56.**

ZYSKI. — Towary zł 57 495'07; Opakowania zł 92'31; Różnice kursowe zł 1'90; Redukcja kapitału akcyjnego zł 180 000'00; **Razem zł 237 589'28.**

STRATY. — Koszty ogólne zł 79 042'25; Koszty sprzedaży zł 2 628'42; Koszty utrzymania ruchomości zł 513'60; Konserwacja i administracja realności zł 2 330'36; Odsetki zł 11 361'83; Świadczenia społeczne zł 5 831'88; Podatki zł 9 711'52; Amortyzacja budynków i ruchomości zł 5 572'00; Straty z lat poprzednich zł 119 719'90; Zysk z 1938 r. zł 877'52; **Razem zł 237 589'28.**

1441

Zakłady Chemiczne „Laokoon", Spółka Akcyjna we Lwowie

Bilans per 31 grudnia 1938 r.

Majątek stały: Maszyny, urządzenia itp. zł 237 844'92; Majątek płynny: Gotówka w kasie, bankach i P. K. O. zł 2 960'25; Papiery wartościowe zł 2 795'00; Weksle w portfelu zł 20 564'80; Udziały w obcych przedsiębiorstwach zł 5 000'00; Materiały: surowce, opakowania, materiały pomocnicze, gotowe wyroby i półfabrykaty zł 433 135'71; Dłużnicy zł 178 607'66; Inne aktywa: Sumy przechodnie zł 9 183'49; **Razem zł 890 091'83.**

Sumy pozabilansowe. — Kaucje zł 112 519'00.

Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 414 000'00; Kapitał zapasowy zł 16 868'31; Rezerwa specjalna zł 20 626'00; Kapitał amortyzacyjny: saldo z ubiegłego roku zł 87 394'01, dopisano w roku sprawozdawczym zł 13 185'61; Zobowiązania: Akcepty zł 17 000'00; Dostawcy zł 84 548'26; Odbiorcy zł 90'26; Różni zł 228 097'24; Inne pasywa: Sumy przechodnie zł 5 853'59; Dywidendy niewypłacone zł 496'11; Zysk zł 1 932'44; **Razem zł 890 091'83.**

Sumy pozabilansowe. — Różni za kaucje zł 112 519'00.

Rachunek strat i zysków

Koszty fabrykacji zł 558 383'05; Koszty administracyjne zł 158 485'79; Koszty sprzedaży zł 221 025'10; Podatki państwowe i komunalne zł 20 111'67; Odpisy amortyzacyjne zł 13 185'61; Straty na odbiorcach zł 3 087'52; Zysk zł 1 932'44; **Razem zł 976 211'18.**

Rachunek towarów zł 972 685'09; Zysk z udziałów w obc. przedsiębiorstwach zł 3 292'50; Licencje i zyski nadzwyczajne zł 233'59; **Razem zł 976 211'18.** 1450

Sprostowanie

Do bilansu Spółki Akcyjnej

S. Barciński i S-ka w Łodzi

za 1938 r., zamieszczonego w zesz. 22 tygodnika na str. VIII, zakradły się następujące omyłki:

W stanie biernym w rubryce: zobowiązania, akcepty, winno być **zł 31 983'04**, a nie — jak mylnie wydrukowano — zł 31 985'01. Sumy pozabilansowe wynoszą **zł 1 631 528'83**, a nie — jak mylnie wydrukowano — zł 1 631 528'38. 1442

Administracja
Tygodnika „POLSKA GOSPODARCZA"
poleca
ROCZNIKI PISMA Z LAT UBIEGŁYCH
po cenie zniżonej *zł* 30 za rocznik

PODRÓŻUJMY LOTEM
BILET POWROTNY KOSZTUJE 20% TANIEJ
ŻĄDAJCIE W BIURACH PODRÓŻY ROZKŁADU LOTÓW

„POLSKI EKSPORT"
(POLISH EXPORT)
Miesięcznik gospodarczy, redagowany w języku polskim i angielskim
Organ Koła Eksportowego przy Światowym Związku Polaków z Zagranicy

„POLSKI EKSPORT"
to najlepszy informator całokształtu teoretycznych i praktycznych zagadnień eksportowych, niezbędnych tak dla eksporterów polskich, jak i importerów zagranicznych

Każdy dział i każda branża eksportu źródłowo opracowane

Własna sieć korespondentów zagranicznych

Prenumerata: półrocznie zł 6
rocznie „ 12

P. K. O. 8459

WARSZAWA ul. Hoża 8—Tel. 9-34-38

Wycinki z gazet
i czasopism całego świata w każdej żądanej sprawie

Jako najlepsze źródło informacyj, niezbędne dla wszystkich biur i instytucyj: państwowych, społecznych, kulturalnych, przemysłowych i handlowych oraz dla osób wszelkich zawodów, zbiera i na zamówienie dostarcza, tudzież załatwia prenumeraty dzienników i czasopism krajowych i zagranicznych

Informacja Prasowa Polska
Dyrekcja i ekspedycja: Warszawa, Bracka 5. Tel. 941-53

Korespondenci we wszystkich stolicach

TARYFA CELNA

wydana w formie kartkowej

stale uzupełniana

według aktualnego stanu

Cena taryfy *zł* 40·—

Cena „Uzupełnień" *zł* 7·—

kwartalnie

Nakładem Tygodnika

„POLSKA GOSPODARCZA"

PRACA ZBIOROWA

CHAŁUPNICTWO

MATERIAŁY
UWAGI
WNIOSKI

NAKŁADEM
TYGODNIKA „POLSKA GOSPODARCZA"
WARSZAWA

288 STRON DRUKU

CENA ZŁ 8·-

Drukarnia Techniczna, Sp. Akc., Warszawa, Czackiego 3/5, tel.: 614-67 i 277-98.